

A CLOSE TRANSLATION OF THE
SANSKRIT DRAMA
JANAKEE
PARINAYOM.

ജാനകീപരിണയം

മലയാളനാടകം.

കൊച്ചിസംസ്ഥാനത്തെ ബഹുമാനപ്പെട്ട
അപ്പീൽകോടതി വകിൽ
ചിറൂർ ചമ്പത്തിൽ
ചാത്തു കുട്ടി മന്നാടിയാരായ്
സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു ശ്ലോകത്തിന്നു ശ്ലോക
മായും, വാക്യത്തിന്നു വാക്യമായും, മലയാള
ത്തിൽ ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തി
“കേരളകല്പദ്രുമം” അച്ചുകൂടത്തിൽ
അച്ചടിപ്പിക്കപ്പെട്ടത—എന്നർ.
തൃശ്ശിവപേരൂർ.
[കോപ്പി—൧൦൦൦]

PRINTED AT THE K. K. D. PRESS
TRICHOOR. 1888.

[ALL RIGHT RESERVED]

A CLOSE TRANSLATION OF THE
SANSKRIT DRAMA
**JANAKEE
PARINAYOM.**

ജാനകീപരിണയം

മലയാളനാടകം.

കൊച്ചിസംസ്ഥാനത്തു ബഹുമാനപ്പെട്ട
അപ്പീൽകോടതി വകിൽ
ചിറൂർ ചമ്പത്തിൽ
ചാത്തു കുട്ടി മന്നാടിയാരാൽ
സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു ശ്ലോകത്തിന്നു ശ്ലോക
മായും, വാക്യത്തിന്നു വാക്യമായും, മലയാള
ത്തിൽ ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തി
“കേരളകല്പദ്രുമം” അച്ചുകൂടത്തിൽ
അച്ചടിപ്പിക്കപ്പെട്ടത—എന്നർ.
തൃശ്ശിവപേരൂർ.
[കോപ്പി—൧൦൦൦]

PRINTED AT THE K. K. D. PRESS
TRICHOOR. 1888.

[ALL RIGHT RESERVED]

പി റി ക ട .

സംസ്കൃതം ഇംഗ്ലീഷ് മുതലായ ഭാഷകളിലുള്ള പാലേ നമ്മുടെ മലയാളഭാഷയിൽ വായിക്കുന്നവർക്കു സൗകര്യമുള്ള നാടകാദി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ എത്രയും ചുരുക്കമായിരിക്കുന്നതും എല്ലാഭാഷകളും പരിഷ്കൃതത്തെ പ്രാപിക്കുന്ന ഈ കാലത്തിലും നമ്മുടെ മലയാളഭാഷ ബാല്യാവസ്ഥയെ കൈവിടാതിരിക്കുന്നതും മലയാളികൾക്കു ഏറ്റവും പ്രസന്നകരമാണെന്ന ഞാൻ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥിതിയിൽനിന്നു സ്വച്ഛമായ ഒരു നിവൃത്തിയെങ്കിലും ലഭിക്കേണമെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു എന്നാൽ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ ഇങ്ങിനെ മലയാളത്തിൽ ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തപ്പെട്ട ഈ 'ജാനകീപരിണയനാടകം' എന്റെ ഉദ്ദേശത്തെ കേവലം നിഷ്പ്രയോജനമാക്കാതെ കേരളീയന്മാർ സ്വീകാരയോഗ്യമായി തീരുന്നതായാൽ ആ സ്വീകാരം എന്റെ ഈ ശ്രമത്തിന്നു വിലയേറിയ ഒരു പ്രതിഫലമായി തീരുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

എന്നാൽ കവിതാവിഷയത്തിൽ ഏറ്റവും എടുപ്പത്തെ കൊടുക്കുന്ന അനേക മാർഗ്ഗങ്ങളും ചലവിധ പദങ്ങളും ഉള്ള സംസ്കൃതഭാഷയിൽ മഹാകവിയായ ശ്രീരാമദ്രേദീക്ഷിതരാൽ രചിക്കപ്പെട്ടതും "നാടകാഞ്ജം കവിതാം" എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു കാവ്യം ചമ്പു മുതലായ പ്രബന്ധങ്ങളേക്കാൾ എത്രയും ശ്രേഷ്ഠതമുള്ളതുമായ ഒരു നാടകത്തെ കവിതാവിഷയത്തിൽ അനേകവിധ നിബന്ധങ്ങളും ഇഷ്ടപോലെ പദങ്ങൾ ലഭിച്ചാൽ വളരെ പ്രയാസവും ഉള്ള മലയാളഭാഷയിൽ സ്വല്പബുദ്ധിയായ ഞാൻ ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടു ഇതിൽ അത്യാവശ്യമായി ചില സംസ്കൃതപദങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവന്നുപോയതാണെന്നും, പ്രമാണത്താലോ മറ്റോ ഇതിൽ വല്ല തെറ്റുകളും വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആയത അത്ര ആശ്ചര്യമല്ലെന്നും വിചാരിപ്പാൻ അവകാശമുള്ളവരായ മഹാജനങ്ങൾ ഇതിലുള്ള ഭാഷയുടെ എല്ലാം ക്ഷമിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

എന്ന ഗ്രന്ഥകർത്താ.

കൊച്ചി

✽ എളയ തമ്പുരാൻ ✽

തിരുമനസ്സി ലക്ഷായി

ഈ ജാനകീപരിണയ നാടകത്തെ

സമർപ്പണം (DEDICATE) ചെയ്യേണ്ടതിന്നു

അനുവാദ മുന്ദാകേണമെന്ന ഗ്രന്ഥകർത്താവിനാൽ

ചെയ്യപ്പെട്ട അപേക്ഷയ്ക്കു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു

കല്പിച്ചയച്ചു മറുപടി.

ചമ്പത്തിൽ ചാത്തുക്കുട്ടി—

ചില അസൗകര്യങ്ങളാൽ ജാനകീപരിണയതർജ്ജമയെ ആദ്യം അവിച്ഛിന്നമായി സംസ്കൃതത്തോടൊത്തുനോക്കുവാൻ നമുക്കു കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും ഭാഷപ്പെടുത്തുവാൻ വളരെ പ്രയാസമുള്ളതായി തോന്നിയ പലഭാഗങ്ങളേയും ഒത്തുനോക്കിയതിൽ അർത്ഥത്തിന്നു മറ്റൊരു പുത്രാസമിപ്തം തന്നെയല്ല സംസ്കൃതനാടകത്തിൽ നിന്നും അധികമായി ചില പുത്തനാമങ്ങൾ പ്രാസങ്ങൾക്കുടി പ്രയോഗിച്ചു കണ്ടു വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു. അർത്ഥത്തിന്നും ഭേദം വരായും, കവിതാഭംഗി കുറയാതെയും, ഭാഷയെന്നു പേരും മൂക്കും സംസ്കൃതപദത്തെ പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്യാതെയും, ഒരു സംസ്കൃതഗ്രന്ഥത്തെ ഭാഷപ്പെടുത്തുക ശക്തമാണെന്നു നമുക്കു ഇതിന്നുമുമ്പിൽ വിചാരിപ്പാനിടവന്നിട്ടില്ല. ഈ തർജ്ജമയെ പല ഭിക്ഷകളിലുമൊത്തുനോക്കിയതിൽ നമ്മുടെ ദൃഷ്ടിയിലകപ്പെട്ടതായ ഭാഷമുള്ള സ്ഥലങ്ങളും ഭാഷങ്ങളും എത്രയും തുച്ഛങ്ങളാകുന്നു.

ഈ പുസ്തകത്തെ നമുക്കായി DEDICATE ചെയ്യാൻ കൊള്ളാമെന്നുള്ള അപേക്ഷയെ നാം വളരെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

എന്നു ഹന്തർ

എളയ തമ്പുരാൻ.

ധനുർമാസം

✽ രാമവർമ്മ ✽

TO
HIS HIGHNESS
RAMA VURMAH

ELIA RAJAH OF COCHIN

THIS HUMBLE ATTEMPT

AT

MALAYALAM TRANSLATION

IS

WITH KIND PERMISSION

MOST RESPECTFULLY DEDICATED

BY

HIS HIGHNESS' MOST LOYAL SUBJECT

THE TRANSLATOR.

യഥാശക്തിരചിതമായ
ഈ മലയാളപരിഭാഷാനാടകത്തെ
ബഹുമാനപ്പെട്ട

❧ കെ ഓച്ചി എളയതമ്പുരാൻ ❧

തിരുമനസ്സിലെ തൃപ്പാദത്തിങ്കൽ

അനുവാദപ്രകാരം

സവിനയം സമർപ്പിക്കുന്നു.

എന്ന തിരുമനസ്സിലെ ഭക്തിയുള്ള

പ്രജകളിലൊരുവനായ

പരിഭാഷകൻ.

ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഉള്ള വിശേഷ അടയാളവിവരം.

൧. * ഇത ശ്ലോകത്തെയോ, ശ്ലോകാംശത്തെയോ കാട്ടുന്നതാണ്.
൨. () ഈ അടയാളത്തിനകത്തു നൽകിയിട്ടുള്ള രസങ്ങളേയും, പ്രവൃത്തികളേയും മറ്റും കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.
൩. [] ഇതിനകത്തുള്ള 'ആത്മഗതം' എന്നത വിചാരത്തേയും, 'സ്വകാര്യമായിട്ട്' എന്നത സ്വകാര്യമായിട്ടെന്നേയും, 'പ്രകാശം' എന്നത മേൽപറഞ്ഞ രണ്ടിലേതെങ്കിലും കഴിഞ്ഞശേഷം വെളിച്ചമായി പറയുന്നതിനേയും അറിയിക്കുന്നു.
൪. — ഇത ഒരാളുടെ ചേർന്നശേഷം കാണുമ്പോൾ അയാൾ 'പറയുന്നു' എന്നു (രണ്ടും, മൂന്നും അടയാളങ്ങൾ നിശ്ചയോജനങ്ങളാകാത്തവിധത്തിൽ) വിചാരിക്കണം. ഇതു തന്നെ ഒരു വാചത്തിന്റെ ശേഷം കാണുമ്പോൾ ആ വാക്യം മുഴുവനുമായിട്ടില്ലെന്നു കേൾച്ചവർക്കുണ്ടാകുന്നു.
൫. — ഇത രണ്ടാൾക്കുമിടയിൽ സംസാരിക്കുമ്പോൾ മറ്റൊരാൾ കേട്ടു വേറെ വിധമായതും ധരിക്കുന്ന വാക്കുകളെ കാണിച്ചാൽ അതുകളുടെ താഴെ 'അ' അക്ഷരത്തോടു കൂടിയുള്ള ഗദ്യങ്ങളിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ പദ്യങ്ങളിലുള്ള വാക്കുകളുടെ താഴെ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത ആ പദ്യങ്ങളുടെ വൃത്തനാമത്തെ അറിയിപ്പാണെന്നു കാണാം.
൬. ഈ അടയാളത്തിനുള്ളിൽ മൂന്നാംഭാഗത്തിൽ എഴുതിട്ടുള്ളത മൂലത്തിലില്ലാത്തതാകുന്നു.
൭. † ഇത ആറാം അങ്കത്തിലുള്ള അന്തർവാടകത്തെ സംബന്ധിച്ച അണിയറവാക്യം, പ്രവേശം മുതലായ സങ്കല്പത്തെയും ചേർത്തിരിച്ചു കാണിച്ചുവെക്കുന്നതാകുന്നു.

മറ്റുള്ള അടയാളങ്ങൾ സാധാരണങ്ങളാകയാൽ അവയെ ഇവിടെ കാണിക്കാതിരുന്നതാണ്.

ഈ നാടകത്തിൽ ചിലസ്ഥലങ്ങളിൽ ആരംഭിച്ച ഒരു ശ്ലോകം അവസാനിക്കുന്നതിനുമുമ്പായി മറ്റൊരു ശ്ലോകം ആരംഭിച്ചുവെന്നു കാണുന്നതാകയാൽ ആ സ്ഥലങ്ങളിലും ആരംഭിക്കുമ്പോൾ അനുസരിച്ചു നമ്പ്രകൾ ഇട്ടിരിക്കുന്നതും, സ്ഥലമുറക്കുന്തോൾ നമ്പ്രകൾ ഇട്ടിട്ടില്ലാത്ത ചിലശ്ലോകങ്ങളുടെ നമ്പ്രകളെ മുമ്പുചിമ്പുള്ള ശ്ലോകനമ്പ്രകൾനോക്കി അറിയേണ്ടതും ആകുന്നു.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

ശിവാഭ്യംനമഃ.

- * കന്നായ്ക്കുറിയവേദവാജ്യധുകുടിപ്പാനോവ്രജസ്മിക്ഷച
കുന്നിന്നൊട്ടിയചന്ദനപ്പൊടിയുടപ്പാനോരസാലെന്നപോൽ.
മന്ദംചൊങ്ങിലയംകലൻമുരളീനാദംമുദാകേട്ടുചൈ
വന്നിട്ടങ്ങിന്നെന്നക്കമക്കചടഗോപാലൻറകാൽപാതുവഃ॥ (൧)

അത്രയുമല്ല

- * 'കൊന്നപ്പൊടിനീക്കിനിന്നടികളിൽച്ചേർത്തിടിനേൻയാവകം
നന്നായ്സ്മേതത്തുടച്ചമുലമേൽനിമ്മിച്ചുവത്രാംകരം.
ഇന്നിസ്സെപരമയേകളിക്കുക' ചിരിച്ചെന്നോതുമായിജനം
തന്നെക്കണ്ടുനകൊണ്ടടിക്കുമഗജാപാലിക്കണന്നിങ്ങളെ॥ (൨)

(നാദിയുടെഅവസാനത്തിൽ 'സൂത്രധാരൻ' മുൻഭാഗത്തുനോക്കിട്ട)

- * എല്ലാശാസ്ത്രമറിഞ്ഞമോദരതസിദ്ധാന്തത്തെയെല്ലാംധരി-
ച്ചല്ലാസേനവിളങ്ങിടുന്നകവിതാസാരംഗ്രാഹിച്ചേററവും.
ചൊല്ലാൻജ്ഞാതസത്സമാജമിതുസൽപുണ്യത്തിനാൽപട്ടുമാ-
മെല്ലാരാലചിവന്ദ്യമാശ്രിതജനശ്രേയസ്സിനുംമേതുവാം॥ (൩)

അതിനാൽ ധ്യാപിക്കത്തക്ക സൽഗുണങ്ങളാൽ പൂർണ്ണമായി
രിക്കുന്ന ഓരം സജ്ജനസദസ്സിനായ്ക്കൊണ്ട ഞാൻ കലക്രമത്താ
ൽ സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന അഭിനയവിദ്യയെ ഭരതാചാര്യമതപ്രകാരം
ഇപ്പോൾ കാണിച്ചു എന്നെ കൃതാർത്ഥനാക്കുന്നുണ്ടു.

(ആകാശത്തിൽ ചെവികൊടുത്തിട്ട)

അല്ലയോ സഭാവാസികളേ! നിങ്ങൾ എന്തുപറയുന്നു?

- * 'സന്ദർഭത്തിൽസരളത
യെന്നല്ലതർത്തിലുംരസംപാരം.
ചേന്നൊരുപുതുതാനാടക-
മിന്നുഭവാനഭിനയിക്കത്തൊടുകായ്' ॥ (൪) എന്നൊ.

ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! * ചിത്തമെന്നടെയേതിക-
ലെത്തിയെന്നാചതികലെ।
സത്തുകൾക്കുമഭിപ്രായ-
മൊത്തതുമ്മൈവകല്പിതം॥

(൫)

(അണിയറയ്ക്കുനേരേ നോക്കിട്ട) ആയ്! ഇവിടെവരു.
(നടി പ്രവേശിച്ചു) ആയ്! ഇതാ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നു.
സൂത്രധാരൻ—മാന്യന്മാരായ ഞ്ഞ സഭാവാസികളുടെ കല്പന
കേട്ടില്ലേ?

നടി—(ദീപ്തശ്വാസത്തോടു കൂടി) കേട്ടു. കേട്ടു. എന്നാൽ
അങ്ങയുടെ സമോദരിപുത്രനായ “കുളഹംസൻ” വിവാഹം ചെയ്താനായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്റെ പുത്രിയായ “കമലിനിയെ” ഭൂഷണയായ “മഹാമായ” എന്ന കശീലവൻ വ്യാജത്താൽ കുളഹംസന്റെ വേഷം ധരിച്ചു അപഹരിപ്പാൻ ചോരുന്നതായി കേൾക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു കമലിനിയുടെ മനോരഥം എങ്ങിനെ നിവീല്പുമായി ഭവിക്കുമെന്ന ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ—ആയ്! വ്യസനിക്കേണ്ട, ഞാൻ “ബ്രഹ്മാൻബല” എന്ന നടനെ കമലിനീകുളഹംസന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായി നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

* കുളവാഴയൊരുവന്റെ രൂപമന്യ-
ന്നുളവായിട്ടിലുമെത്തുമാനിയുളളു।
കുളഹംസനുവിദ്യയിൽപടുതപം
കുളവല്ലഭതതന്നെവേർതിരിക്കും॥

(൬)

അതിനാൽ ഞ്ഞ സഭയെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാനായി ഭവതി ഞ്ഞ വസന്തകാലത്തെത്തന്നെ ഉദ്ദേശിച്ച സംഗീതം ആരംഭിക്കു.

ഇപ്പോൾ- * തൻകൊക്കിനാൽതളിരുകൊത്തിയടുത്തുവാഴും
ചെങ്കൊകിലത്തെയനുസൃത്യമദേനകൂകി।
മാകൊമ്പിലേഷകയിൽവണ്ടുകളെസ്വപക്ഷ-
വൻകാറിനാൽദൂതമകററിമിച്ചിടുന്നു॥

(൭)

നടി—അങ്ങിനെയാകട്ടെ- എന്നാൽ മാന്യന്മാരായ ഞ്ഞ സഭാവാസികളുടെ കല്പനയ്ക്കു അനുരൂപമായ നാടകം ഏതാണെന്ന ഞാൻ ആലോചിച്ചിട്ടും അറിയുന്നില്ല.

സൂത്രധാരൻ—(ചിരിച്ചു) ഭവതി അതിനെ മറന്നുവോ? ഇയ്യുടെ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട “ജാനകീപരിണയം” എന്ന നാടകത്തെ ഭവതിക്കു അഭ്യസിപ്പിച്ചിട്ടില്ലേ?

നടീ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ എന്നെ ഇപ്പോൾ കാമപ്പെടുത്തി. സമുദത്തിൽനിന്ന ചന്ദ്രനെന്ന്പോലെ മഹാനഭാവനായ “യജ്ഞരാമ” ദീക്ഷിതരിൽനിന്നുതഭവിച്ച “രാമഭദ്ര” ദീക്ഷിതരല്ലെ ആ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ചത?

സുത്രധാരൻ—ഏതു! ഭവതി പറയുന്നത സംസ്കൃതനാടകത്തെ കുറിച്ചല്ലേ? ആ നാടകത്തെത്തന്നെ മലയാളികളുടെ വിനോദത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ട “ചമ്പത്തിൽ ചാത്തുക്കുട്ടി മന്നാടിയാർ” മലയാളത്തിൽ ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞത അതിനെക്കുറിച്ചാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ- മലയാളികൾ അധികമുള്ള രംഗസദസ്സിൽ അതിനെത്തന്നെയാണു ഉപയോഗിക്കേണ്ടത.

നടീ—(കാമയോടുകൂടി) ഓ! ഞാൻ തെറ്റി ധരിച്ചുപോയി ആയ്! എന്നാൽ അന്യന്റെ കവിതയെ മറ്റൊരു ഭാഷയിൽ ആക്കുന്നതുകൊണ്ടു രംഗകവിത എന്നാണു ഒരു യോഗ്യത സിദ്ധിക്കുന്നത?

സുത്രധാരൻ—ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ!! ഒരു ഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മറ്റൊരു ഭാഷയിലാക്കുന്നതുതന്നെ പ്രയാസമാണു. വിശേഷിച്ചും സംസ്കൃതഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മലയാളഭാഷയിലാക്കുന്നത മഹാ പ്രയാസംതന്നെ.

നടീ—ആയ്! മലയാളഭാഷയിൽ കവിതയ്ക്കു എന്തുകൊണ്ടാണു ഇത്ര പ്രയാസം?

സുത്രധാരൻ—(ചിരിച്ചു) കേൾക്ക! കവിതാവിഷയത്തിൽ-

* ഒന്നാലോക്കുകയുമാംപദങ്ങളിടവിട്ടെങ്ങെങ്കിലുംചേർത്തിടാം
പിന്നിൽചേർത്തവിശേഷണങ്ങളുടെമുൻചേർക്കാംവിശേഷ്യങ്ങളെ ।
പിന്നെപ്രാസവുമത്രവേണ്ടവളരെക്കിട്ടംപദംസംസ്കൃതേ
യെന്നാൽകേരളഭാഷയിങ്കലിതുപോലല്ലായ്ക്കാൽദുഃഖം ॥ (൮)

നടീ—ശരിതന്നെ- പ്രയാസമുള്ള പ്രവൃത്തിയാണല്ലൊ യോഗ്യതയ്ക്കു കാരണം

സുത്രധാരൻ—കണ്ടാലും ഇപ്പോൾ-

* ശ്രീരാഘവൻചരിതവണ്ണനയാൽചവിത്രം
പാരംബ്രഹ്മസ്ഥിതഹോകവിയോപ്രസിദ്ധൻ ।
നേരേവസിപ്പവരിലത്രരസജ്ഞരല്ലാ -
താരുളുഭാഗ്യപരിണാമമിതൊക്കെയുംമേ ॥ (൯)

അതിനാൽ ഭവതി ഗാനം ചെയ്യാലും.

നടീ—അങ്ങിനെതന്നെ- (എന്ന ഗാനം ചെയ്യുന്നു)

* കാന്തകളിഹചാത്തുനത
കൂന്തലതിൽ ബകളപ്പൂമാലകളെ !
കാന്തനസുരതാന്തത്തിൽ
ശ്രാന്തിയകറുന്നതൽഗന്ധം ॥ (൧൦)

അത്രയുമല്ല * സുരതശ്രാന്തകളാകിയ
തരുണികൾമന്ദംതണുത്തുജനമൃഗെ !
വരുമൊരുവായുവിനെശ്രമ
ഹരണനിമിത്തംസ്മരിക്കുന്നു ॥ (൧൧)

വേറെ ഒന്നുകൂടി—(എന്നപക്ഷതിപറഞ്ഞു, വേടിച്ചുവിറയ്ക്കുന്നു)
സുത്രധാരൻ— * നിൻഭംഗിയേറുന്നൊരുപാട്ടുമൂലം
സ്തംഭിച്ചുകൊണ്ടിസ്സഭവാണിടുന്നു !
ധംഭംനടിക്കേണ്ടൊരുനീവുമൈവ
കിംഭീതികയ്ക്കൊണ്ടുവിറച്ചിടുന്നു? ॥ (൧൨)

നടീ—അങ്ങ കാണുന്നില്ല. ഇതാ ഒരു രാക്ഷസൻ ഇവിടത്തുതന്നെ വരുന്നു. അതിനാൽ ഞാനെങ്ങിനെ ഭയപ്പെടാതിരിക്കുന്നു? (എന്ന മറ്റൊരേടത്തു ചെല്ലുന്നു)

സുത്രധാരൻ—(നോക്കിട്ട) ആയ്യേ! ഭയപ്പെടേണ്ട! രാവണാനുചരനായ സാരണന്റെ വേഷത്തെ ധരിച്ച രംഗത്തിലെക്കു വരുന്ന ഇവൻ എന്റെ സോദരിഭർത്താവായ നടനാണ്. അതുകൊണ്ടു മേൽ വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികൾക്കു നമ്മളും തയ്യാറായിരിക്കുക. (എന്ന രണ്ടുപേരും പോയി)

✽ ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവനാ. ✽

(അനന്തരം സാരണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സാരണൻ—(നേരേനോക്കി സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

സകലദേവാസുരന്മാരാരും വന്ദിക്കപ്പെട്ട പാദപത്മങ്ങളോടുകൂടിയ “രാവണ” മഹാരാജാവായ സ്വാമിയാൽ വർത്തമാനം അറിവാനായി മിഥിലാപുരത്തിന്നു അയയ്ക്കപ്പെട്ട “ശുകൻ” ഇതാവരുന്നു.

(ശുകൻ പ്രവേശിച്ചു) ആയ്യനായ സാരണനെ.

സാരണൻ—തന്നോട കല്പിച്ചിട്ടുള്ള കാര്യംസ്ഥലമായൊ?

ശുകൻ—അതെല്ലാം ഞാൻ പറയാം. അങ്ങിപ്പൊൾ എവിടെക്കാണ് പുറപ്പെട്ടത്?

സാരണൻ—മഹാരാജാവ എന്നോട കല്പിച്ചു.

ശുകൻ—എങ്ങിനെ?

സാരണൻ—“യാഗഭൂമിയിൽനിന്ന ജനിച്ച ലോകസുന്ദരിയാ
യ സീതയെ ജനകരാജാവ പുത്രിയാക്കി വളർന്നതായി കേൾക്കു
ന്നു. അവളെ ഇനിക്കുവേണ്ടി ജനകരാജാവിനോട നീചെന്നു ചൊ
ദിക്കണം” എന്നു.

ശുകൻ—ആശ്ചര്യം! അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്നു
പേലും മനുഷ്യനിൽക്കൂടി അപൂർവ്വമായി ഒരു വിനയം ആരംഭിച്ചി
രിക്കുന്നു.

അല്ലെങ്കിൽ—

* വി ണ്ണാർനാരി കളെപ്പിടിച്ചുബലമാജ്ഞാഗ്രഹംചേപ്പതാ-
ണണിപ്രായമതികൾ മണ്ണുകളിലുണ്ണുവിളങ്ങുംപ്രഭ !
തിണ്ണംജാനകിതന്നെയെന്നപഹരിപ്പാനായി നല്ലാഞ്ഞുമു-
ക്കണ്ണൻതന്നെടേകതന്നെജനകൻതന്നിൽപ്രിയംമൂലമോ? ||

സാരണൻ—അതെ.

[ഹന്]

ശുകൻ—അങ്ങ ഇവിടത്തെ വർത്തമാനം കേൾക്ക.

സാരണൻ—പറയൂ.

ശുകൻ—

* തന്നേസീതയ്ക്കുരാഗംശുഭഗുണനിധിയാരാമനിൽസംഭവിച്ചു
മന്നൻവംശത്തെയോർത്തജനകനുമതിനെക്കേട്ടുതൻസമ്മതിച്ചു
എന്നല്ലുള്ളത്തിൽനകതഞ്ചരവരനെഭയപ്പെട്ടവൻനിശ്ചയിച്ചു
മുന്നംസ്വർഗ്ഗത്തെനിമ്നിച്ഛാരുമുനിയെവിവാഹംനടത്തിടുവാനും

സാരണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു)

[ഹര്]

കാലത്തിന്റെ വൈചര്യം അതുതന്നെ. നമ്മുടെ സ്വാമി
യിങ്കൽ സാധുത്വവും ജനകങ്കൽ കപടവും പിന്നെയൊ?

ശുകൻ—ആ വിശ്വാമിത്രമുനി താൻ യാഗംചെയ്യുന്നു എ
ന്ന വ്യാജം പറഞ്ഞ ഭയ്യാപുത്രന്മാരോടുകൂടി ദശരഥരാജാവിനെ
ക്കുണിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ പോയിരിക്കുന്നു. മുന്പേതന്നെ കുണി
ക്കപ്പെട്ട ജനകരാജാവ തന്റെ അനുജനായ കശലാപനെ മിഥി
ലാപരത്തിൽ ഇരുത്തി യാഗംകാണാൻ എന്നുള്ള വ്യാജത്താൽ പു
ത്രികളോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ ചെന്നിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ—എന്നാൽ ചൂഴ്ന്നായ ഈ മഹർഷി സീതാരാമ
ന്മാരുടെ വിവാഹത്തെ നടത്തുമെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എ
ങ്ങിനെയെങ്കിലുമാകട്ടെ ഞാൻ രാജകല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനായി
വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലെക്കു തന്നെ പോകുന്നു, അവിടെയാണെ
ല്ലോ ജനകൻ വസിക്കുന്നത്.

ശുകൻ—അവിടെ ചെന്നിട്ടു എന്താ പ്രയോജനം?

സാരണൻ—അങ്ങനെയല്ല,

* ധാതാവിന്റെ കലേജനിച്ചുവളരെസ്സുവത്തുമുണ്ടാജ്ഞയി-
ന്നേതെന്നാലതുകൾക്കുമിന്ദ്രനിഹമരൊന്തിത്രയോഗ്യൻ പ്രഭു !
ചോതിച്ചാൽ മകളെ ക്ഷണാലനുവദിച്ചിടാത്തതാർ ?

ശുകൻ— * * * * * എങ്കിലും
സീതാചിത്തവിരോധമായനുവദിക്കില്ലെന്നുമേമൈഥിലൻ || ൧൭

സാരണൻ—(അല്പം ആലോചിച്ചു)

* ലങ്കേശന്റെ സമൃദ്ധിയുള്ള കലമൊട്ടോർത്തിലയെന്നാകിലും
തൻ കയ്യാൽ ഭവനംജയിച്ചുചരിതംകേൾക്കുതിരുന്നീടുമൊ !
എങ്കിൽ ശൂരനതായരാവണനെവിട്ടേററംമനുഷ്യാർക്കൻ
തങ്കൽ കാമമിവണ്ണമെങ്ങിനെധരാപുത്രിക്കുമോജാതമായ് || ൧൮
(ദീപ്തശ്വാസംവിട്ടു) (അതിനാൽ മുമ്പിൽ സീതയ്ക്കു
രാമനിലുണ്ടായിരിക്കുന്ന സ്നേഹബന്ധത്തെ വേർപെടുത്തേണ്ടതുപി-
ന്നെ നമ്മുടെ സ്വാമിയിങ്കൽ ചേർക്കേണ്ടതുമാണു.

ശുകൻ—ഇത ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

സാരണൻ—എന്നാൽ സീതയെ ലഭിക്കുവാൻ ഉപായം എ-
ന്താണു? (എന്ന ആലോചന നടിച്ചു സന്തോഷത്തോടു കൂടി)

* രാജാരാമവചുസ്സെടുത്തവളെ മുൻവെളിക്കണമൊയയാൽ
വ്യാജേനാപഹരണിരാക്ഷസർബലാകൊണ്ടെങ്കിലുംസ്രീകളെ !
ഓജസ്സാദികൾകണ്ടുപിമ്പുചതിയിൽസത്തുഷ്ടയാപുത്രിയാൽ
രാജാശങ്കരഭക്തനായവരനിൽസമ്പ്രീതനാമൈഥിലൻ (൧൯)
അതുകൊണ്ടു വിശ്വാമിത്രവേഷംധരിച്ചു വിദ്യജ്ജിഹ്വനോടുകൂടി
രാമവേഷം ധരിച്ചു രാവണമഹാരാജാവിനെ ജനക സമീപത്തിൽ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകേണ്ടതാണു.

ശുകൻ—ആയ്! അങ്ങയുടെ ആലോചന നന്നായി. എ-
ന്നാൽ അയ്യോ! ചെന്നിരിക്കുന്ന ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണൻ
തിരികെ വരുന്നതിനെ മുട്ടക്കണം.

സാരണൻ—വത്സ! നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണു. അത താട-
കയെക്കൊണ്ടല്ലതെ മറ്റൊരാൾ സാധിക്കും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

* ആയിരമാനകൾബലമു—

ഉളായവളൊളിവിങ്കൽനിന്നുപോരാടും !

മായയെഴിഞ്ഞഥകണ്ടാൽ

സ്രീയെന്നാരുപധിക്കയില്ലവളെ || (൧൮)

ശുകൻ—എന്നാൽ അങ്ങ താടകയെ ആ കായ്ക്കത്തിന്നു പ-
റഞ്ഞയക്കുക. ഞാൻ ഈ വർണ്ണമാനത്തെ മഹാരാജാവിനോടു
അറിയിക്കാം. (എന്നു പോയി.)

സാരണൻ—(നേരെനോക്കി അതുതത്തോടുകൂടി). വിചാരിച്ചുടനെ ആയുധായ താടകയെ കാണുമാറായല്ലോ. ഇതാ ഇവൾ—
 * കാരെല്ലാംകൂടൽമാലചാത്തിയ കുചാഘാതത്തിനാൽനീക്കി വായോരത്തൊട്ടിയമാംസലോലകഴുപക്ഷാഘാതവാതങ്ങളാൽ ।
 ഘോരംചിന്നിയകൂന്തലോടലറിചായേററമ്പിളുൻഭയം—
 നാരാത്സിദ്ധവധൂക്കൾവിട്ടൊഴിയുമാകാശത്തിൽനിന്നെത്തിനാൾ
 (അനന്തരം മേൽപ്രകാരമുള്ള രൂപത്തോടുകൂടി 'താടകാ' പ്രവേശിക്കുന്നു).

സാരണൻ — (അരികിൽ ചെന്ന) ആയ്യേ! ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

താടകാ—സാരണനേ, എന്നാൽ ദീപ്തായുസ്സായി വേിക്ക.

സാരണൻ—എവിടെക്കായിട്ടാണ് പുറപ്പെട്ടത്?

താടകാ—വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ബന്ധുവായും ശിവഭക്തനായുമിരിക്കുന്ന പരശുരാമനാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട, ശിവഭക്തനായ രാവണമഹാരാജാവിന്റെ കല്പനയാൽ “യാഗം മുടക്കരുത്” എന്ന പുത്രനായ മാരിചനോടു പറവാനായിട്ടാണ്.

സാരണൻ— (ചിരിച്ചു) ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണനായ ആ വിശ്വാമിത്രന്റെ ഉപായം കേൾക്കുന്നേ. അയ്യേ! യാഗമാണെന്നു വ്യാജം പറഞ്ഞ സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻ വേണ്ടി ജനകന്റെയും വിശ്വാമിത്രന്റെയും ഉപായമാണിത്.

താടകാ—എന്തിനായിട്ടു വ്യാജം പറയുന്നു?

സാരണൻ — മഹാരാജാവ സീതയെ ചോദിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചു.

താടകാ—ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ മഹാരാജാവിന്നു വേണ്ടി ഞാൻ തന്നെ ജനകിയെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുവരാം.

സാരണൻ—അങ്ങിനെ വേണ്ട!

* ജനകജയെബലാൽഹരിക്കിപ്പൊട്ടും

മനമതവൾക്കുരമിക്കയില്ലദേവേ ।

ജനകസുപനിലുള്ളശൈവമോദം—

ലൗമതമല്ലതരാക്ഷസേശ്വരനും ॥ (൨൦)

എന്നുമാത്രമല്ല, * ഹേമത്താൽ പുണരവതിന്നുരഭയത്താൻ

കാമിച്ഛോരജുവഹിമാദ്രിയിങ്കൽവെച്ചു ।

സ്വാമിക്കുണ്ടനവളേകിയോരുശാപാൽ

കാമിക്കാത്തവളെബലേനതൊട്ടുകൂടാ ॥ (൨൧)

എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ (എന്നു കാതിൽ പറയുന്നു).

താടകാ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! നീയിപ്പോൾ നല്ല വണ്ണം ആലോചിച്ചു.

* ഇവിധമെങ്കിൽസീതാ
രാവണനടകയ്യിലാകുമതുനന്ദം !
ആവതുമിങ്ങുചതിപ്പുൻ
ഭാവിച്ചവരെച്ചതിപ്പതാണുചിതം ॥ (൨൨)

താനും മാരിചനും അവന്റെ അനുചരന്മാരുംകൂടി രാത്രിയിൽ മാഗ്ഗമധ്യത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്ന ആ മഹഷിയെ സംഹരിക്കാം. നീയും ലങ്കാപുരത്തിൽചെന്ന മഹാരാജാവിനെ പുറപ്പെടിക്ക.

(എന്ന പോയി)

സാരണൻ— * അടലിലുറയ്ക്കാലജയമെ-
ന്നടനതിനാൽതാടകയ്ക്കുതുണയായി !
പടയോടങ്ങതിമായാ
പടുവാംമാരിചനെദൃതമയയ്ക്കാം ॥(൨൩)(എന്നപോയി)

❧ ഇങ്ങിനെ പൂർ്വാംഗം ❧

(അനന്തരം വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും സാരണനോടുംകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാവണൻ—

* കാണാംസീതയെയെന്നുകണ്ണിരുപതുംതേടുന്നുമേകെഴുതുകും
ക്ഷോണിനന്ദിനിതന്നെയൊന്നുപുണരാമെന്നങ്ങിനേകൈകളും !
കാണുമ്പോളുവറാനിന്ദ്രമെന്നുകരുതുംരൂപംവെടിഞ്ഞീവിധം
താണുജോരമനുഷ്ടരൂപമധുനാകഷ്ടധരിക്കാരുമായ് ॥ (൨൪)

എന്നുമാത്രമല്ല,

* ക്ഷോണീശൻശിവഭക്തനെന്നജനകൻതന്നിൽപ്രിയംമൂലമായ്
കാണിക്കാതെമറച്ചുമോസാമജമാംരൂക്ഷത്വമിന്നിങ്ങിനെ !
ഏണാക്ഷീമണിമൂലമായനുചിതംരൂപംധരിച്ചീടുവാൻ
നാണത്തോടഭിമാനവുഞ്ചതകളുഞ്ഞീടേണ്ടുഞാനെങ്ങിനെ ॥ ()

സാരണൻ—മഹാരാജാവേ! മാനക്കേടാണെന്ന വൃസനി കേണ്ട.

* മുന്നമങ്ങുമയന്തിയെവേറൊപ്പാൻ
ചെന്നുദിക്പതികളിങ്ങിനെതന്നെ !
ഇന്നുചല്ലകതുപോലെഭവാനും
നന്നുമാഗ്ഗമിതുനന്ദനമല്ല ॥ (൨൩)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— (രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ദിക്പാലനാർക്കു ദമയന്തിയെ എങ്ങിനെയൊ, അതുപോലെ മഹാരാജാവിന്നു സീതയേയും അപേക്ഷിച്ചാൽകൂടി ലഭിക്കയില്ല. [പ്രകാശം]

* രാമൻതന്നിലതീവരാഗമിയലുംസീതയ്ക്കു ഹോനിന്റെമേൽ കാമംചെറുതുവാക്കുവാനൊരുവിധംപറിപ്പുപായങ്ങളാൽ । പ്രേമംതേജനകങ്കലത്രവളരെക്കാണ്ണതന്മൂലമായ് [൨൭] നാമിന്നോത്തതന്നെമാറ്റുചിതംപ്രാപിക്കുവാൻസീതയെ ॥

രാവണൻ—എന്നാൽ അങ്ങിനെയാകട്ടെ, നിങ്ങളുടെ വാക്കിനെ ഞാൻ ലംഘിച്ചുകൂടെല്ലൊ സാരണ! താൻ ചെന്ന യാത്രയ്ക്കായി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുവര.

സാരണൻ—കല്പനപോലെ.
(എന്നപോയി പുഷ്പകവിമാനത്തോടുകൂടി പ്രവേശിച്ചു)
മഹാരാജാവെ! ഇതാ വിമാനത്തെ വരുത്തിയിരിക്കുന്നു.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—
* ബന്ദിസ്രീനെടുവീപ്പിനാൽമലിനമാംമുക്താസരംചുറ്റിലും നന്നായ്തുങ്ങിവിളങ്ങിമായയിൽമറഞ്ഞുള്ളോരുയാനന്തവ । വന്നീടുന്നനഭസ്സിൽനിന്നുകലരംതൻഗന്ധമെന്നോത്തഹോ മുന്നേദിഗ്ദ്ധസാക്ഷിയാമിതിലടിക്കുന്നില്ലകാരുംഭയോൽ ॥ (൨൮)

രാവണൻ—(നോക്കിട്ടു കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) “ഭൂഖലനെന്നപോലെ ചോര വൃത്തിയെ അനുസരിക്കയാൽ ഇപ്പോൾ ഈ രാവണൻ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നു” എന്ന എന്റെ മേലുള്ള വിശ്വാസത്താലായിരിക്കാം ഈ വിമാനവും തന്റെ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നത്, എന്നു തോന്നുന്നു.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—
* ഭൂരാൽതന്നെതിരിഞ്ഞുപോംഗ്രഹവിമാനൗഘസദാഡിണ്ഡിമം പാരാതങ്ങുമഴക്കമേസുരവധൂച്ചന്ദംസുരന്മാർതൊഴും । ഘോരരാക്ഷസരാകവേ മദമാടാക്കുംസിദ്ധവിദ്യാധര- ന്മാരുവാഴ്ച മിതിക്കൽമുനമധുനാകാണുന്നതില്ലൊന്നുമെ ॥ (൨൯)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവെ! ഇങ്ങിനെ കരുതേണ്ട! ഇപ്പോൾ രൂപത്തെ ധരിച്ചു വശീകരിക്കപ്പെട്ട ജാനകിയുടെ പാണി ഗ്രഹണമഹോത്സവം കഴിച്ചു ജഗദീശപാനായ വരനെ ലഭിച്ചു എന്ന ജനകൻ സന്തോഷിച്ചശേഷം തിരുമനസ്സിലെ പ്രഭാവംകൊണ്ടു സന്തുഷ്ടയായ ജാനകിയോടുകൂടി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരിയെ എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ ഈ വിമാനവും പൂർവ്വസ്ഥിതിയെതന്നെപ്രാപിക്കും. അതിനാൽ മഹാരാജാവ ഇതിങ്കൽ ആരോഹണം ചെയ്യും.

(രാവണൻ വിദൂരജിഹ്വസാരണന്മാരോടുകൂടി വിമാനാരോഹണത്തെ നടിക്കുന്നു)

സാരണൻ—കണ്ടാലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടാലും.

* യാനംലങ്കയിൽനിന്നുതേവളിയിൽവന്നിട്ടുവിഭോ! ഭീതിയാൽ മീനാദ്യങ്ങളുമുള്ളിലാക്കിയിളകുന്നില്ലാത്തമന്ദോനിധി ।

നൂനംചന്ദനവല്ലിതൻതളിരിളക്കിടുന്നകാറ്റല്ലമായ് [൩൦]

വാനിൽഭാസ്കരബിംബചുംമണിമയക്കണ്ണാടിപോൽഭാസതേ॥

വിദൂരജിഹ്വൻ—ഇതിലെന്താണ് ഇത്ര ആശ്ചര്യം? കൈലാസപുത്രത്തെ എടുത്തു പന്താടുകയും ദേവേന്ദ്രനെ പിടിച്ചു കാരാഗൃഹത്തിലിടുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മഹാമായാനിപുണനായ രാവണമഹാരാജാവിന്നു

രാവണൻ—(ആലോചിച്ചു)

* കൈലാസത്തിനുമുന്നിലെൻകരബലംകാണിച്ചുത്താനാശ്ചരി-

കൂലന്മാരുടെമുന്നിലായുധബലംകാട്ടീടിനേൻമുന്നമെ ।

കോലംമാറ്റുവതിന്നുമായയിലിനിയ്ക്കുളോരുസാമത്വമി-

ക്കാലംമൈഥിലനോടുകാട്ടണമിതോകാട്ടിലമുന്നെങ്ങുമെ॥(൩൧)

സാരണ! അതിനാൽ ഞ്ഞ വിമാനം വേഗത്തിൽ ഗമിക്കട്ടെ.

സാരണൻ--മഹാരാജാവെ! ഞ്ഞ വിമാനം അതിവേഗത്തിൽ പൊങ്ങുന്നതിനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടെന്നില്ലെ.

* യാനംവേഗേനപൊങ്ങുന്നതുപമലകളോടൊത്തതാരങ്ങളോടും

വാനംപോരുന്നപോലും, വരയൊടുസമമാശീയാൽചൂഴുമുഴി ।

സ്ഥാനാൽതാഴുന്നപോലും, തരുശിലകൾനിറഞ്ഞുള്ളപ്പൂർവാപരാദ്രി

താനേതോന്നുനാധാത്രീതലമതിലമരംപോലെയും, കണ്ടുകൊൾക

വിദൂരജിഹ്വൻ—ഓ: അതിവേഗമുള്ള വിമാനത്തിന്റെ ഒരു കുതികൊണ്ടുതന്നെ ഞ്ഞം പരിപക്വഫലങ്ങളാൽ പരിപൂർണ്ണങ്ങളായും മനോഹരങ്ങളായുമുള്ള പലവിധ വൃക്ഷസമൂഹങ്ങൾകൊണ്ടു നാലു ഭാഗവും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും, അതിശാന്തങ്ങളായ പക്ഷിമൃഗഗണങ്ങളാൽ പൂർണ്ണമായുള്ള സമീപകാനനത്താൽ ചൂഴ്ചെട്ടും, പുണ്യമായുമിരിക്കുന്ന ഈ വിശ്വപാമിത്രാശ്രമസ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചുവോ? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

* ചൊല്ലാൻള്ളിതുകൗശികീനദിയിതിൻവെള്ളമലത്താഴ്വര-

ക്കല്ലിൽകൊണ്ടുതെരിച്ചിതാനിബിഡമായ്യാനീരകഞ്ചങ്ങളിൽ॥

ചെല്ലുന്ന, മദമാൻപക്ഷികളിതിൽകൂടുന്നു, ലീലാവശഃ- [൩൨]

ലല്ലിത്തണ്ടുകൾതൂമ്പികൊണ്ടിഹവലിച്ചിടുന്നകാട്ടാനകൾ ॥

രാവണൻ—(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി- സാരണനോട്)

* ആകണ്ഠീരിലാഴുമുനികളുടെജടാഭാരമാടുന്നനേരം
കോകപന്ദപങ്ങൾപേട്ടിച്ചുഴിനഭസിശബ്ദമിട്ടിക്കിലായി ।
ആകാശംവിട്ടിറങ്ങീടണമവനിയിലിപ്പുഷ്പകമ്പതഗന്ധൈ
സ്സാകംകാരത്രവീശുന്തിതുജനകസുതാശ്വാസസൗരഭ്യമോടും []

സാരണൻ—മഹാരാജാവെ! അഭിപ്രായംപോലെ ഹരവിമാനം ഇറങ്ങി. അതുകൊണ്ടു നമ്മളും ഇതിൽനിന്നു ജനസഞ്ചാരമീനമായും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന ഹരം കൌശികീനദീതീരത്തിലിറങ്ങുക. (എല്ലാവരും വിമാനത്തിൽനിന്നു ഇറങ്ങുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

രാവണൻ—നോം വരുന്നതുവരെ ഹരം വിമാനം ഇവിടെത്തന്നെ അടുത്തുവായിരിക്കട്ടെ.

സാരണൻ—ഇനി നോം ഹരം പ്രദേശങ്ങളിൽ തിരസ്സുണിവിട്ടുകൊണ്ടു ദേഹത്തെമറച്ചു സഞ്ചരിക്കേണ്ടതാണ്. എന്തെന്നാൽ-

* മരവിരിമൃഗത്തോലുംകൊമ്പിൽധരിച്ചുചവട്ടിലായ്
പരിചൊടുപുലിത്തോലുംദാസനങ്ങളുമാന്നിഹ ।
മരനിരനിറഞ്ഞങ്ങുംഭംഗ്യാവിളങ്ങുകമൂലമായ്
കരുതുകിതുതാൻവിശ്വാമിത്രാശ്രമംപരമോത്തമം ॥ (൩൫)

രാവണൻ—സാരണൻ പറഞ്ഞത ശരിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ- ഇവിടത്തെ ജനശ്രുതിയെ നോം ഗുഡമായി ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്.

(വിദ്വജ്ജിഹ്വൻ കണ്ണടച്ചു തിരസ്സുരണിവിട്ടുയെ ധ്വാനിക്കുന്നു)

രാവണൻ—സമിത്തുകളേയും ദിക്കളേയും കയ്യിൽ പിടിച്ചു സമീപത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടു രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ ഇവിടത്തുതന്നെ വരുന്നു. ഇവരാണോ?

സാരണൻ—ഇവർ വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ശിഷ്യന്മാരായിരിയ്ക്കണം.

(അനന്തരം രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഒന്നാമൻ—അയ്യോദ്ധ്യയ്ക്കു എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്ന കുലപതിയായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി അഗ്നിശരണത്തിങ്കൽ അഗ്നിപരിചരണത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ടു എന്നെ നിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ ഹരം കൌശികീതീരത്തിൽനിന്നു സമിത്തുകളേയും ദിക്കളേയും എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുന്നു. (എന്നു ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

രണ്ടാമൻ—ജനകമഹാരാജാവിന്റെ പുരോഹിതനായ ശതാനന്ദമഹർഷിയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ സമിത്തുകളേയും ദിക്കളേയും സമ്പാദിച്ചു ജനകമഹാരാജാവിന്റെ വാസസ്ഥലത്തെക്കുറിച്ചുപോകുന്നു.

(എന്നു ചുറ്റി നടന്നുകൊണ്ടു)

സഭേ: സത്യവ്രത! ജനകമഹാരാജാവിന്നു ഇനി എത്രനാൾ

ഓം വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ താമസമുണ്ടു? പറയൂ.

സത്യവ്രതൻ—യാഗം ചെയ്യാൻ വിചാരിക്കുന്ന ഞങ്ങളുടെ കല്പ ഗുരുവിന്റെ അവളുമസ്സാനമമോത്സവം അവസാനിക്കുന്നതുവരെ.

രാവണൻ—സാരണ! വിശ്വാമിത്രന്റെയും ശതാനന്ദന്റെയും ശിഷ്യന്മാരായിവർ. അതിനാൽ ഇവർ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി സംസാരിക്കുന്നതിനെ നോം മറഞ്ഞുനിന്നുതന്നെ കേൾക്കുക.

സാരണൻ—മഹാരാജാവേ! വിദ്യജ്ജിഹ്വന്റെ തിരസ്കരണീ വിദ്യാപ്രയോഗത്തെ തിരുമസ്സുകൊണ്ടു കാണുന്നില്ലേ? പിന്നെ നോം മറഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതെന്തിന?

രാവണൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വിദ്യയുടെ മഹാത്മ്യം അതുതന്നെ. ജനങ്ങൾ നമ്മെ കാണുന്നില്ലെന്നുമാത്രമല്ല, നമ്മുടെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നതുമില്ല.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവേ! നമുക്കു ധൈര്യത്തോടുകൂടി സഞ്ചരിക്കാം.

രണ്ടാമൻ—സഖെ സത്യവ്രത! യാഗവിഷ്ണു ചെയ്യുന്ന രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽവെച്ചു വിശ്വാമിത്രമഹർഷി എങ്ങിനെയാണു യാഗമാരംഭിക്കുന്നത്?

സത്യവ്രതൻ—സഖെ ദേവവ്രത! കേൾക്കുക.

* പുത്തൻസ്വർഗ്ഗത്തെ നിർമ്മിച്ചു വധികരുഷാദേവന്മാരുടെ പേടി ചൊത്തല്ലാം വന്നുമുന്നിൽ ഗുണഗണമതുവാഴ്ത്തിടുമിത്താപസന്റെ കത്തുകോപത്തെയെല്ലാം കമലജനടനേ സത്യലോകത്തിൽ നിന്നിങ്ങത്തിതാഞ്ഞെന്നു കയ്യാൽ കരമതുതടവിക്കൊണ്ടു മോതിർത്തുമുന്നം.

അത്ര യോഗ്യനായും മഹാ തപസ്വിയായുമിരിക്കുന്ന ഓം വിശ്വാമിത്രമഹർഷിക്കു രാക്ഷസന്മാരെ നുള്ള ഭയം എന്തുമാത്രം?

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—സാരണ! ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലേ?

സാരണൻ—അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു മഹാരാജാവേ ആ വിശ്വാമിത്രമുനിയെ എതുകുവാൻ പലവിധമായാപ്രയോഗങ്ങൾ ശീലമുള്ള മാരിചനെ നിശ്ചയിച്ചുത.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—അത നന്നായി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

* ഒരിക്കൽ കാർമേഘപ്രചുരവുമൊരിക്കൽ ബഹുതമ—

സ്സോരിക്കൽ തിങ്ങിപ്പൊടിമഴയൊരിക്കൽ പുകകളും ।

സ്സുരിപ്പിച്ചാകാശമെന്നു വിപുരായകളറി-

ഞ്ഞിരിക്കും മാരിചൻ ഭയമമരകൾക്കേകി ബലവാൻ ॥ ൩൭

രാവണൻ—(സ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി വിദ്യജ്ജിഹ്വനോട്)

* നിന്നായപോലെമാരിചൻ
തന്നായയറിയുംഭവാൻ ।
സപ്തമാത്രമറിഞ്ഞീടും
സപ്തത്തിന്റെപദങ്ങളെ ॥ (൩൮)

ദേവപ്രതൻ—സ്തോഹിത! “മഹാതപസി” യെന്ന താൻ പ
റഞ്ഞത ശരിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ- നോക്കുക. കലപതിയാ
യ്ക്കു ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്രമപദത്തിൽ-

* ജംഭുകൊണ്ടിഹപിളർന്നസിംഹവദനത്തിൽനിന്നുകരിമ്പാലകൻ
തൃപ്തികൊണ്ടുബിസതുല്യദംഭുയെവലിച്ചിടുന്നുകുളിയാലമോ ।
കമ്പഹീനമൊരുദിക്കിൽമേയുവതിനമ്മചെന്നുവുപയ്ക്കിടാ-
പെമ്പുലിസ്സുനവയസ്സുചെന്നിഹകുടിച്ചിടുന്നവരകന്ദരേ ॥ (൩൯)

എന്നുമാത്രമല്ല,

* മൂന്നുതാതനുമമ്മയുപശുവിനെപ്പോൽവിരൂഢപത്തിലായ്
തന്നെക്കൊല്ലുവതിന്നുകെട്ടമുഖങ്ങിങ്ങാത്തനായേററവും ।
‘എന്നെക്കാപ്പതിനുള്ളതാ’രിതിഭയാൽനോക്കുശൂനശ്ലേഹകൻ
തന്നെക്കാത്തൊരുക്കുശികൻ മഹിമയിന്നാരുണ്ടറിഞ്ഞീടുവാൻ
വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി മാരിചന്റെ മായാബ
ലത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല അതിനാലിങ്ങിനെ പറയുന്നു.

സാരണൻ—ഇരിക്കട്ടെ- അതുകൊണ്ടു ദോഷമെന്താണ്? എ
ല്ലാജനങ്ങളും സ്വജനങ്ങളെ സ്തുതിക്കും.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—മാരിചനിൽ ഇങ്ങിനെകൂടി ഒരു സാമന്ത്രി
മുണ്ടു. നോക്ക-

* ചെന്നാരംഗ്രഹിയതെയഗ്നിശരണേ,പൊട്ടിച്ചുപാത്രങ്ങളെ,-
ക്കൊന്നു തപിക്കുകയെ,കുടിച്ചുപശുവെ,ത്തിന്നംഹവിസ്സാകവെ, ।
പിന്നെത്താപസികൾക്കഭീഷണമുഖംകാട്ടിഭയംനൽകുമ-
സ്സന്ദൻപുത്രനെയില്ലാതുകുവതിനാളെന്നേവനംസമ്മതം ॥ (൪൦)

സത്യപ്രതൻ—അതുകൊണ്ടുതന്നെ നിർഭയമായി യാഗം ചെ
യ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചുകുലഗുരു പ്രിയസഖനായ ദശരഥമഹാരാജാവി
നെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു എഴുന്നള്ളിയിരി
ക്കുന്നു.

സാരണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു)

* മൂന്നുമേയാഗവിഷ്ണുവരാസ്താനമോ
ധന്യനാംസ്വാമിയേഭാഗ്വൻമുലമായ് ।
അന്നപേക്ഷിച്ചതെല്ലാംമാനീമുനി
നന്നയാഗംതുടങ്ങുന്നപോൽനിർഭയം ॥ (൪൧)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—സാരണ! മൃഗനായ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ വാക്കിനാൽ നീയെന്തിനു കോപിക്കുന്നു. വിശ്വാമിത്രമുനി ഗുഡാലോചനയുള്ളവനല്ലേ?

സാരണൻ—പരശുരാമൻ മുഖാന്തരം വിശ്വാമിത്രമുനി സ്വാമിയോട അപേക്ഷിച്ചതിനെ തന്റെ ശിഷ്യൻകൂടി അറിയാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ആ മുനി എന്തിനായിട്ട മറച്ചുവെക്കുന്നു?

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— വേണ്ടുന്ന കാര്യങ്ങളെ സാധിപ്പിപ്പാൻ സമർത്ഥനാണെന്ന തന്റെമേൽ സ്വജനങ്ങൾക്കു വിശ്വാസമുണ്ടാവാൻവേണ്ടി, താൻതന്നെ പറഞ്ഞില്ലേ? 'ജനകരാജാവ വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായിട്ട വിശ്വാമിത്രമുനിയെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു' എന്നു

സാരണൻ—(ചിരിച്ചു) കഥയില്ലാത്ത ആ ജനകൻ വിശ്വാമിത്രമുനിയെ ചെലവാനാണെന്നു കരുതി മദ്ധ്യസ്ഥനായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങ നോക്കൂ. വിശ്വാമിത്രന്റെ വിക്രമത്തെ.

* ജന്യത്തിങ്കൽ വസിഷ്ഠധേനുപുളവാക്കിടുത്തുരുഷ്ണാദിയാം
സൈന്യം ചാപമൊടിച്ചുതേരഥപൊടിച്ചശ്വങ്ങളെക്കൊന്നുമോ
സൈന്യത്തെ ഭൂതമോട്ടിവന്നു വുടൻ ഭീത്യാ തപസ്സിന്നമുൻ
ദൈന്യം പൂണ്ടു ഗമിച്ചു കൗശികനവന്താനോ മഹാവിക്രമി? (൪൩)

ദേവവ്രതൻ— * വൈഭണ്ഡകമവിസ്സിന്റെ
വൈഭവാൽ മക്കൾ നാലുപേർ
അമ്മഹീപാലനുണ്ടത്രേ
ബ്രഹ്മചാരികൾ സംപ്രതം ॥ (൪൪)

സത്യവ്രതൻ— * താതന്നവരിൽ വെച്ചേററം
പ്രീതിരാമകുലുണ്ടുപോൽ
ധാതാവു പോലെ ഭൂതാനാം
നീതിമാൻ ഗുണചാനവൻ ॥ (൪൫)

രാവണൻ—(അസൂയയോടുകൂടി) എന്തു പറയുന്നു ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി?

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! അങ്ങിനെയാണ ജനശ്രുതി.

സാരണൻ— അതിനാലാണ സീതയ്ക്കു അവനിൽ അനുരാഗമുണ്ടായത. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ സീതാവിവാഹത്തിനുവേണ്ടി അവന്റെ രൂപം ധരിപ്പാൻ മഹാരാജാവ നിശ്ചയിച്ചതും.

ദേവവ്രതൻ—(തലകുലുക്കിക്കൊണ്ടു) ഞാൻ അറിയും. ജനകമഹാരാജാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ ഗുരുവായ ശതാനന്ദമഹർഷി 'രാമൻ' എന്ന പേരിന്ന അനുഗുണങ്ങളായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണങ്ങളെ പലപ്പോഴും വർണ്ണിക്കുമാറുണ്ടു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ—

* വീരൻക്ഷത്രിയധർമ്മപുണ്ണനമലൻസർപ്പജ്ഞാനതുത്തമൻ
 ധീരൻ ഗർവ്വ വിവർജ്ജിതൻശമധനൻശാസ്ത്രാസൂപാരംഗതൻ ।
 പാരംദീനദയാലുനല്ലനിപുണൻസർപ്പപ്രിയൻസത്യവാൻ
 ശ്രീരാമൻബഹുബുദ്ധിമാൻവിജയതേലോകൈകനാഥൻവിഭു ॥ [

രാവണൻ—(രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ
 രാമന്റെ ഗുണങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചത പരമാർത്ഥമായിരിക്കുമൊ. [പ്രകാ
 ശം] രാജപിണ്ഡംകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്ന ഗൌതമദൃഷ്ടസന്തതി യായ
 ശതാനന്ദൻ ജനകസന്നിധിയിൽവെച്ചു എന്തൊ കഥയില്ലാതെ
 പറഞ്ഞതിനെ അനുസരിച്ചു ഞ്ഞു ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി പറയുന്നു.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) നോക്ക-സാരണ! നോക്ക-

* തന്നമ്മയ്ക്കു വാക്കിരാത്രിയിലരോചാരിത്രഭംഗംശം
 മൂന്നംവാസവനാശുചേത്തിതവനെക്കാരാഗ്രഹേരാവണൻ ।
 എന്നാൽമൂന്നുപകാരിയാം വിഭവ വാഴ്ത്തേണ്ടാരാഹ്യസുതൻ
 മന്നൻമൈഥിലനോടുരാമനെവുമൊ വർണ്ണിച്ചതെന്തിങ്ങിനെ? ॥ []

സത്യവ്രതൻ—അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ ഗുണനിധിയായ
 രാമനിൽ സീതയ്ക്കു സ്വതഃ അനുരാഗം ഭവിച്ചതിനെ ജനകരാജാവ
 അഭിനന്ദിച്ചത എന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സാരണൻ—കഷ്ടം രാമനെപ്രശംസിക്കുന്ന ദൃഷ്ടനായ ശതാനന്ദ
 നാണ രാമനിൽ സീതയ്ക്കു അനുരാഗത്തെ ഇത്ര കലശലാക്കിത്തീർത്തത.

രാവണൻ— * രാമേകാമംജാനകിയ്ക്കു നവാക്കാൽ

ഹാമേഭേദിക്കുന്നിതേകത്രമർമ്മം ।

കാമംകേൾക്കുന്നേരമസ്പാശ്ചരിത്രം

കാമാസൂത്താ ലസ്യഭാഗേതഥൈവ ॥ (രവ)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—(കോപൻ ശ്വാസത്തോടുകൂടി) അഹല്യാപു
 ത്രനെത്തന്നെയാണ മാരിചനെക്കൊണ്ടു മന്വേ കൊല്ലിക്കേണ്ടത.
 പിന്നെ മറ്റുള്ളവരേയും അല്ലെങ്കിൽ

* സ്തോതാഗൌതമനന്ദന

നേതെന്നാലുംവിശങ്കമോതട്ടെ ।

പ്രീതിയൊടെങ്ങിനെനിൻസഖി

കാതുകുളാൽകേട്ടിരുന്മാരാജനകൻ? ॥ (രൻ)

ദേവവ്രതൻ—അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ രാമനെ പ്ര
 ശംസിക്കുമ്പോൾ എന്റെ ഗുരുവിനോടു ജനകമഹാരാജാവ ഇങ്ങി
 നെ പറയുമറുണ്ട.

സത്യവ്രതൻ—എങ്ങിനെ?

(മറ്റുള്ളവർ താല്പര്യത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

ദേവപ്രതാപൻ * “കാമിക്കിലുംനന്ദിനിരാമനെത്താൻ
കാമംഭവാനിന്നിനെവാഴ്ത്തീയാലും ।
സോമാർഷംശഭപയചാമ്യയോഗ്യ-
മാമെങ്കിലുംദൃഢമാണിത്തേറാം॥” (൫൦) എന്ന
വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—നല്ലത ജനക! നല്ലത- അങ്ങയുടെ ആ
ലോചന നന്നായി.

രാവണൻ—അദ്ദേഹം യോഗ്യനല്ല.

സാരണൻ—മഹാരാജാവ കന്യകയെ ആഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ
ഇതെങ്ങിനെയാണു ഘടിക്കുന്നത്?

സത്യവ്രതൻ—അതെന്തുകൊണ്ട്?

ദേവപ്രതാപൻ—മഹാരാജാവിന്റെ ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും താ
ൻ കേൾക്കൂ. എന്നെന്നാൽ—

* “പ്രീതിയോടെന്റെമകളെ—

ചോരിപ്പാൻദശകന്ധരൻ ।

ചേതസ്സിലോക്കുന്നുണ്ടെന്നു

കാതിൽകേട്ടേൻജനശ്രുതി॥ (൫൧) എന്നാൽ—

* ലോകേശാത്മജപൈത്രനെന്ദ്രിയസഖൻശ്രീകണ്ഠഭക്താത്മമൻ
ലോകേഭീമപരാക്രമൻദശമുഖൻതാൻചന്നചോരിക്കുകിൽ ।

നൽകുന്നങ്ങിനെരാമനിൽപ്രണയമാനുജോരുമൽപുത്രിയെ
നൽകില്ലെന്നുരചെയ്തെങ്ങിനെപുമാക്ഷേശിക്കുമാറായിത്താൻ॥”[

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ജനകൻ ശത്രുനന്ദനോടു പറഞ്ഞ മറുപടി
ഉചിതമായി.

രാവണൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട്) സഖേ
സീരഭപജ! അങ്ങ പൃസനിക്കേണ്ട! ഞാൻതന്നെ അങ്ങക്കു വൃ
സനത്തിന്നു സംഗതിവരുത്തുമോ?

സാരണൻ—മഹാരാജാവേ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു സ്വതേയുള്ള
രൂപത്തോടുകൂടി ചെന്നല്ലെല്ലൊ കന്യകയെ ചോദിക്കുന്നത്. വി
ന്നെയൊ, രാമവേഷം ധരിച്ചല്ല അവളെ വിവാഹംചെയ്യാൻ ഇ
ച്ഛിക്കുന്നത്.

സത്യവ്രതൻ—(ചിരിച്ചു) ജനകമഹാരാജാവ എന്നാണിങ്ങി
നെ പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ കേൾക്കൂ.

* മൂന്നംവാനരനാഥകക്ഷമതിലാപ്പെട്ടങ്ങുബാഹുക്കളെ—

ത്തന്നാലൂരിയെടുപ്പതിന്നു കഴിയാതിരഞ്ചുശീഷ്ങ്ങളും ।

മുന്നിൽ,തന്നടെനാലുകാൽവിറകിലുംദേഹത്തെമോചിസ്തുവാ-

ന്നൊന്നിച്ചാട്ടിയകേകസീതനയനോലോകേമഹാവിക്രമി?(൫൨)

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) ഭൃഷ്ണനായ ഈ ബ്രാഹ്മണ കുട്ടിയുടെ കണ്ണത്തെ പൊട്ടിക്കണം. (എന്ന എഴുന്നീറ്റ വിദ്വജ്ജിഹ്വസാരണന്മാരാൽ നിവാരിതനായിട്ട ഇരിക്കുന്നു)

വിദ്വജ്ജിഹ്വപൻ—മരീ: മൃഡ! ഇത നീയറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

* ഒന്നിച്ചങ്ങുകടത്തിനൂറുവിരലുംചുറ്റുള്ളഭൂബന്ധനം
ഭിന്നിപ്പിച്ചഹരാദ്രിയെക്കരഗണംകൊണ്ടുപൊക്കംവിധേന ।
കുന്നിൻപുത്രിഭയാൽപുണൻസുഖമാനീശൻസ്തുതി പൂനരിൽ
തന്നേസാക്ഷികളാംഗുണങ്ങളുവില്ലാത്തുണ്ടുചങ്കേശനിൽ ॥ (൭൪)

രാവണൻ— (വിനയത്തോടുകൂടി) വിദ്വജ്ജിഹ്വ! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! സ്തുതിക്കപ്പെടേണ്ട ഭഗവാൻ സ്തുതിച്ചു എന്ന പറയുന്നതെന്താണ്? എന്നാൽ ആ സംഗതി ഞാൻ പറയാം. പണ്ട ഞാൻ ഘോരമായ തപസ്സുചെയ്യുമ്പോൾ.

* ഗിരിമകുടമുലചേനകുംകമംകൊ-
ണ്ടുണനിറംകലരുംകരാംബുജത്താൽ ।
പൂരിപുതപസാചടച്ചനീയെ-
ന്നുരൂപനെൻമുതുകിൽതലോടിമന്ദം ॥ (൭൫)

ദേവവ്രതൻ—സത്യവ്രത! താനെന്തുപറയുന്നു? ആക്കും ഒരു ദിക്കിൽ മാനഹാനി വരുന്നതുകൊണ്ടു അത്ര ദോഷമില്ല.

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) എങ്ങിനെയാണു മാനഹാനി ഭവിച്ചത്?

* മൂന്നംബാലിബലാപ്രയനെന്നുകരുതിപ്പോരാടുവാൻചെന്നതൊ-
ന്നെന്നെക്കണ്ണമതിങ്കലാക്കിയവനോക്കാതെന്റെകയ്യുക്കിനെ ।
പിന്നെക്കത്തുകൾകൊണ്ടുവൻവിവശനായിട്ടെന്നെയെന്നിച്ചുനാ
യൊന്നംഞാൻമമമാനഹാനിയറിയുന്നില്ലെന്നുദുഷ്പരിഭം ॥ ൭൬

സാരണൻ—മൃഡന്മാരായ ജനങ്ങൾ ലങ്കേശ്വരന്റെ പ്രതാപത്തെ അറിയുന്നില്ല.

*കൈലാസത്തെയറിഞ്ഞുടൻദശകുരെമ്മറ്റുള്ളകൈപത്തിനാൽ
ലീലാത്ഥംഗഗനത്തിൽനിന്നതുപതിക്കുമ്പോൾവിടിക്കുംജവാൽ ।
ത്രൈലോക്യത്തെജയിച്ചരാക്ഷസവരൻതന്നിലോത്താലഹോ
ബാലീമർദ്ദവംശനിന്ദനവനെക്കഷ്ടംഗണിക്കാവതോ ॥ (൭൭)

സത്യവ്രതൻ—ദേവവ്രത! മതിമതി- താൻ ലങ്കേശ്വരന്റെ അവമാനത്തെ മൂടിവെച്ചു.

* തന്നത്തുറുക്കുരണ്ടാൽസകുതുകുരേവാപ്രവാഹംതട്ട-
ത്തവൈപ്പുസ്രുമഴിച്ചുവേണികുറവലിച്ചുബുക്കളത്തേകിയും !
കന്നൽക്കണ്ണികളോടുകൂടിസുഖമായ് ക്രീഡിച്ചിടുന്നജ്ജനൻ [ചെ-
മുനംപോരിനചെന്നപള്ളിമുഖനെച്ചേർത്തിലയോബന്ധനെ? ॥

രാവണൻ—അയോ: ത്രിശങ്കവിനെ യാഗംചെയ്യിച്ചു താ-
പസാധമന്റെ ദൃഷ്ടശിഷ്യൻ അതിന്ന അനുരൂപമായി പറയുന്നു.
അതുചൊണ്ട ഇവനെ രാക്ഷസന്മാർ ക്ഷണമാക്കേണ്ടതാണ്.

ദേവവ്രതൻ—അതിരിക്കട്ടെ. താനിതുകേൾക്കൂ.

*ഒട്ടാരാൽവണ്ണനോത്താൽദശവദനനഹോവിസ്തയാൽദേവദൈത്യ-
ളുട്ടംവീക്ഷാക്ഷണേകേറുന്നനരകഗതപ്രാണിവഗ്ഗുണ്ടുളോടും !
ചെട്ടനേററംസ്തുതിക്കുന്നഉദുദാരുചൻചെയ്തചണ്ഡാട്ടമാസം
കേട്ടോടുംകാസരാൽവീണൊരുമനെഹസിച്ച്ീടിനാരാശരന്മാർ ॥

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—നല്ലത ദേവവ്രത! നല്ലത- വാക്കനിമിത്തം
നിന്നെക്കുറിച്ചു സന്തോഷിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ—ഇവനെ മാത്രമല്ല ഇവന്റെ ഗുരുവിനെക്കുറിച്ചും
അങ്ങിനെതന്നെ.

രാവണൻ—* പാരംജനകസംബന്ധി-

യാരെന്നാലുംപ്രിയൻമമ !

ചമ്പകപ്ലക്ഷുരോചേന്ദനേങ്കിൽ

സമ്പുടഞ്ചസുഗന്ധിയാം ॥

(൬൦)

സത്യവ്രതൻ—നോം ഇങ്ങിനെ വാക്കുകൊണ്ടു വെറുതെ കല-
ഹിച്ചിട്ട പ്രയോജനമെന്താണ്. സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു. ഗുരുക്ക-
ലത്തിലേക്കുതന്നെ ഗമിക്കുക. (എന്ന രണ്ടു പേരും പോയി)

രാവണൻ—നമ്മളും കൌശികീനദിയുടെ സമീപകാനനത്തി-
ന്ന അലങ്കാരമായിരിക്കുന്ന രംഗപുതവനത്തിൽകൂടി അവിടെയവി-
ടെ സഞ്ചരിച്ചു വർത്തമാനത്തെ മനസ്സിലാക്കി. ജാനകീജനനത്താ-
ൽ സൂചിക്കപ്പെട്ട സുകൃതനിധിയായ ജനകരാജാവിന്റെ സമീപ-
ത്തിൽ ചെല്ലുക.

സാരണവിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— തിരുമനസ്സിലെ അഭിപ്രായം
പോലെ (എന്ന എല്ലാവരും പോയി)

❀* ഇങ്ങിനെ ഒന്നാമങ്കം *❀

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

രണ്ടാമങ്കം.

(അനന്തരം അത്രിമഹാഷിയും അനസൂയയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

അത്രി—അനസൂയേ! യാഗംചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രമഹാഷി എന്നെ ക്ഷണിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ ഭവതിയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്രമപദത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്യും. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനോടു കൂടി ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്ന വത്സയായ സീതയ്ക്കു നോം എന്താണു സമ്മാനമായൊടുക്കേണ്ടത്?

അനസൂയാ—എന്റെ കയ്യിൽ ദേവന്മാർ തന്നിട്ടുള്ള പട്ടുപസ്രവും അംഗരാഗവുമുണ്ടല്ലോ. അതുകളെ ധരിക്കുന്ന കുലസ്രീകൾക്കു യക്ഷരാക്ഷസാദികൾ എത്രത്താൽ കൂടിയും ഭയമുണ്ടാകയില്ല, നിസർഗ്ഗ സിദ്ധമായ ശീലവും പോകയില്ല.

അത്രി—ഇതു കൊള്ളാം. രാവണൻ ജാനകിയെ ചോദിപ്പാനായി ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്നു കേൾക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

(മുൻഭാഗത്തുനോക്കിട്ട) നന്നത്തെ താമരയിലകളേയും മൃണാളങ്ങളേയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്ന ഇവളാരാണ്?

അനസൂയാ—ഇവൾ ജാനകിയുടെ സഖിയായ സുചരിതയായിരിക്കണം. ഇതുകൊണ്ടു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മന്മഥാഗ്നികൊണ്ടോ, കഠിനമായ വെയിൽ കൊണ്ടിട്ടോ, സീതയ്ക്കു ഏറ്റവും സുഖക്കേടാണെന്നു.

അത്രി—(ഭ്രമ്യയെ നടിച്ചു) മന്മഥാഗ്നി കൊണ്ടു തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ സമാധിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു.

* ബാലാസീതാസ്തരസദൃശനാംരാമനെപ്പണ്ടുറങ്ങും
കാലേകണ്ടാളൊരുദിനമവന്തന്നെയോർത്തന്നതൊട്ടു ।
ലീലാസ്താനാദികളിലുമനാസക്തയായാളിമാരാൽ
പാലിക്കപ്പെട്ടവളുൾക്കുപൂമെത്തയിന്മേൽ ॥ (൧)
ഇരിക്കട്ടെ. ജനക സമീപത്തിലെക്കു തന്നെ നോം ഗമിക്കുക.

(എന്ന രണ്ടുപേരും പോയി).

✽ ഇങ്ങിനെ പൂർ്വാംഗം. ✽

(അനന്തരം സാരണവിദ്യജ്ജിഹ്വനാരോടുകൂടി രാവണൻ പ്ര
രാവണൻ— [വേശിക്കുന്നു.

* മുന്നംമൈലിലയാഗഭൂമിയതിൽനിന്നുൽഭൂതയായേറവും
തന്നംഗപ്രകോണ്ടഹോരതിയെയുംനിന്ദിക്കുമക്കമ്പ്യയെ ।
ഇന്നെൻകണ്ണിനുകാണതിന്നുകഴിവുണ്ടായിട്ടുമെന്നോത്തുടൻ
വന്നെൻമാനസതാരിലതുതമിതാതിങ്ങുന്നുസന്തോഷവും ॥ (൨)

അതിനാൽ സാരണ! നോം ഏതു വഴിയിൽ കൂടിയാണ വി
ശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലെക്കു പോകേണ്ടത? പറയൂ.

സാരണൻ—വികുക്ത വനത്തിന്ന തെക്കായും പലാശവന
ത്തിന്ന വടക്കായുമുള്ള ഈ വഴിയിൽ കൂടി തന്നെ.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവേ! ഇങ്ങിനെ ഇങ്ങിനെ
(എല്ലാവരും ചുറ്റിനടക്കുന്നു).

രാവണൻ—സാരണ! കൌശികീനദിയുടെ തീരത്തിലുമു
ണ്ടോ നന്ദനവനം?

സാരണൻ—ഇല്ല ഇല്ല,

* കൂകുന്നമദമോടുമത്രുകുയിലിൻകൂട്ടംസാലങ്ങളിൽ
സ്തോകംമെല്ലെവിടന്നിടുന്നബകുളപ്പഗന്ധമുണ്ടെങ്ങുമെ ।
ആകാശംക്രമുകുന്ദംവാഴകൾമരച്ചേരംതണുപ്പുണ്ടടി-
ക്കേകുന്നുകുതുകനവം മുനിവരന്തന്നാശ്രമം താനിദം ॥ (൩)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—മഹഷിയുടെ ആശ്രമപദത്തിന്റെ രമണീ
യത ആശ്ചര്യം തന്നെ. ഇവിടെ-

* ഏറാപൊങ്ങുകുമ്പിൻഫലനിരകൾപഴുത്താശുവീഴുന്നുമന്ദം
കരറുംവീശുന്നുകായിൻഘനമോടഥവളഞ്ഞെങ്ങുമാടുന്നുരംഭം ।
ചുറ്റുംതേന്മാമ്പഴംമാഞ്ചുവടതിലധികംവീണിരിക്കുന്നുതെങ്ങും
കരറക്കർവേണിക്കൊങ്കത്തടമാടിടയുമേനളികേരങ്ങളാലെ ॥൪

(അണിയറയിൽ)

ചിത്രമെഴുതുവാൻവേണ്ടി ചിത്രസാമാനങ്ങളെ കൊണ്ടുവരുവാ
നായി പ്രിയസഖിയായ “ശീലചതി”യും ശീതോപചാരത്തിന്നു
വേണ്ടി താമരയിലകളെ കൊണ്ടുവരുവാനായി “സുചരിത”യും എ
പ്പോൾ ഗമിച്ചുവൊ അതു മുതൽ നിജ്ജനസ്ഥലമെന്നു കരുതി ബല
വാനായിരിക്കുന്ന കാമദേവൻ എന്നെ ബാധിക്കുന്നു, ഗതിയെന്തു ?

രാവണൻ—(കേട്ടിട്ട) * കളമായ്യാഞ്ഞളിർതിന്നി-

ട്ടുളവാംപെങ്കോകിലത്തിന്നടെന്നാദം ।

നളിനശരൻതൻഭോഗ-

വലിപാറംപോലെകേൾക്കുന്നു ॥

(൫)

സാരണൻ—മഹാരാജാവേ ! സ്വച്ഛന്ദോയ അക്ഷരങ്ങളാൽ മനോഹരമായിരിക്കുന്ന ഈ കയിലിന്റെ ശബ്ദമല്ല, എന്നാൽ കിളി ശബ്ദിക്കുകയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ഭഗവൻകാമദേവ ! പ്രിയജനത്തെ ചിത്രത്തിലെഴുതി ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും കണ്ടിട്ട, അനന്തരം അങ്ങക്കൊക്കെ ഏന്റെ പ്രാണനെ നൽകാം. അതിനാൽ ഒരു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണം.

രാവണൻ—(കേട്ടിട്ട) പ്രിയവിരമത്തെ സാധിപ്പാൻ കഴിയാതെ പരവശയായി ഭീനയായിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ വിലാപിക്കുകയാണു, സാരണ ! എന്നാൽ ഇവളാണെന്നു നല്ലഭാഗത്തു ചെന്നുനോക്കൂ.

* ഇവളുടെ ശബ്ദം കിളികയി

ലിവശബ്ദിക്കുന്ന പോലെ ബഹു മധുരം !

ഇവളുടെ രൂപവും മോത്താൽ

ഭവനമനോഹാരിയായിരിക്കേണം. (ന)

സാരണൻ—കല്പനപോലെ.

(എന്ന ചുറ്റിനടന്നു വന്ന അതുഭുതത്തോടുകൂടി) മഹാരാജാവേ ! ഇങ്ങിനെ ശബ്ദിച്ചതാണെന്നു രേടത്തും ഒന്നും കാണുന്നില്ല.

രാവണൻ—(ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി തൻ തന്നെ എണ്ണിട്ടു നോക്കിട്ട) ഹേ : രേടത്തും ഒന്നുമില്ല, ഇതെങ്ങിനെ ? ഇത വലുതായ ആശ്ചര്യം തന്നെ.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

* അനന്തയമോടത്ഥിച്ചും

മനസിജനഭയൻ മമായിനൽകിടുന്നു !

സാരണൻ—പിന്നെയും ആളില്ലാത്തവാക്ക.

രാവണൻ—ആശ്ചര്യം ! മേഘമില്ലാത്ത മഴയൊ.

വിദ്വജ്ജിഹ്വൻ—താപസന്മാരുടെ ആശ്രമവ്യാപാരത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം ഇന്നവിധമെന്നു നിശ്ചയിപ്പാൻ കഴിയാത്തതാണല്ലോ.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

* ഇനിയൊരു ഗതിമമവിഷമൊ

എല്ലാവരും—(കേട്ടിട്ട) നമുക്കു കാണുവാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ കാമവികാരത്താൽ കരയുന്നു നിശ്ചയം.

(മൃണാളങ്ങളെയും താമരയിലകളെയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു 'സുചരിതാ' പൊടുന്നനവെ തിരനീക്കി പ്രവേശിച്ചു)

തോഴി ! ഇങ്ങിനെയുള്ള ദുഷ്ടാക്കളെ പറയരുതെ !!

(അനന്തരം തളിക്കിടക്കയിലിരുന്നു കൊണ്ടു 'സീതാ' പ്രവേശിക്കുന്നു)

സീതാ— * പനിമതിസമകാന്തവക്ത്രദർശനസുഖമൊ || (൭)
(എന്ന മുഹൂർത്തം)

സുചരിതാ—തോഴി! ആശ്വസിപ്പിക്ക ആശ്വസിപ്പിക്ക.
(എന്ന താമരയിലകൊണ്ടു വീശുന്നു)

രാവണൻ—

* മല്ലാക്ഷീപ്രിയനെക്കുറിച്ചുവരവിപാപിച്ചുണ്ടു മോഹിച്ചതാ-
നല്ലെങ്കിൽ സഖിവീശുമോകമലിനീപത്രത്തിനാലന്തികേ ।
ഇല്ലൊട്ടും മദനാത്തയാകുമിവളെക്കണ്ടീടുവാൻ ഭാഗ്യമി
ങ്ങല്ലെന്നാലതന്നുപൊട്ടുമിവളെക്കണ്ടാലഃ ഹാവജ്രവും || (൮)

സാരണൻ—അവളെ കാണുന്നില്ല, സഖിയെ കാണുന്നതു
മുണ്ടു. ഇത ആത്യാശ്ചയ്ക്കും തന്നെ.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—കൃമത്തിലതും മനസ്സിലാക്കാം.

സുചരിതാ—ഹാ കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇവളുടെ സന്താപം അതി
കലശലായിരിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ചന്ദനത്തളിരുകളുടെ
രസത്താൽ ഇവളെ നന്നാക്കാം.

(എന്ന കൈകൊണ്ടു ചന്ദനത്തളിരുകളെ കശക്കുന്നു).

രാവണൻ— * സുന്ദരിയുടെമുദ്രദേഹം
തന്നിലെമാദ്യമിതാശ്ശകവരണം ।
എന്നോത്തോസഖികയ്ക്കാൽ
ചന്ദനതളിരെക്കശക്കുന്നു || (൯)

സുചരിതാ—(നനച്ചു) തോഴി! ഈ ചന്ദനച്ചാര നിനക്കു
സുഖമായിരിക്കുന്നുവോ?

സീതാ—(പണിപ്പെട്ടാശ്വസിച്ചു) ഞാൻ എത്രകാലം ഇങ്ങി
നെസഖികളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കേണ്ടിവരും.

സുചരിതാ—തോഴി! നിന്റെ വല്ലഭൻ നാളെ വരുമെന്നു
കേൾക്കുന്നു.

സാരണൻ—ആരാണിവളുടെ വല്ലഭൻ?

രാവണൻ— പുണ്യം ചെയ്തവനാണു അവന്തന്നെ.

സീതാ—ഇന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവളല്ല നാളത്തെ ദിവസത്തി
നെ അപേക്ഷിക്കേണ്ടത.

രാവണൻ— * എവനൂലമിപ്പുകജാക്ഷിക്കചേതോ
ഭവൻ ദൃസ്സഹംപാരമേകുന്നുവോമാൽ ।
അവൻ ധന്യനെന്നാകിലും ധന്യനല്ലി-
ന്നിവണ്ണമുഗാക്ഷ്യാമുപേക്ഷാനിമിത്തം || (൧൦)

സുചരിതാ—തോഴി! ഇങ്ങിനെ വിചാരിക്കരുതെ! ചിത്രത്തി
ലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെ നോക്കിക്കൊണ്ട രംഭര ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ട.
(അനന്തരം ചിത്രസാമാനങ്ങളെടുത്ത ശീലവതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശീലവതി—തോഴി! ഇതാ ചിത്രപ്പലക. ഇതാ ചിത്ര സാമാ
നങ്ങൾ. (എന്നു കൊടുക്കുന്നു).

സുചരിതാ—പ്രിയസഖി! നീ ഭരവിധം ധൈര്യപ്പെട്ട ചി
ത്രമെഴുത.

(സീതാ നാട്ടുത്താൽ ചിത്രപ്പലകയെ വാങ്ങി ദേഹസ്തംഭം നടിക്കുന്നു)

സുചരിതാ—തോഴി! നീയെന്തു വിചാരിക്കുന്നു?

ശീലവതി—സുചരിതേ! എന്താണു ചൊരിപ്പാനുള്ളത്? സ്വ
പ്നത്തിങ്കൽ ഏതൊരു മഹാനുഭാവനെ മനസ്സാൽ കാണിച്ചു കൊടു
ത്തുവാ അദ്ദേഹത്തിനെ തന്നെ.

സാരണൻ—മഹാരാജാവേ! ഭാഗ്യത്താൽ തിരുമനസ്സുകൊ
ണ്ടു വലിക്കുന്നു, ലോകങ്ങളിൽ മഹാനുഭാവൻ തിരുമനസ്സുകൊ
ണ്ടല്ലാതെ വേറെ ആരാണു?

രാവണൻ—ഇനിക്കു സന്തോഷം തന്നെ. ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും
നോക്കുക.

സീതാ— * പെരുകിനലജ്ജയെവിട്ടി-

ട്ടൊരുവിധമുൾക്കൊണ്ടുത്താനമോധൈര്യം ।

ജപരമേ! ക്ഷണനേരത്തെ-

ത്തരികിൽ പുണ്യം നിനക്കുണ്ടാം ॥

(൧൧)

(എന്നു പണിപ്പെട്ട ചിത്രമെഴുതുന്നു)

രാവണൻ—

* നേത്രംകൊണ്ടിന്നഹമിടവിടാതീക്ഷണം ചെയ്യമാറി-

ച്ചിത്രേനനായ് സുമുഖിയെഴുതും രേഖയേവുണ്ണമെന്നാൽ ।

ശ്രോത്രഗ്രാഹ്യം വളയുടെ രവം താനുമവുണ്ണമിപ്പോൾ

ചിത്രേതനപീപ്രിയനെഴുതുന്നെന്നു ചൊല്ലുന്നതും ॥ (൧൨)

സീതാ—തോഴി സുചരിതേ! ലഭിക്കാത്ത അദ്ദേഹത്തിനെ പ്ര
യത്നപ്പെട്ട ചിത്രത്തിലെഴുതിട്ട പ്രയോജനമെന്താണെന്നു എന്റെ
മനസ്സു ലജ്ജിക്കുന്നു. (എന്നു കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ—ഇവൾ കരയുന്നു നിശ്ചയം. എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ.

* സ്തംഭമിഹമിഴിയൊടൊത്തുഗണ്ഡേ

തടവിനകംകമരേണവോടുചേർന്നും ।

ചൊടുചൊടനയനാംബുതാമരപ്പ-

പ്പൊടികളുണിഞ്ഞളിപ്പോലെവിണിടുന്നു ॥ (൧൩)

സുചരിതാ—തോഴി! കരയേണ്ട, അദ്ദേഹത്തിനെ നിനക്കു പ്രയാസംകൂടാതെതന്നെ ലഭിക്കും.

(സീതാ മുഖം തുടച്ചു ചിത്രമെഴുതുന്നു)

ശീലവതി—[സ്വകാര്യമായിട്ട്] തോഴി സുചരിതേ! പ്രിയ സഖിക്കു അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ ആഗ്രഹം അതികലശലായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ- കവിശതകത്തിൽ രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി വിചാരിച്ചുവിചാരിച്ചു, വിരക്കുന്നവിരലുകൾകൊണ്ടു വരച്ചുവരച്ചു, സന്തോഷത്താൽ വിടന്നിരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടു നോക്കുന്നു.

സുചരിതാ—അദ്ദേഹത്തിനെ സ്വപ്നത്തിൽ എങ്ങിനെ കണ്ടു വെച്ചു അങ്ങിനെ എഴുതേണമെന്നാണു ഇവളുടെ ആഗ്രഹം.

രാവണൻ—(കേട്ടിട്ട്) മനസ്സു! നീ അകാരണമായിട്ടു പരിഭ്രമിക്കുന്നതെന്നതിന്നു ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും കൂടി നോക്കുക.

സീതാ—(ഏഴുതി ചിത്രത്തെ നോക്കിട്ട്) [ആത്മഗതം]

* ഗാത്രംനീലോല്പലമൊടെതിരാംകാന്തിയോടുംമനോജ്ഞം നേത്രംരണ്ടിന്നരികുകൾതുടപ്പിച്ചുമുട്ടിച്ചുകാതിൽ ।

ജൈത്രംബാഹുദേയമിഹതടിച്ചുങ്ങനീണ്ടവമിപ്പോൾ ചിത്രേചേർത്തെന്നൊരുവിധമവൻരൂപമവുണ്ണമേന്താൻ (൧൪)

(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇനി ഇതിൽ

* വില്ലംകയ്യിൽവരച്ചുതുണിയുഗളംപിന്തോളിലുംമാറതിൽ തെല്ലാമാറഥസ്പേർച്ചരടരക്കുട്ടികളുംമുഞ്ജയാൽ ।

അല്ലിത്താരിനുതുപ്പുമായവദനേലോലംബജാലങ്ങൾപോ- ലുല്ലാസേനവിളങ്ങുമാറൊഴുതണംശ്ശശ്രൂകൾഗണ്ഡങ്ങളിൽ ॥

(എന്നു പിന്നെയും എഴുതുന്നു.) [൧൫]

രാവണൻ—(ചിത്രത്തെ നോക്കി ദീഘശ്വാസംവിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇതെന്താണു വേറെവിധമായിരിക്കുന്നു, മനസ്സു! നിന്റെ ആഗ്രഹം പൂർത്തമാകുന്നു.

സീതാ—(ഏഴുതി ചിത്രത്തിലുള്ള നായകനെക്കുറിച്ചു തൊഴുതുകൊണ്ടു) ഹേ കാന്ത! ഇപ്പോൾ-

* എന്നിൽതീപ്പെറ്റാരികൊണ്ടുമന്ദപവനൻവഷിച്ചിടുന്നുഭ്രൂചം പിന്നെത്തിങ്കളുമഗ്നികൊണ്ടുതടവിടുന്നെന്നതോന്നുമേ ।

കന്ദർപ്പന്റെകരോരകർമ്മധൂനാചൊല്ലേണ്ടതെന്തെന്നതോന്നെന്നംനീയതുകൊണ്ടുനാഥ! വലയുന്നെന്നെന്തൃജിച്ചീടാലാ ॥

എന്നുമാത്രമല്ല- മാനത്തെക്കളയുന്ന ഹേ!—(എന്നു പകുതി പറഞ്ഞു) [ആത്മഗതം] ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെക്കുറിച്ചു പരമാത്മബുദ്ധിയാൽ മൃഡയായ ഞാൻ ശകാരിപ്പാൻ ഭാവിച്ചു

കഷ്ടം! (എന്ന മറുത്തുനാടിയം നടിക്കുന്നു)

ശീലവതി—(ചിരിച്ചു) നിന്റെ വാക്കു മുഴുവനുമായില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

സീതാ—(ലജ്ജയോടുകൂടി) തോഴി! ബാക്കിയൊന്നുമില്ല അദ്ദേഹത്തിനെ എഴുതി കഴിഞ്ഞു.

സഖികൾ—(ചിത്രത്തെ നോക്കി തമ്മിൽ തമ്മിൽ) തോഴി! അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകൃതി ഈ ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടതുപോലെയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ പ്രിയസഖിക്കു ഇത്ര ആഗ്രഹം ജനിച്ചത ഉചിതം തന്നെ എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സാരണൻ—(നോക്കിട്ട ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

* ഉണ്ടാസ്യനളിനത്തിനൊത്തനയനദണ്ഡപരംകംപോലമോ നീണ്ടിട്ടുള്ളകരങ്ങൾ മാറിഹവരനേററംകൃശംമദ്ധ്യവും । കണ്ടിടുന്നുപദപയത്തിലുമിതാസാമ്രാജ്യ ചിഹ്നങ്ങളെ കണ്ടിട്ടില്ലതുപോലെയാരെയുമൊഴുക്കുന്നങ്ങുമാരാണിവൻ॥ [൧൭]

രാവണൻ—[ആത്മഗതം]

* ചിത്രകാണ്ഠനവകവലയശ്യാമമാമന്യഗാത്രം ശരൂകൾക്കുനയനസുഖമേകീടുവൻപോരുമല്ലൊ । ഇത്രത്തോളം മഹിമയിതരന്നില്ലയെന്നോതിടുന്നു ങ്ങത്രശ്രേഷ്ഠപ്രകൃതിയിതമോസജ്ജനശ്ശാഘനീയാ॥ (൧൮)

[പ്രകാശം] വിദ്യജ്ജിഹ്വ! ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടവനെനോക്കു വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ഞാൻ കണ്ടെന്നുണ്ടു. ഇതാ ഇവനെ-

* നന്നായിട്ടരികിൽ തുടത്തനയനദണ്ഡപരം മഹാത്മാവുതാ നെന്നോതുന്നിതുവണ്ണിയെന്നുതുപോൽമാറപ്പറ്റുസോകിതം । പിന്നെശ്ശൂലവടങ്ങളാൽമധുരമായുള്ളോരുവക്ത്രംയുവാ വെന്നംക്ഷത്രിയനെന്നുചാപധരമാംകയ്യംകഥിക്കുന്നുമേ॥ (൧൯)

സീതാ—സുചരിതെ! നീ നോക്കു.

(എന്ന ചിത്രവടത്തെ കാണിക്കുന്നു).

സുചരിതാ—(ചിരിച്ചു) തോഴി! ഞാൻ കണ്ടിട്ടെന്താണു, ഇതെല്ലാം അദ്ദേഹം കണ്ടുവെങ്കിൽ നിന്റെ കരാംബുജങ്ങൾക്കു രത്നവളകളെ സമ്മാനിക്കും.

രാവണൻ—സുചരിത പരാജയത്ത സത്യമാണു. എന്തുവെക്കണമെന്നാൽ,

* എങ്ങുംരേഖകളുംനിറങ്ങുമിതിൽതമ്മിൽകലർന്നിട്ടു-
ല്ലംഗന്ത്രാസമതാതുഭാവമതിനെക്കാട്ടുനാമറെറന്താമോ !
ഭംഗ്രാജീവനമുണ്ടിതിങ്കലിതിതേന്നീടുന്നിതിന്നേവനും
തുഗ്ഗാനന്ദമുടൻവളർമ്മിവരസാമത്വംജയിക്കുന്നിതു || (൨൦)

ശീലവതി—സുചരിതേ! ഞാൻ പറയാം, പ്രിയസഖിയുടെ കരകെഴുശലത്തെക്കണ്ടിട്ടു തന്നെയാണു നീ മുമ്പേതന്നെ പ്രിയസഖിയുടെ കൈകളിൽ വളകളെ ഇട്ടത. ആ വളകളെയല്ലെ മുമ്പെ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി “ഇതുകളിൽ രാക്ഷസാസ്ഥാങ്കരണമെന്ന രത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു രക്ഷയ്ക്കായിട്ടു ഇതുകളെ ജാനകിയുടെ കയ്യിൽ ഇടിക്കണം” എന്നു പറഞ്ഞു നിന്റെ കയ്യിൽ, തന്നത. (രാവണനും സാരണനും കേട്ടിട്ടു തമ്മിൽതമ്മിൽ മുഖംനോക്കുന്നു).

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—(ചിരിച്ചു) കേൾക്കേണ്ടതു കേട്ടു അരിയേണ്ടതും അരിഞ്ഞു നമുക്കു കാണാൻ പാടില്ലാതെയിരിക്കുന്ന ഇവൾ സീതയാണു, ഇവളാൽ ചിത്രത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ട ഇവൻ രാമനാണു.

രാവണൻ—സീതയ്ക്കു തന്റെമേൽ പ്രേമമുണ്ടെന്നു വിചാരിച്ചു ഗർവ്വിക്കുന്ന നിന്ദ്രനായ രാമൻ ഇവൻ തന്നെയോ?

(കോപത്തോടുകൂടി ചിത്രത്തെക്കുറിച്ചു)

* ജനകതനയപ്രേമത്തിന്നാസ്സദംമമദേഹമെ-
ന്നവധിഭവാൻ ഗർവ്വിക്കേണ്ടിന്നെന്താശംഭവ! !
അനുപഥമാരംഗിനെക്കൊൽവാൻനിറുത്തിയതാടകാ
തനയനിതിനൽനിന്നെക്കൊല്ലാതടങ്ങിയിരിക്കുമോ? || (൨൧)

സാരണൻ—മഹാരാജാവേ! നോക്കു വിശ്വാമിത്രന്റെ അവിനയത്തെ എന്തെന്നാൽ അവൻ “രാക്ഷസാസ്ഥാങ്കരണ” മെന്നരത്നം പതിച്ചു വളകളെ ഇവൾക്കു കൊടുത്തില്ലെ, തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഇവളെ കണ്ടാൽ ഉടനെ അപഹരിക്കുമെന്നു അവൻ ഊഹിച്ചിരിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—അത അങ്ങിനെ തന്നെ, ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണൻ സമത്വമല്ലെ.

രാവണൻ— (ആകാശത്തിൽ വിശ്വാമിത്രനെ ഉദ്ദേശിച്ചു കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) ഏട! ഏട! കൌശികാധമ!

* മരീചന്തന്നെവെൽവാൻസുരപുരമതുനിർമ്മിച്ചുനിന്നുകുപറി-
ല്ലാരംഭാസ്സംഭംചെയ്തതിനുമുതിഭവാൻതാടകാപോരവെൽവാൻ
പോരംകാപ്പൻത്രിശംകുയധിമമരിപുവാംരാമനെപ്പോരകാപ്പാൻ
പാരാതെന്നപ്രിയംചെയ്തിഹനിജമൃതയേനീകളിക്കുന്നതേവം(൨൨)

സാരണൻ—ആഃ മരിപ്പാനായൊണ്ട കളിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതെന്നാണു അവൻ മരിച്ചുപോലെതന്നെ.

രാവണൻ—(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) അതിരിക്കട്ടെ, ജാനകിയെ കാണാൻ ഉപായം ചിന്തിക്കൂ.

സാരണൻ—ഞാൻ ഉപായം കണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ—(ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെയാണു്?

സാരണൻ—ഇങ്ങിനെ (എന്നു കാതിൽ പറയുന്നു)

രാവണൻ—(ചിരിച്ചു) കൊള്ളാം, താൻ ആയോദ്ധ്യകുമ്പനി വേഷം ധരിച്ചു വളകളെ വാങ്ങുവാൻ യത്നിക്കൂ.

സാരണൻ—അങ്ങിനെതന്നെ (എന്നു എണിട്ട മുനിവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിച്ചു) ഹേ! ഞാൻ അയോദ്ധ്യയിലുള്ളവനാണെന്നു, വഴിനടന്നുള്ള ക്ഷീണത്താൽ പരവശനായിരിക്കുന്നു, തണലുകൊണ്ടെങ്കിലും വീശുകൊണ്ടു വീശിട്ടെങ്കിലും എന്നെ ആശ്വസിപ്പിക്കണം. (എന്നുമുമ്പെയെ നടിക്കുന്നു)

വിദ്വജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവേ! സാരണന്റെ കൌശലത്തെ കണ്ടാലും.

* കടിയിൽ കിഴിഞ്ഞുമൃഗചർമ്മപിംഗമാം
ജടകെട്ടഴിഞ്ഞമവിയപ്പുതുളിയാൽ !
നിടിലത്തിൽ ഭസ്മമതുമാഞ്ഞുമങ്ങിനെ
നെടുവിപ്പിടുന്നു ധൃതദണ്ഡനിമുനി॥ (൨൩)

സീതാ—(സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അയോദ്ധ്യയിലുള്ളൊരാണെന്നു കേൾക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു സുചരിതെ! നീ ബ്രാഹ്മണനെ ആശ്വസിപ്പിക്കൂ.

സുചരിതാ—(അടുത്തുചെന്നു) ബ്രാഹ്മണ! ആശ്വസിക്കൂ.

(എന്നു താമരയിലകൊണ്ടു വീശുന്നു)

മുനി—(കണ്ണു മിഴിച്ചു) കാരണംകൂടാതെ എന്നിൽ വാത്സല്യമുള്ള നീ നിമിത്തമായിട്ടു ഞാൻ ജീവിച്ചു.

സുചരിതാ—[ആത്മഗതം] ദൈവേച്ഛയാൽ ബ്രാഹ്മണന്നു ബോധം വന്നു. [പ്രകാശം] അങ്ങുന്ന ആരാണു? എവിടെനിന്നു വരുന്നു?

മുനി—ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ പ്രഥമപുത്രനില്ലേ—

സീതാ—(സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമം?

രാവണൻ—(അസൂയയോടുകൂടി) താടകാ മാരിചനെക്കൊണ്ടു കൊല്ലിച്ചു.

സുചരിതാ—ബ്രാഹ്മണ! ശേഷം പറയുക?

മുനി—എന്റെ നാമു വരമു.

രാവണൻ—(ചിരിച്ചു) ശത്രുവിന്റെ വർത്തമാനം പറയുന്ന തുകൊണ്ടു പൊട്ടി തെറിക്കുന്നില്ലെ?

സീതാ—(ആ വേഗത്തോടുകൂടി) ഇദ്ദേഹം അനിഷ്ടംപരവാൻ ഭാവിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു (എന്ന വിചാരത്തെ നടിക്കുന്നു.)

ശീലവതി—തോഴി! സുചരിതേ! ബ്രാഹ്മണൻ ജലം കുടി പ്പാൻ കൊടുക്ക. ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും കേൾക്കുക.

(സുചരിതാ താമരയിലക്കമ്പിളിൽ നദീജലത്തെ കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കുന്നു.)

മുനി—ഞാൻ സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ കുടിക്കയില്ല.

സീതാ—(കണ്ണീരോടു കൂടി) ഈ ബ്രാഹ്മണൻ വ്യസനത്താൽ ജലപാനത്തിന്നുകൂടി മടിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം ഭുല്പഭാണെന്ന ഞാൻ വിചരിക്കുന്നു.

മുനി—[ആത്മഗതം] അവന്റെ മാത്രമല്ല അവനിൽ സ്നേഹമുള്ള വിശ്വാമിത്രന്റെയും [പ്രകാശം] നിങ്ങൾ പരിഭ്രമിക്കേണ്ട ഇനിക്കു വ്രതമുള്ളതു കൊണ്ടു സത്യമായിട്ടും സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ ഞാൻ കുടിക്കയില്ല.

സുചരിതാ—സ്വാമിൻ! ശേഷം പറയൂ.

സീതാ—ഇപ്പോൾ എന്റെ ഹൃദയം അഗ്നിയുടെയൊ അമൃതത്തിന്റെയൊ മദ്ധ്യത്തിലിരിക്കുന്നു.

മുനി—ഈ സ്ഥിതിയിലുള്ള എന്നെ കണ്ടാൽ എന്റെ മേൽ പ്രിയമുള്ള മാതാപിതാക്കന്മാർ വ്യസനിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—(പരിഹാസത്തോടുകൂടി) അവർ മാത്രമല്ല, വിരുദ്ധവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ളതു കൊണ്ടു രാക്ഷസന്മാരെല്ലാവരും വ്യസനിക്കും.

സീതാ—വളരെ വ്യസനിച്ചിരിക്കുന്ന എന്റെ ഹൃദയത്തിന്നു ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ആശ്വാസമെന്താണു?

ശീലവതി—ഈയാൾ രാക്ഷസനാണു സത്യം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രിയസഖിക്കു ഇപ്രകാരം വ്യസനത്തെ ഉണ്ടാക്കി തീർത്ത പിന്നെ ഒന്നും പറയുന്നില്ല.

മുനി—(ഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൾ എന്നെ അറിഞ്ഞിരിക്കുമൊ, (ആലോചിച്ചു) അതുണ്ടാകയില്ല. [പ്രകാശം] ആ രാമഭദ്രന്റെ പ്രിയ സഖനാണു ഞാൻ.

രാവണൻ—(ചിരിച്ചു) സംശയമെന്താണു, അവനെ കൊൽവാൻ ഒന്നാമതായി യത്നിച്ചുവെന്നല്ല.

സീതാ—ഇതും ആശ്വാസത്തിന്നു മതിയായില്ല.

സുചരിതാ—ബ്രാഹ്മണ! പറയൂ, പറയൂ, ഇവിടെ വന്ന കാര്യമെന്താണ്?

മുനി—എല്ലാം നിങ്ങളോടു പറയാം നിങ്ങൾ രാവണകുൽ സ്നേഹമുള്ളവരല്ലെല്ലോ?

സീതാ—[ആത്മഗതം] ഈ മുനി പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അതി സ്നേഹിതനാണു നിശ്ചയം, അതിനാലാണ് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത.

ശീലവതി—സഖി! സുചരിതെ! രാവണൻ എന്നതാരാണ്?

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) ഹീ: മുന്ധ! ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച ആളെ നീ അറിയില്ലേ?

മുനി—

*ശക്രൻതന്മകുടത്തിൽവെച്ചുപദച്ചുംസ്തസ്മൈമഹാവിഷ്ണുവിൻ

ചക്രംകൊണ്ടു മുറിഞ്ഞുപാടുമുടയോനീശാദ്രിപൊങ്ങിച്ചവൻ ।

ഇക്കണെന്നവസ്യഷ്ടിചയ്ക്കഭഗവാൻതൻപുത്രപുത്രാത്മജൻ

ചൊല്ലോണ്ടോരുദശാസ്യനേവേതിമാർകേൾക്കാതിരുന്നെങ്ങിനെ

സീതാ—(കോപത്തോടുകൂടി) അവന്റെ ഗുണങ്ങളെ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്? രാക്ഷസനായതുകൊണ്ടു അവനിൽ എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും വളരെ ജ്വലപ്പയാണ്.

രാവണൻ—(മുഖം ചുളിച്ചു) വിദ്വജ്ജിഹ്വ! കേൾക്കേണ്ടതുകേട്ടു.

വിദ്വജ്ജിഹ്വൻ—അതുകൊണ്ടല്ല ഇവളെ വശീകരിപ്പാൻ രാമവേഷം ധരിക്കുന്നതു കൂടാതെ ഉപായമൊന്നും കാണുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞത.

രാവണൻ—ഇത രാവണന്നു പ്രയാസമാണു. കണ്ടലും.

*തന്നെക്കാമിച്ചിടാതുളളലസമിഴിഴെവേൾക്കുന്നതുംതദപിവാഹ-

ത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ടിമനുഷ്യപ്പുഴുവടിവുധരിക്കുന്നതുംയോഗ്യമോമേ ।

നന്നോബാല്യംമുതല്പേമമസഖിജനകൻതന്നെവഞ്ചിപ്പതുംഞാ

നെന്നെൻകാമത്തെനേടാൻകളവതുചിതമോമാനവുന്മേയശസ്സം॥

വിദ്വജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവേ! അകാരണമായിട്ടെന്തിനു ചേദിക്കുന്നു?

* ഗതിനമ്മുടെവംശത്തിന്നു

ചതിയൊന്നല്ലാതെയില്ലമരൊന്നും ।

അതിനാലിവളെഹരിച്ചാൽ

മതിനേർമുഖിയുംക്രമേണവശമാകും॥

(൨൬)

സുചരിതാ—സഖി ശീലവതി! ആ ലഭകശപരനെ നീ അറികയില്ലേ? താതജനകൻ ഏറ്റുപ്പാഴും മഹാപ്രഭുവെന്നായ അദ്ദേഹത്തെ “എന്റെ പ്രിയ സഖനാണ്” എന്ന പ്രശംസിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ—അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണു സ്നേഹം നിമിത്തം ഞാൻ ജാനകിയെ അപഹരിക്കാത്തത.

ശീലവതി—ബ്രാഹ്മണ! ആ ലഭകശപരനെ അങ്ങ കാമമുളപ്പടുത്തി, ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ സ്നേഹമുള്ളരാക്ഷസികളല്ല, എന്നാൽ ഇവൾ ജാനകിയാണെന്നും ഇവളും ജാനകിയുടെ സഖികളുമാണെന്നും.

മുനി— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം! ‘ഇവൾ ജാനകിയാണു’ എന്ന വെറും നീചത്തെ മൃണിക്കാണിരിക്കുന്നു.

സുചരിതാ—സ്വാമിൻ! ഇപ്പോൾ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞാലും.

ശീലവതി—ബ്രാഹ്മണ! അങ്ങ ക്ഷേമ വർത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഉടനെ ജാനകി അങ്ങയുടെ കൈകളിൽ രത്നാവളകളെ സമ്മാനിക്കും.

മുനി— [ആത്മഗതം] അതിനതന്നെയാണു ഈ പണി.

[പ്രകാശം] മറ്റൊന്നാണു പറയാനുള്ളത.

സീതാ— (പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി) ഭൂലോകത്തിന്റെ അലങ്കാരം അവസാനിച്ചുവോ (എന്നു മൃച്ഛിക്കുന്നു).

സഖികൾ—അയ്യോ: തോഴി ജാനകി! അയ്യോ: ഭൂലോകമംഗളദീപികേ! അയ്യോ: സഖിജനവത്സലേ! ഇതുവരെയും ആശ്രയിച്ച തോഴികളെ ഉപേക്ഷിച്ചു ഭട്ടംദിയയില്ലാത്ത നീ ഇയ്യുടെ പരിചയിക്കപ്പെട്ട മനോരഥ വല്ലഭനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിറകെ പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നുവോ? (എന്നു കരയുന്നു).

മുനി—നിങ്ങൾ അകാരണമായി എന്തിനിത്ര വ്യസനിക്കുന്നു? എന്റെ വാക്കു കേൾപ്പിൻ.

സഖികൾ—തോഴി! ആശ്വസിക്ക്, ആശ്വസിക്ക്, ശേഷവും കേൾക്കുക.

(സീതാ ആശ്വസിച്ചു മുനിയെ നോക്കുന്നു).

മുനി— * പേശലാംഗി! രാമവേഷമാണു കാമദേവനെ കൗശികന്റെവേഷമാണെന്നിന്റെപുണ്യസഞ്ചയം। ആതുക്കൂടി നിങ്ങകൊണ്ടുപോരുമിന്നുതാൻവൃഥാ ക്ലേശമാണിരിപ്പതെന്തു? തോഷമോടുവാഴ്ക നീ॥ (൨൭)

രാവണൻ— (ചിരിച്ചു) എന്താ സാരണ! താൻ മുനിയായിട്ടും പൊളി പറയുന്നതെന്താണ്? “രാമ വേഷം ധരിച്ച രാവണനെ കൌശികന്റെ വേഷം ധരിച്ച വിപ്രജ്ജിഹ്വൻ കൂട്ടിക്കാണ്ടു വരും” എന്നല്ലെ ധരയേണ്ടത.

സഖികൾ—തോഴി! നീ ഭാഗ്യത്താൽ വളിക്കുന്നു.

(സീതാ സന്തോഷസംഭ്രമങ്ങളോടുകൂടി എഴുന്നീറ്റു രണ്ടുവളകളെയും സാരണന്റെ കൈകളിൽ സമ്മാനമായി കൊടുക്കുന്നു).

രാവണൻ— (അതുഭൂതത്തോടുകൂടി)

*ജീമൂതത്തെ വെടിഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നിറംപൂണ്ടുള്ള സൗദാമിനി
സ്തോമത്താനിരദിക്കിലൊക്കെയൊരുമിപ്പോരവിളങ്ങുന്നുവോ ।
ഭൂമിവ്യോമപുരമെടുക്കുമൊരുപോൽപോരാഗ്നിയാൽതപ്തമാം
മേമന്തിനാടെനീരുകൊണ്ടരിജവന്തേക്കുന്നുവോസാമ്പ്രതം॥൨൮

(അതുഭൂതം ഇതെങ്ങിനെ?)

*കാന്ത്യാശീശ്രൂഷമുക്തജ്ജിഹ്വപതംമെല്ലെത്തുറന്നിടുത്തൊ
ന്നൊന്നൊന്നെന്തെന്നുണ്ടിങ്ങാധുനാനോക്കുവിധൗമുന്നിലാൽ ।
ചന്താകൊണ്ടുസമസ്തനാരികളെയുംനിന്ദിച്ചൊമാമിന്നെപ്പിൻ
കാന്ത്യാനിമിത്തയെന്നപോൽദൂതമൊരുസ്പീകരനമന്തിനിന്ദിൻ
(അണിയറയിൽ)

*മുനികൌശികന്റെമുഖദർശനത്തിനാ
യനസൂയയോടുമിഹവണൻതൃപ്ത
ജനകൻമുദാച്യനകൾ പെണ്ണുവരോളം
ത്തിരുതന്റെപുത്രിയെ വിളിച്ചിടുന്നതു (൨൯)

ശീലവതി—ഭാഗ്യത്താൽ പ്രിയസഖിക്കു മേൽക്കുമേൽ ശ്രേയസ്സു കാണപ്പെടുന്നു. മഹാപതിപ്രഭയായും പുജ്യയായുചിരിക്കുന്ന അനസൂയയുടെ ദർശനം പൂണ്യത്വമേ ലഭിക്കയുള്ളൂ.

സീതാ— (അതുഭൂതത്തോടുകൂടി) ഇനിക്കു വളരെ സന്തോഷമുണ്ടു, അതിനാൽ നോം ഗമിക്കുക.

(എന്നു എല്ലാസ്പീകളും പോയി)

രാവണൻ—കഷ്ടം! ആ സുന്ദരി നെത്രമേൽക്കുന്ന അതിക്രമിച്ചുവോ?

*കണ്ടില്ലക്ഷിതിപുത്രിതന്റെശശിപോൽചന്തംകുപ്താനനം
കണ്ടില്ലകളർകൊക്കുമൊട്ടുമരയുമരൊറ്റുചെല്ലേണ്ടതാൻ ।
തണ്ടാർസംയകവാളുപോലെവിലസുംകൾത്തൊമാത്രംമുദാ
കണ്ടെൻദുഷ്ടിധിമരൊരംഗവുമഹോകാശമാൻതന്നച്ചിലമേ॥൩൦

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ—സാരണൻ്റെ കൈകളിൽ വളകളെക്കൊടുത്ത കൈ തിരിച്ചെടുക്കുമ്പോൾ അവളുടെ ആ കരപല്ലവത്തെ കണ്ടില്ലെ?

രാവണൻ—ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ ഓർമ്മപ്പെടുത്തി.

* കിളിക്കൊക്കുപോലേനഖങ്ങൾതുടുത്തും
വളഞ്ഞുംവിരിഞ്ഞുംബുജപോൽപ്രകാശം ।
വളന്നുള്ളതൽപാണിപൊന്നോതിരത്താൽ
വിളങ്ങുന്നതീക്ഷിച്ചതോക്കുണങ്ങാനും॥ (൩൨)

എന്നു മാത്രമല്ല-

* മുന്നംഞാൻകൊണ്ടുവന്നുള്ളമരികളിഹവാണീടിലും
സ്വർഗ്ഗലോകേ
ചെന്നാലുംരാജകന്യാജനമരികിൽവസിച്ചാലു
മില്ലെങ്കിലുംകിം ।
മിന്നംപൊൻകുങ്കണത്താൽവിലസികമലഗർവ്വത്തെ
നീക്കുന്നതാമി-
ത്തനപംഗീകൈവിടിച്ചാൽഭശമുഖനവരെക്കൊണ്ടു
പിന്നെത്തുടർച്ചം॥ (൩൩)

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ—രാമവേഷം ധരിച്ചാൽ തിരുമനസ്സിലെക്കു
ഇത സാധിപ്പാൻ പ്രയാസമെന്താണ്?

രാവണൻ—* നരവേഷത്തെധരിപ്പതു
മരുതാത്തവയേതുമിരിന്നെക്കാരും ।
പരിചൊടുചെയ്യരോവണ
നരിവയർമണിയെദ്രുതംലഭിപ്പാനായ്॥ (൩൪)

അങ്ങ വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിപ്പാനായിരുമ്പെട്ടാലും.

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ—ഞാൻ വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ചുവെ
ല്ലൊ സാരണൻ ലക്ഷ്മണവേഷത്തെയും ധരിക്കും.

സാരണൻ—മഹാഷിമാരുടെ മാന്മാത്മ്യം വിചാരിച്ചാലവ
സാനമില്ലാത്തതു തന്നെ. എന്നെത്തന്നാൽ-

* കുളമൊഴിയാളുടെകാഞ്ചന
വളകളെയെൻകൈകൾകൊണ്ടുവാങ്ങുകയാൽ ।
കുളവല്ലെൻമേനിയെയെ-
ള്ളുപുംകാണാനിനിക്കമിഹവഹിയാ॥ (൩൫)

(സമീപത്തിൽ നോക്കിട്ട) ബന്ധുജനങ്ങളെ കാണാനുള്ള സ
ന്തോഷത്താൽ കന്യകമാർ ഈ ചിത്രപടത്തെ മറന്നു പോയൊ,
എന്നാൽ ഇതിനെ മഹാരാജാവിന്നുകൊടുക്കാം. (എന്ന ചിത്രപ

ടത്തെ എടുത്ത) ഇതാ അവളുടെ വളകൾ ഇതാ ചിത്രപടം
(എന്നു രാവണന്നു കൊടുക്കുന്നു).

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവേ! കണ്ടല്ലോ. രാജസാധനം
കരണരത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ള വളകളെയും രാമരൂപം എഴുതപ്പെട്ട
ചിത്രപടത്തെയും.

രാവണൻ—

* നളിനാക്ഷിസീതയെമറച്ചിരുന്നപൊൻ
വളരണ്ടുമോക്ഷിപതിനിന്ദ്രമാമിദം ।
കുളവാണിമാനസഹരന്റെരമേനിയൊ-
പൊളിവാൻ ചിത്രപടവുംവിനിന്ദ്രമേം॥ (൩൬)

സാരണൻ—വളരെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടാണു, ഈ വളകളെ ധ-
രിച്ചതുകൊണ്ടു തിരുമേനിയേയും കാണുന്നില്ല.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— എന്നാൽ ഇതിനെ വിമാനത്തിൽ തന്നെ
ശുദ്ധമായി വെക്കണം ഇതിനാൽ എപ്പോഴെങ്കിലും വല്ല ഉപയോഗം
ഉണ്ടാകും.

(സാരണൻ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നു.)

രാവണൻ—(ആലോചിച്ചു)

* മിത്രത്തെവഞ്ചിച്ചമഹാമനുഷ്യ
ഗാത്രംമഹാനിന്ദ്രമതുംധരിച്ചും ।
അത്രാദരേണാനഭവിപ്പനിപ്പോൾ
ധാത്രിസുതാവേളിമഹോത്സവത്തെ ॥ (൩൭)

(എന്നു എല്ലാവരും പോയി.)

❧ * ഇങ്ങനെ രണ്ടാമങ്കം. * ❧

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

മൂന്നാമങ്കം.

(അനന്തരം മാർചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മാർചൻ—(ഓമ്മയോടുകൂടി)

* പെട്ടെന്നശ്ശിശൂരാമനെയ്ക്കൊരുശരക്കാറ്റിന്റെ ചുറ്റിക്കലാ-
പ്പെട്ടെന്നേനിയിലുള്ളസന്ധികളുലഞ്ഞൊരംവലഞ്ഞെപ്പൊൻ .
വട്ടം ചുറ്റിനല്ലിലോടുമളവിൽച്ചെന്നാഴിതന്നുള്ളിലാ-
പ്പെട്ടിട്ടിങ്ങിനെനരയോജനജവാൽഭൂതതുപൊങ്ങിടീനേൻ || (൧)

അതുതോ! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പരാക്രമത്തിന്നെതിരില്ല,

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

* പൊട്ടുന്നനവെവിൽവലിച്ചധികതീക്ഷ്ണമമ്പൊന്നവൻ
വിടുന്നഉവുസേനചത്തുടനൈവീണരീക്ഷിച്ചമോ .
മിടുന്നതിമായിയാകിയസുബാഹുമേഘങ്ങളി-
ന്നിടത്തുടനൊളിച്ചൊളിച്ചമഹാഹന്തചത്തിടീനാൻ || (൨)

എന്നുമാത്രമല്ല,

* ബാണക്കാറ്റുകളാൽ ബലാനപിതനവൻവേഗേന മായാഭവം
രേണുള്ളമകുറിതാടകയെമുൻകണ്ടൊരുനേരംദൂതം .
എന്നാക്ഷീതി ഉഗ്രസ്തയാൽഗുണമിഴുത്തിടുന്നകൈവിട്ടുതൽ
ബാണംതാൻസ്വയമാജ്ഞരിച്ചവളെയുംമേദിച്ചുമാതൽക്ഷണം

(ശോകാവേശത്തോടുകൂടി)

ഈ അമ്മ താടകെ! ഹാ പുത്രവത്സലെ! ഹാ സഹസ്രഗജ
ബലാനപിതെ! നിനക്കുകൂടി ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയാൽ അപ്രകാരം ഭവി-
ച്ചുത തടുക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത ദൈവകല്പിതം തന്നെ.

* എന്നമ്മെ! കരയുന്നെനിക്കവിളികേളങ്ങോട്ടുപോയദ്വനി .
 (കോപത്തോടുകൂടി)
 മുന്നെന്നപ്രിയകാരിയാംനൃപവടോ! ഞാൻനിന്നെവിട്ടിടുമൊ
 (വ്യസനത്തോടുകൂടി)
 മുന്നിൽത്തന്നെമരിച്ചുകഷ്ടമിഹമേധിജ്ഞാംസുബാഹോ! ഭവാൻ
 (ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി)
 ഇന്നുവത്സകരാള ! പോയതുഭവാനെങ്ങെന്നറിഞ്ഞീലഞാൻ
 (അനന്തരം കരാളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)
 കരാളൻ—* [പോരിൽപേടിച്ചതുഭോഗ്യാൽ
 ദൂരത്തോടിയതുതഥാ ।
 ലോരരാമാസ്രമേച്ഛതേ
 പാരംഭോഗ്യാൽപിഴച്ചുഞാൻ॥ (൫)

എന്നാൽ രാമബാണത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട ആ മാരിചൻ ജീ
 വിക്കുന്നുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന ഞാൻ അറിയുന്നില്ല.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

* പരത്തിക്കൈകാലുംമുടിചിതറിവാളുപരിചയും
 കരഭന്ദപാൽവിണമണിമകുടമൂരിച്ചിതറിയും ।
 മരുത്തിൻവേഗത്താൽജലദമിവകാകത്വംശിശൂവിൻ
 ശരത്താൽമാരിചൻദൂതമിഹപറന്നാനെവിടെയൊ॥ (൬)

ഒരുസമയം മഹേന്ദ്രശൈലത്തിന്റെ താഴ്വരയിലൊ സമുദ്രത്തി
 ന്റെ തീരമാലകളിലൊ വീണിരിക്കാം. അതിനാൽ ഞാൻ അ
 ദ്രോഹത്തിനെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട ഈ മഹേന്ദ്രപർവ്വതത്തെ പ്രാ
 പിക്കയും ചെയ്തു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

* തിങ്ങിപ്പർവ്വതത്തിൻകൊടുമുടിശിലയിൽചെന്നടിച്ചാശുചിനി
 പ്പൊങ്ങുവെച്ചാമരംപോൽവിലസുമരുവിയാറിങ്ങുവീഴുന്നദിക്കിൽ ।
 എങ്ങുംകുഞ്ജത്തിൽവാഴുകരികളുടെമുഖാൽഭ്രഷ്ടമാകുംബിസത്തിൻ
 പൊങ്ങുഗന്ധങ്ങൾചേരുതെടമതിലിഹസിംഹങ്ങൾഗജജിച്ഛിടുന്നു

അത്രയുമല്ല,

* കരികൾമുഗാധിപൻപ്രഹരമോറുകരോശിരസ്സുടഞ്ഞുടൻ
 പരിഗളിതങ്ങളാരുധിരമിശ്രിതമുത്തുകുളാൽവനസ്ഥലേ ।
 [അരുണനിറംപരുത്തിനിജഹിതകൃതിയാൽദൂതമങ്ങുപാഞ്ഞിടും
 കരടികളിൽനിന്നാദമധികംപരിചോടുവളർത്തിടുന്നിതു॥ (൮)

(മുൻഭാഗത്തുനോക്കിട്ട) ആയ്ക്കനായമാരിചൻ സമുദ്രത്തിൽ മു
 ണിപ്പൊങ്ങിവന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

* അടിയുമതുപോലുള്ളുങ്കയ്യുത്തരിച്ചുമരകതമായ്
പടമതുനനഞ്ഞിട്ടുപറവീട്ടതിൽചെറുചണ്ടികൾ !
മുടിയിൽനരചേണൊട്ടിക്കൊണ്ടിന്മേലുദമഹാദ്രിതൻ
കടകമതിൽമാരീചൻനിപ്പുണ്ടിതാമമമുന്നിലായ് || (൯)

മാരീചൻ—(കരാളനെകണ്ടിട്ടു ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) കരാള!
നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവോ എന്നാൽ അടുത്തുവാ എന്നെ ആലിംഗ
നം ചെയ്യ.

കരാളൻ—ആയ്മാരീച! അങ്ങെ ഭാഗ്യത്താൽ രാമബാണം
മോചിച്ചു. (എന്ന ബാഷ്പത്തോടുകൂടി ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു.)

മാരീചൻ—വത്സ! ഞാൻ എന്തുപറയട്ടെ.

* രാമൻഞാണൊലിയന്മുപോംധപനിശരംമാരീചനെത്തള്ളിയെ-
ന്നാമോദിച്ചുനിലിമ്പർചൊന്നചചനംവാശിതൻനിസ്തനം !
സാമുദ്രാഗ്നിയിൽവീണജന്തുനിരയിൻകോലാഹലാരാവമെ-
ന്നീമുഞ്ചൊന്നവസർവ്വംപരിചിനോടൊന്നിച്ചുകേട്ടേനഹം || (൧൦)

അനന്തരം,

* എന്നുക്കള്ളൊരുവീഴ്ചകൊണ്ടുചിതറുംഭംഗങ്ങളാൽമുക്തമായ്
നന്നായ്പ്രകൃതമതാരസാതലമതിൻമാഴ്ത്തിലുൾപ്പെടുത്താൻ !
എന്നെത്തൽക്ഷണമണ്ഡിയങ്ങടിയിൽനിന്നുമാഴ്ത്താമേല്ലേമേൽ
തന്നംബുക്കൾവരുന്നവേഗമതിനാൽമേല്പോട്ടുപൊങ്ങിച്ചിതു || (൧൧)

കരാളൻ—നല്ലത മഹാസമുദ്രമെ! നല്ലത. നീ സത്യമായി
ട്ടും രാവണമഹാരാജാവിന്റെ പ്രതാപത്തെ ഭയപ്പെടുതന്നെയാ
ണ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരനായ മാരിചനെ രക്ഷിച്ചുത.

മാരിചൻ—(പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) കരാള! എന്തുപറയട്ടെ.

* ഈ മണ്ണാഴി വനങ്ങളുംമലകളുംപേടിക്കുമാറേ ററവും
ശ്രീമാൻരാവണനെത്രയോകരുണയാവാഴ്ന്നുളതുമയി
ഈമന്ദൻസ്വജനംനശിച്ചുളവില്ലും ചെയ്യല്ലദാസീനനായ്
സ്വാമിക്ഷേവമടിക്കടിസ്വയമഹോടുഷ്പേർവളുക്കുന്നുഞാൻ || (൧൨)

കരാളൻ—ആയ്! അങ്ങിനെയല്ല. ആ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ബ
ലവാനാണെങ്കിലും അവനെ മായാപ്രയോഗം കൊണ്ടു സംഹരി
ക്കണം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവനെ കൊല്ലാതെ തിരികെച്ചെ
ന്നാൽ നമ്മളെ മഹാരാജാവ ബഹുമാനിക്കയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല
ആ ദുഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്രമുനിയും ക്ഷീണിക്കാത്ത ആ ക്ഷത്രിയക്കു
ട്ടിയോടുകൂടി ചെന്ന രാമവേഷംധരിച്ചിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്നു
സീതാവിവാഹത്തിങ്കൽ വില്ലാത്തെയുമുണ്ടാക്കും. താടക പറഞ്ഞി

ട്ടില്ലെ? “മാഹാരാജാവ രാമവേഷംധരിപ്പാൻ ഭർത്താവിനെ” എന്ന
മാരിചൻ—അതുകൊണ്ടല്ലെ വിശ്വാമിത്രമുനി തന്റെ കൂ
ടെയുള്ളവരോടൊന്നിച്ചു ആശ്രമത്തിലേക്കു വരുന്നതിനെ മുടക്കേ
ണ്ടതായി വന്നത.

കരാളൻ—അങ്ങു ബുദ്ധിയികൊണ്ടു അതിന്നുപായം കണ്ടുവെ?

മാരിചൻ—(അപ്പം ആലോചിച്ചു) ഉവ്വ.

കരാളൻ—എങ്ങിനെയാണു?

മാരിചൻ—ഇങ്ങിനെ (എന്നു കാതിൽ പറയുന്നു)

കരാളൻ—(ചിരിച്ചു) അങ്ങേക്കു ഇതിപ്പോൾ എടുപ്പത്തിൽ
സാധിക്കുന്നതാണു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ.

* ക്ഷിപ്രംമായാജാനകി

യപ്രിയമാകണ്യചാടിയാലഗ്നഃ ।

തൽപ്രേമാധിക്യത്താ

ലൊപ്പംരാമൻപതിക്കുമത്തിയിൽ ॥ (൧൩)

അനന്തരം പുത്രശോകത്താൽ മോഹിക്കപ്പെട്ട ദശരഥരാജാവി
നെ ആശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ആ രാജാവിനോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രമു
നിയും അയോദ്ധ്യയ്ക്കുതന്നെ തിരിയെച്ചെല്ലും. എന്നാൽ ആ മു
നിയുടെ സമീപത്തിൽ വെച്ചല്ലാതെ തന്നെ മായയെ പ്രയോ
ഗിക്കേണ്ടതാണു.

മാരിചൻ—നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണു. എന്നാൽ ആ രാമാ
ദികൾ ചെന്നദിക്കിലേക്കു നോം ചെല്ലുക. (എന്നുചുറ്റിനടക്കുന്നു)

കരാളൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു) വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ
നിന്നു അര യോജന ദൂരമുള്ള കൌശികീനദീതീരത്തിൽ കൂടാരം
അടിച്ചു ദശരഥരാജാവു വസിക്കുന്നുവൊ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ

* തേരിൽചേർത്തശ്വശബ്ദാസഹവനമഹിഷം

കൊമ്പുകൊണ്ടാശ്വകത്തി

ക്കോരംപുററുന്നുപൊങ്ങുന്നഹികളുടെവിഷം

ചേന്നുചുറ്റുംമെങ്ങും ॥

ഭേരീശബ്ദാൽമരിക്കുംകവികളിഹകളിക്കുന്നതും

കൌശികീതൻ

തീരേസേനാഗജംതിന്നിഹകശകുബ്ധം

വീണതുംകണ്ടിട്ടനു ॥

(൧൪)

മാരിചൻ—എന്നാലിപ്പോൾ ഈ സ്ഥലത്തിൽനിന്നു രാമ
നെ ദൂർത്തിയാക്കണം.

(അണിയറയിൽ)

* ക്ഷീണാപൂണ്ടുകിടക്കുമപ്പൊനൊടുണർത്തിക്കാതെയുംകൂരൂചിൽ
ക്ഷീണംതീർപ്പതിനാശ്ചൈവന്നസാമജനാരോടുചെല്ലാതെയും
ബാണംവില്ലുമെടുത്തുകാട്ടിനുജവാൽപാപ്പാസ്സുമിട്ടേകനായ്
ക്ഷോണീത്രാമജനായരാമനധുനാപോകുന്നനായാട്ടിനായ്॥ ൧൫
അതിനാലിപ്പോൾ രാമഭദ്രന്റെ പരിജനങ്ങളും സൈന്യങ്ങളും
വിന്നാലെത്തന്ന കാട്ടിലെക്കു ചെല്ലേണ്ടതാണ്, ഞാനും ഇതാ
പിറകെ പോകുന്നു.

കരാളൻ—രാമന്റെ സ്നേഹിതനായ പിംഗളനെന്ന് ബ്രാഹ്മ
ണക്കുട്ടിയാണോ ഇങ്ങിനെ ചോദിക്കുന്നത്.

മാരിചൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ നമുക്കു ന
ല്ലതരം കിട്ടി. വത്സകരാള! പിംഗളൻ ചെല്ലുന്നതിനു മുമ്പായി
ട്ടു നീ മായകൊണ്ടു അവന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചു ‘എന്നെക്കാട്ടാന
പിടിച്ചു’ എന്നു നിലവിളിച്ചുകരഞ്ഞ ഇഷ്ടനാണെന്നുള്ള സ്നേഹം
കൊണ്ടു പിറകെ കാടിവരുന്ന രാമനെ വളരെ ദൂരത്തിൽ മറെറാരു
കാട്ടിലെക്കുകുറിച്ചുകൊണ്ടു ചെല്ലൂ, ഞാനും വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ
ശിഷ്യനായ കാശ്യപന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചു രാമൻനിമിത്തം വി
രാഘവേദനയെ അനുഭവിക്കുന്ന സീതയെ മായകൊണ്ടു അവന്നുകാ
ണിച്ചുകൊടുത്ത നമ്മുടെ അഭിപ്രായം പോലെ കാര്യംസാധിക്കാം.

(എന്നു രണ്ടുപേരും പോയി.)

❀ ഇങ്ങിനെ പൂർ്വാംഗം ❀

(അനന്തരംശരാചരങ്ങളെ ധരിച്ചുകൊണ്ടു “രാമൻ” പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ—

കണ്ടേൻഞാണൊലിയാൽനിറഞ്ഞവിപിനേധീരോലതംകോപമുൾ
ക്കൊണ്ടുരണ്യഗജംഗമിപ്പതുമുലഞ്ഞെടുന്നതുംകേകികൾ ।

കണ്ടേൻസ്ഥൂലഗളംതിരിച്ചതിരുഷാസിംഹങ്ങൾനോക്കുന്നതും
കണ്ടേൻഞാൻബാഹു കാലമായിമൃഗയാലിലാവിനോദങ്ങളെ॥ (൧൬)

എന്നുമാത്രമല്ല. ഇവിടെ -

*തേവെയുംമെഴിമാർകടാക്ഷമധികംകാംക്ഷിച്ചിടുംവണ്ണമീ-

മാൻചൈതങ്ങൾഭയത്തിനാലുടനടൻനോക്കുന്നനോട്ടങ്ങളാൽ ।

ആമ്പൽപ്പൂക്കൾനിറഞ്ഞപോലെവിപിനേതോന്നുന്നിതിൻഭംഗിയെ
തുവിലാത്തകിരാതരാട്ടറിയുമോചാരത്തുവാണിടിലും॥ (൧൭)

(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

*വല്ലാതുള്ളഭയത്തിനാൽമൃഗശിശുക്കളുടെകണ്ണിൽനിന്നു
പ്ലാസത്തെടുമെത്രഭംഗിയിലിതാനോട്ടങ്ങൾപോരുന്നുവോ ।
സല്ലിലംക്ഷിതിചന്ദ്രിയങ്ങിനെകളിപ്പിക്കുന്നതൻകണ്ടുന-
ത്തെല്ലിൻഭംഗിമനോജ്ഞമാക്ഷിതിനെക്കാളെന്നതോന്നന്നമേ ॥ ൧൮

(അണിയറയിൽ)

അയ്യോ! സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! ഞാൻമരിക്കാറായി.

രാമൻ—(കേട്ടിട്ട സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) ജനസഞ്ചാരമില്ലാത്ത
ഈ വനത്തിൽ ഒരുത്തൻ എന്നെ വിളിച്ചു കരയുന്നപോലെ കേ
ൾക്കുന്നു (എന്ന ശുചാപങ്ങളോടുകൂടി വേഗത്തിൽ നടക്കുന്നു).

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ഭയ്യനായ ഈ മദഗജം തുന്പിക്കൊണ്ടു എന്നെ വലിച്ചു
കൊല്ലുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.

രാമൻ—പിംഗളൻ കരയുന്നപോലെയിരിക്കുന്നു.

(വേഗത്തിൽ ചുറ്റി നടന്നു) ഓ: കഷ്ടം! കഷ്ടം!

*വൻകാട്ടിൻനടുവിങ്കൽഞാൻപ്രിയജനംവേർപെട്ടവനിങ്ങിനെ
മുൻകാണാത്തമൃഗത്തെനോക്കിമരുവുന്നേരത്തുതാനേകനായ് ।
ശങ്കിക്കാതെവരുന്നപിംഗളനെഹാചുറ്റിദൂതംതുന്പിയാൽ
തൻകുഞ്ജത്തിനകത്തുകൊണ്ടിഹഗജംമണ്ടുന്നുസംഭ്രാന്തിയാൽ ൧൯

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

അയ്യോ: പുത്രവാത്സല്യമുള്ള പിതാവെ! ഞാൻ മരിക്കാറാ
യി. അയ്യോ: ഭാഗ്യമില്ലാത്ത മാതാവെ! മൃത്യുവിന്റെവായിൽ
കൊടുപ്പാനായിട്ട നീ എന്നെ പ്രസവിച്ചു. അയ്യോ: സ്നേഹിത
രാമഭദ്ര! നിനക്കു എന്റെമേലുള്ള സ്നേഹബന്ധംഅവസാനത്തിൽ
ഭയങ്കരമായിട്ടു ഭവിച്ചു.

രാമൻ—(വ്യസനത്താൽ സ്തംഭിച്ചുകൊണ്ടു) ഭയപ്പെടേണ്ട!
ഭയപ്പെടേണ്ട! ഇതാ ഞാൻ വന്നു. (എന്ന അടുത്തു ചെന്നിട്ടു)
അമ്മോ: കഷ്ടം! ഉദാസീനത, അന്യചെല്ലാത്ത ദിക്കിലായെല്ലൊ
ഗജം. (വില്ലിനെ പിൻവലിച്ചു മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു) ഗജത്തി
നെകാണുന്നുമില്ലെല്ലൊ. (വിചാരത്തോടുകൂടി ദീർഘശ്വാസംവിട്ടു)

* ഇരിക്കട്ടേനോക്കാമഹമിഹഗജംപോയവഴിയെ-

തെരിഞ്ഞെന്നാൽചെന്നിതുവഴിവിടിക്കാംസഖിയെയും ।

സ്സൂരിക്കുന്നമണ്ണേലടിശിലയിലില്ലെങ്കിലുമതും

ധരിക്കാംഗന്ധത്താലളികളെവിളിക്കുംമദജവൈഃ ॥ (൨൦)

(എന്ന ചുറ്റി നടന്നുകൊണ്ടു നോക്കിട്ടു)

*കാറാലാടീടുമുങ്ങിൻകലികനിരനിറഞ്ഞുള്ളകുഞ്ജത്തിൽവീണ-
 ആറത്തിൽപോഷമാന്റുള്ളവിയിലിഹശബ്ദിച്ചുകാരണ്ഡവങ്ങൾ
 ചുറ്റുംവാണീടുമദ്രേസ്തമിതളയിൽവാഴുന്നസപ്പുത്തിനെക്ക-
 ണേറാപേടിച്ചുനോക്കുമൃഗനയനസമൃദ്ധങ്ങളാൽനീലവണ്ണം ൨൧

എന്നാൽ ആ ഗജവും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
 അതിനാൽ ഈ വഴിക്കു നോക്കട്ടെ (എന്നു നോക്കി സന്തോഷത്തോ
 ടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താലിവിടെത്തന്നെ ആനയാൽ പിടിച്ചു, മോചിക്ക
 ഘ്വെട്ട പിംഗളൻ മോഹിച്ചുപോലെ കിടക്കുന്നു.

(അനന്തരം മോഹാലസ്യത്തെ നടിച്ചു, കല്പിന്മേൽ കിടന്നു
 കൊണ്ടു, പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു കരാളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാമൻ—(അടുത്തുചെന്നു) സ്നേഹിത! ആശ്ചര്യം. ആശ്ചര്യം.

(എന്നു വസ്യത്തിന്റെ തലകൊണ്ടു വീശിക്കൊടുത്തുകൊണ്ടു)

* ഹാവനമോഹംമുട്ടുന്നു
 വേവിക്കുന്നുള്ളിലെന്നുമാൽ ।
 ഏവംനീഭൂവിൽവീണെന്നിൽ
 ഭാവിക്കുന്നതുചെയ്യുവാൻ॥ (൨൨)

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] രാവണമഹാരാജാവിന്നു എന്തി
 ഷ്ടമായ്തിരുമൊ അതു ചെയ്യാൻ തന്നെ. (പണിപ്പെട്ടു കണ്ണുമിഴിച്ചു)
 [പ്രകാശം] പ്രിയസഖനായ രാമഭദ്രനോ?

രാമൻ—അതെ.

കരാളൻ—(ആശ്ചര്യം) സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ നായാട്ടു
 കാണാനുള്ള കൌതുകത്താൽ ഞാൻ പിന്നാലെ വരുമ്പോൾ മാർഗ്ഗ
 മദ്ധ്യത്തിൽവെച്ചു എന്നെ മദഗജം പിടിച്ചു. അനന്തരം-

* നിന്നുടൊത്തൊണാലിപോൽഹരി
 തന്നുജ്ജിതഗജ്ജിതംശ്രവിച്ചുപോൾ ।
 എന്നെയുമഥഞാൻകരിയെയു
 മൊന്നുമറിഞ്ഞില്ലമോഹിച്ചുവൻ॥ (൨൩)

രാമൻ—എന്നാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു സിംഹത്തിന്റെ ശ
 ബ്ദം കേട്ടു ഭയപ്പെട്ട ഗജത്തിന്റെ തുമ്പിക്കയ്യിൽനിന്ന ഭാഗ്യത്താ
 ലാൽ വീണിരിക്കും എന്നു, അതിനാൽ അങ്ങന്നു നല്ല നിഴലും ത
 ണുപ്പുമുള്ള ഇരഞ്ഞിപ്പക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിലിരുന്ന ക്ഷീണം തീർക്കും.

കരാളൻ—നായാട്ടിനാൽ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്ന അങ്ങും അല്പ
 നേരം ഇവിടെ ഇരുന്ന ക്ഷീണം തീർക്കേണ്ടതാണ്.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

* എങ്ങുതിങ്ങിനവുഷ്ണസംഘമതിനാലിക്കാടഹോശ്രാമമും
മങ്ങാതുളളരവിന്ദമോടുമൊഴുകുന്നണ്ടഗ്രഭാഗേനദീ ।
തിങ്ങുംശൈത്യസുഗന്ധമുള്ളവനവാതത്താൽഏദന്തേമദം
പൊങ്ങിടുന്നകുയില്ക്കുലംമധുരമായ്കുന്നിതെല്ലാടവും॥(൨൪)

രാമൻ—ഈ പ്രദേശം ഏറവും മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ തന്നെ നോം പരിജനങ്ങൾ പോരുന്നതു വരെ വസിക്കുക.

കരാളൻ — [ആത്മഗതം] “മാരീചൻ പോരുന്നതു വരെ” എന്നാണു പറയേണ്ടതു. [പ്രകാശം] അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

രാമൻ—ഭാഗ്യത്താലുണ്ടു ക്ഷേമത്തോടുകൂടി കാണാറായി.

* ഇല്ലെന്നാലിഹനീമമപ്രിയമതായുള്ളോരുഭൂകന്യകാ
കല്യാണോത്സവമങ്ങുപോകുമതിരിക്കട്ടേമമസ്തേഹിത ! ।
ചൊല്ലെന്നോടുഭവാൻമരിക്കിലതിനാലുണ്ടാംമഹാസങ്കടം
വല്ലാതെൻഏദിമമ്മമങ്ങിനെപിളക്കാതെന്നവിട്ടീടുമോ?॥(൨൫)

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഈ രാഘവശിശു തന്നിന്നു സീതാവിവാഹം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ധരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ. [പ്രകാശം] സ്തേഹിത ! അങ്ങിനെയല്ല, അങ്ങു എന്നു കുറിച്ചുള്ള വ്യസനത്താൽ വിവാഹത്തിന്നു വിമുഖനായി എങ്കിൽ ആ ജാനകി ജീവിക്കയില്ല.

രാമൻ— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) സ്തേഹിത ! കാശ്യപന്റെ ആ വാക്കു സത്യമാണോ? ഏതെന്നാൽ അങ്ങുന്ന എന്നോടിങ്ങിനെ പറഞ്ഞില്ല.

* “മൂന്നംജാനകിതാനുരങ്ങുമളവിൽസ്വപ്നേമനോജൻഭവാൻ
തന്നെക്കാട്ടുകകൊണ്ടുനികലധികംപ്രേമത്തെബന്ധിച്ചവരും ।
കുന്നൽക്കണ്ണിതളിക്കിടക്കയിലഹോകഷ്ടംശയിച്ചാളിമാർ
തന്നാശ്വാസവചസ്സിനാലൊരുവിധംജീവിച്ചിരിക്കുന്നിതു”(൨൬)
എന്നു.

കരാളൻ—(കേൾക്കാത്തവിധത്തിൽനടിച്ചു) [ആത്മഗതം] മാരീചൻ ഇനിയും വന്നില്ലല്ലോ. (എന്നു വിചാരിക്കുന്നു.)

രാമൻ—സ്തേഹിത ! കാശ്യപന്റെ ആ വാക്കു സത്യമാണോ. (എന്നാമറ്റും രണ്ടാമതും ചോദിക്കുന്നു.)

കരാളൻ—കാശ്യപനെന്നതു ആരാണു?

രാമൻ—അങ്ങെക്കു മറന്നു പോയോ? അദ്ദേഹം വിശ്വാമിത്ര മഹർഷിയുടെ ശിഷ്യനാണെന്നു അങ്ങുന്നല്ലെ എന്നോടു പറഞ്ഞതു.

കരാളൻ—(പേടിച്ചു വിറച്ചു) [ആത്മഗതം] അഹോ: ഉദാസീനത. എന്തെന്നാൽ മാരിചനെ കുറിച്ചുള്ള വിചാരംകൊണ്ടു പ്രകൃതത്തിന്നു വിപരീതമായിട്ടു ഞാൻ ചോദിച്ചു പോയി. ഇനി ഇങ്ങിനെ ആക്കാം. [പ്രകാശം] അദ്ദേഹത്തിനെ ആര മറന്നിരിക്കുന്നു, എന്നാൽ മദഗജം പിടിച്ചു വിചാരത്താൽ ഞാൻ അസ്വധീനനായിരിക്കുന്നു. കാശ്യപന്റെ ആ വാക്കുകൂടി അസത്യമായി ഭവിക്കുമോ? അങ്ങു കേൾക്കൂ.

* പട്ടാലുള്ളകിടക്കവിട്ടവരുകിടന്നീടുന്നുപൂമെത്തമേൽ
വിട്ടുംകാഞ്ചനകങ്കണങ്ങളെബിസംചാത്തുനാഹസ്യങ്ങളിൽ ।
പാട്ടുണ്ടെങ്കിലുമാശുനിന്റെ ചരിതംകേട്ടാൽമനസ്സുച്യമി-
പ്പാട്ടിൽസീതയെയെന്തുചാൽവതുഭവാനാക്കീലയോസാസ്രതം൨൭

രാമൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ നിമിത്തം ആ സുന്ദരിയുടെ അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമായിത്തീർന്നുവോ. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! പരിഹസിച്ചതു മതി!

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ മനസ്സു പ്രകൃതത്തിന്നു അനുസരിച്ചു തന്നെ ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടിങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] എന്റെ വാക്കിൽക്കൂടി അങ്ങക്കു വിശ്വാസമില്ലെ?

ഇപ്പോൾ—

* കുളികുറിസഖീശ്യാഘാസന്തോഷവുസുമധാരണം
കുളിയിൽമതിയുവിട്ടുനിന്നെസ്മരിച്ചുകരഞ്ഞമോ ।
കിളിമൊഴിശുഭശാസാൽ ചുണ്ടുവരണ്ടഥശയ്യമേൽ
നളിനവദനംകയ്ക്കേൽവെച്ചുസദാമരുവുന്നിതു॥ (൨൮)

രാമൻ—[ആത്മഗതം]

* എന്നുടെഹൃദയത്തെസ്സഖി
തന്നുടെലീലാക്കുന്തകാമത്താൽ ।
ഒന്നുചലിപ്പിക്കുന്നതു
ചന്ദ്രികയാൽസന്ധ്യയാഴിയെപ്പോലെ॥ (൨൯)

കരാളൻ— എന്നുമാത്രമല്ല ഇങ്ങിനെയൊക്കെ കാശ്യപൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു.

രാമൻ—എങ്ങിനെ?

കരാളൻ—

* ചന്തത്തോടുവിരിഞ്ഞിടുംകുമ്പിനീമൊട്ടിന്റെഗന്ധംകല-
ന്നന്തിക്കാറുവരുന്നനേരമലസാപാംഗീഭൃശംഭീനയായ് ।
ചിന്താലബ്ധനതാംഭവാനെവിരവോടാലിംഗനംചെയ്തുമോ
സന്തോഷിച്ചുകഴിച്ചിടുന്നുശശിയാൽശോഭിച്ചുരാവൊക്കയും(൩൦)

രാമൻ—(രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

* സുന്ദരിസങ്കല്പത്താ—

ലെന്നെപ്പണയന്നവെന്നുകേൾക്കുമ്പോൾ

എന്നടെചിത്തംകൊതികൊ-

ണ്ടൊന്നുതുളച്ചെന്നപോലെചിളങ്ങുന്നു॥ (൩൧)

അതിനാലല്ല. ഇപ്പോൾ—

* ധീരതപവുംസ്വപദിനാണവുമെന്റെചിത്ത-

താരിന്നഹോചഴുതുകിട്ടുകമൂലമായി.

ചോരണമുന്നമൊരനാളുമണഞ്ഞിടാത്ത

താരമ്പരംവ്യസനവുംബതചെന്നിടുന്നു॥ (൩൨)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! എന്താമിണ്ടാതിരിക്കുന്നത?

രാമൻ—(ധൈര്യത്തോടുകൂടി) [പ്രകാശം] ഇങ്ങിനെ സ്രീ
വത്സമാനം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടാണ.

കരാളൻ—(ചിരിച്ചു)

* ചോദിച്ചുനീസുമുഖിതൻചരിതത്തെമുന്നെ

മോദിച്ചുകേട്ടുപുളകോൽഗമമോടുപിന്നെ.

എന്തെന്നനീയൊടുവിലദ്വൃതടുത്തുമെല്ലെ?

ചെന്നാർശരാർത്ഥിപിടിയാത്തവരാരുമില്ല॥ (൩൩)

രാമൻ—(ലജ്ജയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ എന്റെ
ചാപലത്തെ അറിഞ്ഞുവൊ ചീത്ത ഹൃദയമെ! നീയെന്തിൽ പ്ര
വേശിക്കുന്നു?

* മുന്നംസ്വപ്നേപികണ്ടില്ലാമസമശരൻമായയോഎന്നതോന്നും

തന്നപീരതായെന്നാകിലുമവൾമദനാസ്രുഞ്ചാലപ്രകാരം.

വിന്നതപംപൂണ്ടുവാഴുന്നതുമചവിയിൽകേൾക്കയാലാശുചിത്തം
തന്നിൽചേരുന്നലജ്ജാതുതകുകഭയാനന്ദശോകങ്ങളിപ്പോൾ ()

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇനിക്കു അങ്ങെ അറിയിച്ചുകൂടാത്ത
തെങ്ങാണു, എന്നാൽ ആ സ്രീയെ ഇനിക്കു ലഭിപ്പാൻ പ്രയാസമാ
ണെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ നിഷേധിക്കുന്നതാണു.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവന്നു അവളിൽ അനുരാഗ
ത്തെ ഒരു വിധത്തിലുറപ്പിച്ചു. [പ്രകാശം] അങ്ങെന്നിനാണു വി
ചാരപ്പെടുന്നത? വിശ്വാമിത്രമഹാഷിതനെ ആ കാര്യാം നടത്തുവാ
ൻ ഒരുമ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

രാമൻ—[ആത്മഗതം] വിംഗളനെന്നതാണു അസംബന്ധമാ
യിട്ടു പറയുന്നത, [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങെക്കുങ്ങിനെ മന
സ്സിലായി?

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവന്നിത മനസ്സിലായിട്ടില്ലെ
യൊ. [പ്രകാശം] എല്ലാം കാശ്ചപനാണ പറഞ്ഞത.

(അണിയറയിൽ)

തോഴി! മൂന്നാളങ്ങളെ കൊണ്ടു വര.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] മാരിചൻ മായാപ്രയോഗത്തെ
ആരംഭിച്ചുവൊ.

(അനന്തരം മായയിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ടു മാരിചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മാരിചൻ—

*തന്നപീതയുമാളിമാരുമവർചെയ്തിടുന്നകമ്ബങ്ങളും

നന്നായേതുവിധത്തിലെങ്കിലതുപോൽസൃഷ്ടിച്ചുഞാൻമായയാൽ ।

എന്നാൽതാതവിനാശമെന്നകപടാൽസീതയ്ക്കു ചാടിടുവാ-

നെന്നായ്ക്കുട്ടിയഥാത്മവഹ്നിയിതുതാൻരാമനുചാടിടുവാൻ॥(൩൫)

അതിനാൽ ഇപ്പോൾ താടകാ വധത്തിന്നു പ്രതിക്രിയയും
രാവണ മഹാരാജാവിന്റെ അഭീഷ്ടവും സാധിച്ചുപോലെയാക്കി
(നാലുഭാഗത്തും നോക്കിട്ടു) ഇവിടെ ഇറഞ്ഞിവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവ
ട്ടിൽ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള കരാളനാൽ കൂട്ടികൊണ്ടുവരപ്പെ
ട്ട രാമൻ വസിക്കുന്നപോലെ കാണുന്നു.

രാമൻ— ഇങ്ങിനെയല്ലെ കാശ്ചപനങ്ങുന്ന എന്നോടു പാ
ഞ്ഞത, “യാഗത്തിന്നു നിങ്ങളെ ക്ഷണിപ്പാനായി വിശ്വാമിത്ര മ
ഹർഷി വന്നിരിക്കുന്നു” എന്നു.

മാരിചൻ—(ശങ്കയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്ച
പനായിരിക്കുമൊ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ‘കാശ്ചപനായ അങ്ങുന്ന’
എന്ന രാമൻ വിളിക്കുന്നു, പിംഗള വേഷം ധരിക്കുന്നതു കൊണ്ടു
ഇവന്നു പ്രയോജനമെന്താണു? എന്നാലിപ്പോൾ സമീപത്തിലുള്ള
കുടളീപനത്തിൽ മറഞ്ഞുനിന്നുകൊണ്ടു ക്രമത്തിലതിനെ മനസ്സി
ലാക്കണം.

(എന്നു മറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു).

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] യാഗത്തിന്നു ക്ഷണിപ്പാനായിട്ടു
വിശ്വാമിത്രമുനി വന്നിരിക്കുന്നു എന്നാണിവൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നത.
[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! ഇത വിശ്വാമിത്രമ
ഹർഷിയുടെ വ്യാജമാണു.

മാരിചൻ—(കേട്ടിട്ട ഭയത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! സ്പഷ്ടമായിട്ടു ത
ന്നെ ഈ കുട്ടി പറഞ്ഞുവെല്ലൊ, തന്നെക്കുറിച്ചു കാശ്ചപൻ എന്നു
വിളിക്കുന്നതിനെ നിഷേധിച്ചുകൊണ്ടു താൻ പിംഗള വേഷം ധ

രിച്ചത വിശ്വാമിത്രമഹഷിയുടെ വ്യാജമാണെന്നു, അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്യപന്റെ വേഷം ധരിച്ച ചതിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന എന്നെ വേർതിരിച്ചു കാണിപ്പാൻ വേണ്ടി വിശ്വാമിത്രൻ ചെയ്ത പണിയാണിത്.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! ഇതാ ഞാൻ മൂന്നാളങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്നു.

രാമൻ—ഓം: ദക്ഷിണഭാഗത്തിൽ സംസാരിക്കുന്ന ചോലെ കേൾക്കുന്നു. അത ആരാണ്?

കരാളൻ—(എല്ലാടത്തും നോക്കിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇനിയും കണ്ടില്ലെല്ലോ കാശ്യപ വേഷം ധരിച്ച മാരിചനെ അതിനാലിത മായാ പ്രയോഗമല്ല. [പ്രകാശം] വനഭൂമികളിൽ വനദേവതകൾ കളിക്കുന്നതായിരിക്കാം.

മാരിചൻ—സത്യമായിട്ടും ഇവൻ കാശ്യപൻ തന്നെ, അല്ലെങ്കിൽ എന്റെ മായാപ്രയോഗത്തെ അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും കൂടി “ഇവർ സീതയുടെ സഖികളാണ്” എന്ന എന്തുകൊണ്ടു പറയുന്നില്ല? (ആലോചിച്ചു) കരാളൻ എവിടെ പോയി എന്ന എന്റെ മനസ്സു തപിക്കുന്നു.

അല്ലെങ്കിൽ * വിംഗളന്തന്റെ രൂപം പൂണ്ടിങ്ങുപോരുംകരാളനെ ।
ചൊല്ലിലക്ഷണനെന്നൊക്കൊണ്ടു
കൊല്ലിച്ചുകൊഴിക്കുൻദൃഢം ॥ (൩൬)

ഇരിക്കട്ടെ ഈ രാമകാശ്യപന്മാർ രണ്ടുപേരെയും മായയാൽ സംഹരിച്ചേക്കാം. ഇതുതന്നെ സുബാഹുവിന്റെ എന്നചോലെ കരാളന്റെയും വധത്തിന്നു പ്രതിക്രിയയായിട്ടു ഭവിക്കും.

രാമൻ—സ്നേഹിത! ഈ വള്ളിക്കുടിലിൽ ശുദ്ധമായി തന്നെ നോം വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞുനിന്നു നൊക്കുക.

(എന്ന ശരചാപങ്ങളെടുത്തുകൊണ്ടു ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു).

കരാളൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്ന പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

മാരിചൻ— * ഉരുഭയവുമമകൊതിയും
ഗരളംകക്കുന്നസുപ്തശിശുപോലെ ।
ശരചാപങ്ങളെടുത്തൊരു
സ്മരസുന്ദരനായരാമനേകുന്നു ॥ (൩൭)

ഇരിക്കട്ടെ ഇവന്നു ഇങ്ങിനെ കാണിച്ചു കൊടുക്കാം
(എന്ന ധ്വാനം നടിക്കുന്നു).

രാമൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട് വിസ്മയത്തോടുകൂടി)

*വീണുള്ളശ്രു കരണചേന്മചിയാണോരത്തുമധ്യത്തിലും
കാണാകുന്നിതുശീരചന്ദനമണങ്ങിട്ടുള്ളരേണക്കളെ ।
കോണെല്ലാടമണങ്ങി വിണ്ടബിസ മാല്യാദൃങ്ങളുണ്ടീവിധം
കാണാപല്ലവമെത്തയേതൊരലസാപാംഗീകിടന്നുള്ളതൊ? ॥ (൩൮)

കരാളൻ—വിരഥതാപമുള്ള ഒരു സ്ത്രീ നമ്മുടെ സല്ലാപം കേ
ൾക്കയാൽ ലജ്ജിച്ച മറ്റൊരു ദിക്കിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ അവളാലു
പേക്ഷിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കാം ഈ മെത്ത.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! ഇവളുടെ സ്കന്ദങ്ങളിൽ മൂന്നാളങ്ങളെ വെക്ക ഈ പാ
വത്തിന്റെ സന്താപം വലുതായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

രാമൻ—സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ ഊഥം ശരിയായി.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] മാർചൻ വല്ലേടത്തും മറഞ്ഞുനി
ന്ന മായയെ പ്രയോഗിക്കുന്നുവോ, അല്ലെങ്കിൽ ഇത പരമാത്മമാ
യിരിക്കുമോ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! നോം ക
റെ കൂടി മുൻഭാഗത്തു ചെല്ലുക.

രാമൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്ന ചുറ്റി നടന്നു) തുടർത്ത
വസ്തുത്താൽ സ്കന്ദങ്ങളെ മറച്ചും, തളിർത്തിട്ടുള്ള അശോകലത പോ
ലെയും, ഇരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ പുതുതായി മുറിക്കപ്പെട്ട ആനക്കൊമ്പു
പോലെ വെളുത്തിരിക്കുന്ന മൂന്നാളങ്ങളെ കൊണ്ടു വരുന്നു ഇവളാ
രാണ?

കരാളൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

* സുന്ദസ്ത്രീതൻചത്രനെക്കണ്ടതില്ലി-
ങ്ങിന്നദ്ദോഷംകാശ്വപാകാരനായി ।
വന്നീടുമ്പോൾകണ്ടുസൗമിത്രിദൃഷ്ടൻ
കൊന്നുനന്ദനംകൗശികൻതന്റെവാക്കാൽ ॥ (൩൯)

ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ വ്യസനിപ്പാൻ സമയമല്ല. [പ്രകാശം]
സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പരസ്പദം ചെയ്തിട്ടെന്താണ്? പരിജന
ങ്ങൾ നമ്മെ തിരയുമായിരിക്കും, അതിനാൽ നോം അങ്ങോട്ടു
ചെല്ലുക.

മാർചൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) ഇവൻ കാശ്വപൻ തന്നെ
നിശ്ചയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവൻ രാമന്ന വൈമുഖ്യത്തെ
ഉണ്ടാക്കുന്നു, ഇരിക്കട്ടെ ഇവന്റെ മനസ്സിനെ മറിക്കാം.

(എന്ന ധ്വാനം നടിക്കുന്നു.)

രാമൻ—സ്നേഹിത! നോക്കൂ, നോക്കൂ,

* എങ്ങും കാഞ്ചനവാഴയാൽ വിചസ്മിക്രിഡാചലംശോഭനം
മഞ്ഞുള്ളരവിന്ദമോടുമൊഴുകിടുന്ന സമീപേനദീ ।
ഭംഗ്യാതെല്ലവിടന്നിടം പുതിയമാന്വുകൊത്തിനാൽ പൂണ്ണമായ്
ഭംഗലപാനമനോജ്ഞമാംകുടിലുമിപ്പോലയ്ക്കുടുത്തുണ്ടിതാ॥ (൪൦)
അവിടെക്കു തന്നെ ഈ സ്രീമൂണാളങ്ങളെ കൊണ്ടു പോകുന്നു.

കരാളൻ—ഈ നിമ്മാണം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇതിനെ നോക്കട്ടെ. (എന്നു തിരിഞ്ഞു വരുന്നു.)

മാരീചൻ—(ഗർവ്വത്തോടുകൂടി) എടോ കാശ്യപ! ഇവിടെ വെച്ചു മാരീചൻ നിന്റെ കഥ കഴിക്കും.

(ചിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! മൂണാളങ്ങളെ വെച്ചു കഴിഞ്ഞു രാമചുത്തിന്റെയും ചന്ദനത്തിന്റെയും രസങ്ങളാൽ ഇവളെ നന്നയ്ക്കൂ.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഈ കന്യകകളുടെ സല്ലാപം മധുരമായിരിക്കുന്നു, അടുത്തു ചെന്നു കാണട്ടെ അല്ലെങ്കിൽ കാണേണ്ട!

* അരക്കർവംശത്തിനുമായയിങ്കൽ
ഗുരിക്കനായുള്ളൊരുതാടകേയൻ ।
മരിക്കയാലൊന്നിനുമില്ലയെല്ലയ്ക്കു
മൊരിക്കലും മേഘദിദുഃഖമൂലം॥ (൪൧)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! നോക്കൂ, നോക്കൂ, എന്താണു ഈ ആലാപമെന്നു.

രാമൻ—(അടുത്തു ചെന്നു കണ്ടിട്ടു) പിംഗള! ഒരുപോലെ വയസ്സും സൗന്ദര്യവും സമ്പത്തുമുള്ള ഈ കന്യകകൾ എവരാണ്?

(അനന്തരം തളിക്കിടക്കയിൽ കിടന്നു കൊണ്ടു മായാസീതയും, സഖികളും, പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഒരുസഖി—താമരയിലകൊണ്ടു നീ ഇവൾക്കു വീശിക്കൊടുക്കൂ.

മറ്റൊരു സഖി—നീയും ചന്ദനരസങ്ങളെ ഇവളുടെ സ്നാനങ്ങളിൽ തേക്കൂ.

കരാളൻ—(കണ്ടിട്ടു) [ആത്മഗതം] വിശേഷസൗന്ദര്യമുള്ള ഈ കന്യക ഏതാണ്? സീതയെപ്പോലുള്ള രൂപത്തോടുകൂടി വിരഹതാപത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മാരീചന്റെ മായാപ്രയോഗമാണെന്നു, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം.

[പ്രകാശം] * കിളിമൊഴിമാരിവർസുരപുര
നളിനാക്ഷികളോളജംഗകന്യകളോ ।
കളിയാൽസ്രീവടിവാണൊരു
നളിനശാൻവിജയവൈജയന്തികളോ॥ (൪൨)

രാമൻ—(അതുതത്തോടുകൂടി) സ്നേഹിത! നോക്ക ഇവരുടെ നടുവിൽ-

* വ്യോമക്കാറോരൂമിന്നൽക്കൊടിയൊരുവിധമ-
കാറിൽനിന്നുവേർപെ-
ട്ടിമണെൽവീണരൂപത്തോടുകിസലയത-
പൃത്തിൽവാഴുന്നതനം ।

അല്ലെങ്കിൽ
ശ്രീമുക്കുണ്ണന്റെറകോപാഗ്നിയിൽനിജകണവൻ
വെന്തമൂലംവിയോഗാൽ
പൂമെയ്യേററംചടച്ചിട്ടിവിടെരതികഴിക്കുന്നുവോ
കാലമിപ്പോൾ॥

(൪൩)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! ഞാൻ കാണുന്നുണ്ടു.

* ക്ഷീണിച്ചുങ്ങലസതപമാന്തനുംചേട്ടിച്ചനോട്ടങ്ങളും
കാണുമ്പോൾവിസമെന്നപോലെവിളിർത്തുള്ളോരുഗണ്ഡങ്ങളും ।
എന്നാക്ഷീമണിതൻകരോരതവെടിഞ്ഞിടുംകുചദപന്ദപവും
കാണിക്കുന്നുനമുക്കുകോമളതയാൽകാമന്റെകയ്യു കിനെ॥ (൪൪)

മാരീചൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇപ്പോളിവിടെ ഈ കാ
ശ്വപനോടുകൂടി ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മാരീചന്റെ മായാവലയിലകപ്പെട്ട
നിശ്ചയം.

* അതിനാലട്ടുസൗമിത്രി
ഹതനായകരാളനാൽ ।
അതിമാൽവന്നതിവരെ
ചതിയിൽകൊന്നകറുവൻ॥

(൪൫)

(എന്ന പിന്നെയും ധ്യാനം നടിക്കുന്നു.)

രാമൻ—ഇത പൂർവ്വസ്ഥിതിയിലല്ലാതെ വേറെ വിധമായി കാ
ണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

* ഒട്ടുംഭാജനസംസ്ഥമാന്തയിർകുടിക്കുന്നില്ലമോശാരികാ
തട്ടിൽക്കൂട്ടിയബീജമിരിക്കുമിച്ഛിതനഭക്ഷിക്കുവാൻ ।
വിട്ടുനല്ലമുണാളകന്ദമകചെപ്പാക്കുന്നുചെന്നന്നവും
മട്ടോലുംമൊഴിദുഃഖമോൽസുഖമത്തിയ്ക്കുകൾക്കുംബ്രൂവം॥ (൪൬)

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായി മാരിച
ന്റെ മായാപ്രയോഗമാണെന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! വിശ്വാ
മിത്രാശ്രമത്തിന്റെ സമീപപ്രദേശമായതുകൊണ്ടു ഇവൾ ജാനകി
യായിരിക്കാം.

രാമൻ—[ആത്മഗതം] ഇത ചേർച്ചയായിരിക്കുന്നു അവളുടെ അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമെന്നെല്ലെ കാശ്ചപൻ പറഞ്ഞത. [പ്രകാശം] ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത കാര്യത്തെ എന്തിനു പറയുന്നു.

(അന്നന്തരം കാശ്ചപൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കാശ്ചപൻ—

* ഉദ്ദാരസുഗലീരമാം രാജാവന്റെ ചിത്തത്തെത്താൻ
 ഹൃദയേന നവകന്യയിൽ സ്വപിച്ഛംഗമുൻമുഖമേവ ।
 സദാസ്ഥിരമമർത്ഥനേൻ ശുഭതത്ത്വമനുഭവിക്കുകൾ
 തദാജ്ഞയതുമാദരാലൊരുവധം നിവൃത്തിച്ചുഞാൻ॥ (൪൭)

(ആലോചിച്ചു) നായാട്ടിന്നു ചെന്നിരിക്കുന്നു രാമന്റെ വയ്ക്ക
 മാനത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ. അതു കണ്ടെല്ലെ മഹാരാജ ഭിക്ഷില
 നേചിപ്പാൻ പോയ ഹംഗമൻ എന്നു ചേർച്ചയുണ്ടു. ഇരിക്കട്ടെ
 മുഖം ചെന്നിട്ടില്ലാത്ത ഈ മാനുഷവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു അന്വേഷി
 കാരം. (എന്നു ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

കരാളൻ—(കാശ്ചപനെ കണ്ടിട്ട സന്തോഷത്തോടു കൂടി)
 [ആത്മഗതം] കാശ്ചപവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ മഹീചനല്ലെ
 രാമന്ന ഈ മായാപ്രയോഗത്തെ കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നത. [പ്ര
 കാശം] സ്തോഹിത! ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത കാര്യമെന്നു പ
 രയുന്നതെന്താണു? സീതാ പുത്താണെന്നു അറിയുന്ന കാശ്ചപൻ ഇ
 താ കാണപ്പെടുന്നു. ഞാൻ അങ്ങയുടെ സ്ഥിതിയിൽ അദ്ദേഹ
 ത്തിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരാം. (എന്നു ചോയി)

രാമൻ—(ഭീഷ്മശ്വാസം വിട്ടു)

* കശികതനയ ശിഷ്യൻ കാശ്ചപൻ മന്മഥാർത്ത്യാ
 കൃശതരതനുവാമി കന്യതാൻ സീതയെന്ന ।
 വിശദമരുളമേന്താനില്ലയോയെന്നു ചിത്തേ
 ഭൂമിഹം പരിതാപാൽ സൗഖ്യമില്ലപ്പൊരുമേ॥ (൪൮)

മാരിചൻ—പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന ആ കാശ്ചപൻ രാ
 മനെ വിട്ട ഭൂതതു പോയൊ, എന്നാൽ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന
 പോലെ അവന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച ക്രമത്തിലവന്റെ ചേഷ്ടിത
 ണ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കാം. (എന്നു ധ്വനം നടിക്കുന്നു)

സീതാ—* എന്നുതൊന്നു ചോയി—
 പ്ലിന്നിശ്ശിശിരോപചാരമതുകൊണ്ടും ।
 നന്നായ്ക്കൊണ്ടുതന്നെ
 വന്നീടാപകലിലാമ്പലക്കുസുഖമേ?॥ (൪൯)
 (എന്നു കരയുന്നു)

രാമൻ—ഹേ: ഇതെന്താണ്!

* പുത്തൻനൽസുധയെന്നപോൽമധുരമാശ്ലീണാനിനാദത്തിനോ-
ടൊത്തുജ്ജ്വലസാക്ഷികണ്ഠമതിൽനിന്നുണ്ടാകുമീഭാഷിതം ।
എത്തുമ്പോൾമമകാരിചാശുഹൃദയേമോഹംവളർന്നിതി-
ന്നത്യന്തംമധുവെക്കുടിക്കിലതിനാലുണ്ടാമദംപോലമോ॥ (൫൦)

(അനന്തരം മാരിചൻ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മാരിചൻ—ഞാനില്ലോൾ സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ. [ആത്മ
ഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന കാശ്യപൻ പോയിരിക്കുന്ന
ഈ സമയത്തിൽ കപടത്താൽ രാമനെ സംഹരിക്കാം.

(എന്ന വിചാരിച്ചുകൊണ്ടു ചുറ്റി നടക്കുന്നു.)

രാമൻ—ആശ്ചര്യം! സൗന്ദര്യത്തെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു
വാക്കു, അതിനെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു സൗന്ദര്യവും.

എങ്ങിനെയെന്നാൽ-

* മണ്ടുംഭൂതത്തിലിന്നാൻമിഴിയുടനയനംകാക്കിലക്കാമബാണം
കണ്ടാൽകൊങ്കത്തടത്തെക്കനകകമലമൊട്ടികലാർക്കുള്ളമോദം ।
വണ്ടുംകണ്ടാലൊളിക്കുംകുറുനിയെജഗന്മോഹനാത്മംസ്മരൻതാ-
നണ്ടാക്കീട്ടുള്ളമായാതരുണിമണിയിതെന്നിങ്ങുതോന്നുന്നചിത്തേ॥()

മാരിചൻ—(ചിരിച്ചു) [ആത്മഗതം] “മാരിചനുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള
മായാതരുണി” എന്നാണ് പറയേണ്ടത.

രാമൻ—(നോക്കിട്ടു) കാശ്യപനിതാ വരുന്നു. എന്നാൽ ഇദ്ദേ
ഹത്തെ കാണാൻ എന്റെ മനസ്സു ലജ്ജിക്കുന്നു.

(എന്ന മുഖം താഴുന്നു)

മാരിചൻ—[ആത്മഗതം] ഇവനല്ലെ താടകാ വധം ചെയ്ത
മഹാ പാപിയായ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി.

* പാപീ ചേതസി പൂണ്ണധൈര്യമതിനാൽദുർലംബനായേററവും
രൂപംപൂണ്ടൊരുവീരമാകിയരസംപോൽഗർവ്വമുള്ളോരിവൻ ।
രൂപംകൊണ്ടിഹകണ്ണുകൾക്കുമൃതമാമെന്നാലുമെന്നക്ഷിയിൽ
ദീപജ്വാലകലത്തിയുള്ളമിഴിയിൽപോലേററമേകുന്നുമാൽ॥ (൫൧)

ഇവനെ എപ്പോഴാണ് അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പാനിടവരുന്നത്.
(അടുത്തുചെന്ന) [പ്രകാശം] കുമാരനായ രാമഭദ്രൻ വിജയിയായി
ഭവിക്കട്ടെ.

രാമൻ—(മുഖംപൊക്കിട്ടു)എന്താഹേ: കാശ്യപനാകുന്നുവോ

മാരിചൻ—(ശങ്കയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ കപടം
ഇവനെ മനസ്സിലായിരിക്കുമൊ (ആലോചിച്ചു) അതുണ്ടാകയില്ല

എന്നാൽ എന്തെ പരമാർത്ഥം കാശ്ചപനാണെന്നു വിചാരിച്ചു “പിംഗളരൂപം തൃജിച്ച പിന്നെ സ്വരൂപത്തെ ധരിച്ചതെന്തിന” എന്ന ചോദിക്കുകയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ഞാൻ കപടമില്ലാത്ത മഹർഷി ശിഷ്യനല്ലേ.

രാമൻ—[ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹത്തെ പിംഗളൻ കണ്ടിരിക്കും നിശ്ചയം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഇവർ സീത തന്നെ എന്നു അറിയിക്കപ്പെടുന്നു. [പ്രകാശം] ഇവർ തന്നെയോ സീതാ?

മാരീചൻ—[ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്നവൻ കാശ്ചപനല്ല, അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു ഇവൻ “നീ കപടമില്ലാത്തവനാണെങ്കിൽ എങ്ങിനെ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു”? എന്നു ചോദിക്കാഞ്ഞത. [പ്രകാശം] ആ സീത തന്നെയാണിവർ.

രാമൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] മനസ്സേ! നീ കൃതാർത്ഥമായി കൃതാർത്ഥമായി. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇവളെക്കുറിച്ചു പിംഗളനും ഇങ്ങിനെതന്നെ പറഞ്ഞു.

മാരീചൻ—[ആത്മഗതം] അവൻ പരമാർത്ഥം പിംഗളൻ തന്നെയാണു, 'കരാളനെ ലക്ഷ്യണൻ കൊന്നിരിക്കും നിശ്ചയം. ഇനി ഞാനെന്നു ചെയ്യേണ്ടു. [പ്രകാശം] പിംഗളൻ എവിടെ പോയി?

രാമൻ—[ആത്മഗതം] പിംഗളൻ ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടു സംസാരിച്ചിട്ടില്ല നിശ്ചയം, ഇതെങ്ങിനെ [പ്രകാശം] അങ്ങിതാ വരുന്നു എന്നു എതിരേല്പുവാൻ പോയി, അവനെ മുമ്പെത്തേപ്പോലെ കാട്ടാനു പിടിച്ചിരിക്കുമോ?

മാരീചൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] പിംഗളന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരുന്നത കരാളൻ തന്നെ. ഞാൻ അകാരണമായിട്ടു സംഭ്രമിച്ചു. [പ്രകാശം] ഈ മാനുഷവനത്തിലവനെ ഞാൻ കണ്ടില്ലല്ലോ. (എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

കാശ്ചപൻ—(മുൻഭാഗത്തു കുറെ ദൂരത്തിൽ നോക്കിട്ടു) ചില സഖികളാൽ ചൂഴ്ചപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ജാനകി ഇവിടെ പല്ലവതപ്പത്തിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു ശീതോപചാരങ്ങളാൽ തന്റെ മന്ദഗതാവസ്ഥയെ കളയുന്നുവോ? ആശ്ചര്യം! ഇതെങ്ങിനെ, അവർ ഇവിടെ നിന്നു അര യോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വപാമിത്രാശ്രമത്തിലാണല്ലോ വസിക്കുന്നത്. എന്നാലിവർ സീതയോടു തുല്യ രൂപമുള്ള മറ്റൊരു സ്ത്രീയായിരിക്കാം, (പിന്നെ പിൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു ഭയത്തോടുകൂടി) അഹോ! കഷ്ടം! വലുതായ കഴിയിൽ ഉണങ്ങിയ വിറകുകളിട്ടു

ജപിപ്പിക്കപ്പെട്ടുവെന്നു കേൾക്കുകയും അരികിലുള്ള വലിയ കല്ലി-
നാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടു കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരി-
ക്കുന്നു വിരമതാപാധിപ്യത്തെ സമീപിപ്പാൻ വാദിയാത്ത ഈ കന്യ-
ക തന്നിട്ട ചാടുവാനായിട്ട ഈ അഗ്നിയെ തയ്യാറാക്കിയതാണെന്നു,
ഇരിക്കട്ടെ പിംഗളൻ വരികയോ രാമനെ കാണുകയോ ചെയ്യുന്ന
തുവരെ ഞാൻ ഇവിടെ വൃക്ഷത്തിൽ മറഞ്ഞു നിന്നുതന്നെ നോക്കാം

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(അനന്തരം പിംഗളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

പിംഗളൻ—നായാട്ടിന്നൊരുവെട്ടു സ്നേഹിതനെ ഇപ്പോളെ
വിടെ കാണാം. (നാലു ഭാഗത്തും നോക്കിട്ട സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

*ബാണംകൊണ്ടുപിളർന്നുപണി കരടിപ്പൊലിയിൽചോരയാൽ
കാണിക്കപ്പെട്ടുചെൻസവാമുവരൻചെന്നോരുമാറ്റേണഞാൻ ।
ക്ഷീണംപൂണ്ടൊരുകാട്ടിൽനിന്നുമുക്തനാകുവാൻനേരത്തിതാ
കാണാകുന്നിതി നിമിത്തംകാശ്രമമെന്തെന്നതിനാൽസാമ്പ്രതംനേരം

അതുകൊണ്ടു എന്റെ സ്നേഹിതനും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടാ-
യിരിക്കും, വസന്ത കാലത്തോടു വേർപെട്ട മന്ദമാരുതൻ സഞ്ചരി-
ക്കുമരില്ലല്ലോ; ഭാഗ്യത്താലിതാ കാശ്രമന്റെ സമീപത്തിൽ
തന്നെ-

* പാണൈശ്വര്യംവില്ലമെടുത്തുതോളിൽ
തുണീരവുപൂണ്ടിഹമാഞ്ചുവട്ടിൽ ।
കാണുന്നല്ലൊരുമൊത്തകാന്ത്യാ
വാണീട്ട മിഥമനൊത്താനിദാനീം ॥ (൫൪)

(എന്നു സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു).

മാരിചൻ—(കണ്ടിട്ട) [ആത്മഗതം] പിംഗള വേഷം ധരി-
ച്ചു കരാളനിതാവരുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! പിംഗളനിതാ
വന്നിരിക്കുന്നു.

രാമൻ—(നോക്കിട്ട) സഖെ! പിംഗള! അങ്ങ പരഞ്ഞത ശ-
രിയാണെന്നു തന്നെ ഞാനിപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ—[ആത്മഗതം] എന്താണിദ്ദേഹം അകാരണമാ-
യിട്ടിങ്ങനെ എന്നോടു പറയുന്നത, [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങ-
യുടെ വാക്കിന്റെ അർത്ഥം ഇനിക്കു മനസ്സിലായില്ല.

മാരിചൻ—(പിംഗളനെ ആലിംഗനം ചെയ്തു) [സ്വകാര്യമാ-
യിട്ട] കരാള! ഭാഗ്യത്താൽ ഞാൻ നിന്നെ ജീവനോടു കൂടി കാണു-
ന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരെയും പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു

കാശ്യപനാണെന്നും നിന്നെ ലക്ഷ്മണന്റെ അമോഘമായ ബാണം കൊന്നിരിക്കുമെന്നും ശങ്കിച്ചിട്ട എന്റെ മനസ്സു സമീപ്താൻ പാടില്ലാത്ത പ്രസന്നത്തിൽ മുങ്ങിയിരുന്നു.

പിംഗളൻ—(ചിരിച്ചു) [ആത്മഗതം] കാശ്യപനും രാമനെയും അസംബന്ധം പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയൊ [പ്രകാശം] അങ്ങ എന്താണു പറഞ്ഞത്? ഒരിക്കൽ കൂടി പറയൂ.

(മാരിചൻ ഭയപ്പെട്ടു കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു).

രാമൻ—സഖേ പിംഗള! ഞാൻ ഈ സ്ത്രീയെ ഉദ്ദേശിച്ചാണു പറയുന്നതു. (എന്നു പിരിയം കൊണ്ടു കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നു).

പിംഗളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൾ സീതയാണോ വിരാമതാപത്താൽ പല്ലവമെത്തയിൽ കിടന്നു കൊണ്ടും സമീകളാലാഭരിക്കപ്പെട്ടും വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കൂടി കാണപ്പെടുന്നു, അതുകൊണ്ടു ഇവൾ ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതിയിലായിരിക്കുന്നു എന്നു ഞാൻ മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ സ്തേഹിതൻ ഇനിക്കു കാണുവാൻ ഉണ്ടായിരുന്നതാണു. (ആലോചിച്ചു) ആശ്ചര്യം! ഇതെങ്ങിനെ, അവൾ അരയോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലല്ലെ വസിക്കുന്നതു.

(എന്നു അതുതന്നെപ്പോട്ടു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു).

മാരിചൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൻ കരാളനല്ല പരമാത്മ പിംഗളൻ തന്നെ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

* മൂന്നാമങ്കമെന്നുകേൾക്കു
കൊന്നുലക്ഷ്മണനെന്നുഞാൻ !
എന്നുള്ളിലാശുശങ്കിച്ചു
നിന്നേരമതുതീർച്ചയായ് ॥ (൯൫)

അല്ലെങ്കിൽ കരാളൻ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു വല്ലഭത്തോ ചെന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം, ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ പ്രസന്നിപ്പാൻ സമയമല്ല, മായയാൽ രാമന്റെ കഥ കഴിക്കണമല്ലോ [പ്രകാശം] സ്തേഹിത! കരയുന്ന ഈ സുന്ദരിയെ നോക്കൂ.

രാമൻ—ഞാൻ കാണുന്നുണ്ടു.

* വക്ത്രോദ്വീഗ്വർഷകണങ്ങളായും
നേത്രാഞ്ജനത്തോളികളായുമുള്ള !
ധാത്രിസുതാബാഷ്പകണങ്ങൾകണ്ടു
മാത്രത്തിചൻഹൃത്തുരുക്കുകഷ്ടം ॥ (൯൬)

(മാരിചൻ ധ്വാനം നടിക്കുന്നു)

൫൪

ജാനകീപരിണയം മൂന്നാമങ്കം

ഒരു സഖി—* അന്നതിസുഖമുല്പലിനി
കൈന്നതുപോൽജാനകീജവനീടം !
എന്നുകരത്താൽതൊടുമോ
നന്നായിട്ടിന്ദുപോലെദാശരഥി-॥ (൫൭)

രാമൻ—* ക്ഷിതിമകൾസഖിതന്റെ ചാരുവാംവാ
ക്ഷിതപുളകത്തെവളർത്തിടുന്നിതെൻമേൽ !
പുതുമഴുസലിലംകദംബഭൂത
ട്ടതിൽമുക്കളത്തെവളർത്തിടുന്നപോലെ ॥ (൫൮)

പിംഗളൻ—(ആലോചിച്ചു) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപ
നല്ല, എന്നാൽ ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു,

* പൊയ്യല്ലതാട കയെയാശ്ചമനിച്ചമൃഗ
മിശ്നാളരക്കനതിമായിനിറഞ്ഞകോപാൽ !
പൊയ്ക്കായജാനകിയെയിങ്ങിനെകാട്ടിയെന്നോ
ചെയ്യുന്നതിന്നുനിയുന്നരഹൃത്തമങ്കൽ ॥ (൫൯)

അതുകൊണ്ടു തന്നെ യാണ ഇവൻ അസംബന്ധമായിട്ടെ
ന്നോഅല്പം പറഞ്ഞ പിന്നെ ചോദിച്ചിട്ടും പറയാതിരിക്കുന്നത് എ
ന്നമാത്രമല്ല ഭയത്താലിളകുന്ന നേത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു നോക്കുകയും
ചെയ്യുന്നു, അതിനാലിങ്ങിനെ പറയാം [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! രാ
മഭദ്ര! ഇവൾ സീതയല്ല, ഇവർ അവളുടെ സഖികളുമല്ല, ഈ കാ
ട്ടിൽ അവർ വരുന്നതിന്നു സംഗതിയുമില്ല, എന്നാലിത മായയാ
ണെന്നിരിക്കുമോന്നു.

രാമൻ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ വാക്കു പൂർവ്വാപരവിരുദ്ധമാ
യിരിക്കുന്നുവെല്ലോ, ഇവൻ “സീതയാണിവൾ” എന്ന ഉറപ്പായി
പറഞ്ഞ സീതാവൃത്താന്തം അറിച്ചുള്ള കാശ്യപനെക്കൂട്ടി കൊണ്ടു വ
രുവാനല്ലെ പോയത, സഖീ ജനസമിതയായിരിക്കുന്ന ഈ ജാന
കി എങ്ങിനെ മായയായിട്ടു ഭവിക്കും? [പ്രകാശം] കാശ്യപ! പിം
ഗളന്റെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലേ ?

മാരിചൻ—(രാമനോട) [സ്വകായ്മായിട്ട]

* സുന്ദന്റെഭായ്യയെമനിച്ചുഭവാനെവേഗം
കൊന്നീടുവാൻകപടപിംഗളനായിവണ്ണം !
വന്നന്യ ദിക്ഷിപഥ കൊണ്ടു ഗമിപ്പതിന്നാ-
യുന്നന്നരക്കുനിവെന്നെന്നിനച്ചിടുണേൻ ॥ (൬൦)

രാമൻ—അങ്ങ പറഞ്ഞത ശരിയാണു, പിംഗളനിവിടെ വ
ന്നാൽ പിന്നെ ഇവന്നു ഗതിയെന്താണു?

മാരീചൻ—താടകജ്ഞം സുബാഹുവിന്നും എന്തു ഗതി ഭവിച്ചു
 വൊ അതു തന്നെ.

രാമൻ—അതങ്ങിനെ തന്നെ.

പിംഗളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപനാണെന്നു വി
 ചാരിച്ച സ്തേഹിതൻ ഇവന്റെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നു [പ്രകാശം]
 സ്തേഹിത! എന്നെ കൂടാതെ അങ്ങ 'എങ്ങിനെ ഇവന്റെ വാക്കുകളെ
 കേൾക്കുന്നു.

രാമൻ—(പിരിയം ഇളക്കിക്കൊണ്ടു) സ്വകാര്യ വാക്കുകളെ രാ
 ക്ഷസനെയും അറിയിക്കമറ്റുണ്ടോ?

പിംഗളൻ—(ഭയത്തോടും വ്യസനത്തോടും കൂടി) [ആത്മഗ
 തം] ഇദ്ദേഹം എന്നെ അന്യനാണെന്നു മാത്രമല്ല രാക്ഷസനാണെന്നു
 കൂടി വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്യപരൂപം ധരിച്ച കണ്ണത്തിലുപദേശി
 ക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാൽ ഞാൻ ഹതനായി കഷ്ടം! [പ്രകാശം]
 സ്തേഹിത! ഈയുള്ളവന്റെ പരമാത്മത്തെ പരിശോധിക്കണം.

(എന്ന മുഖം വാടിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു.)

സീതാ—ഭാഗ്യഹീനയായ ഇനിക്കു അത ദുല്പദമാണല്ലോ.

രാമൻ—

* നല്ലോരുപലകാന്തിയോടുപടതല്പിടുന്ന നിൻകണ്ഠന-
 ഞ്ഞെല്ലാൽകാമശരാർത്തിപൂണ്ടുവലയുന്നെന്നെക്കടാക്ഷിക്കുകിൽ ।
 അല്പിത്താർമ്യകുളത്തിനൊത്തമുലകൊണ്ടൊരംവിളങ്ങുന്നിന-
 ക്കില്ലൊട്ടുതടവിന്നു മൽകരതലസ്സർംലഭിച്ചീടുവാൻ॥ (നൃപ)

മാരീചൻ—[ആത്മഗതം] ഇവനെ ഇവളിലനുരാഗം ഉറപ്പാ
 യിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു എടുപ്പത്തിലേന്റെ അഭീഷ്ടം സാ
 ധിക്കാം. [പ്രകാശം] സ്തേഹിത! സീതയുടെ ആഗ്രഹത്തെ അ
 ങ്ങ സാധിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ—സ്തേഹിത! കേൾക്ക.

*ഇക്കാട്ടിൽകണ്ടനാരി (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

മമദധിതയതാംസീതയായ്ഞവെന്നാ-
 ലിക്കാർവേണിക്കകാമജപരവുമധിക-(സന്തോഷാനുരാഗങ്ങളോടുകൂടി)
 മെൻമൃലമായുതഭവിച്ചു ।

ഇക്കാലംതൽപ്രശാന്തിക്കൊരുവഴി (രോമാഞ്ചത്തെ അഭിനയിച്ചു)

മമസംസ്സർഗ്ഗമെന്നംശ്രവിച്ചേൻ

തക്കന്നെന്നകിലുംമേഘദിയമിതിനിസ്മിയവേൾക്കാജ്ജമുലംനൃപ

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു.)

മരോരുത സഖി—എങ്ങിനെ ഭുല്യഭോക്താ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി നിന്റെ വല്ലഭനായിരിക്കുന്നു അദ്ദേഹത്തിനെ വേഗം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുമല്ലോ.

രാമൻ—ഈ സംഗതി പിംഗളൻ പറഞ്ഞ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

പിംഗളൻ—മാധവിലാസത്തിന്റെ അന്യോന്യമുള്ള സംബന്ധം അർത്ഥമായിരിക്കുന്നു—

മാരീചൻ—സ്നേഹിത! ഇവന്റെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലേ?

രാമൻ—കാശ്യപ! ഇവന്റെ വാക്കിനെ കേൾക്കേണ്ട.

കാശ്യപൻ—സത്യമായി സീതയുടെ സഖികൾ തന്നെ അന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ—എന്നാൽ എന്റെ ഹൃദയം 'ഒട്ടും' വിശ്വസിക്കുന്നില്ല.
(മാരീചൻ ധ്വാനം നടിക്കുന്നു.)

ഒരു സഖി—തോഴി! ഇരിപ്പിടമുണ്ട്. ഇവളെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നു, അതിനാലാണ് ഇവൾക്കിത്ര മനോഭം.

കാശ്യപൻ—ഇതൊരു പൊള'യാണു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരെയും രാവണൻ ജനക മഹാരാജാവ്നോട് സീതയെ ചോദിച്ചിട്ടില്ല.

രാമൻ—രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നത നിന്ദയായിരിക്കുന്നു

പിംഗളൻ—[ആത്മഗതം]ഇത യോജിക്കുന്നില്ല എന്നാൽ ഇതിനെ സ്നേഹിതനോടു പറവാൻ ഇനിക്കു പ്രയാസമാണു എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്നകൂടി ഞാൻ രാക്ഷസനായിട്ടു തന്നിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം]ഇങ്ങനെയൊരാൾ പരമാർത്ഥത്തെ പരിശോധിക്കണം.

രാമൻ—(കേൾക്കാത്ത വിധം നടിച്ചു) രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നത നിന്ദയായിരിക്കുന്നു (എന്നു പിന്നെയും പറയുന്നു).

മാരീചൻ—അതുകൊണ്ടു ദോഷമെന്തുള്ളൂ? സ്വതന്ത്രനായിട്ടുള്ളവനും ഒരു ദിക്കിൽ തടസ്ഥമുണ്ടായെക്കാം.

സീതാ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്നെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നുണ്ടോ, എന്നാൽ അച്ഛൻ എന്നെ കൊടുത്തുവെങ്കിൽ ഞാൻ വിഷം കുടിക്കും അല്ലെങ്കിൽ അഗ്നി പ്രവേശം ചെയ്യും.

രാമൻ (ആനന്ദത്തോടും അനുശയത്തോടും കൂടി)

* കൊതിതരുണിക്കെന്നിൽതാ
നതിയായന്ത്രകലിലുതെല്ലമഹോ !
അതിനാലാകുഷ്ഠിക്കു
നിതുമതിമുഖിയെന്റെമാനസംപ്രേമണാ॥
(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

കാശ്യപൻ—(കരാളനെകണ്ടിട്ട സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

ഇതാ പിംഗളൻ എന്റെ സമീപത്തു വരുന്നു. എന്താ! പറയൂ! നായാട്ടിനു ചെന്ന രാമഭദ്രനെ കണ്ടുകിട്ടിയോ?

(കരാളൻ പ്രവേശിച്ചു) കണ്ടുകിട്ടുക മാത്രമല്ല അങ്ങുപദേശിച്ചു തന്നുവഴിക്കു അവനെ മറ്റൊരു കാട്ടിൽനിന്ന ഈ കാട്ടിൽ കൊണ്ടു വരികയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അല്പനേരം അങ്ങെ കാണാത്തയാൽ വിശ്വാമിത്രൻ ലക്ഷ്മണനെകണ്ടു അങ്ങെ കൊല്ലിച്ചിരിക്കും എന്നുശങ്കിച്ച എന്റെമനസ്സു എങ്ങിനെയായിതിന്നു എന്നു ഞാനറിയുന്നില്ല.

കാശ്യപൻ—(ആലോചിച്ചു) [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഇവനാരാണ്? ലക്ഷ്മണന്റെ ശത്രുക്കളിലൊരാളായ ഇവൻ എന്നെയും തന്റെ വകക്കാരിൽ ഒരുവനാണെന്നു ധരിച്ചിരിക്കുന്നു, എന്റെ വേഷത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതാരായിരിക്കാം? ഇരിക്കട്ടെ മനസ്സിലാക്കാം [പ്രകാശം] രാമഭദ്രനിപ്പോൾ എവിടെയിരിക്കുന്നു.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം രാമന്റെമേൽ മനസ്സു വെച്ചിരിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണ് എന്നു ആശ്ചര്യപ്പെടുകയുണ്ടാകുന്നു. [പ്രകാശം] സീതയെന്നോക്കിക്കൊണ്ടു ഈ മാവിൻ ചുവട്ടിലിരിക്കുന്നു.

കാശ്യപൻ—ഇവൾ തന്നെയാണു സീതാ എന്നു നീ അറിയുന്നുണ്ടോ?

കരാളൻ—(ചിരിച്ചു) അങ്ങിനെ ഞാൻ പറയുന്നു എങ്കിലും അങ്ങയുടെ മായയാണെന്നു ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ടു.

* ചൊറുംവിദ്യജ്ജിഹ്വൻ

മാറും മയ നിന്ദ്രജിത്തശംഖരനും ।

പാരിപ്ലാഭംതാടക

പൊറുവോനോടുമായകൊണ്ടോത്താൽ ॥ (നൃഗ്)

കാശ്യപൻ—(ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ മാരിചന്റെ അനുചരനായ ഒരുരാക്ഷസനായിരിക്കണം. മാരിചനും എന്റെ വേഷം ധരിച്ച ഒരു ദിക്കിലിരുന്ന മായയെ പ്രയോഗിക്കുന്നു എന്നിപ്പോൾ മനസ്സിലായി.

* കുലചെയ്യുമഹോമാമി-

പ്പുലഭുക്കെന്തുചെയ്യുഞാൻ ।

പുലിമുന്നിലകപ്പെട്ട

കുലജീവിപ്പതെങ്ങിനെ? ॥ (നൃഗ്)

(എന്നു മനസ്സുകൊണ്ടാലോചിച്ചു മുഹൂർത്തം)

കരാളൻ—ആശ്വസിപ്പിക്ക, ആശ്വസിപ്പിക്ക, മാതാവായ താടകയെ കുരിച്ചു വൃസനിച്ചത മതി മതി, ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പരാക്രമത്തെ വിചാരിച്ചതും മതി മതി (എന്നആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു).

കാശ്യപൻ—(ആശ്വസിച്ചു എഴുന്നീറ്റു തൊഴുതുകൊണ്ടു)

* മാതൃപിതൃജ്ഞാൻസ്വാമിൻ
ഹേരാക്ഷസ്!നമോസ്തുതേ !
തെല്ലെണ്ണിൽകൃപചെയ്തെന്നും
നല്ലകീർത്തിലഭിക്കുന്നീ || (നൃന്ദ)

കരാളൻ—ഇവൻ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി തന്നെ യാണോ, കഥയില്ലാത്ത ഞാൻ ഇവൻ മാതൃപിതാണെന്ന വിചാരിച്ചു അപ്രകാരം പറഞ്ഞു പോയി (വൃസനത്തോടു കൂടി)

* മൂന്നുമാതൃപിതൃശ്ചരൻ
കൊന്നുലക്ഷ്മണനെന്താൻ !
എന്നുള്ളിലാശുശങ്കിച്ചേ-
ന്നിന്നേരമതുതീർച്ചയായ് || (നൃന്ദ)

അയ്യോ: അനേകമായാപ്രയോഗങ്ങൾ ശീലമുള്ള മാതൃപിത! (എന്ന പക്ഷതി പറഞ്ഞു) ഞാനിങ്ങനെ കരഞ്ഞിട്ട പ്രയോജനമെന്താണു, (കോപത്തോടും ഗർവ്വത്തോടും കൂടി) എട: എട: സുമിത്രാഗർഭത്തെ വധശാസിക്കുക ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! (എന്ന പറഞ്ഞു ആലോചിച്ചു) കഷ്ടം! എന്റെ ഈ കോപം അവനോടെങ്ങിനെ പറയും,

* രാമൻപോലതിബലവാൻ
സൗമിത്രീയുമങ്ങശക്തനീക്കിപ്പാൻ !
ആമാതൃപിതൃവർത്തിൻ
നാമിവനെപ്പകർമിന്നുകൊന്നീടാം || (നൃപ)

(എന്ന കാശ്യപന്റെ കണ്ണത്തെ പൊട്ടിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)
(കാശ്യപൻ വേർപെടുത്തിട്ട രാമനിരിക്കുന്ന മാവിൻചുവട്ടിലെക്കോടുന്നു).

(കരാളൻ കാശ്യപന്റെ പിറകെ കോടുന്നു)

കാശ്യപൻ— * എന്നെക്കൊൽവാൻബലമൊടു
വന്നൊരുമാതൃപിതൃവകനരക്കൻ !
പിന്നിലടുക്കുന്നിതുചാ-
ഞ്ഞെന്നെപ്പാലിക്കരാമ!ചാലിക്ക || (നൃൻ)

രാമൻ—കാശ്യപൻ കരയുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. സ്പർശിത! ഭയപ്പെടേണ്ട ഭയപ്പെടേണ്ട (എന്ന അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

മാരീചൻ—സ്നേഹിത! കാശ്യപനായ ഞാനരികത്തില്ലെ?
നോക്കൂ, ആര കരയുന്നതായിട്ടാണു അങ്ങ വിചാരിക്കുന്നത?

(കരാളൻ കാശ്യപനെ കുടന്നോടി 'എന്നെക്കൊൽവാൻ' എന്ന
ശ്ലോകത്തെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമൻ—(മാരീചനോട്) സ്നേഹിത! പിശുനീതാ വന്നു.

മാരീചൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻതന്നെ
കരാളൻ ഇവന്റെ പിന്നാലെ കാശ്യപൻ വരുന്നു. [പ്രകാശം]
സ്നേഹിത! എന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന മാരീചനെ നോക്കൂ.

കാശ്യപൻ—സ്നേഹിത! രാമഭട്ട! എന്റെ വേഷം ധരിച്ചു,
അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ നില്ക്കുന്ന മാരീചനാണു മായകൊണ്ടു
സീതയെ കാണിച്ചു അങ്ങ ഭ്രമിപ്പിക്കുന്നത.

കരാളൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ
മാരീചൻ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചുകൊണ്ടിവിടെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു.
[പ്രകാശം] എന്റെ വേഷം ധരിച്ചു മുഖം വാടി നില്ക്കുന്ന
ഇവനാരാണു?

മാരീചൻ—ഇവൻ രാക്ഷസനാണെന്നു മുമ്പതന്നെ സ്നേഹിതനും
തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

പിശുനീ—(കാശ്യപന്റെ സമീപത്തിൽ ചെന്നു) സഖേ!
കാശ്യപ! അങ്ങയുടെ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ മാരീചൻ സ്വകാ
ര്യമായിട്ടു എന്നെ കരാള! എന്നു വിളിച്ചു. അതുകൊണ്ടു എന്റെ
വേഷം ധരിച്ചു, രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു, ഇവൻ ക
രാളൻ തന്നെ.

രാമൻ—എന്തുകൊണ്ടാണു ഇവൻ കാശ്യപനെ മാരീചനെ
ന്നും, സഖികളോടുകൂടിയ സീതയെ മായയെന്നും, ഈ പിശുനീ
നെ കരാളനെന്നും പറയുന്നത? ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! !

* രണ്ടുപേർകാശ്യപനായ
മുണ്ടുപിശുനീയുഗ്രവും ।
രണ്ടാളെന്നി ചൂരിവരിൽ
രണ്ടാളിഹനിശാചരർ॥ (൯൦)

കരാളനും, മാരീചനും,—(പിശുനീയെയും, കാശ്യപനെയും, കുറിച്ചു)

* ഇവർനിശിചരരാണിവരെ—
ജവമൊടുക്കാൽവാൻസഖേ! ശ്രമിച്ചാലും ।

(രാമൻ കോപത്തോടുകൂടി വില്ലിൽ ശരം തൊടുകുന്നു)

കാശ്യപൻ— *ആവതുമോക്കണമേതും
ചൈവതിനിതാടകേയമായസഖേ!॥ (൯൧)

രാമൻ—[ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ ?

* എണ്ണന്നേനിവർവാക്കിനാൽപ്രിയസഖന്മാരെന്നൊന്നല്ലമാം
വണ്ണംമാമകമാനസത്തിലിചരക്കാണ്ഡാളുണ്ടീച്ഛിയും !
തിണ്ണരോഷസരണൊന്നെവരിലവെപ്പാൻതുടങ്ങുന്നുവോ
കണ്ണേററഭയയോടുകൂടിയവരിൽചെല്ലുന്നമേസാസ്രുതം" (൧൨)

(എന്നു ആലോചിച്ചു നില്ക്കുന്നു)

മാരീചൻ—[ആത്മഗതം] ഇവനിവരിൽ ബാണത്തെ അ
യപ്പാൻ മടിക്കുന്നുവോ ഇരിക്കട്ടെ (എന്നു ധ്വാനം നടിക്കുന്നു)
(ഒരു സഖി സംഭ്രമത്തോടുകൂടി പൊട്ടുന്നനവെ തിര നീക്കി പ്രവേ
ശിച്ചു) നാമെല്ലാവരും നശിച്ചുപോയെല്ലോ. നശിച്ചുപോയെല്ലോ.

എല്ലാസ്ത്രീകളും—(സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടു) തോഴി! പറയൂ, പറ
യൂ, നമുക്കെന്താണ് അത്യാപത്തു വന്നത്?

സീതാ—(ഉദ്ദേഗത്തോടു കൂടി മെത്തയിൽനിന്നു അല്പം എ
ഴുനീറ്റ) പറയൂ, പറയൂ, എന്റെ ഹൃദയം ഉന്മൂലനം ചെയ്യപ്പെട്ടതു
പോലെയിരിക്കുന്നു.

വന്ന സഖി—അയ്യോ! നാമെല്ലാവരും നശിച്ചു പോയെ
ല്ലോ ആ അപ്രിയത്തെ ഞാനെങ്ങിനെ പറയേണ്ട?

എല്ലാസ്ത്രീകളും—എന്താണ് അപ്രിയം? പറയൂ, പറയൂ, അ
തു കേട്ടിട്ട ഇപ്പോൾ വേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധി ചെയ്യാം.

വന്ന സഖി—മറ്റൊരു പരവാനുള്ള?

(എന്നു കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു)

*തന്നീടേണംതവമകളെയിങ്ങെന്നരാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രൻ

വന്നത്ഥിച്ചാൻജനകനുടനേനൽകയില്ലെന്നുചൊന്നാൻ !

എല്ലാസ്ത്രീകളും—(ഉദ്ദേഗത്തോടു കൂടി) താതജനകജൽ രാ
വണൻ എന്ത അപ്രിയം ചെയ്തു?

വന്ന സഖി—(ഉദ്ദേഗത്തോടും ഗല്ലഭത്തോടുംകൂടി)

*അന്നേരംമാജനകനുപനക്കൊന്നുകോപാൽദശാസ്യൻ

വന്നീടുന്നുണ്ടിവിടെബലമായ്തോഴിയെക്കൊണ്ടുപോവാൻ" (൧൩)

സീതാ—എന്തു ചെയ്യേണ്ട (സംഭ്രമിച്ചു എഴുനീറ്റോടുന്നു)

സഖികൾ—അത്യാപത്തു, അത്യാപത്തു, എന്തു ചെയ്യേണ്ട
എന്തു ചെയ്യേണ്ട? (എന്നു സീതയുടെ പിറകെ കാടുന്നു)

രാമൻ—(സംഭ്രമിച്ചു അടുത്തു ചെന്നു) ജാനകി! രാവണൻ
പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുമെന്ന ഭയപ്പെടേണ്ട!

* കൊന്നീടാനീരാക്ഷസന്മാരെവേഗം
ലിന്നേതസ്രംകാമുകേവെച്ചുവോണാൻ ।

കരാളൻ—(ഭയപ്പെട്ടു, മാർചനോട്) [സ്വകാൽമയായിട്ട] ഈ
ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി എന്തു ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്നു? നോമിപ്പോളെന്താണു
ചെയ്യേണ്ടത?

മാർചൻ—(കരാളനോട്) [സ്വകാൽമയായിട്ട] ഇവൻ പറയു
ന്നത ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടികളെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ്.

രാമൻ— * കൊന്നീടാമീയമ്പിനാൽമൈഥിലേന്ദ്രൻ
തന്നെക്കൊന്നോരാശരാധീശനെത്താൻ॥ (൭൪)

കാശ്യപൻ—ജനക മഹാരാജാവിങ്കൽ അപ്രിയം ചെയ്തു എ
ന്ന വിചാരിപ്പാൻ സംഗതി എന്താണ്, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

* ജനകൻപ്രിയസഖനെന്നോ—
ത്തനവരതംരാവണൻമടിക്കുന്നു ।
തനുജയെയാചിപ്പാനായ്
പുനരങ്ങിനെയിവിധംപ്രവൃത്തിക്കും॥ (൭൫)

കരാളൻ—(മാർചനോട്) [സ്വകാൽമയായിട്ട] പല പ്രകാര
ത്തിലും വിപരീതം പറയുന്ന ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയെ കൊല്ലേണ്ട
താണ്.

മാർചൻ—[സ്വകാൽമയായിട്ട] അതിരിക്കട്ടെ നോക്കൂ.

*ദംഭോളിക്കൊത്തമസ്താഹതിയതുസാഹിയാതോടുമൈരാവതത്തിൻ
പിമ്പിൽതുങ്ങുന്നവാലിൽകുതു കുമൊടുവിടി ചൂങ്ങിഴച്ചുംസുരാണാം ।
ഡംഭംതീർത്താശരേന്ദ്രൻപധമപിലഘവെനുള്ളിലോക്കുന്നരാമൻ
ഡിംഭൻജേതവ്യനാരായ്യധിദ്രധമതിനാലാകവേനാംനശിച്ചുനെ

പിംഗളൻ—സംശയമെന്താണ്?

(കരാളനും മാർചനും പിംഗളകാശ്യപന്മാരുടെ വചനത്താ
ൽ ഭയപ്പെട്ടു അന്യോന്യം മുഖം നോക്കുന്നു.)

മാർചൻ—[പ്രകാശം]*ഇവർനിശി ചരരാണിവരെ—
ജ്ജവമൊടുകൊൽവാൻസഖേ!ശ്രമിച്ചാലും ।

(എന്ന ധ്വാനം നടിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— * ആവതുമോക്കണമേതും
ചൈവതിനിതുതാടകേയമായസഖേ!॥൭൭

സീതാ—ഈ വലിയ കല്ലിന്മേൽ കേറി വൃക്ഷങ്ങൾ തമ്മി
ൽ മുട്ടിട്ടുണ്ടായ ഈ കാട്ടുതീയിൽ ഞാൻ ചാടിട്ടു അഗ്നിയെ മര

ണത്താൽ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള മഹാ ദുഃഖത്തെയും ആ മഹാ പുരുഷനിലുള്ള അതിരാഗത്താൽ ഇനിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന മന്ഥമതാപത്തെയും ശമിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു. (എന്നു പോയി)

പിംഗളനും കാശ്യപനും—[ആത്മഗതം] ഇത മാർഗ്ഗമെന്താ? മായാപ്രയോഗംകൊണ്ടു സംഭവിച്ചതാണോ. [പ്രകാശം]

* ആവതു മോക്ഷണമേതു
ചൈവതിനിതുതാടകേയമായസഖേ! ! (നെ)

രാമൻ—ഇനി ഇവിടെ ആലോചിച്ചുവെന്നുള്ളതു?

* സുന്ദരിജാനകീഭവനൻ
തന്നിൽ ചാടാനൊച്ചതിസ്സേമാൽ !
എന്നെന്നിനച്ചൊരുവാക്യം
ചൊന്നതു മമ്ബുളപ്പിളക്കുന്നു. (നെ)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! മായാപ്രയോഗമാണെന്നിവൻ പറഞ്ഞൊട്ടെ.

* ഇവർ നിശ്ചിതരാണിവരെ—
ജവമൊടുക്കാൽവാൻസഖേ! ശ്രമിച്ചാലും. (പെ)

സഖികൾ—തോഴി! ജനകി! താതജനകൻ നിമിത്തമുണ്ടായ ദുഃഖം നമുക്കെല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെ തന്നെ. നീ എന്തുകൊണ്ടു മുഖം ഓടി ചെല്ലുന്നു? നിന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഞങ്ങളെ നീയല്ലെ രക്ഷിക്കേണ്ടത? അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ പിരിഞ്ഞ ദുഃഖവും ഞങ്ങൾക്കു ഭിന്നമായിട്ടു തീരും, അയ്യോ! കഷ്ടം! അയ്യോ! കഷ്ടം! അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയെല്ലോ ജാനകി. അയ്യോ! സഖീ ജനവത്സലേ! അയ്യോ! ജനക വംശമംഗളദീപികേ! (എന്നു പകുതി പറഞ്ഞു) നോം ഇങ്ങിനെ കരഞ്ഞിട്ടെന്താണു. ഇതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ ദുഃഖം ശമിക്കയില്ലല്ലോ, അതിനാൽ നമ്മളും പ്രിയസഖി ചാടിയ അഗ്നിയിൽ തന്നെ ചാടുക. (എന്നു പോയി)

രാമൻ—(ശരത്തെ പിൻവലിച്ചു) അയ്യോ കഷ്ടം!

* കഷ്ടം! പൊട്ടിമമാഗ്രഹമുമാമോഭ്രമിക്കലങ്കാരവും
നഷ്ടംവന്നുനശിച്ചുസർവ്വജയിയാംകാമൻമദംസർവ്വവും
സ്രഷ്ടാവിനുടെകീഴ്ത്തിതിന്നുജനതാനേത്രോത്സവംസർവ്വവും
ഭൃഷ്ടംജാനകിതാതശോകമതിനാലെന്നുപ്രവേശിക്കയാൽ. (പു)

മാർഗ്ഗമെന്താ?—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ വ്യസനാഗ്നിയെ ഞാൻ വർദ്ധിപ്പിക്കാം. [പ്രകാശം] ഇവളുഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയൊ. അയ്യോ! ദേവയജനസംഭവേ! അയ്യോ! ജനകവംശനന്ദിനി! അ

യോ! ത്രിഭുവനൈക സൗന്ദര്യശാലിനി! അയ്യോ! രാമമയൈക ജീവിതേ! അയ്യോ! ജാനകി! നിനക്കകൂടി ഇപ്രകാരം ഭവിച്ചു എന്നുള്ള ദൈവദൂഷിലാസത്തെ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ.

(എന്ന മുഹൂർത്തം നടിക്കുന്നു)

കരാളൻ—(മാർദ്ദവമെടുത്തു) കാശ്യവ! ആശ്വസിക്ക്. ആശ്വസിക്ക്.

രാമൻ—കാശ്യവൻതന്നെ ഒന്നാമതായി മോഹിച്ചുവൊ.

(ശോകാവേശത്തോടുകൂടി)

* ചൊല്ലാൻമാഴിയിൽവീഴ്ന്ന യോവിഷമാഹർഭക്ഷിക്കയോഭോമി-

ന്നെല്ലാംകുത്തിമുറിക്കയോമലയിൽനിന്നുക്കോടുത്താൻവീഴ്ന്ന യോ-

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] എട: എട: ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! താടകയോടോ സുബാഹുവിനോടോ ചോദിക്ക. [പ്രകാശം] (മാർദ്ദവമെന്നോട) കാശ്യവ! നമുക്കിനി ഗതി എന്താണു?

മാർദ്ദവൻ—(ആശ്വസിച്ചു) സ്നേഹിതനെന്തു ചെയ്യുന്നുവൊ അതുതന്നെ.

രാമൻ—

* മല്ലാക്ഷീമണിസീതയോടുമൊരുമിച്ചുഗൗരവപ്രവേശിക്കയോ-

മാർദ്ദവൻ—[ആത്മഗതം] അങ്ങിനെ ചെയ്യ. അതിനായിട്ടാണു എന്റെ ഈ പണിയെല്ലാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! സീതയ്ക്കുള്ള പ്രേമാധിക്യത്തിന്നു ഇതുകൂടി മതിയാകയില്ല.

രാമൻ—

* അല്ലാതെങ്ങിനെതീരുമെന്നുടമനോദഃഖംമഹാദുസ്സഹം (പ്രഹ) പിംഗളനും കാശ്യവനും—[സ്വകാര്യമായിട്ടു] കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഈ രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാപ്രയോഗം അതുഭൂതപ്പെടത്തക്കതുതന്നെ എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നമ്മെക്കൂടി സ്നേഹിതനു വിശ്വാസമില്ലാതായെല്ലൊ. (എന്ന വിചാദത്തെ നടിക്കുന്നു)

രാമൻ—(വ്യസനത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടും കൂടി)

* മെയ്യേറ്റംകൃശമായുമിനുകലപോൽശോഭിച്ചുമിന്നാളിമാർ

ചെയ്യുന്നോരുപചാരമാണുതളിരാം തല്പത്തിൽവാണങ്ങിനെ ।

അയ്യോ! ഏതൊരുനാരിയെൻമിഴിയിന്നു നന്നുമുണ്ടാക്കിയൊ

പൊയ്ക്കല്ലീവിധമായിയിത്തരുണിയെന്നേതൽസഖേദുസ്സഹം॥ പുറ

അതിനാൽ ഞാൻ അസിപോലെ നീലവണ്ണമുള്ള ഈ കല്ലിന്മേൽ കേറി എന്റെ അഭിപ്രായംപോലെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നുണ്ടു.

(എന്ന കല്ലിന്മേൽ കാൽ വെക്കുന്നു)

പിംഗളനും, കാശ്യവനും,—[സ്വകാര്യമായിട്ടു] അഹോ രാക്ഷ

സൻ നൊമ്മെ വഞ്ചിച്ചു. നോമിപ്പോളെന്തു ചെയ്യേണ്ട. ഇതിനെ താതവിശ്വാമിത്രനോടു പറവാൻ ആരാണുള്ളത? എന്നാൽ അദ്ദേഹം പ്രതിക്രിയ ചെയ്യാൻ ശക്തനാകും.

(എന്ന നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

മാരീചൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥം സാധിച്ചു പോലെയായി (എന്ന സന്തോഷപരവശ്യം നടിച്ചു) [പ്രകാശം]

* ചലമിഴിസീതയൊടൊപ്പം
ജപലനേചാടാനൊച്ചതാടകയെ !
കുലചെയ്യപാപിരാമൻ
ശിലയിൽകേറീകരാളു! കാണുകുവാൻ॥ (വൃന്ദ)

(കരാളൻ പിരിയമിളക്കി ഹുകാരം ചെയ്തു അഭയത്തോടെ എന്ന ശിരഃകമ്പത്താൽ സംജ്ഞകാണിക്കുന്നു)

(വിംഗളൻ കാശ്യപന്റെ കയ്യിൽ തല്പി ചിരിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ—സ്നേഹിത രാമഭട്ട! അങ്ങ കേട്ടില്ലെ? അങ്ങയുടെ കാശ്യപന്റെ വാക്കിനെ.

രാമൻ—(സംശയിച്ചു) ഇവനെങ്ങിനെ പറഞ്ഞു?
(എന്ന തിരിഞ്ഞു വരുന്നു)

മാരീചൻ—[കരാളനോട സ്വകാഞ്ചമായിട്ടു] സന്തോഷം കൊണ്ടു പറവശനായ എന്റെ ചിത്തമുഖത്തിൽ നിന്ന ഇങ്ങിനെ പുറപ്പെട്ടുപോയി. കരാള! ഇനി നോം എന്നതാണു ചെയ്യേണ്ടത?

കരാളൻ—വേറെ എന്നതാണു ചെയ്യാനുള്ളത? മാഞ്ചാട്ടമായിട്ടോടുകതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

ജയിപ്പതാകു വത്സ! രാമചന്ദ്ര! ജയിപ്പതാക.

(എല്ലാവരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു.)

കരാളനും, മാരീചനും,—[സ്വകാഞ്ചമായിട്ടു]

* ചൊല്ലാൻഗിയിൽസീതതന്റെപിറകേചാടിടവാൻരാമവൻ
കല്പിന്മേൽപദമൊന്നുവെച്ചുവിലക്കല്ലെങ്ങസാഭംഗിയിൽ !

അല്ലൊക്കുംകചമോടുമുന്നതകചത്തോടുംമരത്തോലുട-

ത്തല്ലാസാലൊരുതാചസത്തരുണിയാഴ്ന്നീടിനാളുള്ളതം॥(പൂർ)

ഇതെങ്ങിനെ? (എന്ന ആലോചിക്കുന്നു)

രാമൻ—ആരാണിത, മാതാവായ കൌസല്യപോലെ എന്നെ വിളിക്കുന്നു.

(അനന്തരം മൂന്നിപതി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മുനിപുത്രി—

* കോപകൊണ്ടെൻകണ്വനൊരുനാൾതന്നാശാപേനകല്പിൻ
രൂപംപൂണ്ടിട്ടതു മുതൽമഹാദിനയായ്ക്കാഴ്ചമെൻററ ।
പാപംതിന്തുതവപദരജസ്സേൽക്കയാലിന്നമുൻപോൽ
രൂപംപൂണ്ടെൻരഘുകുലശിരാരതമേ! ഞാനഹല്യാ ॥ (വൃ൭)

രാമൻ—[ആത്മഗതം] വിശിഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്ര മഹർഷി
യുടെ മുഖത്തിൽനിന്ന ഈ കഥയെ ഞാൻ പലപ്പോഴും കേട്ടിട്ടുണ്ട്,
[പ്രകാശം] ഭഗവതി! ദശരഥപുത്രനായ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

അഹല്യാ—ഉണ്ണി! ദീഗ്ദ്ധായസ്സായ്ക്കുക!

പിംഗളനും, കാശ്യപനും,—(അടുത്തു ചെന്ന) മാതാവേ! ശ
താനന്ദ ജനനിയായി അതി വിശിഷ്ടയായ ഭവതിയെ ഞങ്ങൾ
നമസ്കരിക്കുന്നു.

അഹല്യാ—ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾക്കു അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ

രാമൻ—മാതാവേ! ഇവർ ആരാണ്?

അഹല്യാ—പിംഗളനും, കാശ്യപനും, തന്നെ. എന്നാൽ—

* ഇവൻരിചുകരാളനാണിവനരാതിമാരീചനം—

ണിവണ്ണമിവർമായയാലിവിടെവന്നുമോമിച്ചനീ ।

(എന്ന കൈകൊണ്ടു കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നു)

(കരാളനും, മാരീചനും, ഭയപ്പെട്ട മൃഗരൂപം പൂണ്ടൊടുവാൻ
തുടങ്ങുന്നു.)

അഹല്യാ—ഉണ്ണി! രഘുനന്ദന!

* ജവേനഹരിണങ്ങളായിവർകുതിച്ചുമണ്ടുന്നിതാ

ഭവാൻനിശിതബാണമെയ്യിവരെസംഹരിച്ചീടുക ॥ (വൃ൩)

രാമൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) എട! എട! ദുഷ്ടന്മാരായ രാ
ക്ഷസാധമന്മാരേ! എവിടെക്കോടുന്നു: നിലുവിൻ. (എന്ന പോയി)

പിംഗളനും, കാശ്യപനും,—നിഷ്ഠൂരമായ ജ്ഞാനത്താൽ
പ്രപഞ്ച സ്വരൂപത്തെ അറിഞ്ഞും, സനാതനഗുരുവായ ഗൌതമ
മഹർഷിയുടെ ധർമ്മപത്നിയായും, ഇരിക്കുന്നമേ! മാതാവേ!

* നീയുദൈവവശാൽസ്വരൂപമധുനാപ്രാപിച്ചദൈവേഷ്ടയാൽ

പോയിനിൻവചനേനരാത്രിചരരെക്കൊന്നീടുവാൻരാമനും ।

പോയിട്ടുള്ളൊരുജീവനുംവിധിവശാൽഞങ്ങൾക്കുവന്നുരക്ഷണാൽ
ശ്രേയസ്സുണ്ടുനുകുലനായവിധിനൽകീടുന്നുപോകക്കുമോ ॥ (വൃ൭)

അഹല്യാ—വത്സന്മാർ പറഞ്ഞത ശരിയാണ്, ബാലകന്മാ
രേ! നിങ്ങൾ കുറേ മുന്പിൽ ചെന്നു നോക്കുവിൻ.

*ശ്രീരാമൻതങ്കർത്താൽഗുണമുടനെവലിപ്പോരുനേരത്തുചക്രം-
കാരംപൂണ്ടുള്ളവില്ലിന്നുതറിയശരമോരാശുചത്തക്കരാളൻ ।
പാരിൽതൻരൂപമോടുംമുഗവടിവുവെടിഞ്ഞഗ്നിയാൽദശാതാലം
ഘോരംവീഴുന്നപോൽവീണമരപരിഷകൾക്കേറമേകുന്നുമോദം!!പുവു
എന്നുമാത്രമല്ല. *

മായകൊണ്ടാശു കാണാതെ
പോയിമാരിചനെനിതാ ।
ശരംവില്ലിന്നെടുത്തിങ്ങു
വരുന്നരപ്പുനന്ദനൻ॥ (പുൻ)

(അനന്തരം മേല്പ്രകാരമുള്ള രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)
രാമൻ—മാതാവെ! ഭാഗ്യത്താൽ അതി വിശിഷ്ടയായ ഭവതി
യാൽ ഞങ്ങൾ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു.

അമ്മച്ചാ—ഉണ്ണി! കൌസല്യാനന്ദന!

*ആത്മനാക്കാരബന്ധുവാംരഘുപതേ! മല്ലാപജാലങ്ങളെ
തീർത്തുനിൻ പദപത്മധൂളിയിനിന്നൊൻമന്വോചെസംശുദ്ധയാൽ ।
ഭർത്താവാകിയഗൌതമന്നുവിരവിൽശുശ്രൂഷചെയ്യേണമെ-
ന്നോ ഞ്തിടുനിതതിന്നുനീയനുവദിക്കേണംഭയാവാരിധേ!॥ (ൻറ)

രാമൻ—അങ്ങിനെ യാകട്ടെ, ഭവതിക്കു നമസ്കാരം,

അമ്മച്ചാ— * ഭൂകന്യകയെനീവേൾക്കു
ദോഷാകണ്ഡശരോമണേ! ।
ചോകമെല്ലാംഭവാൻപാലി
ക്കാകവേകൊന്നുരക്കരെ ॥ (ൻ.മ) (എന്ന പോയി)

രാമൻ—(പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) (പിംഗളകാശ്വപന്മാരെ
കുറിച്ചു) സ്നേഹിതന്മാരെ! നിങ്ങളുടെ മുഖത്തെ നോക്കുവാൻ ഞാ
ൻ ലജ്ജിക്കുന്നു,

പിംഗളനും, കാശ്വപനും,— ഈ വിഷയത്തിൽ തെറ്റുള്ളത
മാരിചമായല്ലാണു,

രാമൻ—ഇത സത്യം തന്നെ,

* മാതാവെക്കുലചെയ്തയാൽകുപിതനാംമാരിചനെനുന്നിലായ്
സീതാരൂപമിവണ്ണമിപ്പൊഴുതമോകാണിച്ചുതൻമായയാൽ ।
ചേതസ്സിൽപരമാത്മമെന്നുകരുതീട്ടോരോന്നനുഷ്ഠിച്ചുതൊ
ന്നേതൽസ്നേഹിതരായനിങ്ങളൊഴിയെക്കണ്ടിട്ടുമില്ലാരുമെ ॥ ന്റ.ച

അതുകൊണ്ടിതിനെ നിങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്താതിരിക്കണം,

കാശ്വപൻ—സാധാരണമനുഷ്യരോടങ്ങിനെതന്നെ, എന്നാ
ൽ ഭഗവാനായ കൌശികമഹർഷിയോടങ്ങിനെയല്ല, എന്തുകൊ
ണ്ടെന്നാൽ, അദ്ദേഹം ഈ വിധമുള്ള മായാപ്രയോഗത്തിൽ ചെ

യേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധിയെ ഉപദേശിച്ചു തരും,

രാമൻ—അങ്ങ പാഞ്ഞത ശരിയാണു,

(അണിയറയിൽ)

* ചെന്നാരായ്യിൻകുമാരൻ കരടി പുലികളെ

ക്കൊന്നുചെന്നോരുമാറ്റം

വന്നിമ്മാറ്റംതടുക്കുംവലിയഹരികളെ

ക്കൊൽകകുന്തങ്ങുളാലെ !

മുന്നങ്ങോടുംഗജത്തിൻവഴിപിടികൾ

ഭയപ്പെട്ടുമങ്ങുവേഗാൽ

ചെന്നാക്കൊല്ലേകളിക്കുംഹരിണതതികളെ

ക്കൊക്കുമിങ്ങൊതെമോദാൽ ॥

(൯൩)

രാമൻ—എന്റെ ആശ്രിതനായ ജനങ്ങൾ എന്നെ അന്വേഷിച്ചു വരുന്ന ലോചമാണിത,

പിംഗളൻ—ഇത ശരിതന്നെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ

* ഇക്കാട്ടിൽസിംഹനാദശ്രവണഭയമിയന്നോടുകൂടിയജന്മത്തിൻ

റവീൽക്കാരംകേട്ടുമണ്ടുംകരടിയെകപികണ്ടങ്ങിളക്കുന്നുചില്ലി !

ദിക്കെല്ലാംകുന്തമേറുളൊരുമുഗരിപുവായിന്നുവിണങ്കത്തിൻ

ദുർഗ്ഗന്ധംവ്യാപരിച്ചുതുടുതടെവിലസുംകാടുന്നാപ്രകാരം ॥ (൯൪)

കാശ്യപൻ—അതങ്ങിനെതന്നെ,

പിംഗളൻ—സ്നേഹിതന്റെ നായാട്ടുകൊണ്ടു, സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു.

രാമൻ—(എല്ലാടത്തും നോക്കിട്ടു) ദിവസത്തിന്റെ യൗവന കാലം വളരെ തുടങ്ങിയൊ?

* രക്ഷയ്ക്കായെന്നപോലെത്തരനിഴൽപടികൻ

കാലിലങ്ങാശ്രയിക്ക-

ന്നീക്കിപ്പാനാശയെല്ലാമിവരവിഗഗനാഗ്രത്തി

ചേറുവേഗാൽ !

വീക്ഷിക്കുന്നില്ലകാന്താപ്പിതതളിരിനെയിക്കോകിലാ

ദാഹമുലം

പക്ഷംകൊണ്ടുവീശുനിതുമധുകരവുങ്കുന്തയാം

കന്തയെത്താൻ ॥

(൯൫)

അതിനാൽ നോമിപ്പോൾ കൂടാരത്തിലെക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.

(എന്ന എല്ലാവരും പോയി)

❧ * ഇങ്ങിനെ മൂന്നാമങ്കം. * ❧

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

നാലാമകം.

(അനന്തരം ഗന്ധർവ്വൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗന്ധർവ്വൻ—ഇപ്പോൾ—

* സൈന്യത്തോടു സുബാഹുരാക്ഷസകരാളന്മാരെയും രാഘവൻ
സുന്ദര്യിയെയുമിങ്ങയച്ചിതു ഹനിച്ചു നന്തകപ്രേരിതം ।
സന്ദേശം ചവിചേന്ന നേരമിതു താൻ രക്ഷാവിനാശക്കളി-
യ്ക്കൊന്നാം വേഷമതിൻ പ്രവേശമിതി ചിന്തിക്കുന്നു ദേവേശ്വരൻ ॥ ൧
അതിനാലല്ല, സത്തുഷ്ടനായും നിഖിലദുഃഖന്മാരുടെ ശിരോ
രതകാന്തികളാലലങ്കരിക്കപ്പെട്ട പാദപത്മങ്ങളോടുകൂടിയും ഇരിക്കു
ന്ന ദേവേന്ദ്ര മഹാരാജാവ, എന്നോടുകൂടിച്ചു. “എന്തോ ചിത്രാം
ഗദ! സ്വജനങ്ങളുടെ മരണം കേട്ടിട്ട ഇപ്പോൾ രാവണൻ എന്തു
പ്രവൃത്തിക്കുന്നു എന്ന, ലങ്കയിൽ ചെന്ന താൻ അന്വേഷിച്ചറിയ
ണം” എന്ന (ആലോചിച്ചു)

* എത്രസ്സേമം ഭവിക്കുന്നു
വൃത്രവൈരിക്കരാമനിൽ ।
അത്രയല്ലേ മേവല്ലി
വക്ത്രനിൽ ദ്രോഹബുദ്ധിയും ॥ (൨)

അങ്ങിനെയാകട്ടെ. മായകൊണ്ട രാക്ഷസവേഷം ധരിച്ചിട്ടു
ള്ള ഇനിക്ക, നാലുഭാഗത്തും രക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഈ രാക്ഷ
സരാജധാനിയിൽ പ്രയാസമെന്നിയേ പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയും.
(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട) ആരാണീ രാക്ഷസി? എന്റെ നേരിട്ടു ത
ന്നെ വരുന്നു. ഇവളുടെ—

* വട്ടത്തിൽ കക്ഷിപൊങ്ങിത്തലമുടിയൊരു
ചാൺനീണ്ടു ചെമ്പിച്ചുവക്രി-
ച്ചുണ്ടാസ്ത്രം പോലെ വക്ത്രം മുലബാഹുക്കൾ
മൊന്നൊന്നു പാരം തടിച്ചു ।
കഷ്ടം കയ്യോ പെരുമ്പാമ്പിനിണ ഗജപദം
പോലെ കാൽതന്നിമിത്തം
ദുഷ്ടസ്ഥാനേ ഷ്ട്രാക്ഷാമണികളിപ്പളിൽ
വാഴുന്നു മായകഷ്ടമോത്താൽ ॥

(൩)

(അനന്തരം രാക്ഷസി പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാക്ഷസി—(ചിത്രാംഗദനോട്) ഭദ്ര! അങ്ങ ആരാണ? കരാളനോ അല്ലെങ്കിൽ ചേറെ ഒരുത്തനോ?

ഗന്ധർവ്വൻ—[ആത്മഗതം] സംസാരിപ്പാനിവരാതെന്ന വഴി കാണിച്ചു തന്നു. [പ്രകാശം] കരാളൻ തന്നെ.

രാക്ഷസി—(അതുതത്തോടുകൂടി) നീകല്പപോലെ ഇരിക്കുന്നു വെല്ലോ, എന്നാൽ നിന്റെ ഭാര്യയായ ഗുര്യമുഖി കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാക്ഷസികളുടെ മദ്ധ്യത്തിലിരുന്ന “എന്റെ ഭർത്താവ രാമ ബാണമേറ്റു മരിച്ചു” എന്നു മാറത്തടിച്ച ഇപ്പോഴും കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധർവ്വൻ—[ആത്മഗതം] അവൾ കരാളന്റെ ഭാര്യയാണു. അതിനാൽ ഇതു ഉചിതം തന്നെ. [പ്രകാശം] അവളോടാരാണ ഈ സംഗതിയെ പറഞ്ഞത്?

രാക്ഷസി—ആയുനായ മാരിചൻ രാവണ മഹാരാജാവിനെ കാണാത്തതായാൽ പ്രഹസ്തൻ മുതലായ മന്ത്രികളോട് തന്റെ മാതാവായ താടകയേയും, സുബാഹുവിനേയും, സ്നേഹിതനായ കരാളനേയും, രാമൻ ഏകനായിട്ട സംഹരിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞു, മാതാവു മരിച്ചതിനാൽ വൃസനിച്ചുകൊണ്ടു തപസ്സു ചെയ്യാനായി ഗോകർണ്ണക്ഷേത്രത്തിന്നു പോയി. അനന്തരം എല്ലാവരും ഈ വർത്തമാനം അറിഞ്ഞു.

ഗന്ധർവ്വൻ—രാവണ മഹാരാജാവു ഇവിടെ ഇല്ലയോ?

രാക്ഷസി—ഇല്ല: ഇല്ല: അതുകൊണ്ടാണു “നീ വിദ്യജ്ജിഹ്വന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ചെന്നു ആയുപുത്രൻ എവിടെ പോയിയെന്നു അറിഞ്ഞു വാ” എന്നു ദേവിയായ മന്ദോദരി എന്നെപറഞ്ഞയച്ചതു. ഞാൻ അവിടെ ചെന്നിട്ടും വിദ്യജ്ജിഹ്വനെ കണ്ടില്ല, എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയായ മായാവതി എന്നോടിങ്ങിനെ ഒന്നു പറഞ്ഞു.

ഗന്ധർവ്വൻ—എന്താണതു പറയു.

രാക്ഷസി—അതു ഗോപ്യമാണല്ലോ. എങ്ങിനെ ഞാൻ പറയേണ്ടു. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനെ സ്നേഹമുള്ള ജനം ഈ ദ്വീപാന്തരത്തിലുണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലെല്ലോ, അതുകൊണ്ടു പറവാൻ വിരോധമില്ല. എന്നാൽ കേട്ടുകൊള്ളു. വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ച വിദ്യജ്ജിഹ്വനോടും ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ച സാരണനോടുംകൂടി മായകൊണ്ടു ലങ്കേശ്വരൻ രാമവേഷം ധരിച്ചു, സീതയെ

വിവാഹം ചെയ്യാൻ വേണ്ടി ജനകരാജാവിനെ വഞ്ചിപ്പാൻ പോയിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധർവ്വൻ—ഇത യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു, സീതയ്ക്കു രാമന്റെ മേലുള്ള അനുരാഗം പോക പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ.

രാക്ഷസി— (സന്തോഷിച്ചു) നീ കരാളനാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഒന്നാമതായി ചെയ്ത ഗുപ്രമുഖിയോട ശുഭവേത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞ സമ്മാനം വാങ്ങിക്കൂട്ടെ.

ഗന്ധർവ്വൻ—അകൂരണമായിട്ടെന്തിനു നീ സന്തോഷിക്കുന്നു? ഞാൻ കരാളനല്ല വേറെ ഒരുത്തനാണ്.

രാക്ഷസി—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) കരാളൻ മരിച്ചതസത്യംതന്നെയോ?

ഗന്ധർവ്വൻ—അതിലെന്താണ് സംശയം.

രാക്ഷസി—എന്റെ മോഹം നിഷ്പലമായി. നീ പിന്നെ ആരാണ്?

ഗന്ധർവ്വൻ—ഞാൻ വിഭീഷണന്റെ അനുചരനാണ്.

രാക്ഷസി—അങ്ങിനെയാകട്ടെ, ദേവിയായ മന്ദോദരിയുടെ കല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനായി ഞാൻ സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ.

(എന്ന പോയി)

ഗന്ധർവ്വൻ—ഞാനും രാവണന്റെ പ്രവൃത്തിയെ ഒന്നാമതായി ജനകരാജാവിനോടറിയിച്ചു പിന്നെ ദേവേന്ദ്രമഹാരാജാവിനോടുണർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന പോയി)

❧ ഇതിനെ പൂർവാംഗം. ❧

(അനന്തരം ജനകരാജാവും ശതാനന്ദമഹഷിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)
ജനകൻ—

*വന്നെന്നോടഭിശാനനന്ദകളെയാചിക്കുന്നതിൻമുന്നമേ
കന്നൽകണ്ണിയെനൽകണമല്ലവരെന്നുള്ളൊരൊൻവാങ്ങിയെ ।
നന്നായക്കുശി കാത്മജൻമുനിഹലിപ്പിച്ചീടുമോഇല്ലയോ-
യെന്നേവംചിരകാലമായുനസിങ്ങാൻവേദിച്ചീടുന്നേൻഭൃശം॥ (൪)

ശതാനന്ദൻ—ജനകമഹാരാജാവേ! വിചാരപ്പെടേണ്ട, കുശികവംശാലങ്കാരഭൂതനായ ആ വിശ്വാമിത്രമഹഷിയുടെ മാഹാരത്രിയെ നമുക്കു അറിഞ്ഞുകൂടേ.

*വിശ്വാത്രാകാരംസുവണ്ണനിജകുറി നതപോവഹിയാലങ്ങുരുക്കി
തീർത്തുബ്രാഹ്മണ്യമാംഭുഷണമതിനെധരിച്ചുള്ളഗംഗേശ്വരജൻ ।
പേർത്തംസ്വർഗ്ഗത്തെനിമ്നിച്ചുവതിനെ മുടക്കീടുവാനാസ്സരന്മാർ
ചേർത്തിക്കൈരണ്ടുമൊപ്പംതൊഴുതതവിചരംപണ്ടുഹോകണ്ടതില്ലെ॥

അതുകൊണ്ടു സീതാ രാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടന്നാലും രാവണൻ എന്തു ചെയ്യുമോ എന്നു നമുക്കു ശങ്കിപ്പാനിടയില്ല.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

* വിശ്വാമിത്രൻമുനീന്ദ്രൻരഘുവരനുമുദാജംഭോദ്യസ്രമന്ത്രം
നിശ്ശേഷംനൽകിമുനുള്ളനപമബലമങ്ങേററുചുംതാൻവളർത്തി ।
വിശ്വപാദമുനംജയിച്ചുള്ളൊരുകരബലമുള്ളൊശരേന്ദ്രന്റെനാശം
നിശ്ശങ്കംചെയ്തതിനുംരഘുവരനുമിടക്കേററമുണ്ടാക്കുമെല്ലൊ॥ (ന)

(അനന്തരം വിശ്വാമിത്രവേഷംധരിച്ചു വിദ്യജ്ജിഹ്വനോടും ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ചു സാരണനോടും കൂടി രാമവേഷം ധരിച്ചു രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാവണൻ—

* നന്നായ്ക്കാടുകയും സുബാഹുവുമഹാമാരി ചന്ദ്രംകൂടിത്താൻ
മുനംചെന്നൊരു കാൽമങ്ങിനെയനുഷ്ഠിച്ചിടമേനിണ്ണയം ।
എന്നാലുംക്ഷിതിജാവിവാഹമതിനായ്ക്കു ഞ്ഞന്റെരൂപത്തെത്താൻ
നന്നായിനുധരിച്ചുമെന്റെരഹസ്യംപാരംചലിക്കുന്നിതു॥ (ഒ)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവേ! അകാരണമായിട്ടെന്താണു അങ്ങ അധൈര്യപ്പെടുന്നത്?

* വില്ലുംബാണവുമേന്തിസാരസഭളംപോലുള്ളനേത്രങ്ങളും
ചൊല്ലാൻബുദ്ധ്യമയനിറവുംപൂണ്ടുള്ളനിന്നെക്കുണക്കാൽ ।
മല്ലാക്ഷീമണികണ്ടുരാമനിതുതാനെന്നോത്തുഗാരുരത്നത-
ക്കല്ലുംമുത്തുമിണച്ചുപോൽതവഗളേചേർക്കുമധുകസ്രജം॥ (പ)

രാവണൻ—ഞാൻ അത്രത്തോളമാഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ—

* വേണിക്കമക്കാഞ്ചനമുദ്രമിനും
പാണിക്കുമെൻ കണ്ണെതിരായിമുന്നം ।
എന്നാക്ഷിതൻമററുസമസ്തദേഹം
കാണേണമെന്നുണ്ടമനസ്സിൽമോഹം॥ (ൻ)

സാരണൻ—

* തണ്ടാർസായകകാഞ്ചനപോലെസുമുഖീമാല്യത്തെമോദനകൈ
കൊണ്ടേന്തിട്ടരികത്തുനിന്നവരണംചെയ്യാൻവരുവോപോവാൻ ।
കണ്ടിട്ടങ്ങിനെകാൽമുതൽതലവരെസ്വാമിൻഭവല്ലോചനം
രണ്ടിപ്പോൾസാധലങ്ങളാക്കു കൗമോചനമിട്ടുമാറുള്ളതും॥ (മ)

രാവണൻ—(പൊട്ടുന്നനവെ നോക്കിട്ടു) നോം ജനകരാജാവിന്റെ വാസസ്ഥലത്തെ പ്രാപിച്ചുവെല്ലോ.

* തക്കക്കൈത പ്പവിന
 സങ്കാശനിറംകലൻജാനകിയെ ।
 ശങ്കവെടിഞ്ഞിടകാണാം
 ശങ്കരജടയിൽശശാങ്കകലപോലെ॥ (൧൧)
 (പ്രതീഹാരി പ്രവേശിച്ചു)

പ്രതീഹാരി—മഹാരാജാവ ജയിച്ചതുക.

ജനകൻ—ജിതുക! അറിയിപ്പാനുള്ളതറിയിക്ക.

പ്രതീഹാരി—രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശിഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി ദ്വാര ദേശത്തിലെഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നു.

ജനകൻ—(സന്തോഷത്തോടുംവിനയത്തോടുംകൂടി) സ്വാമിൻ ശതാനന്ദമഹർഷേ! ത്രിശങ്ക ലോകത്തിന്റെ ഏതന സൃഷ്ടിക്കത്താ വായും, പുഷ്പനായുമിരിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയെ അങ്ങന തന്നെ അഗ്ദ്ധ്യാദികാളൽ പുജിച്ച രാമകുമാരന്മാരോടുകൂടി ഇപ്പോൾ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുന്നുതാണ്.

ശതാനന്ദൻ—അങ്ങനെയതന്നെ. (എന്നു ചോയി)

ജനകൻ— * ഇന്നെന്തുചെയ്തതുമിതെങ്ങിനെ? രാമവന്ദനം-
 റൊന്നി മുഗ്ദ്ധമിതനയൻഭവനേവരുമ്പോൾ ।
 ന്നേന്റെചിത്തമിളകുന്നിതുതണ്ടിൽമത്സ്യം
 ചെന്നങ്ങുമുട്ടിയസരോരുമെന്നപോലെ॥ (൧൨)

(അനന്തരം ശതാനന്ദനും, രാമലക്ഷ്മണവിശ്വാമിത്ര വേഷ ധാരികളായ രാവണ സാരണ വിദ്യജ്ജിഹ്വന്മാരും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ, വിശ്വാമിത്രാദികളാണെന്നു, വിദ്യജ്ജിഹ്വാദികളെ ജനകരാജാവിന്നു കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നു.

ജനകൻ—(ആസനത്തിൽനിന്നു എഴുന്നീറ്റ) ഭഗവൻ, വിദേഹ കുലത്തിൽ ജനിച്ച സീരദ്ധ്വജനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ജനകമഹാരാജാവായഅങ്ങനക്കേമംഭവിക്കട്ടെ.

സാരണൻ—(രാവണനോട) [സ്വകായ്മായിട്ട]

* സ്വാമിന്നിദ്രമിപാലനം
 ക്ഷേമംതാനേവരില്ലേയോ ।
 ഭൂമിപുത്രിയെന്നിവേട്ട
 ജാമാതാവായ്ക്കുവിക്കമേ॥ (൧൩)

രാവണൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) അതങ്ങനെയതന്നെ.

(വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ ജനകനെ വന്ദിപ്പാനായി രാവണനോട വിരിയംകൊണ്ടു സംജ്ഞ കാണിക്കുന്നു)

രാവണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] (സാരണനോട)

* എന്നെക്കൂപ്പിടുവാനായ്സമയമഖിലദിക്പാലനം
നോക്കിവാഴു-

നെന്നല്ലിന്നാധവരെക്കുപ്രണയകലാമാനുള്ള
കാലത്തുപോലും !

സൗന്ദര്യംചേന്നമനോദരിയുടെചരണത്തിങ്കലും
ഞാൻനമിച്ചി-

ല്ലിന്നപ്പൂണ്ണവിളങ്ങുന്നഫമിവനെനമിച്ചീടുവാൻ
ലജ്ജിയാതൊ ॥

(൧൪)

സാരണൻ—[ആത്മഗതം] ഹൃദയത്തിൽ ദുഃഖങ്കാരം നിറ
ഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈയാൾക്കു സീതയെ ലഭിക്കുന്ന കാര്യം ഇനിയും നി
ശ്ചയിക്കാരായില്ല,

[സ്വകാര്യമായിട്ടു പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! ആരംഭിച്ച കാ
ര്യാത്തിന്ന വിപരീതമനുഷ്ഠിക്കുന്നത തിരുമനസ്സിലെക്കു ഉചിതമല്ല,
രാവണൻ—പിതാവെ! ഭഗവത പുത്രനായ ഞാൻ നമസ്ക
രിക്കുന്നു.

സാരണൻ—(അപ്രകാരം തന്നെ പറയുന്നു).

ജനകൻ—ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾ ദീഗ്ദ്ധായുസ്സും ഉഷ്ണവിപ്പിൻ.

ശതാനന്ദൻ—ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്ര മഹാഷേ!

* പ്രമാണചേഷ്ടാദികളാൽ

സമന്മാർരണ്ടുപേരവി !

രാമനാരിവരിൽചൊൽക

സ്വാമിൻ! ലക്ഷ്മണനാരിതിൽ? ॥

(൧൫)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[ആത്മഗതം] ഒരുത്തനുമല്ല. [പ്രകാശം]

* അനുജനിലതിമാത്രംസ്നേഹമുൾക്കൊണ്ടുപുത്തൻ

ഘനസദൃശനിറംപൂണ്ടുള്ളവൻരാമഭദ്രൻ !

കനകസമനിറംപൂണ്ടുരജന്തകലേററം

വിനയമൊടുവസിക്കുംബാലകൻലക്ഷ്മണൻതാൻ ॥ (൧൬)

രാവണൻ—[സ്വകാര്യമായിട്ടു] (സാരണനോട) എന്തുകൊ
ണ്ടാണ ജനകൻ ജാനകിയെ വരുത്തുവാൻ താമസിക്കുന്നത?

സാരണൻ—[ആത്മഗതം] അഹോ! മൂവ് ജനാഗ്രഗണ്യ
നായ ഈയാൾക്കെന്തൊരു കൊതിയാണു, ഇയ്യാളിപ്പോൾ തന്നെ
യല്ലെ ജനകനെ കണ്ടത. [സ്വകാര്യമായിട്ടു പ്രകാശം] മഹാരാ
ജാവെ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു അപ്പം നേരം ക്ഷമിക്കണെ—

ശതാനന്ദൻ—ഭഗവൻ! കൌശിക മഹാഷേ!

രാവണൻ—[സ്വകാര്യമായിട്ടു] (കോപത്തോടുകൂടി)

* സുന്ദരൻസുന്ദരചന്ദ്രികൗശികനെക്കുറേണ
കൊന്നോരുനേരമിഹകൗശികനെന്നനാമം ।
നന്നായവൻചട്ടിവുപൂണ്ടുരിവങ്കലാശു
വന്നാശ്രയിച്ചുദൃഢമെന്നുനിനച്ചിടുന്നേൻ ॥ (൧൭)

സാരണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] ജാനകീ വിവാഹത്തിന്നു.
ശതാനന്ദൻ—

* ഗുരുതരമാംതപസ്സാഹരചെയ്തനിജാത്മജവാളരയാവയ-
സ്സുരൂപതിനായിരംദശരഥന്നകഴിഞ്ഞുവിശ്വപരേഷ്ഠയാൽ ।
വരഗുണയുക്തരാജഗതിനാലുതന്റുജർവ്വഭണ്ഡകാത്മജൻ
ചരുമഹസാജനിച്ചതുമാഹാകുതകത്തവളത്തിത്തങ്ങിൽ ॥ (൧൮)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൻ അഹല്യാപുത്രനല്ലെ

* സുന്ദാത്മജൻരാമനെമാർഗ്ഗമുദ്ര
കൊന്നീടുന്നെന്നതുകെട്ടിവന്ന ।
ഇന്നല്ലുണ്ടായരുമത്രരാമൻ
തന്നുതഭവേകൗതുകമെത്രയുണ്ടോ ॥ (൧൯)

[പ്രകാശം] നിങ്ങൾക്കുമാത്രമല്ല സന്തോഷം, എല്ലാജനങ്ങ
ൾക്കും സന്തോഷം തന്നെ.

രാവണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] സാരണ! ജാനകീവിവാഹമെന്ന
അമൃതപോലുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ നീ കേൾപ്പിക്കുന്നു. എന്റെ ഹൃദയം
വിശ്വാമിത്രന്റെയും കൂടെ പോരുന്നവരുടേയും വരവിനെ തടുപ്പാൻ
താടകയാൽ കഴിയുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നു വിചാരിച്ചു ചഞ്ചലമായി
രിക്കുന്നു. (ആലോചിച്ചു)

* അല്പായുസ്സാമനുഷ്ഠിപ്പരി ചഞ്ചവെറുതേനീയെത്രക്കേണ്ടവത്സ!
കെല്പുണ്ടെന്നാകിലുക്കളുമരരാടമർചെയ്യുന്നുമുന്നംസുരാധി ।
ജപ്പിച്ചാണെങ്കിലുണ്ടാൻദശരഥനെഹനിമെങ്കിലെന്നങ്ങിനെയി-
ന്നുല്പാദിക്കുന്നുരാമൻ പുനരവനിമകൾക്കാശചേരുന്നതാരിൽ ॥ (൨൦)

സാരണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] നാരദന്റെ വാക്കിനാൽ തി
രുമനസ്സുകൊണ്ട മനുഷ്യരോടു യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടെന്നുവെച്ച ദശരഥ
നെവിട്ടു കളഞ്ഞു എന്നുള്ളത ഉചിതം തന്നെ, എന്നാൽ കേട്ടാലും

* ഏറ്ററംമോരാരതപഞ്ചയ്ക്കിതിമുദിതപുരാതനിയോടസ്രമന്ത്രം
മുറുഞ്ചോതിസ്വരൂപംപരിചിനൊടുപരിച്ചേറ്റവുശൈൽവാനായ്
മറെറല്ലാക്ഷത്രിയന്മാരുടെവധനിപുണൻഭാഗ്ഗ്വൻദൈത്യയുദ്ധേ
ചെറുററംകാട്ടിയോരിട്ട ശരഥനെവൃഥാവിട്ടുനീക്കത്തുളം ॥ (൨൧)

രാവണൻ—(സന്തോഷത്തോടും ഉത്സാഹത്തോടും കൂടി)
[സ്വകായ്മായിട്ട] നീ നല്ലവണ്ണം കാമപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ പ്രിയ സ്നേഹിതനായ അദ്ദേഹത്തിനെക്കൊണ്ടുതന്നെ പുത്രന്മാരോടു കൂടി ദശരഥനെ സാഹരിപ്പിക്കാമല്ലോ.

സാരണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] താടകാമൃതലായവർ രാമ വിശ്വാമിത്രന്മാരെ കൊന്നിട്ടില്ലെങ്കിലല്ലെ.

ജനകൻ—ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്!

* മന്നൻപുണ്ഡ്രിരഥനുമക്കളുളവായപ്പോളുമോകാതിനും
നന്നായുത്സവമായിതില്ലൊളിവരെക്കണ്ടെൻറനേത്രത്തിനും ।
എന്നാലെന്മകൾതന്നെരാമനധുനാവേട്ടീടുകിൽസാദരം
വന്നീടുംമമമാത്രമല്ലനിമിവംശത്തിന്നുനിത്യോത്സവം॥ (൨൨)

അതിനാൽ വിശിഷ്ടനായ അങ്ങന ഇപ്പോൾ തന്നെ യാഗദീക്ഷയിൽ പ്രവേശിച്ചാലും, ഞങ്ങളും പുത്രിയുടെ വിവാഹമംഗളത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ടു ആരംഭിക്കാം.

സാരണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] (രാവണനോട) തിരുമനസ്സു കൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്താലും നിത്യോത്സവം തന്നെ.

രാവണൻ—സംശയമെന്താണു—

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[ആത്മഗതം] ഇതെന്താണു വന്നുകൂടിയത. ഇരിക്കട്ടെ ദോഷമെന്തുളളു. വിശ്വാമിത്രനെ രാക്ഷസന്മാർ കൊന്നു എങ്കിലെല്ലാം യോജിക്കും ഇല്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ അന്തഃപാതനം ചെയ്യേണ്ടതു തന്നെ.

രാവണൻ—എന്റെ അഭിപ്രായവും അങ്ങിനെ തന്നെ.

ശതാനന്ദൻ—മഹാരാജാവേ! ലക്ഷ്യമെന്നു ഉൾമിളയേയും, കൊടുക്കണം.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] സാരണ! തന്റെ വരവും സഹലമായ്ക്കീരും. എന്റെ വരവു നിഷ്പാലം തന്നെ.

സാരണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] അങ്ങിനെയല്ല—

* കുടമൊത്ത കിടയുള്ളവയ്ക്കുളോട—
ങ്ങിടചേർന്നാത്മജശിഷ്യരോടുമിപ്പോൾ ।
ഉടനിയ്ക്കുന്നിതന്റെപത്നിയോഗം
തുടരുമ്പോൾതവഭായ്ക്കുയായ്ക്കുവിഷം॥ (൨൩)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] (സാരണനോട) എന്തൊരു വൃദ്ധസ്ത്രീയെ ഇനിക്കു ഭാര്യയാക്കി സങ്കല്പിച്ചു തന്നെന്നു പരിഹസിക്കുന്നു?

ജനകൻ—ഭഗവൻ! ശതാനന്ദമഹേഷ്! അത്രമാത്രമല്ല എന്നാൽ എന്റെ അനുജനായ കുശഭുപജൻ മിഥിലാനഗരത്തിൽനിന്നു,

* അതികൂതുകാൽശത്രുക്കൾ
മതുപോൽഭരതന്നുമേകുവാനായി ।
ശ്രുതകീർത്തിമാണ്ഡവികളാം
സുതകളെയിങ്ങോട്ടയച്ചിരിക്കുന്നു॥ (൨൪)

രാവണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട്] സാരണ! കഥയില്ലാത്ത ഞാൻ ഭരത ശത്രുക്കളാരുടെ വേഷം ധരിപ്പിച്ചു വേറെ രണ്ടു പേരെയും കൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നില്ലല്ലോ.

സാരണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട്] വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിക്കയാൽ ഉപയോഗമില്ലാതായി എന്തു പറയട്ടെ.

ശതാനന്ദൻ—ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്ര മഹേഷ്! ദശരഥമഹാരാജാവിനെ ഭരത ശത്രുക്കളാരുടേക്കൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നില്ലേ?

സാരണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട്] (രാവണനോട്) ഞാൻ മുമ്പെതന്നെ പറഞ്ഞുവെല്ലോ. “ദശരഥരാജാവിനെ ഭാര്യപുത്രന്മാരുടേക്കൂടി ക്ഷണിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി പോയിരിക്കുന്നു” എന്നു, വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ അതിന്നനുരൂപമായിട്ടാലോചന ചെയ്തില്ല.

രാവണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട്] അതിരിക്കട്ടെ. ഇപ്പോൾ നോം ജനകിയെ കാണാൻ ഉത്സാഹിക്കുക.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ദശരഥമഹാരാജാവു പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി ക്ഷീണത്താൽ വഴിയിൽ താമസിക്കുന്നു.

ജനകൻ—ആരാണവിടെ.

(പ്രതിഹാരി പ്രവേശിച്ചു) മഹാരാജാവു കല്പിക്കുന്നു.

ജനകൻ—പൂജ്യനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയുടെ പാദങ്ങളെ വന്ദിപ്പാനായിട്ടു കന്യകകളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വര.

പ്രതിഹാരി—കല്പനപോലെ (എന്നു പോയി)

രാവണൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട്] സാരണ! ദൈവം തന്നെ എന്റെ മേൽ കൃപ ചെയ്തു. (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

* വന്നാലിപ്പൊഴുതാശുജനകിയുമോരാമൻശരീരത്തിനൊ-
ത്തന്നംഗപ്രഭുകണ്ടുകൗതുകമിയന്നേററംപ്രസാദിച്ചവൾ ।
ഉന്നിദ്രാംബുജപത്രഭംഗിയെജയിച്ചിടുകടാക്ഷങ്ങളെ-
ച്ചിന്നംപ്രേമരസങ്ങളോടടുത്തുടൻകോരിച്ചൊരിഞ്ഞീടുമെ(൨൫)
(അണിയറയിൽ)

* വിദ്യജ്ജിഹ്വൻവേദിച്ചു കശികതനയനായ്ക്കായാൽ
സാരണൻതാൻ
സദ്യസ്സുമിത്രിയായാൻദശമുഖനിവരോടൊത്തമോ
രാമനായി ।

അദ്വൈതപ്രതിപാണിഗ്രഹണമതുകൊതിച്ചിങ്ങ
വന്നീടിനാനെ-
ന്നിദപാരത്തിങ്കലുളളോർജനകനെയുടനേചെന്നു-
ണത്തിപ്പിനിപ്പോൾ॥ (൨൬)

(എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നു)

രാവണൻ—[സ്വകാശമായിട്ട്](വിദ്യജ്ജിഹ്വനോട്) (നടുങ്ങ
ലോടുകൂടി) നമ്മുടെ ഈ പ്രവൃത്തിയെ ജനകനോട് ആരാണ അറി
യിക്കുന്നത? ഇത വേറെ ആരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[സ്വകാശമായിട്ട്] (പേടിച്ചു വിറച്ചുകൊ
ണ്ടു) മഹാരാജാവേ! ഈ അതുഭുതത്തെ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ, എ
ന്റെ ഭാര്യയെ കൂടാതെ മഹാരാജ്യം ഈ വൃത്താന്തം അറിയുവാൻ
കഴിയുന്നതല്ല.

സാരണൻ—[ആത്മഗതം] എന്തു ദുഷ്ടനാണ ഞങ്ങളുടെ പ്ര
വൃത്തിക്കു വിഷ്ണുമുണ്ടാക്കിയത. [പ്രകാശം] ശതാനന്ദമഹേഷ്! ആരാ
ണിങ്ങിനെ ചോദിക്കുന്നത എന്ന അന്വേഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ശതാനന്ദൻ—[ആത്മഗതം] രാമലക്ഷ്മണ വിശ്വാമിത്ര വേ
ഷധാരികളായ്ക്കുന്നിട്ടുള്ള ഇവർ രാവണ സാരണ വിദ്യജ്ജിഹ്വന്മാരാ
ണോ. [പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! അന്വേഷിക്കാം.

ജനകൻ—(വിചാരത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

* എന്നാഗ്രഹംഫലിപ്പിപ്പാൻ
വന്നുകൗശികമാമുനി ।
എന്നുമോദിച്ചിരുന്നേൻഞാൻ
വന്നുകൂടിയതന്യധാ॥ (൨൭)

[പ്രകാശം] ആരാണവിടെ.

(പ്രതിഹാരി പ്രവേശിച്ചു) മഹാരാജാവ കല്പിക്കണം.

ജനകൻ—ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത ആരാണെന്ന അന്വേഷിക്ക.

പ്രതിഹാരി— മഹാരാജാവേ! വേറെ എന്താണ അന്വേഷി
പ്പാനുള്ളത.

* അരുളിഗിരമിവണ്ണുത്തൊളോടാശുഭിവ്യൻ
പുരുഷനൊരുവനിപ്പോൾവ്യോമമാഗ്നേണപോയാൻ ।
പരിചൊടിതരരാകുംരാമസൗമിത്രിമാരോ-
ടൊരുകശികതന്തുജൻഭൂപ! വേരേവരുന്നു ॥ (൨൮)

ജനകൻ—ശതാനന്ദമഹേഷ്! ഇതെങ്ങിനെ?

ശതാനന്ദൻ—[സ്വകാശ്ചമായിട്ട്] (ജനകനോട്) ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത ഇന്ദ്രഭൂതനായിരിക്കാം. ഏന്നാൽ വന്നവരുടേയും വരുന്നവരുടേയും സ്വരൂപത്തെ ക്രമേണ മനസ്സിലാക്കാം. [പ്രകാശം] (വിദ്യജ്ജിഹ്വനോട്) ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്! ഇതെങ്ങിനെ?

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[ആത്മഗതം] റോത്തുകാരനാൽ കള്ളന്മാർ എന്നപോലെ വിശ്വാമിത്രനാൽ ഞങ്ങൾ തടുക്കപ്പെട്ടു. [പ്രകാശം] ഞങ്ങളുടെ വേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള രാക്ഷസന്മാർ വരുട്ടു. ഞങ്ങൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്തിൽ മാറി നിൽക്കാം.

രാവണൻ—[സ്വകാശ്ചമായിട്ട്] (സാരണനോട്) ഷട്രിയക്കുട്ടി താടകാദികളെ കൊന്നിരിക്കുമോ?

സാരണൻ—[സ്വകാശ്ചമായിട്ട്] അതുണ്ടാകയില്ല.

* പോരിൽകൊല്ലുവതിന്നായ്
മാരിചസുബാഹുതാടകാദികളെ ।
പോരുംരാഘവനെങ്കിൽ
പോരുമവൻനന്മയാകവേകൊൽവാൻ ॥ (൨൯)

രാവണൻ—[സ്വകാശ്ചമായിട്ട്] (വിദ്യജ്ജിഹ്വനോട്) നോമെന്താണ ചെയ്യേണ്ടത്?

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[സ്വകാശ്ചമായിട്ട്] (രാവണനോട്) നോം തിരസ്കരണീവിദ്യകൊണ്ടുദോഷത്തെ മറച്ചു എല്ലാം കണ്ടിട്ട് ഉചിതം പോലെ പ്രവൃത്തിക്കാം.

രാവണൻ—അങ്ങ പറഞ്ഞത ശരിയാണു.

ജനകൻ—[സ്വകാശ്ചമായിട്ട്] (ശതാനന്ദനോട്) ഇവർ പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി തമ്മിൽ തമ്മിൽ മന്ത്രിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവർ രാക്ഷസന്മാരായിരിക്കാമെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശതാനന്ദൻ—ഏന്റെയും ഉഴമം അങ്ങിനെ തന്നെ.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ജനകരാജാവേ! ഏന്തിന ആലോചിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്തു മാറി നിൽക്കാമെന്ന പറഞ്ഞുവെല്ലോ. നിങ്ങൾ രാവണനെ വേണ്ടപോലെ സൽക്കരിക്കണു. എന്നാൽ അവനോട് കന്യകയെ തരാമെന്ന പറഞ്ഞുപോകരുതു.

ജനകൻ—അങ്ങിനെതന്നെ.

(എന്ന കൈ കൂപ്പി എഴുന്നീറ്റു വഴി കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നു)

(രാവണാദികൾ എഴുന്നീറ്റു പോയി തിരസ്കരണവിദ്വേഷകൊണ്ടു ദേഹത്തെ മറച്ചു അധിക ദൂരത്തിലല്ലാതെ പ്രവേശിക്കയും ചെയ്തു)

ശതാനന്ദൻ—മഹാരാജാവെ ഇപ്പോൾ വന്നിരിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രാദികളേയും ഉചിതംപോലെ അഗച്ഛ്യാദികളാൽ പൂജിച്ചു ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരാം. (എന്നു പോയി)

(അനന്തരം രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ—[ആത്മഗതം]

*നന്നായ് രാമനസീതയിൽ പ്രണയമങ്ങേററു വളർത്തിടീനേ-

നന്യോന്യം പ്രിയമുള്ള നാരി പുരുഷന്മാർ ചേരുകിൽ ധ്യാനമുമാം ।

മുന്നേരാമനെ നിദ്രയിൽ ജനകജാകണ്ടിട്ടു തൊഴീജനം

തന്നാൽ സേവിതയാ യുദ്ധാപിതളിരിൽ ക്ഷീണി പൂവാഴുന്നിതു॥ (൩൦)

എന്നുമാത്രമല്ല ഋഭുക്കോസ്രം മുതലായ ദിവ്യാസുമന്ത്ര സമൂഹങ്ങളെ രാമനും ലക്ഷ്മണനും ഞാൻ ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തത നന്നായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സ്വജനങ്ങളെ വധിച്ചതു കൊണ്ടും, സീതാവിവാഹം നിമിത്തമായിട്ടും, ത്രൈലോച്യത്തെ ജയിച്ചു മഹാബലവാനായിരിക്കുന്ന രാവണൻ അതി കോപിഷ്ടനായാലും, അവന്റെ പരാക്രമം ഇവരിൽ ഫലിക്കയില്ല. അത്രയുമല്ല,

* നിശിചരരതിമായായുക്തരെ നോത്തിദാനീം

ദശരഥനെ വെടിഞ്ഞിട്ടു തന്നാശ്രമത്തിൽ ।

ശശിസുമുഖി വിവാഹം വിഷ്ണുചീനം നടത്താൻ

ദശരഥസുതരോടും വേഗമോടോടി വന്നേൻ॥ (൩൧)

[പ്രകാശം] വത്സന്മാരായ ഹെ! രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ! നിങ്ങൾ ജനകരാജാവിങ്കൽ വളരെ വിനയമുള്ളവരായിരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

* നന്നുണ്ണിച്ചു പനിഷത്തിനെ യാജ്ഞുവല്ല

നെന്നുള്ളതൻ ഗുരുവിൽ നിന്നുടനിമ്മഹീ ശൻ॥

തന്നുള്ളിൽ നിന്നു വേദഃഖമൊഴിച്ചു മുലം

മുന്നുള്ള യോഗിവരരാലവിപ്രപ്രണെല്ലൊ॥ (൩൨)

രാമലക്ഷ്മണന്മാർ—ഞങ്ങൾ അങ്ങിനെ തന്നെ ഇരിക്കാം.

ലക്ഷ്മണൻ—ഭഗവൻ! മഹേഷ! ഈ രാജാവിന്നു കരിക്കൊണ്ടുഴപ്പെട്ട യാഗഭൂമിയിൽ നിന്നു തഭവിച്ച സീതയെന്നു ചേരായ ഒരു കന്യകയുണ്ടെന്നു അന്ത്യത്തു തമായിട്ടു കേൾക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ—ശരിതന്നെ.

രാമൻ—[ആത്മഗതം] (കാമ്യോടുകൂടി)

* ചെന്നത്തമ്പംഗിവിണാളനലനിലതുഞാൻ
 മായയാണെന്നറിഞ്ഞി-
 ടെന്നുള്ളംവിട്ടുപോയില്ലിതുവരെയുമഹോ
 ശോകകോപങ്ങളേതും ।
 എന്നല്ലിമ്മെഥിലേന്ദ്രൻവധമൊരുക്കളവെ-
 ന്നാലുമോത്തിങ്ങുചിത്തം
 തന്നിൽതോന്നുന്നയുദ്ധേദശവദനഗളം
 പത്തുമൊന്നിച്ചുറപ്പാൻ॥ (൩൩)
 എന്നുമാത്രമല്ല.

*നന്നാസ്തീതാവിവാഹംകുശികസുതമുനീന്ദ്രൻനടത്തിട്ടുവാനായ്
 വന്നിപ്പോൾയാഗമാണെന്നൊരു കപടചഴിക്കെന്നബന്ധുക്കളോടും
 ഇന്നേവംകൊണ്ടുപോകുന്നിതുദൃഢമതിനാലെന്മനസ്സുങ്ങിനേയാ-
 ണൊന്നോത്തങ്ങാശപിടുന്നിതുബതതെളിയുന്നുണ്ടുമോദിച്ചിടുന്നു॥

[പ്രകാശം] ഭഗവൻ! മഹാഷേ! വേറെ ഇങ്ങിനെ കൂടി ഒരു
 തൂത്തം കേൾക്കുന്നുവെല്ലോ. എന്തെന്നാൽ മഹാത്മ്യസപിഡായ ജ
 നകമഹാരാജാവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ സകല സുരാസുരവീരന്മാരാൽ
 കൂടി ജ്യാരോപം ചെയ്യാൻ കഴിയപ്പെടാത്തതായും, ഗിരിവരപ്രമാ
 ണമായും, ഉള്ള ശ്രീപരമേശ്വര ചാപത്തെ വെച്ചു പൂജിക്കുന്നുഎന്ന.

വിശ്വാമിത്രൻ—(ചിരിച്ചു)ഇതുംഉണ്ട.(എല്ലാവരുംചുറ്റിനടക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ—(പ്രവേശിച്ചു) മഹാരാജാവെ! ഇതാ മഹാ
 ത്മാവായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി ഇതാ ദശരഥരാജ കുമാരന്മാർ!

ജനകൻ—[ആത്മഗതം] പുരോഹിതൻ ഇവരെ വേഷത്തി
 ന്റെ അർവസ്ഥപോലെ കാണിച്ചു തന്നതാണ്. [പ്രകാശം] നമു
 ക്കു വളരെ സന്തോഷം (എന്ന ഉചിതംപോലെ ഉപചരിച്ചു എല്ലാ
 വരെയും ആസനങ്ങളിലിരുത്തുന്നു)

ശതാനന്ദൻ—[ആത്മഗതം] ഇവർ രാക്ഷസന്മാരായാലും
 വേണ്ടതില്ല. എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ പറകതന്നെ.

[പ്രകാശം] ഭാഗ്യത്താലാണ് മഹാത്മാവായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി
 രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി ഇവിടെ എഴുന്നള്ളിയത.

ജനകൻ—[ആത്മഗതം] ഞാനും ശതാനന്ദനെ അനുസരി
 ച്ചു പറഞ്ഞേക്കാം.

[പ്രകാശം]

ഭാഗ്യത്താലുശൃംഗമുനിയെദശരഥൻതൻഗൃഹംകൊണ്ടുവന്നാൻ
 ഭാഗ്യത്താലനുനീന്ദൻദശരഥനെയജിപ്പിച്ചുപുത്രാത്ഥമായി ।
 ഭാഗ്യത്താലുതഭവി ചൂദശരഥനുടനേനാലുപേർനന്ദനന്മാർ
 ഭാഗ്യത്താലെൻസമീപേദുതമിവരെഭവാൻകൊണ്ടുപോന്നുമഹേഷ്ഃ॥

രാവണൻ—(വിദ്യജ്ജിഹ്വനോട) ഇവൻ പരമാത്മ ബുദ്ധി
 യോടുകൂടിയായിരിക്കുമൊ? ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ജനകന്ന നമ്മളിൽ തന്നെയാണ പരമാ
 ത്വബുദ്ധി എന്നു തോന്നുന്നു.

വിശ്വപാമിത്രൻ—അതങ്ങിനെ തന്നെ. എന്നാൽ വത്സനാ
 യ ശതാനന്ദനും പ്രിയ സുഹൃത്തായ ജനകരാജാവും ഓർമ്മയോടു
 കൂടി ഇതിനെ കേൾക്കണം.

ജനകനും ശതാനന്ദനും—ഞങ്ങൾ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ—ഭൃഷ്ണനായ ഈ കൌശികാധ്യമൻ എന്താണ പറ
 വാൻ ഭാവിക്കുന്നത്?

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ഒരു സമയം വഴിയിൽ തടുത്ത നമ്മുടെ
 പരിജനങ്ങളെ തോല്പിച്ചു വന്നു എന്നായിരിക്കണം.

സാരണൻ—അല്ലെങ്കിലെങ്ങിനെയാണ അവരെ തോല്പിക്കാ
 തെ ഇവന്നിവിടെ വരുവാൻ കഴിയുന്നത്?

വിശ്വപാമിത്രൻ—

*ദാദാപത്നസമേതപശ്ചിരഥനെക്കൊണ്ടിങ്ങുയാഗത്തിനായ്
 പോരുമ്പോൾപഥിതാടകാപൊടിചൊരിഞ്ഞെന്നത്തടുത്താളുടൻ

രാവണൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ആയ്ക്കായ താടകാ ന
 ല്പവണ്ണം ഉത്സാഹിച്ചു.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—അവളെ തോല്പിച്ചതല്ലെ കേൾക്കേണ്ടത

രാവണൻ—(വൈലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി) സന്തോഷ പാരവശ്യ
 ത്താൽ രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശ്വപാമിത്രൻ വന്നതിനെ കൂടി
 ഞാൻ മറന്നു പോയി.

വിശ്വപാമിത്രൻ—

*പെണ്ണൊന്നുണ്ണിമടിക്കുവേസപയമുടൻചാചാൽതെരിച്ചശരം

രാവണൻ—ഈ താപസാധ്യമന്ന, ഈ ക്ഷത്രിയ കുട്ടിയിൽകൂ
 ടി മാഹാത്മ്യമുണ്ടാക്കുവാനുള്ള യത്നം എത്രയാണ.

സാരണൻ—(ശങ്കയോടുകൂടി) അതിൽപിന്നെ ഉണ്ടായത എ
 ന്താണെന്ന കേൾക്കുക.

വിശ്വപാമിത്രൻ—

*തിണ്ണചെന്നതുമാർപിളന്നസമയംതന്നെമരിച്ചാളവൾ॥ (൩൩)

ജനകൻ—[സ്വകാൽമയായിട്ട] (ശതാനന്ദനോട) ഈ രാക്ഷസൻ താൻ ധരിച്ച രൂപത്തിൽ വിശ്വാസമുണ്ടാക്കുവാനായിട്ടാണ ഈ കഥയെ വർണ്ണിക്കുന്നത്, നിശ്ചയം,

ശതാനന്ദൻ—[സ്വകാൽമയായിട്ട] ശേഷവും കേൾക്കുക.

ജനകൻ—[പ്രകാശം]

* ഈക്കാലായിരമാനയൊ-
ടൊക്കുന്നവളെവിടെബാലനിവനെവിടെ !

രാവണൻ—ജനകൻ നല്ലവണ്ണം ആക്ഷേപിച്ചു.

ശതാനന്ദൻ—

* ആൺനസാധ്യമായ്ത
മോഷ്ടവിഭോ!ദൈവയോഗമുണ്ടെങ്കിൽ ॥ (൩൭)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ഈ ഭൂഷണായ ശതാനന്ദൻ സ്ഥാപിക്കുന്നു.
സാരണൻ—അയ്യോ താടകെ! സ്രീയെന്നറിഞ്ഞിട്ടുകൂടി കഥയില്ലാത്ത രാമൻ നിന്നെ കൊല്ലാതെ വിട്ടില്ലേ.

രാവണൻ—(ശങ്കയോടുകൂടി) അവരുടെ കൂടെയുള്ളവരെന്തു ചെയ്തു, എന്നു മനസ്സിലായില്ല.

ജനകൻ—പിന്നെയൊ.

വിശ്വാമിത്രൻ—അനന്തരം സുബാഹു പ്രഭൃതികളായ രാക്ഷസന്മാർ രാമഭദ്രന്റെ നേരെ എത്രത്തു വന്നു.

രാവണൻ—താടകാവധത്തെ അവർ സാഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമോ.

സാരണൻ—വീരനെന്നു നടിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയ കുട്ടി അവരെ കൂടി ജയിച്ചിരിക്കുമോ.

വിശ്വാമിത്രൻ—കേട്ടാലും വേറെ എന്താണു.

* കൊന്നിട്ടുള്ളകണ്ഡവുതലകളുംപാദമൊത്തമാംസങ്ങളെ
തിന്നുംകൊണ്ടുകഴുകളുംനരികളുംചുറ്റുംകളിക്കുംവിധം !
മുന്നിൽകണ്ടസുബാഹുതന്നെയുമവൻസൈന്യത്തെയുംശീഘ്രമായ്
കൊന്നുംകൊണ്ടുകളിച്ചുരാമവിശിഖംയുദ്ധാങ്കണത്തിൽതദാ॥(൩൮)

ശതാനന്ദൻ—(ജനകനോട) [സ്വകാൽമയായിട്ട] ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഇവരുടെ വിഷയത്തിലെങ്ങിനെയാണു അങ്ങാലോചിക്കുന്നത്?

ജനകൻ—[സ്വകാൽമയായിട്ട] (ശതാനന്ദനോട) പുത്രിയെ പന്തയത്തിൽ ജയിക്കുന്നവനു കൊടുപ്പാനായി നിശ്ചയിക്കണമെന്നു.

ശതാനന്ദൻ—[സ്വകാൽമയായിട്ട] പന്തയമെങ്ങിനെ?

ജനകൻ—[സ്വകാൽമയായിട്ട] ശിവചാപത്തെ ആരോപണം ചെയ്യുന്നതു തന്നെ.

ശതാനന്ദൻ—(പരിഹാസത്തോടുകൂടി മന്ദഹാസം ചെയ്ത്)
[സ്വകായ്മായിട്ട]

* മൂന്നാംസേവയ്ക്കുവന്നുള്ളമരപരിഷ്കാരി
പൂണ്ണമായുന്തടത്തിൽ
പൊന്നംകുന്നൊത്തഭൂതാദികളനവധി
വാണീടുമീശാചലത്തെ ।
നന്നായ്തൻകൈകൾകൊണ്ടങ്ങിനെനഭസി
കളിപ്പിച്ചലങ്കാധിനാഥ-
ന്നിന്നെന്തുളളു? പ്രയാസംത്രിപുരഹരധനുസ്സികൽ
ഞാണേറുവാനായ്॥ (൩൯)

ജനകൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] ഭഗവൻ! ശതാനന്ദ മഹദ്യേ!
അങ്ങയോട ഞാനുണ്ടായിട്ടുള്ളതു പറയേ.

* സുരചാരണഗന്ധർവ്വം
സുരരാക്ഷസസിദ്ധരാജമീവില്ലിൽ ।
ജ്വാരോപചെയ്തതിനായ്
പോരായെന്നെന്നാടിശനരുളിപുരാ॥ (൪൦)

ശതാനന്ദൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] എന്നാലിത പന്തയമായിട്ട
നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—എല്ലാവരെയും കൊന്നതായിട്ട വിശ്വാമി
ത്രൻ പറയുന്നുവെല്ലോ.

സാരണൻ—ഇത സത്യമാണോ, മായാവികളായ മാരിചാദി
കളെ തോല്പിപ്പാനുമാലും കഴിയുന്നതല്ലെല്ലോ.

ലക്ഷ്മണൻ— * മാരിചനെജ്ഞേയനയച്ചബാണം
ഭരണവട്ടത്തിലുടൻനഭസ്സിൽ ।
തിരിച്ചുകൊണ്ടോടിവെടിഞ്ഞുവോസം
ഹരിച്ചുവോയെന്നറിവില്ലപിന്നെ॥ (൪൧)

രാവണൻ—(കോപദീപ്തശ്വാസത്തോടുകൂടി)

* ഇന്നെൻഭൃത്യജ്ഞത്തിലഗ്നിചുട്ടുമോസൂര്യൻതവിപ്പിക്കുമോ
പിന്നെക്കാറ്റിഹതട്ടുമോഭവനമീത്താനദ്രരക്ഷിക്കയിൽ ।
സുന്ദര്യീയെയുമസ്സബാഹുവെയവൻസൈന്യത്തോടുംരാജവൻ
കൊന്നുവാഴ്ത്തിനുമുനീന്ദ്രനവനെക്കാപ്പാനുമുത്സാഹമൊ॥ (൪൨)
(എന്ന എഴുനിലുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—(തടുത്തുകൊണ്ട) മഹാരാജാവെ! തിരുമന
സ്സുകൊണ്ട ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണ, ഇനിമേൽ നടക്കുന്നതു കൂടി
കാണുക.

പൂർ

ജാനകീപരിണയം നാലാമങ്കം

ജനകൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ ഹൃദയത്തിന്നു പ്രസാദമുണ്ടാകുന്നു. [പ്രകാശം] രഘുകുമാരൻ മാരി ചെന്നു കാടിച്ചുകുളഞ്ഞുവാ?

വിശ്വാമിത്രൻ—ഉവ്വ.

സാരണൻ—[ആത്മഗതം] കഷ്ടം!

* കരബലമീലകേശനു

പരിപൂർണ്ണമായിരുന്നിതിതുപരെയും ।

തരണിയെരാഹുകണക്കെ

ഭേദാഗമിവൻകുറച്ചുദൃഢമതിനെ॥ (൪൩)

രാവണൻ—(പല്ലകടിച്ചുകൊണ്ടു) ഞാനീക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയെ വിടില്ല.

*കൈലാസംപൊക്കിയോരെന്നിരുപതു കരവുപോയതില്ലെങ്ങുമാശാ പാലനാരുകടക്കുംശരസാമിതനിഷംഗങ്ങളുണ്ടിന്നുപത്തും ।

കാലൻഗർവ്വംകുളഞ്ഞുള്ളിതുമറികമയൻതന്നവേലാണിനിക്കി-

ക്കാലംഞാൻകൂസുമാരെപ്പറകപടയിലെന്നുനിലാരുണ്ടെതുപ്പാൻ൪൪

വിദ്രുജ്ജിഹ്വൻ—വിരൽകൊണ്ടുളപ്പത്തിൽ മിടിച്ചു കൊല്ലാവുന്ന മനുഷ്യക്കുട്ടിയോടുകൂടി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടെന്തിനിത്ര കലശലായിട്ടു കോപിക്കുന്നു?

ശതാനന്ദൻ—രഘുകുമാരൻ മഹാ പരാക്രമശാലി തന്നെ.

ലക്ഷ്മണൻ—അതുകൊണ്ടല്ല.

* ഗുരുവാങ്കൈശികമാമുനി

വരനിഷ്പ്രേഷണമണിനെയിനിക്കും ।

പരിചോടുപദേശിച്ചു

തരസാദിപ്രാസ്രമന്ത്രജാലത്തെ॥ (൪൫)

വിദ്രുജ്ജിഹ്വൻ—തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ലക്ഷ്മണന്റെ വാക്കിനെ കേട്ടുവാ?

രാവണൻ—ഇതുകൊണ്ടു നാം ഭയപ്പെടുമൊ.

സാരണൻ—ആദ്യംമുതൽക്കേ വിശ്വാമിത്രൻ തന്നെയാണെന്നമ്മെ ദ്രോഹിക്കുന്നത.

വിശ്വാമിത്രൻ—[ആത്മഗതം] ജനകനും ശതാനന്ദനും എന്നെയും ഈ ബാലകന്മാരേയും വേറെ വിധമായി വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതിനാൽ ഇവരെ മായാവികളായ രാക്ഷസന്മാർ മുമ്പേതന്നെ വഞ്ചിച്ചിരിക്കുമൊ, ഇരിക്കട്ടെ. [പ്രകാശം] രാജൻ! ജനക! വത്സ! ശതാനന്ദ! നിങ്ങൾ ഏന്തൊ ഏന്നോടു പറവാൻ വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതെന്താണ്? പറയുവിൻ.

(ജനകൻശതാനന്ദനോട സംജ്ഞ കാണിക്കുന്നു.)

ശതാനന്ദൻ—

* ആരെങ്കിലുംജഗതിരാജസുതൻഗുണത്തെ
മാരാരിവില്ലിനെവളച്ചതിലോരിയെങ്കിൽ ।
പാരാതവന്നതിമുദാഖിലസൽഗുണങ്ങൾ
ചേരുന്നതൻമകളെയിജ്ജനകൻകൊടുക്കും॥ (൪൬)

വിശ്വാമിത്രൻ—(ചിരിച്ചു) നിങ്ങൾക്കു ഞങ്ങളിൽ കൂടി അ
വിശ്വാസം, അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊ ഗച്ഛികളായും മായാബലംകൊണ്ടു
പല രൂപങ്ങളേയും എടുപ്പത്തിൽ ധരിക്കുന്നവരായുമുള്ള രാക്ഷസ
ന്മാരുടെ ഇടയിൽ ആർക്കുവിൽ വിശ്വാസമുണ്ടാകുന്നു, അതുകൊണ്ടു
പരമേശ്വരചാപത്തെ ആരോപണം ചെയ്യാനായിട്ടു വരുന്നു.

ജനകൻ—ശതാനന്ദമഹേഷ്! അങ്ങുന്നതന്നെ ശിവ ചാപ
ത്തെ ഉപചരിച്ചു ഇവിടെ വരുന്നു.

ശതാനന്ദൻ—അങ്ങിനെതന്നെ (എന്ന പോയി)

രാവണൻ—

* ശങ്കരഗിരിയെയെടുത്തു—
ജെജൻകൈകൾക്കുപ്രയാസമായുള്ള ।
ശങ്കരവില്ലുകലപ്പാൻ
ശങ്കവൃന്ദാബലനേഷമതിയാമൊ॥ (൪൭)

വിദ്യജ്ഞിഹാപൻ—കഷ്ടം! കഷ്ടം! കഥയില്ലാത്ത ജനകൻ
എന്താണിങ്ങിനെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തതു, പരമേശ്വര ചാപത്തെ
കലപ്പാൻ ത്രൈലോക്യത്തിലൊരുത്തനുമില്ലല്ലോ.

രാവണൻ—(ആകാശത്തിൽ നോക്കി സീതയെ ഉദ്ദേശിച്ചു)

അയ്യോ! ഭാഗ്യമീനയായ ജാനകി!

* എന്തിഷ്ടൻപുത്രിയെന്നോത്തമമവസ്ഥലമാ—

യ്ക്കൊണ്ടുപോയിലനിന്നെ
നിന്നെച്ചോതിച്ചതില്ലിന്നുപന്നൊടൊരുനരൻ
തന്നെമോഹിക്കയാൽനീ ।

എന്നാൽവേളിക്കരാമൻവടിവിയലുമിനി—
ക്കീവിധംപന്തയത്താൽ

നിന്നെക്കിട്ടാതെയായുരൊറാവനം—

എന്താണങ്ങോട്ടു പറയേണ്ടതു. കഷ്ടം! കഷ്ടം!

* ഇനിനീവേളിയില്ലാതിരിക്കും॥ (൪൮)

സാരണൻ—തിരുമനസ്സിലെക്കു ഇവളുടെമേൽ ദയയുണ്ടെങ്കി
ൽഇപ്പോളിവളെ തസ്കരിച്ചതെന്നുകൊണ്ടുപോകേണ്ടതായിട്ടുതീർന്നു.

ശതാനന്ദൻ—(പ്രവേശിച്ചു) പരമേശ്വരചാപത്തെ ഇതാ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. (എന്നു ഇരിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ—ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര! അതിനെ നോക്കൂ.

രാമൻ—ഗുരുവിന്റെ കല്പനപോലെ

(എന്നു എഴുന്നീറ്റു വില്ലിന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

രാവണൻ—എന്ത, ഇവൻ ഭയപ്പെടാതെത്തന്നെ അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—ഒരു സമയം ഇവനിതിനെ ആരോപണം ചെയ്യുമോ.

സാരണൻ—ഒരുസമയം ഇവൻ സീതയെവേറാക്കുകയും ചെയ്യുമോ.

(അനന്തരം അല്പദൂരം മുന്തിലായി നടക്കുന്ന പ്രതിഹാരിയാൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരപ്പെട്ടവരായും രക്തവസ്ത്രത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചും ഇരിക്കുന്ന സീതയും മറ്റുള്ള കന്യകകളും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സീതാ—വന്ദകളേ! മഹാനഭാവനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി വന്നിട്ടുണ്ട്, അദ്ദേഹത്തെ നോം വന്ദിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ—[ആത്മഗതം]ഇതെങ്ങിനെ.

* റതനംസുധപോൽകാതി-
നാനന്ദംനൽകിടുന്നകിളിവാക്കാൽ ।
ഞാനനുഭവിച്ചുമായാ
ജാനകിവചനത്തെയോർക്കുന്നേൻ॥ (൪൯)

ഊർമ്മിളാ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയുടെ വാക്കിനെ നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലേ?

രാമൻ—(കണ്ടിട്ടു) [ആത്മഗതം] ഇവൾ തന്നെയോ സാക്ഷാൽ ജാനകി.

* ഇന്ദ്രസൗമ്യതയുണിനുള്ളരുചി-
യുദ്യാനത്തിലുള്ളാഗ്രഹം
നന്നായരാത്രിയതിന്റെശീശ്രഗമനം
മന്ദാനിലേശൈത്യവും ।
പിന്നെക്കേൾവിരസംകയിൽലാപനിയി-
ലെന്നുള്ളൻസുഖംകാണമതിൻ
മുന്നേകട്ടൊരുസുന്ദരാംഗിയെയിതാ
കാണുന്നുഞാൻസാമ്പ്രതം॥ (൫൦)

അതിനാലിവളെ കൈകൾകൊണ്ടു ദൃഢമായിട്ടു ബന്ധിക്കേണ്ടതാണ്. (ആലോചിച്ചു)

ശ്രീപരമേശ്വരചാപാ-
 രോപണമാംപന്തയംനിവൃത്തിച്ചാൽ ।
 ഭൂപുത്രിയെബന്ധിക്കാം
 കൈപാശത്താലതെന്നിയേവഹിയാ । (൫൧)

(എന്നു വേഗത്തിലടുത്തു ചെന്നു വില്ലിനെ നോക്കുന്നു.)

മാണ്ഡവി—ജ്യേഷ്ഠത്തി! ജാനകി! വിശ്വാമിത്രമഹർഷി രണ്ടു രാജകുമാരന്മാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു കേൾക്കുന്നു.

സീതാ—അതെ.

മാണ്ഡവി—അവരിൽ ഒരു കുമാരൻ ഏതൊ ഒരു കന്യകയുടെ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു കേൾക്കുന്നു.

സീതാ—(അസൂയയോടു കൂടി) ഹും എന്തു പറയുന്നു. മിണ്ടാതെ വരു, (എന്നു ലീലാകമലംകൊണ്ടു അടിക്കുന്നു.)

ഊർമ്മിളാ—(ചിരിച്ചു) ഹേ സീതേ! നിന്റെ ഈ പ്രവൃത്തി കൊണ്ടു മാണ്ഡവി പറഞ്ഞതിനെ നീ എന്തിനാണു നിന്റെ മേൽ വലിച്ചിടുന്നതു.

സീതാ—അസംബന്ധം പറയുന്ന ഊർമ്മിളേ! നീ ഭൂരത്തുപോ.

ശ്രുതകീർത്തി—ഹേ സീതേ! നീ എന്തിനാണിതിൽ ഇങ്ങിനെ കോപിക്കുന്നതു? അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നീ തന്നെ പറയ. ഈ കന്യകകളിൽ വെച്ചുരാണപിനെ സ്വപ്നത്തിൽ കാമസുന്ദരനായ ഒരു ക്ഷത്രിയ കുമാരനെ കണ്ടിട്ടു വേനക്കാലത്തിൽ പ്രവാഹം ക്രമേണ ചുരുങ്ങുന്ന മലഞ്ചോലപോലെ ദിവസംതോറും ചടുച്ചുവരുന്നതു? ആരുടെ ദേഹമാണു പിന്നെ ചാലുകൊണ്ടു ഉടനെ നന്നയ്ക്കപ്പെട്ട സ്വണ്ണപ്പാവപോലെ വെളുത്തിരിക്കുന്നതു? ആരാണു പിന്നെ വിജനമായും മനോഹരമായുമുള്ള ഉദ്യാനമദ്ധ്യത്തിൽ പഴുത്തിരിക്കുന്ന വലിയ ഫലങ്ങളുടെ ഭാരത്താൽ കൊമ്പുകൾ താണിട്ടുള്ള മാതളച്ചെടികളാൽ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ പ്രയാസമായും നല്ല തണലും ഭംഗിയുമുള്ള തെങ്ങുനോട്ടത്താൽ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും ഇരിക്കുന്ന പിച്ചുക വള്ളിക്കുടിലിൽ തണുപ്പുള്ള തളിരുകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മെത്തയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും, രാമച്ചുത്തിന്റെയും ചന്ദനത്തിന്റെയും രസങ്ങളാൽ നന്നയ്ക്കപ്പെട്ട രണ്ടു കുചാതങ്ങളിലും പുതിയ ചന്ദ്രക്കലപോലെ മനോഹരങ്ങളായ അല്പിതാണ്ടുകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മാലകളെ ഏടുവിടാതെ അണിഞ്ഞുകൊണ്ടും, അരികിലിരിക്കുന്ന സഖികളുടെ കൈകൾകൊണ്ടു വീശുന്ന താമരയില വീശറിയിൽ നിന്നു അതി ശീതമായുരുന്ന മന്ദപായുവിനെ ഏറ്റുകൊ

ണ്ടും, ദിവസങ്ങളെ കഴിച്ചു കൂട്ടുന്നത്? എന്നുമാത്രമല്ല, ആരാണ് പിന്നെ പ്രഭാതത്തിലുണർന്നിട്ട സഖികളോട് സ്വകാര്യമായിട്ടിങ്ങിനെ പറയുന്നത്?

മാണ്ഡവീ—ശ്രുതകീർത്തി! പറയൂ: പറയൂ: എങ്ങിനെയാണു പറയുന്നത്?

സീതാ—ശ്രുതകീർത്തിയാണങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

ശ്രുതകീർത്തി—

* വല്ലഭോജ്ഞാർക്കുവരികിലുടനെയൻ

മുന്നിലായ് രാമനപ്പോൾ

മെല്ലെസ്വപ്നേവരുന്നണ്ടരികിലവനിൽ-

നേഷണിൻദാസനെന്നും ।

ചൊല്ലുന്നതുകൊങ്കുമുടുന്നൊരുപുടവയെ

നിക്കുന്നു, ഞാൻ ചില്ലികോപാൽ

തെല്ലാട്ടുമ്പോൾതൊഴുന്നതുകുപടമൊടുമുഖേ

ചുംബനം ചെയ്തിടുന്നു॥ (൫൨) എന്ന

(ഊർമ്മിയും മാണ്ഡവിയും സീതയുടെ മുഖത്തെ നോക്കുന്നു.)

സീതാ—[ആത്മഗതം] (അധികലജ്ജയോടുകൂടി) ഇവർക്കു എന്റെ സകല വർത്തമാനവും മനസ്സിലായി. ഇനി എന്താണു വഴി [പ്രകാശം] (ധൈര്യത്തോടുകൂടി) നിങ്ങളെയല്ല ഇപ്പോൾ ശകാരിക്കേണ്ടത, എന്നാൽ പരിചാസശീലയായും, എന്റെ സഖിയായുമുള്ള ആ ശീലവതിയെ തന്നെയാണു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൾ ശ്രുതകീർത്തി കുട്ടിയാണെന്നുവിചാരിച്ചു കളിയാക്കുവാൻ വേണ്ടി “സീതാ ഒരുപുരുഷനിൽ ആഗ്രഹിച്ചവൾപോലെ ചടച്ചും പെട്ടുത്തും പല്ലവശയനത്തിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും അങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു ഇങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു” എന്ന അനുചിതങ്ങളായ വാക്യങ്ങളെ എപ്പോഴും ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

മാണ്ഡവീ—(മുൻഭാഗത്തുനോക്കിട്ട) ഇതെങ്ങിനെ? പാതാളരസ്യതുല്യമായിരിക്കുന്ന ഇരിമ്പുപെട്ടിയുടെ ഉള്ളിൽ കിടക്കുന്നതായും നിത്യവും അർച്ചനം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടുപറ്റിയിരിക്കുന്ന ചന്ദൻ ബിന്ദുക്കളാൽ മനോഹരമായും ഉള്ള ശ്രീപരമേശ്വര ചാപത്തെ ഇവിടെ കൊണ്ടു വന്നിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ സമീപത്തിൽ തന്നെ കാണുന്നവർക്കു ബാലചന്ദ്രനെന്നു പോലെ നേത്രാനന്ദത്തെ കൊടുക്കുന്ന സൗന്ദര്യത്തോടും കനക മാലയാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന ശിവധ്വജത്തോടും, സന്ധ്യാസമയത്തിൽ വിരിഞ്ഞ നീലോല്പലത്തിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ദളംപോലെ ശ്രാമളമായ

ദേഹത്തോടും, കണ്ണത്തോളം നീണ്ടും താമരദളംപോലെ മനോഹരങ്ങളായും വിശാലങ്ങളായും അരികിൽ തുടുത്തുമിരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങളോടും, ആനക്കുട്ടിയുടെതുമ്പിക്കെപ്പോലെ നീണ്ടും തടിച്ചുമിരിക്കുന്ന ബാഹുദണ്ഡങ്ങളോടുംകൂടി ഈ ആശ്രമ ഭൂമിക്കലങ്കാര ഭൂതനായി കാണപ്പെടുന്ന ഇവനാരാണ്?

സീത—(നോക്കിട്ട) [ആത്മഗതം] എന്താണിത്, ഇവന്റെ ആകൃതി സ്വപ്നത്തിൽ കാണപ്പെട്ട ആ പ്രിയജനത്തിന്റെ ആകൃതിക്കൊത്തിരിക്കുന്നു, അതിനാലേന്റെ ആഗ്രഹം സഫലമായതുപോലെ തോന്നുന്നു, ഇവന്റെമേലത്യാ ഗ്രഹത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന എന്നെ, ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച വീരനാണെങ്കിലും കാമദേവൻ സ്രീ ജനങ്ങളോടെതൃക്കുന്നതിനാലുണ്ടാകുന്ന ഭൂഷിത്തിയെ ആലോചിക്കാതെ ശരങ്ങളെ ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ടു ബാധിക്കുന്നു. ചന്ദ്രനും സമുദ്രവാസത്താൽ സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള കാളകൂടവിഷത്തെ കളങ്കമാണെന്നുള്ള വ്യാജത്താൽ വഹിച്ചുകൊണ്ടു എന്നെ തവിപ്പിക്കുന്നു, മന്ദവായുവും ദക്ഷിണദിക്കിലുള്ള പരിചയത്താൽ പകന്നിട്ടുള്ള യമന്റെ ക്രൂരതയോടു കൂടി എന്റെ പ്രാണനെ അപഹരിപ്പാനായി സഞ്ചരിക്കുന്നു,

(എന്ന എല്ലാകന്യകകളോടുംകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

ശതാനന്ദൻ—മഹാരാജാവെ! കണ്ടാലും ഈ രഘുകുമാരൻ—
ജനകൻ—

* നോക്കുന്നവൃഷ്ടമഞ്ഞൂർഭടരുടെവലിയാൽ ശബ്ദമാണെടുചക്രം
തൂക്കിടുംവണ്ടിയിന്മേൽവിലസിടുമൊരയഃപെട്ടിയുൾചേൻചാപം ।

വിശ്വാമിത്രൻ— *ചൊക്കിക്കൊണ്ടുനിർത്തുന്നിതുളവി കളിയായ്

ലക്ഷ്മണൻ— *താഴ്ന്നിത്താണാശ്ശുകെട്ടുന്നു

ജനകൻ—(സന്തോഷാശ്ചയ്തങ്ങളോടുകൂടി)

* ഊക്കോടൊന്നങ്ങിഴുകുന്നിതു

ശതാനന്ദൻ— * കിമിഹകമിക്ഷേണ്ടുപൊട്ടിച്ചുവെല്ലൊ॥ (ഐ)

ജനകൻ—(ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

* ഈരാമാകഷണത്താൽ ത്രുടിതമരധനുസ്സിന്റെ പാരിച്ചുപോഷം
പോരംകുലാൻതമേഘലോപനിയൊടുസമമെങ്ങുംമഴങ്ങുന്നഭീത്യാ ।
പാരംമുഹൂർത്തിച്ചിടുന്നത്രഭൂവമുടനെപതിച്ചുങ്ങണിക്കുന്നുസുസ്ഥ-
നാരായണതാണിതെന്നോർത്തവിലരുമധികംവിസ്മയിക്കുന്നുലോകേ ।

ശതാനന്ദൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] (ജനകനോട്)

* കുശികസുതനിവന്താൻനിൻസുഹൃത്താംമുനീന്ദ്രൻ
ശിശുവരവിവർത്തനേരാമസൗമിത്രിമാരുഃ ।
നിശിചരരിഹമുനേവന്നപേർമുണമെന്നായ്
ഭൃശമവനിചമൗഃല!തീച്ചയായില്ലേ?യിപ്പോൾ ॥ (൫൫)
ജനകൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] തീച്ചയായി.

ശതാനന്ദൻ—[സ്വകായ്മായിട്ട] ഭാഗ്യത്താൽ നോം മായാ
സമുദ്രത്തിൽനിന്നും, മനോരഥസമുദ്രത്തിൽനിന്നും കരകേറി.
വിശ്വാമിത്രൻ—ജനകരാജാവേ! കേട്ടാലും.

* രാമൻതാണവലിപ്പൊടി ചൂഹരചാപത്തിന്റെറാൽകാരമി
പ്രോമത്തിങ്കലശേഷഭീതികരമായെങ്ങുംമുഴങ്ങുവിധൗ ।
ധീമാനാംവിധിവാടച്ചുഭൃശമായ്രക്ഷിക്കുവാൻകന്തയെ
വാമാംഗംമുറുകെപ്പിടിച്ചുഗിരിശൻരൂനംവലങ്കുയിനാൽ ॥ (൫൬)
ജനകൻ—ഇത സത്യംതന്നെ.

വിദ്രുജ്ജിഹ്വൻ—ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മഹാബലവാൻ തന്നെ
എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

* പണ്ടുണ്ടായുള്ളൊരത്യാളതയമപൂരയുദ്ധത്തിൽ
വക്ത്രങ്ങൾപത്തും
കൊണ്ടൊന്നിച്ചിട്ടശാസ്യൻവിഭവധികരുഷാ
ചെയ്തുചണ്ഡാട്ടമാസം ।
ഉണ്ടായിശന്തികാതിന്നതുപൊഴുതതിമാലിന്നതോ-
ടൊത്തിരിക്കു-
ന്നങ്ങിശ്രീകണ്ഠചാപത്തിനെരമുശിശുപൊട്ടിച്ചു
പൊങ്ങുന്നശബ്ദം ॥ (൫൭)

സാരണൻ—വിദ്രുജ്ജിഹ്വനെന്താണു വണ്ണിക്കുന്നത്? ഭഗവാ
നായ ശ്രീ പരമേശ്വരന്റെ ചാപത്തെ മുറിച്ചുത മഹാരാജാവിന്റെ
മനോരഥമുലച്ചേദമല്ലേ?

രാവണൻ—(വിദ്രുജ്ജിഹ്വനോട) (കോപത്തോടുകൂടിചിരിച്ചു)

* ശ്രീകണ്ഠൻവില്ലൊടി ചിട്ടവനിമകളെയി
രാഘവൻവേൾക്കുമിപ്പോ
ഭേകീടുംമൈഥിലൻതാനതിനുമനുവദി
ച്ചിട്ടമിശ്നാമിസുന ।
ഭൂകന്യാവേളിമോഹിച്ചിതരവടിവിയ
ന്നിങ്ങമോവന്നപോലെ
പോകുംതൊന്നെങ്ങിനെയെൻപുരമതിലിഹനി
യെന്തുചിന്തിച്ചിടുന്നു? ॥ (൫൮)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[ആത്മഗതം] ഈ രാവണൻ വളരെ കോ
വിച്ചിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇവനെ അനുസരിച്ചിരിക്കാം, [പ്രകാശം]
ഈ സമയത്തിലുചിതമായ പ്രവൃത്തി ഇന്നതാണെന്ന എല്ലാം അറി
വുള്ള തിരുമനസ്സിലെക്കു ഞാൻ ബോധിപ്പിക്കണമെന്നില്ലല്ലോ.

രാവണൻ—എന്നാൽ കേൾക്കൂ,

*കൊന്നിടേണം മദനചരരെക്കൊന്നിനിക്കുള്ളിൽ വൈരം
തന്നുളോരിദൃശരഥസുതൻതന്നെയൊന്നാമതായി ।
എന്നിച്ഛൻതാൻ ജനകനൃപനെന്നാലുമീവഞ്ചനത്താൽ
കൊന്നിട്ടിപ്പോളിവനെയുമുടൻ സീതയെക്കൊണ്ടുപോണം ॥ (൫൯)

സാരണൻ—ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ—

* കയ്യിലുള്ള ഗദകൊണ്ടു മാറിടമടിച്ചുടച്ചു നശ്വാലകൻ
മെയ്യിലുള്ള പുതുമാംസമായിടുമൊരുപ്പിരിട്ടതു സമേതമായ് ।
അയ്യ: ഞാൻ ജനകകണ്ണമിപ്പൊഴുതുവളിനാലുടനറുത്തു മോ
ചെയ്യവൻ രധിരചാനമാഗളമതിന്നു കല്പനതരേണമെ ॥ (൬൦)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—[ആത്മഗതം] ഈ രാമൻ വിശ്വാമിത്രനാ
ൽ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട സുകല ദിച്ഛാസ്രമന്ത്രങ്ങളോടുകൂടിയും മഹാ
ഗംഭീരപരാക്രമശാലിയായുമിരിക്കുന്നു, അതിനാലിവന്റെ മുമ്പാകെ
യുദ്ധത്തിൽ രാവണമഹാരാജാവു കൂടിനില്ക്കുവാൻ ശക്തനാകയില്ല,
പിന്നെ ഈ സാരണന്റെ കഥ പറയാനുണ്ടോ, [പ്രകാശം] മരീ:
മൃഡ! എന്താചിലയ്ക്കുന്നു? മഹാരാജാവേ! പ്രസാദിച്ചപ്പം കേൾക്കേ
ണമെ,

രാവണൻ—മന്ത്രികളിൽ ഞാൻ വിനയമുള്ളവനാണ്,

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ—* ആലോചിയാതുള്ളൊരു കർമ്മവല്ല
കാലത്തിലും ദൃഗ്ദ്ധമായ് വിക്കും ।
ആലോചനാപൂർവ്വകമായതെങ്കിൽ
കാലാന്തരേ മംഗളമേറുമേകും ॥ (൬൧)

അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ *രാമനെയെങ്ങിനെ കൊല്ലാം
ഭ്രമകളെക്കിട്ടുമെങ്ങിനെയിതെല്ലാം ।
ആമാല്യവദാദികളോടു
നാമാലോചിച്ചു ചെയ്തവേണ്ടവിധം ॥ (൬൨)

രാവണൻ—ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നോമ്പുഷ്ടകവിമാനത്തി
ൽ കേറി വേഗം ലങ്കാപുരത്തിൽ തന്നെ ചെല്ലുക, ഈ ജാനകീദർശ
നസന്തോഷംകൊണ്ടിപ്പോൾ പ്രയോജനമെന്താണ്, ഇവളെ ബ

ലാൽക്കാരത്താൽ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണെന്ന തീർച്ചപ്പെട്ടില്ല,
(എന്ന സാരണ വിദ്യജ്ഞിമാന്മാരോടു കൂടി പോയി)

ജനകൻ— (സന്തോഷവിനയങ്ങളോടുകൂടി)

* അമ്പിലെൻകായ്സിദ്ധിക്കായ്
വൻപ്രയത്നങ്ങൾചെയ്തതിൽ
മുമ്പനാഗാധിപംശേനോ!
കമ്പിടന്നുഭവാനെന്താൻ ॥ (൬൩)

ശതാനന്ദൻ—ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്!

* ക്ഷിതിജയെരാമനാൽകാം
കുതുകാലീലകൃണന്നുമ്മിളയെ ।
ശ്രുതകീർത്തിയെശത്രുഹ്നുന
മതുപോൽഭരതന്നമിന്നമാണ്ഡവിയെ ॥ (൬൪)

വിശ്വാമിത്രൻ—കൊള്ളാം, കൊള്ളാം,

സീതാ—[ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥവല്ലഭനായ ഇദ്ദേഹം ശ്രീപരമേശ്വര ചാപത്തെ, ആനക്കുട്ടി കരിമ്പിനെ എന്ന പോലെ, ക്ഷണത്തിൽ പൊട്ടിച്ചുപൊ? ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! [പ്രകാശം] ഊമ്മിളേ! ഇതെന്താണ്?

ഊമ്മിളാ—ഛാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഈ രാക്ഷസമാരനാൽ മുറിക്കപ്പെട്ട പരമേശ്വരചാപത്തിന്റെ, പ്രളയകാലമേഘഗജ്ജിതംപോലെ ഭയങ്കരമായ ശബ്ദത്താൽ നോം പേടിച്ചു വിറച്ചും, അന്യോന്യം കൈകൾകൊണ്ടു ദേഹത്തെ മുറുകെ പിടിച്ചും, നേത്രാഭവിനങ്ങളെ അടച്ചുംകൊണ്ടു, ഈ ഒരു ക്ഷണനേരത്തെ അതി പ്രയാസത്താൽ കഴിച്ചു കൂട്ടി.

മാണ്ഡവി—അതുകൊണ്ടു നോം വിശ്വാമിത്ര മഹഷിയുടെ പാദവന്ദനം ചെയ്തിട്ട അന്തഃപുരത്തിലെക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.

ശ്രുതകീർത്തി—അങ്ങിനെ ചെയ്യുക.

ജനകൻ—(ആനന്ദ സ്തോമ ബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി)

വര: വര: ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര!

* ദിനകരകുലമൗലേ!മൽപ്രതിജ്ഞാംബുരാശി-
ക്കുറവമളജവീര്യംപുണ്ടഹേകണ്ഠധാര! ।
തന്നവിൽമഹിതമല്ലംയൗവനംചേന്നനീയെൻ
തനയയുടെമഹത്തായുള്ളമുൻജന്മപുണ്യം ॥ (൬൫)

(രാമൻ മുഖം താഴ്ത്തി വിശ്വാമിത്രസമീപത്തിലിരിക്കുന്നു.)

പ്രതിഹരരി—ഇതാ കന്യകകൾ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീതാ—(നോക്കിട്ട) ഇതാ പരമേശ്വര ചാപത്തെ മുറിച്ചാളി
വിടെ തന്നെയിരിക്കുന്നു, എന്റെ കയ്യും കാലും ഭയത്താൽ വേ
ണ്ടപോലെ പ്രസരിക്കുന്നില്ല.

(എന്ന മാന്ധവിയുടെ അരികിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഗമിക്കുന്നു)

രാമൻ—[ആത്മഗതം]

*കുന്തൽകണ്ണിയെന്നോക്കുവാൻകുതുകമേടോടിടുമെൻകണ്ണിനെ-
ച്ചെന്നിട്ടാശുതടുത്തിടുന്നുവിനയംപാരംഗുരോസ്സന്നിയെ .
നന്നായിട്ടിവരുകാലിലുള്ളമണിമഞ്ജീരസ്വനംകാതുകൾ-
ക്കിന്നേററംസുഖമേകിടുന്നിതതിനാൽഞാൻധന്യനായിലയൊന്നു

ഊർമ്മിളാ—[ആത്മഗതം] പരമേശ്വര ചാപഭഞ്ജനം ചെയ്ത
ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ ഉരക്കിയ തങ്കംപോലെ ഗൗരവ
ണ്ണുമായും, മനോഹരമായും, ഉള്ള ദേഹത്തോടുകൂടിയ ലക്ഷ്മണൻ ഇ
രിക്കുന്നുവോ, ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ട നേരത്തിൽ എന്റെ മനസ്സു
കാമദേവനു കളിപ്പാനുള്ള മാൻ കട്ടിയായി തീർന്നു. ഇതെങ്ങിനെ

(എന്ന ജനകന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

ലക്ഷ്മണൻ—[ആത്മഗതം]

* ചരടാലെയെന്നതുകണക്കെന്തനമീ
വരമഞ്ജുഭാഷിണികടാക്ഷമാലയാൽ ।
പരിചോദിഴുത്തമചിത്തമിങ്ങുപിൻ
തിരിയുന്നതില്ലുപുനരെതുചെയ്യാതാൻ" (൬൭)

(എന്ന പരാജയമായിരിക്കുന്നു.)

ജനകൻ—മഹാനുഭാവനായ ഈ കൌശികമഹർഷിയെ വത്സ
കൾ നമസ്കരിക്കവിൻ.

കന്യകകൾ—ആയ്! താതപാദങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിശ്വപാമിത്രൻ—വത്സകൾക്കു അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(കന്യകകൾ കുറച്ചു മാറി നിൽക്കുന്നു.)

വിശ്വാമിത്രൻ—ഞനിപ്പോൾ തന്നെ യാഗമാരംഭിക്കാം. മഹാരാജാവേ! അങ്ങും പ്രതിജ്ഞയെ നടത്തുക.

ജനകൻ—എടോ! പ്രതിഹാരി! അധികാരികളോടു പറയൂ.

*ദ്വാരദേശമതിലെങ്ങുമായുക്തപവാഴഭംഗിയൊടുനാട്ടണം
ചോരിൽവെങ്കിലികളിട്ടഗാരമതിൽനല്ലചിത്രമെഴുതിടണം ।
തോരണങ്ങൾസുമമാലകൊണ്ടിഹവിതാനവുപൂരിനിറയ്ക്കണം
ചാരുസാമ്പ്രതമടുത്തുകൂടിതനയാവിവാഹസുമഹോത്സവം॥ (നൃപ)

പ്രതിഹാരി—കല്പനചോലെ (എന്ന ചോയി)
(അണിയറയിൽ)

* വിരവിൽനിജപുരത്തിങ്കൽനിന്നാശ്രമേ
ധരണിപതിവരൻകോസലേശൻമുദാ ।
പരിജനയുതനായ്ക്കുന്നിരിക്കുന്നതൽ-
തരഗകരികളാൽതിങ്ങിയെങ്ങുംക്കുമാ॥ (നൃൻ)

ജനകൻ—ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്! ദേവവ്രതനാണു ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത. അതുകൊണ്ടു പുരോഹിതനായ ഈ ശതാനന്ദമുനിയോടും, രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടും, വത്സകളായ സിതാദികളോടുംകൂടി നോം തന്നെ ചെന്ന ചിരന്തന സ്നേഹിതനായിരിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവിനെ വിനയത്തോടുകൂടി എതിരേറ്റു സൽക്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

വിശ്വാമിത്രൻ—അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

ജനകൻ—ഹേ: ദേവവ്രത! അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളോടുകൂടി വന്നിരിക്കുന്ന ദശരഥ മഹാരാജാവിനെ സൽക്കരിപ്പാനാക്കുവാൻ നമ്മുടെ അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളേയും വഴിയേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരൂ.

(എന്ന എല്ലാവരും ചോയി)

❧ * ഇങ്ങിനെ നാലാമങ്കം. * ❧

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

അഞ്ചാമങ്കം.

(അനന്തരം വിരാഡൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

വിരാഡൻ—*ജനസ്ഥാനേവാഴ്ചമുനികളുടെരക്ഷാത്ഥമുതനെ
ഹനിച്ചിടാൻരാത്രിഞ്ചരരെഇതിരാമന്റെരശപഥം ।
കനക്കുങ്കോപാൽകേട്ടഥസഖിവരൻരാമനെജവം
ഹനിപ്പാനായെന്നെപ്പരിചിനൊടയച്ചാൻവനഭൂവിഥ
(ഗവുത്തോടുകൂടി മന്ദമാസം ചെയ്തു.)

* ബലവാൻരാക്ഷസരാജാ
ബലമേറുവരൻപാർക്കിലവനെക്കാൾ ;
ബലമുണ്ടതിലുംലവന്നൻ
ബലമുണ്ടതിലുംനമുക്കുസമനേവൻ॥ (൨)

എന്നാൽ രാവണൻ കേകസിയുടെ പുത്രനായതുകൊണ്ട്, ല
ങ്കാരാജ്യത്തിൽ രാജാവായിരിക്കുന്നത നമുക്കു സമ്മതം തന്നെ.
(വിചാരിച്ചു) അതുകൊണ്ട്! അതുകൊണ്ട്!

* കിമദ്യചാല്പേണ്ടതുരാലവന്റെ
ഹിമംദ്രിപോലേറമുറച്ചുധൈയ്യം ।
സമസ്തരാൻരാത്രിചരക്കുമൊന്നി-
ച്ചമഷ്ടമേകുന്നിതിവൻപ്രതിജ്ഞാ॥ (൩)

അതിനാലിപ്പോൾ വരൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ തന്നെയും
ഞാനിവനെ ശാസിക്കേണ്ടതാണ്. ഞാനിപ്പോൾ കോകിലരൂപം
ധരിച്ച ഇവനെ കാണുകയും ചെയ്തു, ഇവനിതാ സീതയോടു കൂടി
സംസാരിച്ചുകൊണ്ട് വിജനമായും, മനോഹരമായും, വിരിഞ്ഞിട്ടു
ള്ള മൊട്ടുകളോടുകൂടിയ വലിയ ഇരഞ്ഞി വൃക്ഷങ്ങൾകൊണ്ട് നല്ല
നിഴലും തണുപ്പുമുള്ളതായും, ഇരിക്കുന്ന ഉയർന്ന പച്ചതടത്തിലുള്ള
ശിലാതലത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ലക്ഷ്മണനും ചന്ദനവാദികാ സമീ
പത്തിലുള്ള പണ്ണശാലയുടെ ദ്വാരദേശത്തിൽ ആവനാഴികളും ചാ

പഞ്ചാണങ്ങളും വെച്ചുകൊണ്ടും, ഉറയിൽനിന്നു വാളിനെ ഉൾ വി
ടിപ്പുകൊണ്ടും, ഉറപ്പായിട്ടാകാശത്തെ നോക്കുന്നു. അഹോ! ഇവ
ന്റെ ഗാഢീയുമെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു, ധൈര്യത്തോടും ഉറപ്പോടും
കൂടിയുള്ള സ്ഥിതിയെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു, (ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടുകൂടി.)

* കയ്യു കേരവുമുള്ള ലക്ഷ്മണനെയും കൂടി ജ്ജയിച്ചിടുവാൻ
വയ്യല്ലോ മമരാഘവന്റെ കഥയെ ചൊല്ലേണമോ പിന്നെ ഞാൻ ।
പൊയ്ക്കായിട്ടു കൊണ്ടു രാമവടിവാൻ റിപ്പോളം സീതയെ
പയ്യുക്കട്ടമകൊണ്ടു ചെന്നു രഹസിക്രിഡിക്കുവാൻ സൗഖ്യമായ് ॥ (൪)

* പിരികിൽ കാന്തയെ രാമന
മരണം വരുമഗ്രജൻ നശിച്ചെങ്കിൽ ।
വരുമഥ ലക്ഷ്മണനും മൃതി
വരനുള്ള ഭിലാഷവും ഫലിച്ചിടും ॥ (൫)

അതുകൊണ്ടു, സീതാ ഏകാകിനിയാ യി പുറത്തേക്കു പോരുന്ന
തിനെ കാത്തുകൊണ്ടു, ഞാൻ അതി ഭൂമിപ്പുറത്തു ഈ കോവിദാര
വനത്തിൽ വസിക്കാം. ഇവിടെ ജടായുവിനെ കാണാനുമില്ല, അ
വൻ ജ്യേഷ്ഠനായ സന്യാതിയെ വന്ദിപ്പാൻ പോയിരിക്കും നിശ്ചയം.

(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട) ഇവളാര, ലങ്കാദീപത്തിൽ നിന്ന
വന്നിരിക്കുന്ന ശുപ്തണവയൊ, ഇരിക്കട്ടെ രാവണമഹാരാജാവി
ന്റെ ക്ഷേമ വർത്തമാനത്തെ ചോദിക്കാം. (എന്നു ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

(അനന്തരം ശുപ്തണവാ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശുപ്തണവാ—“പഞ്ചവടിയിൽ താമസിക്കുന്ന രാഘവരാജന്റെ
പത്നിയായ ജാനകിയെ ഇനിക്കു വേണ്ടി നീ അപഹരിച്ചു കൊ
ണ്ടു വാ” എന്നു അഗ്രജനായ രാവണമഹാരാജാവു എന്നു അ
യച്ചിരിക്കുന്നു. നന്തിന്റെ രൂപം ധരിച്ചു ഞാൻ, ഭർതൃസമീപ
ത്തിലിരിക്കുന്ന ആ സീതയെ കാണുകയും ചെയ്തു. എന്നാലവളെ
എങ്ങിനെയാണു അപഹരിപ്പാൻ കഴിയുന്നതു എന്നു ഞാൻ ആ
ചോചിക്കുന്നു, അല്ലെങ്കിൽ ഇതിരിക്കട്ടെ.

* ശ്രാമനയുല്പലം പോലെ
കാമനെപ്പോൽ മനോജ്ഞനാം ।
രാമനെക്കണ്ടു നേരംമേ
കാമൻ കടുമനസ്സിനെ ॥ (൬)

അതിനാൽ സീതാരൂപത്തെ ധരിച്ചു ഞാൻ, ഏകാകിയാ യി
പുറത്തുപോരുന്ന രാമനെ ഭൂത്തു വെച്ചു പിടിച്ചു, ഹേമകൂടപർവ്വത
ത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി ഇവനോടുകൂടി ഇഷ്ടംപോലെ ക്രീഡിക്കുന്നു
ണ്ടു. (എന്നു ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

വിരാഡൻ—ഹേ: ശുപ്തനവേ! നീ സുഖമായി വരുന്നുവോ?
 ശുപ്തനവാ—വിരാഡനൊ, ആയ്! അങ്ങക്ക സൗഖ്യം തന്നെയല്ലേ?

വിരാഡൻ—രാവണ മഹാരാജാവിന്നു ക്ഷേമമല്ലേ?
 ശുപ്തനവാ—ക്ഷേമമുണ്ടാകും. നിവിചാരനായിട്ടിരുന്നുവെങ്കിൽ,
 വിരാഡൻ—[ആത്മഗതം] എന്നതാണു അദ്ദേഹത്തിന്നു വിചാരം. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ കൊല്ലുവാനായി രാമൻ ചെയ്ത ശപഥത്തെ മഹാരാജാവു കേട്ടുവോ?

ശുപ്തനവാ—കേൾക്കുകയും ചെയ്തു, മേൽവേണ്ടത മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിക്കുകയും ചെയ്തു, അകമ്പനെന്ന ചാരൻ മുഖാന്തരം മറാക്കും അറിവാൻ പാടില്ലാതെ എന്തൊ ഒരു വർത്തമാനം ഖരനോടു പറവാനായിട്ടു അയക്കുകയും ചെയ്തു.

വിരാഡൻ—[ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഖരനെ നന്നെ ബഹുമാനത്തോടു കൂടി ഇങ്ങിനെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞയച്ചതു. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ ശിക്ഷിപ്പാൻ തന്നെയാണു ഈ ക്ഷത്രിയ കുമാരന്മാർ വന്നിരിക്കുന്നതു, എന്നു തോന്നുന്നു.

ശുപ്തനവാ—അങ്ങ കേൾക്കണേ, മഹാരാജാവു തന്നെയാണു ഈ അനന്തർമ്മത്തെ ഉണ്ടാക്കി തീർത്തതു.

വിരാഡൻ—(ആദരത്തോടുകൂടി) കേൾപ്പാൻ ഞാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

ശുപ്തനവാ—ജനകനെന്നു പേരായ ഒരു രാജാജി ഉണ്ടു.

വിരാഡൻ—ഞാനറിയും, ശിവഭക്തനായതുകൊണ്ടു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽ മഹാരാജാവിന്നു വളരെ സ്നേഹമാണു.

ശുപ്തനവാ—അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രിയായ സീതാ രാമനിൽ അനുരക്തയായിരിക്കുന്നു, എന്നറിഞ്ഞ മഹാരാജാവു രാമവേഷം ധരിച്ചു അവളെ വിവാഹം ചെയ്യാനായിട്ടു പോയിരുന്നു.

വിരാഡൻ—[ആത്മഗതം] അവളിൽ എന്റെ മനസ്സു ചെന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സും ചെന്നിരിക്കും, [പ്രകാശം] പിന്നെയൊ.

ശുപ്തനവാ—അനന്തരം സീതാവിവാഹത്തിങ്കൽ ശിവചാപാരോപണത്തെ ജനകൻ പന്തയമായി നിശ്ചയിച്ചു.

വിരാഡൻ—രാക്ഷസനായതുകൊണ്ടു മഹാരാജാവിന്നു അതസാധ്യമാകുന്നതല്ലല്ലോ.

ശുപ്തനവാ—അതുകൊണ്ടു തന്നെ രാജപുത്രനായ രാമൻ സീതയെ വിവാഹം ചെയ്തു.

വീരാധൻ—പിന്നെയൊ.

ശുപ്താ—അനന്തരം, സമീപ്തൻ പാടില്ലാത്ത കോപം കൊണ്ടും, അസൂയകൊണ്ടും, ലജ്ജകൊണ്ടും, അനരാഗംകൊണ്ടും, പരവശനായിട്ട എന്റെ ഭ്രാതാവ ലങ്കാപുരത്തിൽ വന്ന മാല്യവാൻമുതലായ മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിച്ചു ഒരു കാര്യം നിശ്ചയിച്ചു.

വീരാധൻ—പിന്നെയൊ.

ശുപ്താ—അനന്തരം ശിവഭക്തനായ പരശുരാമനെ ശിവാചാരത്തെ മുറിച്ചു വർത്തമാനത്തെ അറിയിച്ചു കോപത്തെ ഉണ്ടാക്കി അദ്ദേഹത്തിനെ രാമവധത്തിനായി പറഞ്ഞയച്ചു.

വീരാധൻ—പരശുവിനെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം സകല ക്ഷത്രിയന്മാരേയും വധിക്കാമെന്ന ചെറു പ്രതിജ്ഞയാകുന്ന സമുദ്രത്തിന്റെ കരകണ്ടാളല്ലേ, പിന്നെയൊ.

ശുപ്താ—അനന്തരം വീരനായ ആ രാജകുമാരൻ കോപിച്ച പരശുരാമങ്കൽ നിന്ന മഹാവിഷ്ണു ചാപത്തോടുകൂടി ശക്തിയേയും ഗ്രഹിച്ചു പുണ്യലോകഗതിയെ തട്ടത്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ മദത്തെ അടക്കി.

വീരാധൻ—(വിഷാദത്തോടും അതൃപ്തത്തോടും കൂടി)

* മൂന്നാംരാവണഗർവ്വം
തന്നടൈകകൊണ്ടുതീർത്താരജ്ജനനെ ।
കൊന്നവനെവെന്നരാഘവ-
നെന്നാൽത്രൈലോക്യവുഞ്ജയിച്ചിതവൻ॥ (൭)

പിന്നെയൊ.

ശുപ്താ—അനന്തരം മഹാരാജാവിനാലയക്കപ്പെട്ട വിദ്യജിഹ്വൻ മുതലായവർ മന്ധരയിലും, കൈകേയിയിലും, ദശരഥമഹാരാജാവിങ്കലും, ചെന്നാവേശിച്ചു.

വീരാധൻ—പിന്നെയൊ.

ശുപ്താ—അനന്തരം “മുഖെ ഭർത്താവു തന്നിട്ടുള്ള രണ്ടു വരങ്ങളിൽ ഒന്നിനാൽ രാമനു വനവാസവും, മറ്റൊന്നിനാൽ ഭരതനു രാജ്യാഭിഷേകവും, നൽകുവാനായി ഭർത്താവിനോടപേക്ഷിക്കണം” എന്ന മന്ധരയുടെ നിബന്ധത്താൽ കൈകേയി അങ്ങിനെ തന്നെ എന്ന കോപാഗാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

വീരാധൻ—പിന്നെ എന്താ നിശ്ചയിച്ചത, അപ്രകാരം ആ കൈകേയിയാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട ആ ദശരഥരാജാവ വൃദ്ധനാണെങ്കിലും ഭാര്യയിലുള്ള ആഗ്രഹം നിമിത്തം പുത്രനെ വനത്തിന്നയച്ചു അല്ലേ.

ശുദ്ധ്വം—അനന്തരം വന്നത്തിന്ന പുറപ്പെട്ട രാമന്റെ പിന്നാലെ ലക്ഷ്മണനും സീതയും പുറപ്പെട്ടു. പിന്നെ തന്റെ ദേഹത്തിൽ നിന്ന രാക്ഷസാവേശം വേർപെട്ടപ്പോൾ ദശരഥമഹാരാജാവ പുത്രവിയോഗത്തെ അറിഞ്ഞു, പുത്രസ്തേഹത്താൽ പ്രാണനെ ത്യജിച്ചു.

വീരാധൻ—മഹാരാജാവു ദശരഥനെ മരിപ്പിച്ചുവോ? പിന്നെയൊ.

ശുദ്ധ്വം—അനന്തരം അനുജന്ന രാജാധികാരം ഉചിതമല്ല, എന്ന ഭരതൻ വന്നത്തിൽ വന്ന അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ രാമൻ തന്റെ പ്രതിനിധികളായിട്ട മിരിയടികളെ കൊടുത്ത ഭരതനെ അയോഗ്യ്യത എന്ന അയച്ചു.

വീരാധൻ—വർത്തമാനമെല്ലാം മനസ്സിലായി. ഇതിലൊന്നു അനന്തമുള്ളതാ? മഹാരാജാവ രാമനെ വന്നത്തിലാക്കി അവന്റെ പ്രഭുശക്തിയെ കളഞ്ഞു. പ്രഭുശക്തിയില്ലെങ്കിൽ മന്ത്രശക്തിയും, ഉത്സാഹശക്തിയും, എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകുന്നു? ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹാരാജാവിന്റെ പ്രവൃത്തി വളരെ ഋഷ്യമായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ. നീ പിന്നെ ഇവിടെ വന്നത എന്തിനാണ്?

ശുദ്ധ്വം—സീതയെ പിടിച്ചു കൊണ്ടു വരണമെന്ന മഹാരാജാവ എന്നെ അയച്ചതാണ്.

വീരാധൻ—[ആത്മഗതം] അവളെ വീരാധൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുമെല്ലോ. [പ്രകാശം] ഇത നിനക്കു സാധിക്കയില്ല.

ശുദ്ധ്വം—[ആത്മഗതം] സീതയുടെ രൂപം ധരിച്ച രാമനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോയി ക്രീഡിപ്പാനാണെല്ലോ എന്റെ ഉത്സാഹം, ഇരിക്കട്ടെ. ഇങ്ങിനെ പറയാം, [പ്രകാശം] അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഞാൻ ലങ്കാപുരത്തിന്നു പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നത.

വീരാധൻ—[ആത്മഗതം] (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) എന്റെ പ്രകൃത കാര്യത്തിന്നു നേരിട്ട വലുതായ വിഹ്വലം തീർന്നുവെല്ലോ. [പ്രകാശം] അങ്ങിനെ ചെയ്യൂ.

ശുദ്ധ്വം—അങ്ങിനെയാണ് രാമാശ്രമത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നത്?

വീരാധൻ—രാമനെ കൊല്ലുവാനായിട്ടു വരുന്നെന്നെ അയച്ചിരിക്കുന്നതാണ്.

ശുദ്ധ്വം—[ആത്മഗതം] കഷ്ടം! എന്റെ വല്ലഭനെ കൊല്ലുവാനൊ നീ വന്നത, പോടാ പോ. [പ്രകാശം] ഇത അങ്ങനേക്കു സാധിക്കയില്ല.

വിരാഡൻ—[ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടിനിക്കെന്താണ്, എന്തെന്നാൽ ഞാൻ ജാനകിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോവാനാണ് വിചാരിക്കുന്നത്, ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] അതുകൊണ്ടു തന്നെ ഞാൻ ഇവിടെ കണ്ടതുപോലെ പറയാനായിട്ടു വരസമീപത്തിലെക്കു പോകുന്നു.

ശുദ്ധ്വണ്യം—[ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ എന്റെ പ്രകൃത കാര്യത്തിനുള്ള വിഷ്ണു തീൻ. [പ്രകാശം] എന്നാൽ അങ്ങയുടെ ഇഷ്ടംപോലെ ചെയ്യാൻ ചെല്ലുക.

(എന്ന രണ്ടു പേരും പോയി.)

❀ * ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംഗം. * ❀

(അനന്തരം മേൽപറയപ്പെട്ടപോലെ രാമനും സീതയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാമൻ—അയി! പ്രിയേ!

* കന്നൽക്കണ്ണി! ഗിരീന്ദ്രസാരമഗ്ജാകാന്തന്റെ ചാപത്തെയും കന്ദപ്പൻദൃഢമെന്നിലാശ്ശു ചാരിയുപൂണ്ഡാണവച്ഛത്തെയും ധന്വേ! ഭാഗ്യാവരാമനുള്ളൊരുബലാഹകാരവുമുതീർത്തഴും നിന്നെക്കിട്ടിയിനിക്കുസുന്ദരിമഹായതത്തിനാൽ ജാനകി! ॥ (പു)

(സീതാമന്ദഹാസത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു.)

രാമൻ—

* പരഭൂതരവംകേട്ടിട്ടേറ്റൊമടുത്തൊരു കാതുകൾ—
കുരിയയർമുണേ! നൽകീടല്പം സുഖമുദവാക്കിനാൽ ।
പരിചിലിടയിൽ പൊങ്ങുവണ്ടിൻ നിനാദമനോജ്ഞമാം
സരസിരഹവുണാണിക്കുതേപദീയമുഖത്തിനാൽ ॥ (ൻ)

സീതാ—(സ്നേഹത്തോടുകൂടി) ആയുപുത്ര! മറാരാലും സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത പരമേശ്വരചാപഭഞ്ജനവും പരശുരാമ ഗവ്വശമനവും അങ്ങ ചെയ്തതിനെ വിചാരിച്ചു, വിചാരിച്ചു, എന്റെ മനസ്സു അതുതത്താലിപ്പോൾ പരവശമായി തീർന്നിരിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു ക്ഷണനേരം പ്രസാദിക്കണേ,

രാമൻ—എങ്കൽനിന്നുതന്നെ യാണോ ഭവതി പ്രസാദത്തെ അപേക്ഷിക്കുന്നത്, ഇനിക്കു കൊപകാരണമൊന്നുമില്ലല്ലോ എന്നാൽ കേൾക്കൂ,

* മൂന്നംസിദ്ധിച്ചുരാജ്യത്തിനെഗുരുവചനാൽ
വിട്ടുമോകാട്ടിൽവന്നേ-
നെന്നെത്താനോത്തുദുഃഖിച്ചാഹസ്യരൂപരേ
ചെന്നതാതൻമഹാത്മാ ।

ഇന്നേവംദുഃഖരക്ഷാമൃഗപരിവൃതമാംകാട്ടിലാ
സ്താസമെന്നാൽ
നിന്നൊന്നിച്ചുള്ളവാസംമധുമാശി!മമതീർക്കുന്നിതി
ദുഃഖമെല്ലാം ॥

(൧൦)

സീതാ—നാഥ! അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ വസിക്കുന്നത് കൊ-
ണ്ടുതന്നെ ഇനിക്കു നഗരത്തിലുള്ളതിനെക്കാൾ അരണ്യത്തിൽ
സൗഖ്യമുണ്ടാകുന്നു,

രാമൻ—അതങ്ങിനെ തന്നെ ഇതു നോക്കൂ,

* കെട്ടാൽവേഗേനവണ്ടിൻകുളുരവമിളമാൻ
കണ്ണിമാർപാടുമോടും
കാട്ടാനജുട്ടമാട്ടുംചെവിയടീരവമോടൊക്കുമോ
വാദ്യഘോഷം ।

കൂട്ടിച്ചേർത്തുള്ളപുത്തൻതളിരതിമുദവാം
മെത്തയേക്കാൾമനോജ്ഞം
കാട്ടിൽതാനേപഴക്കംഫലമതിസുഖദം
നാട്ടിലുള്ളൂണിനെക്കാൾ ॥

(൧൧)

സീതാ—ആയുപത്ര! വിചിത്രങ്ങളായ മൃഗങ്ങളും പക്ഷികളുമു-
ള്ള ഈ വനമാണു എന്റെ മനസ്സിന്നു ഏറ്റവും രുചിക്കുന്നത്,

രാമൻ—ഭവതി പറഞ്ഞത ശരിതന്നെ,

* നന്നായിണ്ടൊരുപിലിയുള്ളമയിൽവാഴുന്ന
കടമ്പിന്റെമേൽ
തിന്നീടുന്നത്രണത്തെദീഗ്ദ്ധതരമാംകണ്ണുള്ള
മാൻശാലപലേ ।

ചെന്നീസല്ലകിശാവയിൽകരിയുരച്ചീടുന്നു
കുന്ദത്തിനെ-
ക്കന്നൽകണ്ണിധരാസുതേ!വനമിതാർക്കേകില്ല
മോദത്തിനെ ॥

(൧൨)

എന്നു മാത്രമല്ല,

* നിക്ഷേപത്തിനൊട്ടൊത്തഭംഗിമയിലിൻനൽ
 പീലികൾക്കില്ലയൊ?
 നിക്ഷേപിനസമാനഭംഗിയെവഹിക്കുന്നില്ലെ?
 നോട്ടത്തിൽമാൻ.
 നിക്ഷേപത്തടഭംഗിമത്തകരിതൻകുടത്തി
 നങ്ങില്ലയൊ?
 തങ്കൽച്ചേർത്തിതുനിൻഭംഗിയെവനശ്രീയെന്നു
 തോന്നുന്നുമെ॥ (൧൩)

സീത—(അനുരാഗത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആയുപുത്രൻ എന്നെ വണ്ണിച്ചുതുടങ്ങി അതിനാൽ ഞാനിദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിനെ മററാനിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കട്ടെ, [പ്രകാശം] ആയുപുത്ര! പുതിയ മൂണാള സമൃദ്ധം പോലെ വെളുത്തും മനോജ്ഞങ്ങളായുമുള്ള ദംഷ്ട്രങ്ങൾകൊണ്ടു ഭയങ്കരമായ പരന്നമുഖത്തോടുകൂടിയും, പൂണ്ണിമാചന്ദ്രന്റെ കിരണങ്ങളൊട്ടൊത്തിരിക്കുന്ന ദേഹകാന്തിയോടുകൂടിയും കളിക്കുന്ന ഇവ എന്തു മൃഗങ്ങളാണ്? ചന്ദ്രോദയ സമയത്തിൽ ക്ഷോഭിക്കപ്പെട്ട ക്ഷീരസമുദ്രത്തിന്റെ തിരമാലകളുടെ പരസ്പര സംഘട്ടനത്താൽ സംഭവിച്ച നരക്കുടപോലെ ധവളങ്ങളായും ചഞ്ചലങ്ങളായും ദീപ്തങ്ങളായുമുള്ള വാലുകളോടും ഏററവും ഇളകുന്ന നേത്രങ്ങളോടുംകൂടി കാട്ടുന്ന ഇവ എന്തുമൃഗങ്ങളാണ്?

രാമൻ—ഓ: ജനകനന്ദിനി! ഈ കളിക്കുന്നവ സിംഹക്കുട്ടികളാണ്, അവയെ കണ്ടു പേടിച്ച്കൊടുത്തു ഇവ ചമരികളാണ്, നോക്കൂ ഇപ്പോൾ—

* ശ്രീധിക്കുംബാലസിംഹങ്ങളെ ചമരികൾപേടിച്ച്,
 മിക്കാസമത്തെ
 ചാടിപ്പൊത്തിനിഴത്തുംപുലി, രുരുവാടു
 പോരാടിയുപനിഷേധം.
 ആടത്തേൻചെന്നെടുക്കുന്നളവിളകിയതേനീച്ച
 വക്ത്രകുടിച്ചി
 ട്ടാടൽപ്പെട്ടു കരഞ്ഞുകവിക, ഉിഹവനേ
 കണ്ണിനേക്കുന്നുമോദം॥ (൧൪)

സീത—(നോക്കിട്ട) സത്യം തന്നെ, തിമിശ്വക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പുകളിൽ തൂങ്ങുന്ന വളരെ തേനുള്ള വലിയ തേനാടകൾ തേനീച്ചകളുടെ ബാധകൊണ്ടു വാനരന്മാർക്കു ലഭിക്കുന്നില്ല,

രാമൻ—അതെ: അതെ:

സീതാ—തൻകാൽ നോക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ സ്വഭാവം ഇങ്ങിനെയാണു, ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറ്റൊരാളുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നു, എന്നെന്നാൽ ഈ തേനീച്ചകളാൽ സമ്പാദിക്കപ്പെട്ട തേനിനെ സമത്വനായ മനുഷ്യൻ എടുത്ത അനുഭവിക്കുന്നുവെല്ലോ,

രാമൻ—[ആത്മഗതം] ഞാൻ തൻകാൽ നോക്കുന്നവനെല്ലെന്നു എന്നെക്കുറിച്ചിവരുകളുള്ള അഭിപ്രായമാണിതു, [പ്രകാശം] ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറ്റൊരാളുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നതു ഭാഗ്യം കൊണ്ടാണു, കണ്ടാലും,

* സുധയൊടുസമമായതേനിനേനി

നധരദളങ്ങളിൽവെച്ചിടുന്നുകാമൻ ।

വിധുമുഖി! ബലമായെടുത്തുബാലേ!

മധുമൊഴി! ഞാനതിനെക്കുടിപ്പതില്ലേ? ॥ (൧൭)

സീതാ—[ആത്മഗതം] ആയുപുത്രന്റെ വാക്കു അതിക്രമിക്കുന്നു. (എന്നു ലജ്ജിച്ചു തല താഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നു)

രാമൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ ഈ വാക്കിനാൽ ഇവളിപ്പോൾ മനോഹരമാകുംവണ്ണം ലജ്ജിക്കുന്നു- എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

* രോമാഞ്ചത്താൽവിലസിനഗണ്ഡത്തോടും

പ്രേമഞ്ചിനും സുടനയനാന്തത്തോടും ।

ശ്രീമത്താകുംനിജമുഖപതമംപോലെ

കാമമേചിത്തവുമിവരതാഴ്ത്തിടുന്നു ॥

(൧൮)

എന്നാലിവരക്കു മറ്റൊന്നിനെ കാട്ടിക്കൊടുക്കാം,

[പ്രകാശം] ജാനകി! നോക്കു,

*നിൻഗണ്ഡുഷമധുക്കളാൽനന്വിതിന്നില്ലെങ്കിലുംകേസരം

ഭംഗ്യാനല്ലസുമങ്ങളെത്തവധരിപ്പാനായ്ക്കൊടുക്കുന്നതാൻ ।

എങ്ങുപൊതുവായിട്ടെന്നാരിവയിൻഗണ്ഡത്തിനാലാകവെ

തിങ്ങിച്ചേർന്നുളിജാലമങ്ങനുകരിച്ചിടുന്നുനിൻവേണിയെ ॥ (൧൯)

സീതാ—[ആത്മഗതം] സ്വപ്നങ്ങളിലും, സങ്കല്പാവസ്ഥകളിലും, ആയുപുത്രൻ ഏതേതുവിധം ചാടുവാക്യം മുതലായ പ്രവൃത്തികളാൽ എന്നെ അനുവർത്തിച്ചിരുന്നുവൊ ആ വിധം തന്നെ ഇപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ അനുവർത്തിക്കുന്നു എന്നത, ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം!

[പ്രകാശം] ആയുപുത്ര! അങ്ങ കാണുന്നില്ലേ? ഗ്രീഷ്മാവസാനത്തിങ്കലുണ്ടാകുന്ന പുതിയ മേഘംപോലെ ശ്യാമളമായും കോമളമായുമുള്ള നിറത്തോടുകൂടിയും, ഇടതിങ്ങി പ്രകാശിച്ചുമിരിക്കുന്ന പൂക്കൊത്തുകൾകൊണ്ടു ശോഭിക്കപ്പെട്ട ഈ അതസീവൃക്ഷം ഈ പ്രദേശത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

രാമൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൾ ഉക്തി പ്രത്യുക്തികൾകൊണ്ടു എന്നെ നല്ലവണ്ണം അനുസരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] വനദർശനത്തിങ്കൽ സന്തോഷമുള്ള ഹേ! ജാനകി!

* ലോലാക്ഷി!ശേഖരകുമാസിതഹരിതവിശംഗം-

ഭയാതൃക്കളെങ്ങും

ചാലഭംഗ്യാവിരിഞ്ഞംബുജസാധിതമല-

ബോലയംകാണിതിങ്കൽ,

ലീലാകോപേനചുറ്റിദൃതമുപരിപാ-

ന്നീടുമിഹംസശ ബും

ബാലേ!നിൻസ്വപ്നകാഞ്ചീകളുരവമൊ-

ടടുക്കുന്നതെല്ലല്ലി?ചണ്ഡി!॥

(൧൮)

സീതാ—[ആത്മഗതം] (വിസ്മയത്തോടുകൂടി) ആയുധപുത്രൻ പണ്ടു വനത്തിന്നു പുറപ്പെട്ട സമയം ഒരുമിച്ചെന്നെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണമെന്നു ഞാൻ പിന്നെയും പിന്നെയും ചെയ്തപേക്ഷയെ ഇദ്ദേഹം നിഷേധിച്ചതുകൊണ്ടു ഞാൻ കോപിച്ച ഭൂഭംഗത്തോടുകൂടി അധിക്ഷേപിച്ചു, അരഞ്ഞാൺ ശബ്ദിക്കത്തക്കവണ്ണം വേഗത്തിലന്തഃപുരത്തിന്നു പോകുവാനാരംഭിച്ചു, അതിനെ ഇപ്പോഴായ്പുത്രൻ ഇനിക്കോർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു, ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം, [പ്രകാശം] നാഥ! അങ്ങയുടെ ബാഹുദണ്ഡത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഇനിക്കു ഈ കാട്ടിൽ എല്ലാ അതുഭുതവും നിർഭയമായി കാണാൻ കഴിയുന്നതാണ്—എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ— അങ്ങ ജനസ്ഥാന വാസികളായ താപസന്മാർക്കു രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽ നിന്നു അഭയ പ്രദാനം ചെയ്തവെല്ലാം.

രാമൻ—(കേട്ടിട്ട ഭൂരത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടു)

* പുലിതന്നുടെതോൽധരിച്ചുമാന-

ത്തലയെക്കുത്തിയെടുത്തശൂലമോടും ।

വലുതായൊരുകോവീദാരകാട്ടിൽ

പലഭുക്കാരധുനാകടന്നിടുന്നു॥

(൧൯)

ലക്ഷ്മണൻഇതറിയുന്നില്ല.

(അനന്തരം ലക്ഷ്മണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ—കോവീദാരവനത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാരാണ്, ഇരിക്കട്ടെ ഇവനെ നിഗ്രഹിക്കണം.

(എന്നു ആയുധം എടുക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

സീതാ—(മറൊരോരേത്തു നോക്കിട്ടു) ആയുധപുത്ര! ഇത കോവീദാരവനമല്ല കണ്ണികാരവനമാണു, ഇത രാക്ഷസനമല്ല നോക്കു

നോക്കൂ, ദിംശ്ശുങ്ങുകൊണ്ട ഭയങ്കരമായ മുഖവും ചുരക്കുകൾപോലെ വലുതായ കുചങ്ങളെക്കാൾ പൊങ്ങി ഉയന്നുനാടിയുള്ള ഭൃംശമായ ഉദരവും, കണ്ടാലറയ്ക്കുന്ന സ്വരൂപവും, വഹിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു രാക്ഷസിയായ പ്രവേശിക്കുന്നത്.

രാമൻ—ഭവതി എവിടെ നോക്കുന്നു? ഇവിടെയല്ലെ ഞാൻ പറഞ്ഞത.

സീത—(നോക്കിട്ട) അങ്ങ തന്നെയാണല്ലോ പ്രവേശിക്കുന്നത്, രാക്ഷസനല്ല.

രാമൻ—[ആശ്ചര്യം] ഇവൾ എന്നെ രാക്ഷസനായി നിദ്ദേശിച്ച പരിഹസിക്കുന്നു. (നോക്കിട്ട) [പ്രകാശം] ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! രണ്ടാമതു നോക്കുമ്പോഴേക്കു രാക്ഷസൻ എന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു.

സീത—(നോക്കിട്ട) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) കണ്ണികാരവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച ഈ രാക്ഷസിയും എന്റെ രൂപത്തെ ധരിക്കുന്നു, ആയുപത്ര! നോക്കൂ.

രാമൻ—(നോക്കിട്ട) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇങ്ങിനെ നമ്മുടെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഇവൾ പ്രയോജനമെന്താണ്?

സീത—നോം ഈ പർവ്വതശിഖരത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി നോക്കുക.

രാമൻ—അങ്ങിനെയല്ല എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇവിടെ ഇരിക്കുന്ന ജനത്തിന്നു ഒരു യോജനക്കുൾപ്പെട്ട വസ്തുക്കളെല്ലാം കാണാൻ കഴിയും.

ലക്ഷ്മണൻ—(പിന്നെനോക്കിട്ട അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം! രാക്ഷസനെ നിഗ്രഹിപ്പാനാഗ്രഹിച്ചു, ആയുധങ്ങളോടുകൂടി ഞാനിവിടെ വന്നത നിഷ്ഫലമായി തീർന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—ആ രാക്ഷസൻ ഒരു ദിക്കിൽ മറഞ്ഞു പോയി, എന്നുമാത്രമല്ല രാക്ഷസവധം ചെയ്യാമെന്നു പ്രതിജ്ഞചെയ്തിട്ടുള്ള ജ്യേഷ്ഠൻ തന്നെ അവനെ കൊല്ലുവാനൊരുമ്പട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു, എന്തെന്നാൽ,

*രോമപുംബമൊടു കങ്കപത്രമതു ചേർത്താരുസ്രമൊരു കയ്യിലും വാമപാണിയതിൽ രോമപട്ടമിയലുന്ന ചാപവുമെടുത്തിതാ ।

മാമകാഗ്രജനയച്ചു കണ്ണുകളെയങ്ങുമിങ്ങുമിഹ രാക്ഷസൻ താൻ മറഞ്ഞതറിവാൻ ഭ്രൂവഞ്ചതനടന്നിടുന്നു വിചിനസ്ഥപേ॥൨൦

(ആലോചിച്ചു) ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയെവിടെ, ജ്യേഷ്ഠനും ജ്യേഷ്ഠത്തിയും കൂടിയാണല്ലോ പർവ്വതത്തിന്റെ മുകളിൽ കേൾച്ചെന്നത, ജ്യേഷ്ഠൻ തനിച്ചു എങ്ങിനെ ഇറങ്ങി വന്നു,

(മേല്പെട്ട നോക്കിട്ട അതുതത്തോടു കൂടി)

* മലമേലിരഞ്ഞിനിഴലികലായിതാ

ജലദത്തിനൊത്തനിറമുള്ളൊരഗ്രജൻ ।

അലസാതെതന്നെമരുവുന്നമിന്നൽപോൽ

വിലസുന്നസീതയൊടുചേർന്നിതെങ്ങിനെ,॥ (൨൧)

എന്നാലിവൻ മായകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച ഒരു രാക്ഷസനായിരിക്കണം, ലതകൾകൊണ്ടു തിങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഈ കാട്ടിലെ മറ്റൊരു മാറ്റത്തിൽകൂടി രഞ്ഞുകൊണ്ടു ഞാൻ വിരകെ ചെന്നു നോക്കുന്നുണ്ടു, (എന്ന ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം രാമവേഷം ധരിച്ച വിരാഡൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിരാഡൻ—(നോക്കിട്ട) ജാനകി കണ്ണികാരവനത്തിൽനിന്ന സമീപത്തിലുള്ള ചമ്പകവനത്തിലെക്കു പോകുന്നുവോ,

(എന്ന അടുത്തുചെന്നു നോക്കുന്നു)

(അനന്തരം സീതാരൂപംധരിച്ച ശുപ്തണവാ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുപ്തണവാ—ഞാൻ ഈ വനത്തിൽ തന്നെ ചമ്പകപ്പുക്കളെ അടുത്തുകൊണ്ടു നിൽക്കാം, രഘുകുമാരനും ഇവിടെ തന്നെ വരും. (എന്നു പൂർപ്പിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വിരാഡൻ—(നോക്കിട്ട) [ആത്മഗതം] ഏറ്റവും അതിശയമായിരിക്കുന്ന രൂപലാവണ്യമുള്ള ഇവളാണു ജാനകീ. (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇത ബ്രഹ്മാവിന്റെ അപൂർവ്വ സൃഷ്ടിയാണു, അല്ലെങ്കിൽ—

* മേലേമേഘസമൂഹമുണ്ടതിനുകീഴേണാകുബിംബംതഥാ

ചാലേപലപലരൂപമായഗഗനത്തിന്മേൽഗിരിദന്ദപര്യം ।

മൂലംമേലിലതായവാഴകൾമണൽത്തിട്ടിന്നതാഴത്തുമു-

ണ്ടലോചിക്കിലിതംഗജൻപുതിയതായ്സൃഷ്ടിച്ചതാംനിശ്ചയം൨൨

അതിനാൽ ഏതുവിധവും രാമനോ, ലക്ഷ്മണനോ, ഇവിടെ വരുന്നതിന്നു മുമ്പേതന്നെ ഇവളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോകേണം,

ശുപ്തണവാ—(നോക്കിട്ട) എന്റെ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ച രാമൻ ഇവിടെ അഭിമുഖനായിട്ടുതന്നെ വരുന്നുണ്ടു, ഇവൻ—

* സുരചിരതരന്മാരായിട്ടുണ്ടനേകയുവാക്കളെ

സരസിജഭവൻസൃഷ്ടിച്ചുണ്ടായകൈപരിപാകമൊ, ।

നിരവധികമാ യ്യവുംപുണ്യംജനാക്ഷികൾചെയ്തതി-

ന്നൊരുസമയമിവണ്ണംരൂപംധരിച്ചിഹവന്നതൊ,॥ (൨൩)

അതിനാലിവനെ ഉപായത്താൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണം.

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു ചുവ്വരക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു.)

വിരാഡൻ—(അടുത്തു ചെന്നു) ഹേ: ജനക നന്ദിനി!

* നല്ലചമ്പകപ്പൂക്കൾ സന്നിഭഗാത്രി! ചമ്പകപ്പൂക്കളിൽ
തെല്ലമോഹമുദിച്ചിടുന്ന നിനക്കു സോമ്യതമെങ്കിലൊ!
ചൊല്ലുന്നിന്നുടെ മുന്നിലുള്ള വിചാരദാസനൊടാശ്രയി
മല്ലികാമകളാഭചാരരഭേ! ശ്രമപ്പെടവേണ്ടതൊ॥ (൨൪)

ശുദ്ധി എന്നൊ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവ
നെന്നെ സീതയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നു, ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം!!

* പുതിയമുണാളുജാലമതുതിന്നതിമാംസളമാ
യതിമധുരംഗഭീരമരയന്നമതിൻധപനിപോൽ!
ക്ഷിതിപതിസുന്ദരനതിമനോഹരകണ്ഠരവം
ശ്രുതിയിലൊഴിച്ചിടുന്നിതുസുധാരസമിന്നമമ॥ (൨൫)

ഇരിക്കട്ടെ, ശങ്കകൂടാതെ അപഹരിപ്പാനായിട്ട ഇങ്ങിനെ പറ
യാം, [പ്രകാശം] ആയുപത്ര! ഇവിടെ നിന്ന അധിക ദൂരമില്ലാത്ത
ആ സ്ഥലത്തിൽ മന്ദമന്ദം മഹാപ്രതാപസുചകങ്ങളായ വിരി
ഞ്ഞ ചമ്പകപ്പൂക്കൾ നില്ക്കുന്നു, അതിനാൽ നോം അവിടെച്ചെന്ന
അതുകളെ അറക്കുക.

(എന്ന ഭൂമിയിൽ ചെല്ലുന്നു.)

വീരധൻ—[ആത്മഗതം]

* പ്രേമമകൃത്രിമം പരിചിലങ്ങിനെതിങ്ങിയുമായുപത്ര! യെ-
ന്നീമതിനേർമുഖീചിതറിടുന്നമൃതോടുമുറച്ചഭാഷിതം!
മാമകകാതുചേന്നുളച്ചുമാൻശിശുപോലുടനെന്നെൻമാനസം
കാമകിരാതകൻവലയിലങ്ങിനെപെട്ടുവലഞ്ഞിടുന്നിതു॥ (൨൬)

ആകട്ടെ, അന്യസ്ഥലത്തിൽ പോകുന്നത്, ഇവളെ ശങ്ക കൂടാ
തെ അപഹരിപ്പാനുപയോഗപ്പെടും, [പ്രകാശം] സുശീലയായനി
ന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ. (എന്ന പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ—ഈ ചമ്പകവനത്തിനുള്ളിൽ ശ്ലേഷത്തിയായ
ജാനകി സംസാരിക്കുന്നുവൊ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം, (എന്ന അല്പം
നടന്നിട്ട) ഇതെങ്ങിനെ,

* കരത്തിലൊരുപത്മിനീയിലവളച്ചുടൻകമ്പിളായ്
ധരിച്ചുവനവായുവാലിളകമാറുവസ്രാഞ്ചലം!
തരത്തിലഥചെന്നിടുന്നിതിഹചമ്പക പൂക്കളെ
പരിപ്ലവനമുവ്വജൻദയിതയായപുത്ഥി സുതാ॥ (൨൭)

എന്നാലിവളും ഒരു രാക്ഷസിയായിരിക്കാം നിശ്ചയം,
(എന്ന നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

സീതാ—ആയുപത്ര! നോക്കൂ: നോക്കൂ: എന്റെ അനുജനായ
ലക്ഷ്മണൻ വില്പിനേയും തോളിൽ തൂങ്ങിരുന്നതും ധരിച്ചു, വാളി

നെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ട ഈ രാക്ഷസനെ അങ്ങാണ എ
ന്നു വിചാരിച്ചു പിന്തുടരുന്നു.

രാമൻ—ഓ: സുമുഖി! അവൻ മറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ പിന്തുട
രുന്നത്, അതിനാൽ രാക്ഷസനാണെന്നു അറിഞ്ഞിരിക്കും നിശ്ചയം.

വീരാധൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ മുന്നിൽ നടക്കുന്ന ഈ
ജാനകി—

* ചെന്താരൊത്തുള്ളപാദങ്ങളിലിളകിന
മഞ്ജീരശബ്ദങ്ങൾപോലും
ചന്തംചിത്തംമഹത്താംജ്വലനമതിലരഞ്ഞാണ
മാടംസ്വപനത്താൽ ।
എന്തോഎന്താനസത്തിൽകളമുടുമൊഴിയാൾ
ചെയ്തുകൊണ്ടെന്നയിപ്പോൾ
പന്തൊക്കുംകൊങ്കയുളളോരിവൾപരവശനാക്കുന്നു
മറെറുതെചാൽപൂ ॥ (൨൮)

[പ്രകാശം] ഓ: സുന്ദരി! ഈ കാട്ടിനകത്തു എത്ര ഭ്രമംവരെ
പോകുന്നു?

ശുദ്ധ്വണ്യം—[ആത്മഗതം] എവിടെ ചെന്നാൽ ഇനിക്കു
ആരും കാണാതെ നിന്നെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുവാൻ കഴിയു
മൊ, അതുവരെ, [പ്രകാശം] ആയുപത്ര! ആ സ്ഥലം ഇതാ മുൻ
ഭാഗത്തായി അതുകൊണ്ടു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണം.

രാമൻ—രാക്ഷസി രാക്ഷസനെ ഭൂതത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോ
കുന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു.

സീതാ—ലക്ഷ്മണനും പിന്നാലെ പോകുന്നുണ്ടു,

വീരാധൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൾ—

* പേടമാൻപോലെനോക്കുന്നുചൊല്ലുന്നുപെങ്കോകില-
ത്തോടുതുല്യംനടക്കുന്നുഹംസാംഗനയ്ക്കൊപ്പമായ് ।
കേടകനുജപലിക്കുന്നുമിന്നൽക്കൊടിയ്ക്കൊപ്പമാ-
യിടവേചന്ദ്രലേഖയ്ക്കുതുല്യംചലിക്കുന്നിതു ॥ (൨൯)

എന്നാലേതുവിധമാണു ഇവളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടു പോകേ
ണ്ടതെന്നു, രാമനിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിൽ നിന്ന ഭൂതത്തിൽവന്നുവെല്ലൊ
[പ്രകാശം]

* ജവമൊടുവിടരുന്നതൽചമ്പകപ്പൂക്കളേനീ
യിവിടെയുടനടുത്തീടദ്വയെന്നോടുകൂടി ।
എവിടെയിനിവന്നേ നീഹന്തപോകുന്നുഭൂത-
ത്തവിടെനിശിചരന്മാർ സഞ്ചരിക്കുന്ന ദിക്കാം ॥ (൩൦)

ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപം ധരിച്ച രാക്ഷസൻ ഇവളെ സീതയാണെന്നു വിചാരിച്ചു അപഹരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നുവോ,

ശുപ്തം—[ആത്മഗതം] ഞാനാരാണ്, രാക്ഷസിയല്ലേ, [പ്രകാശം] രാക്ഷസനാറെ വധിപ്പാനായി അങ്ങ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു, അങ്ങയുടെ മുമ്പി ചിനിക്ക ഭയമില്ല.

ലക്ഷ്മണൻ—[ആത്മഗതം] ഈ രാക്ഷസിയും ജ്യേഷ്ഠത്തിനായ ജാനകിയെന്നപോലെ ജ്യേഷ്ഠനെ പാട്ടിലാക്കുവാൻ വേണ്ടി ചേർച്ചയായിട്ടു സംസാരിക്കുന്നു, ഇവൾക്കിങ്ങനെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമെന്നതാണ്, ഭയസമയം സുന്ദരനായ ജ്യേഷ്ഠനിൽ അനുരാഗം സംഭവിച്ചിട്ടു, വഞ്ചിച്ച ക്രീഡിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതായിരിക്കാം.

വിരാഡൻ—[ആത്മഗതം] ഞാനിങ്ങനെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ, ഹേ: സുന്ദരി! എന്നാൽ—

* കൌണപവധത്തിനിഹസത്യമതുചെയ്തു
ക്ഷോണിപതിസുന്ദരമുഖാലകനവന്റെ !
പ്രാണസമയാന്തരണി! നിന്നെയുമെടുത്തി-
ട്ടേണമിഴി! ചോകുമടനിന്ദവദനേ! ഞാൻ॥ (൩൧)

[പ്രകാശം] * അതിലെന്തൊരു ധാരിയുള്ള പാർത്താൽ
ക്ഷിതികന്യേ! മനികൾക്കുശരൂവായ
അതി ഭൃഷ്ടവരാദിയെസ്സു സൈന്യം
മതിയാകില്ലേ? വധിപ്പരിന്നെടോ ഞാൻ॥ (൩൨)

ലക്ഷ്മണൻ—(ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) ഈ രാക്ഷസൻ ജ്യേഷ്ഠനെ എന്നപോലെ സംസാരിക്കുന്നു,

ശുപ്തം—[ആത്മഗതം] (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഇവന്റെ ഭാരതാവിനെ ആ വിധം ചെയ്യുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു എന്റെ മനസ്സു ഭയപ്പെടുന്നു, [പ്രകാശം]

* വല്ലഭ! രാവണനെക്കാൾ
തെല്ലല്ലെല്ലോ വരണബലമോത്താൽ !
കൊല്ലുവതിന്നവനെഭവാൻ
കില്ലെന്നിയെ സത്യമെങ്ങിനേ ചെയ്തു?॥ (൩൩)

ലക്ഷ്മണൻ—പരമാത്മബുദ്ധിയാൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മനസ്സിറിയായ് ചോദിക്കുന്നു, ഇവൾ സത്യമായിട്ടും രാക്ഷസിതന്നെ.

സീതാ—ഇവർ അന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു,

രാമൻ—അതെ:

വീരാധൻ—[ആത്മഗതം] ഈ സംഗതി ഇനിക്കു രാമനോടു ചോദിപ്പാനുള്ളതാണ്, അതിനെതന്നെ ഇവളെന്നോടു ചോദിക്കുന്നു, ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം, [പ്രകാശം] പരശുരാമനെ ജയിച്ച എന്റെ പരാക്രമത്തെ നീ അറികയില്ലേ?

ലക്ഷ്മണൻ—ഈ ഉത്തരം ഉചിതമായി.

ശുല്പണചാ—[ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു അങ്ങാരുമിച്ച ക്രീഡിക്കുന്ന എന്നെ കൊല്ലുവാൻ സ്വജനങ്ങളിലൊരുത്തനും മതിയാകയില്ലെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്, [പ്രകാശം] ശരിതന്നെ, ശരിതന്നെ.

(എന്ന പൂവുറക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വീരാധൻ—[ആത്മഗതം]

* മേല്പട്ടേററംമലൻവദനസരസിജംഭാംഗിയിൽ

പൊങ്ങിയുറക്കെ

യല്ലംമേലേവലിഞ്ഞുറമുലകൾവളവുകൂടാതെയും

മദ്ധ്യഭാഗം ।

അല്പംവസ്രംകിഴിഞ്ഞുപദവിരലുകൾകൊണ്ടുനീയും

ഭൂമിയിന്മേൽ

നില്പിപ്പത്താക്ഷിതന്റെമമനമതിലുല്പിച്ചുവോ-

യെന്നതോന്നം॥

(൩൪)

[പ്രകാശം] ഹേ: പ്രിയതമേ! പൂവുറക്കുന്ന ഈ സാമസപ്രവൃത്തിയെ മതിയാക്ക, മതിയാക്ക, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇതു നിമിത്തം ഭവതി ഏറ്റവും ക്ഷീണിക്കുന്നു, (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

എന്നാൽ-

* സുമമിനിയുരുകാംകുംകുമംചേർന്നഗണ്ഡ

സുമുഖി!മൃഗമദത്താൽചെയ്തൊരിപ്പത്രലേഖം

അമിതസുഷമനൽകുന്നില്ലയോ? നിൻമുഖത്തിൽ

ശ്രമജലകണമോറിട്ടായതുമായുമെല്ലാം॥

(൩൫)

ശുല്പണചാ—(ലജ്ജയോടുകൂടി ചിരിച്ചു) [ആത്മഗതം] ഈ രംഭകുമാരന്റെ വാക്യം എന്നെ ക്രീഡിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യുന്നു, [പ്രകാശം] ഹേ മാനദ! ഞാൻ വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു, എങ്കിലും ഇനിക്കു മോഹം വളരെയുണ്ടു പൂവുറക്കുവാൻ.

ലക്ഷ്മണൻ— * രാക്ഷസിയെക്ഷിതിമകളായ്

രാക്ഷസനോത്തേതിടുന്നതൻമോഹം ।

രാക്ഷസനെച്ഛേഷണതായ്

രാക്ഷസിയോത്തുത്തരംകഥിക്കുന്നു॥ (൩൬)

വിരാഡൻ—അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഞാൻ തന്നെ പുഷ്പങ്ങളെ അറുക്കാം, (എന്ന പുഷ്പരൂക്ഷണത്തായി നടിച്ചു)

ഹേ: ജനകരാജപുത്രി!

*ഞാനതന്നെകൊമ്പുതാഴ്ന്നുകിടന്നിരിക്കുമ്പോൾ! പണിപ്പെട്ടുതെൻറെ കയ്യാലേന്തിടും ചമ്പകപ്പൂക്കളെ മുടിയിലണിഞ്ഞീടേക്കാതരാക്കി! കാന്തേ! നീയോ മേൽക്കൂടാതുടന്നെ മുടിയഴിച്ചീടാലാ ചാരുശീലേ! കൂന്തൽക്കെട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞിടുക സുമനീരകധർവീശ്വാലതാഴ്ന്നു ചുറ്റും॥()

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—(സന്തോഷാനന്ദരാഗങ്ങളോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥവല്ലഭനായ ഇവൻ എന്നെ ജാനകിയെന്നു വിചാരിച്ചു പുഷ്പരൂക്ഷണത്തിനെ നിഷേധിക്കുന്ന നാട്ടുത്തിൽ തനിക്കു മോഹമുള്ള പ്രവൃത്തിക്കായിട്ടെന്നോടാവശ്യപ്പെടുന്നു, ഇവനെ എതുവിധമാണു വിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്രീഡിക്കേണ്ടതു, [പ്രകാശം] ആയുധപുത്ര! ഈ ഉയർന്ന ചമ്പകവൃക്ഷത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള കൊമ്പുകളിൽ നില്ക്കുന്ന മനോഹരങ്ങളായ പുഷ്പങ്ങളെ അങ്ങു എന്റെ മുതുകിൽ കേറി നിന്നു പൊട്ടിച്ചു തരണമെന്നു, അതു കളിയിനിക്കു വളരെ മോഹമുണ്ടു.

ലക്ഷ്മണൻ—(ചിരിച്ചു) ഇവനെ ജ്യേഷ്ഠനെന്നു വിചാരിച്ചു രാക്ഷസി എടുത്തു കൊണ്ടുപോകുവാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

വിരാഡൻ—[ആത്മഗതം] ഇതിനിക്കൊരുതരം തന്നെ, [പ്രകാശം]

* എന്നുടെ മുതുകിന്മേലേ
നന്നാശ്വേരീട്ടഭീഷ്ടമതുപോലേ !
ഇന്ദു വടനേ! സുശീലേ!
സുന്ദരി! നീപുഷ്പരൂക്ഷണമോലേ!॥ (നവ)
(എന്നു കുന്ദിത നില്ക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തിനെ വിചാരിച്ചു ഇവനെ എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുവാൻ രാക്ഷസനും വിചാരിക്കുന്നു, ആശ്ചര്യം! ഇതു വലുതായ കൌതുകമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ പിന്നാലെ ചെന്നു മേൽനടക്കുന്നതും കാണട്ടെ. (എന്നു ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—[ആത്മഗതം] ആകട്ടെ, ദോഷമെന്തുളളു. ഇവന്റെ മുതുകിൽ കേറി ഇവന്റെ ദേഹത്തെ കാലുകൾ ഇറുക്കി എടുത്തുകൊണ്ടു ആകാശത്തിൽക്കൂടി ഞാൻ പോകുന്നുണ്ടു. (എന്നുകേരുന്നു)

സീതാ—ആയുധപുത്ര! ആരാണിതു? ഇരുഭാഗത്തും മേഘങ്ങളാൽ പടന്നു വ്യാപിക്കപ്പെട്ട പർവ്വതംപോലെ ഭൂതത്തിൽനിന്നു ആകാശത്തിൽക്കൂടി വരുന്നു.

രാമൻ—(നോക്കിട്ട) ഹേ! ജാനകി! വിരൂതുല്യനായ ജടായു
ജ്യേഷ്ഠനായ സന്ധാതിയെ ചെന്നു വന്ദിച്ചിട്ടു വരികയാണ്.

സീതാ—ആയുപത്ര! നോക്കൂ: നോക്കൂ: ഈ രാക്ഷസി രാക്ഷ
സന്റെ മുതുകിൽ കേറി നില്ക്കുന്നു.

രാമൻ—(ആശ്ചര്യത്തോടു കൂടി) ഇതെങ്ങിനെ, ജാനകി!
നോക്കൂ: നോക്കൂ:

* ബാലേ! നിൻ രൂപമാർഗ്ഗങ്ങളാരുനിശിചരിയെത്തൻ
പുറത്തുണ്ടെടുത്തൻ—
കോലംപുണ്ടുള്ളരാത്രിഞ്ചരനഹരപാക്കുന്നു
വേഗംനഭസ്സിൽ ।
മേലേമേഘങ്ങളെത്തൻ ചിറകിളകിനകാരാ—
ലകറിത്തടുപ്പാൻ
പോലെത്താതൻ ജടായുസ്സുടനിവരുടെമുൻ
വന്നടുക്കുന്നുചിത്രം॥ (നൂൺ)

സീതാ—(ചിരിച്ചു) ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടെങ്ങി
നെയായി തീരുമെന്നറിയുന്നില്ല.

ലക്ഷ്മണൻ—എ: ജാനകീരൂപംധരിച്ച രാക്ഷസിയെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ
രൂപംധരിച്ച രാക്ഷസൻ എടുത്തു മേല്പെട്ടുകൊണ്ടുപോയൊ,
(മേല്പെട്ടു നോക്കിട്ട) അവിടെക്കുതന്നെ താതജടായുവും വന്നടുക്കുന്നു
എന്നുമാത്രമല്ല ജടായു അവനോടെന്താണു പറയുന്നതു,

* “ചൊല്ലെടനീയാർസീതയെ
മെല്ലെക്കട്ടങ്ങുരാമവടിവോടും ।
ചെല്ലുന്നുവേഗമിപ്പോൾ
കൊല്ലാഞ്ഞാൻനിന്നെന്നില്ലനില്ലവിടെ” (൪൦) എന്നൊ,

ഇദ്ദേഹം രാക്ഷസിയെ സത്യമായി സീതയെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

സീതാ—ഇവർ ആയുനായ ജടായുവിനെ കണ്ടു ക്ഷണത്തിൽ
ഭയപ്പെട്ടു ഭൂമിയിൽ വീണുപോയി.

രാമൻ—വത്സനായ ലക്ഷ്മണനും ഇവരുടെ നേരെ വാളിനെ
കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ടു അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

ശുപ്തം—(വിഷാദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആ രാ
മന്റെ രൂപംധരിച്ചു, എന്നെ മോഹിപ്പിക്കുന്ന ഇവൻ വേറെ ഒരു
ത്തനാണു. അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യനായ അവന്നു ഇത്ര വേഗത്തിൽ
പൊങ്ങുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകും, [പ്രകാശം] എ
ന്നെ എടുത്തു കൊണ്ടു പൊങ്ങിയ നീയാരാണു?

വീരാധൻ—[ആത്മഗതം] വൃദ്ധനായ ഈ ഭൃഷ്ടക്കുഴു സീതാ പാഹരണത്തിൽ ഒരു വിപ്ലവമായി തീർന്നു. അഥവാ ഇവൾ സീതയല്ലെന്നും വരാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ മേല്പെട്ടു പൊങ്ങുവാൻ ഭാവിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പേതന്നെ അതിവേഗത്തിലിവൾ എന്നെ കാലുകുളാലിറുക്കിയെടുത്തുകൊണ്ടാകാശത്തിലുയർന്നുവെല്ലോ, [പ്രകാശം] എന്നെ കാലുകുളാൽ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയനീയാരാണ്?

ലക്ഷ്മണൻ—(അടുത്തുചെന്നു) നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും രാക്ഷസനും രാക്ഷസിയും തന്നെ, അന്യോന്യം വഞ്ചിക്കപ്പെട്ടു പോയി.

ശുപ്തം—(കാമയോടു കൂടി) നീ വീരാധനാണോ?

വീരാധൻ—(ആലോചിച്ചു) നീ ശുപ്തംവയാണോ?

ലക്ഷ്മണൻ—പരകളത്രത്തെ അപഹരിക്കുന്ന ദുരാത്മാവായ വീരാധ! നിന്റെ കഥ കഴിഞ്ഞുപോയി കഴിഞ്ഞുപോയി.

(എന്നു വീരാധനെ കൈകൊണ്ടു പിടിക്കുന്നു)

വീരാധൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) വിടു: വിടു: (എന്നു കൈ തട്ടി തന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചുനിന്നു ശുലത്തെ ചൂഴ്ത്തുന്നു)

ശുപ്തം—(തന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചു ആവേശത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! ഉദാസീനതാ, ഉദാസീനതാ, ഈ വീരാധനെ ഒരു ഭാഗത്തു ലക്ഷ്മണനും മററൊരു ഭാഗത്തു ജടായുവും തടുത്തെടുക്കുന്നു,

(എന്നു കരയുന്നു)

ജടായു—(പ്രവേശിച്ചു) [ആത്മഗതം] ഇവൾ ശുപ്തംവയാണല്ലോ, ഇവളാണു സീതാരൂപം ധരിച്ചിരുന്നത, [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഔഷികളെ ദ്രോഹിക്കുന്ന ഭൃഷ്ടനായ ഈ വീരാധനെ വിടരുതെ.

സീതാ—ഈ രാക്ഷസി തന്റെ രൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു, തന്റെ രൂപത്തെ പ്രാപിച്ച ഈ രാക്ഷസനെ വത്സലക്ഷ്മണനും താ തജടായുവും തടുത്തുകൊണ്ടുതക്കുന്നു.

രാമൻ—ദേവി! നോം ഭാഗ്യത്താൽ വലിക്കുന്നു,

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

* തീക്ഷ്ണശരത്തെയെ ചൂർണ്ണിച്ചു മിവന്റെ കരത്തിലെ ശുലമുടൻ ലക്ഷ്മണനടുത്തു ജന്മമുതലായതോൾ വരെ വെട്ടി വിളങ്ങിനവാളതിനാൽ । തൽക്ഷണമാനയെയെന്നതു പോൽ കഴിതന്നിൽ മരിച്ചു മകൾക്കും വൃക്ഷലതാദികൾക്കു മിട്ടതു തുഞ്ചിതു ജാനകി! മാനവതി! ॥ (൪൧)

സീതാ—ഇനിക്കു വളരെ സന്തോഷം, വളരെ സന്തോഷം,

ശുപ്തം—(ശോകാവേശത്തോടുകൂടി) അയ്യോ: വീരാധ! അയ്യോ: എന്റെ ഭാതാവായ ഖരന്റെ പ്രിയസ്നേഹിത! അയ്യോ: ഖരവചനത്താൽ രംഭുകുമാരനെ കൊൽവാൻ വന്നു നിന്ന ഈ ല

൧൧൪ ജാനകീപരിണയം അഞ്ചാമങ്കം

കുഞ്ചന്നൻ പുലിയെ കലമാനെന്നപോലെ കൊന്നുവെല്ലോ, ആ ഭഗമുഖനാൽ അയക്കപ്പെട്ട ഇനിക്കും സീതയെ അപഹരിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞില്ല, എന്നുമാത്രമല്ല ആ രഘുകുമാരനെ കാമിച്ച ഞാൻ സിതാരൂപത്തെ ധരിച്ചിട്ടും അവനെ ചെറുത്തുതീർത്തായി ഹേ മകുടപർവ്വതശിഖരത്തിൽ കൊണ്ടുപോകുവാനും കഴിഞ്ഞില്ല, കേവലം നിന്റെ മരണത്തെമാത്രം കണ്ടുകൊണ്ടു കണ്ണീരുകൾ ഭേദത്തെ നന്നച്ചു, ലജ്ജയോടുകൂടി ഞാൻ ഇങ്ങിനെ കരയുമായി, (എന്നു കരയുന്നു)

ജടായു—ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഇവളുടെ വാക്കു കേട്ടില്ലെ, വത്സനായ രാമഭദ്രനെ ദ്രോഹിപ്പാൻ വന്ന ഭൃഷ്ടനായ വിരാഡനെ നീ സംഹരിച്ചുവെല്ലോ,

ലക്ഷ്മണൻ—രാവണവാക്കിനാൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ അപഹരിപ്പാൻ വന്ന ഈ രാക്ഷസിയേയും ഞാൻ വിരൂപയാക്കി തീർക്കുന്നുണ്ടു, (എന്നു വാളെടുക്കുന്നു)

രാമൻ—നോക്കു: ജാനകി! നോക്കു:

* ബാലൻസൗമിത്രിവാറുകൊണ്ടുനീശിചരിതൻ

മുക്കുമാക്കുതുമൊപ്പം

ബാലേ! ഹേദി ചന്ദ്രനേരത്തലറിയവരുകര-

ഞ്ഞെററുമോടുന്നുമേലെ ।

നീലക്കാർവേണിസീതെ! രുധിരമിവരാശരീരത്തിൽ

നിന്നങ്ങുചിന്നി-

ചാലേവീഴുന്നുപാരിൽജലധരമതിൽനിന്നിത്ര

കോപങ്ങുപോലെ॥

(൪൨)

അതിനാൽ ആയുനായ ജടായുവിനെ വന്ദിപ്പാനും, വിജയിയായ വത്സലക്ഷ്മണനെ അഭിനന്ദിപ്പാനുമായി നോം ഈ പർവ്വതശിഖരത്തിൽനിന്നിറങ്ങുക.

സീതാ—ആയുപുത്രന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്നു രണ്ടുപേരും ഇറങ്ങുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ—ഹേ: താത! പക്ഷിശ്രോഷ! പർവ്വതശിഖരത്തിൽനിന്നു ജ്യേഷ്ഠൻ ജ്യേഷ്ഠത്തിയോടുകൂടി ഇതാ ഇറങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നമ്മളും പണ്ണശാലാദാരുത്തിലെക്കു തന്നെ ചെല്ലുക.

ജടായു—ഉണ്ണിയുടെഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ, (എന്നു ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാമൻ—അയി പ്രിയതമേ!

* ശങ്കിക്കാതേബഹുവിഷമമാമിപ്രദേശത്തിലേതും
 നിങ്കൈകൊണ്ടെൻകരമതുവിടി ചിങ്ങുവാമംഗലാംഗി! ।
 വങ്കല്ലിന്മേലിരടൊലപദംകണ്ടിനെച്ചാടിമെല്ലെ
 തികൾക്കൊക്കുംമുഖി! വരികകാൽവെക്കെടോമുള്ളുനോക്കി॥ (൪൩)
 സീതാ—ആയുപത്ര! താതജടായുവും, വത്സലക്ഷ്മണനും, പ
 ണ്ണശാലാഭാരത്തിലെക്കു വരുന്നു.

രാമൻ—വല്ലേടത്തും നോക്കേണ്ടാ.

* ചേരളൊരീവഴിയെവിട്ടങ്ങുതെല്ലുവളവെ-
 ന്നാലുമാവഴിഗമി-

ക്കുറിൽപടന്നനയുമാജാനുപൊക്കതിനെ
 മത്തേഭചാരുഗമനേ! ।

കോറൊല്ലുപക്രമതിൽവാനീരശാവയതു

കൊണ്ടൊന്നതാഴ്ത്തലയെ

കീറാതെമാതളമതിൽസുഷതമാംപുടവ

നീവേർപെടുത്തുകധുനാ॥

(൪൪)

(സീതാ അപ്രകാരം ചെയ്തിട്ട രാമനെ പിന്തുടരുന്നു.)

ജടായു—ഉണ്ണി!

* മന്ദംജ്യേഷ്ഠനുവേണ്ടിക്കരുണയൊടുഭവാൻപൂവുറക്കുന്നതായും
 മൂന്നംവെള്ളംകുടത്താൽജനകസുതയൊഴിച്ചാശുവല്പിച്ചതായും ।
 നന്നായ്ക്കേളീമയൂരംമുഗമിവകളണഞ്ഞാശ്രമത്തിൻസമീപേ
 നിന്നീടുംനീഡയുക്തംമരനിരയിതുന്നൽകുന്നുമേകുതു കത്തെ॥ (൪൫)

രാമൻ— * ക്ഷോണീകന്യേ! മലമുകളിൽനിന്നിങ്ങിറങ്ങിട്ടുപാരം
 ക്ഷീണിച്ചു നിൻകവിളിലധുനാസ്വേദബിന്ദുക്കളേററം ।
 കാണുന്നതിനുചമിതമുതത്തുള്ളിയാൽഭംഗിയുള്ളോ-
 രേണാങ്കൻതൻമദമുടനടക്കീടുമേസുന്ദരാംഗി!॥ (൪൬)

അതിനാൽ പൂങ്കൊത്തുകളുടെ സമൃദ്ധത്താലുപജ്വരിക്കപ്പെട്ട
 ചെറിയ ചുരുവുക്കുണ്ടുകളുടെ നിഴലുള്ള ഈ വനവാപീസമീപത്തിൽ
 ക്ഷീണം തീർപ്പാനായി ക്ഷണനേരം ഇരിക്കുക.

സീതാ—ആയുപത്ര! നോംമെല്ലെ പണ്ണശാലയ്ക്കുചെല്ലുക, അവിടെ
 വത്സലക്ഷ്മണനുംതാതജടായുവുംനമ്മുടെവരവിനെകാത്തുനില്ക്കുന്നു

രാമൻ—എന്നാൽ ഈ വഴിയിൽകൂടി പോകേണ്ടതാണ്. ഇതിൽ-

* നല്ലംബുകണത്തെച്ചിതറിക്കൊണ്ടുടനെയും
 ചൊല്ലാൻനാരുകല്പാരസുഗന്ധത്തെവഹിച്ചും ।
 മെല്ലേമദനാത്മാവിലകാരണ്ഡവശബ്ദം

മല്ലാക്ഷി! വളർത്തങ്ങിനെവിശുന്നിതുവായു । (൪൭)

(എന്ന ചുറ്റിനടന്നു നോക്കിട്ട) താത! ഗുപ്രരാജ! പുജ്യനായ അങ്ങേ ദേശമപത്രനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ജടായു—ഉണ്ണി! ദിഗ്ഖായസ്സായ്ക്കവിഷ.

സീതാ—ആയ്! അങ്ങേക്കു നമസ്കാരം.

ജടായു—വത്സേ! വീരനായ ശിശു ഉണ്ടാകട്ടെ.

രാമൻ—(ലക്ഷ്മണനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത്) ഭാഗ്യത്താൽ വിജയിയായ ഉണ്ണിയെ ഞാൻ കാണുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ—എല്ലാം താതജടായുവിന്റെ അനുഗ്രഹം തന്നെ.

ജടായു—ഉണ്ണിയുടെ ജയത്തെ രാമഭദ്രൻ കണ്ടുവോ?

രാമൻ—ഞങ്ങൾ പർവ്വതശിഖരത്തിലിരുന്ന എല്ലാം കണ്ടു.

സീതാ—എന്നാൽ ആ രാക്ഷസന്റേയും രാക്ഷസിയുടേയും പേരും വാസസ്ഥലവും മനസ്സിലായില്ല.

ജടായു—ജനസ്ഥാനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന വിരാധനാണു ആ രാക്ഷസൻ.

*

ആശരീരേഷായിര

മീശനതിൽവരനുമായിയൊരുഭാഗത്തും॥

കേശിപ്പിപ്പതുമുനികളെ

യാത്രവിരാധൻതനിച്ചുമറുഭാഗത്തും ! (രവ)

ആ രാക്ഷസി വരന്റെ അനുജയായ ശുപ്തഭവയാണു.

രാമൻ—വിരാധനെത്തന്നെയൊന്നോ ഉണ്ണി കൊന്നത?
(എന്ന സ്തംഭാബലമാനങ്ങളോടുകൂടി ലക്ഷ്മണനെ നോക്കുന്നു.)
(ലക്ഷ്മണൻ തല താഴ്ന്നു നില്ക്കുന്നു.)

ജടായു—അതെ.

രാമൻ—എന്റെ ഓഹരിക്കു മറുളള രാക്ഷസരെഎല്ലാം കൊല്ലേണ്ടതാണെന്നു തീർച്ചപ്പെട്ടു.

ജടായു—ശുപ്തഭവയുടെ വൈരവൃത്തിയെ കണ്ടാൽ വരൻ കോപിച്ച ഒരു മുഹൂർത്തത്തിനുള്ളിൽ ഉണ്ണിയോടു യുദ്ധത്തിന്നു വരും.

രാമൻ—(ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) വരട്ടെ, ഹാനി എന്തുളളു.

ജടായു—ഞാനിപ്പോൾ കണ്ഠവാൻ പർവ്വതത്തിന്റെ ശിഖരത്തിൽ ചെന്നിരുന്ന ക്ഷീണം തീർപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

രാമൻ—ആയ്ന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

ജടായു—ഇനിമേൽ ഉണ്ണി നല്ല ജാഗ്രതയോടുകൂടിയിരിക്കണം,
(എന്നു പോയി)
(അണിയറയിൽ)

* ചോരംകേണംവിരൂപാനനമതിലൊഴുകും
 ബാഷ്പമോടോടിവന്ന-
 ഞാൻപാരിൽപതിച്ചോരനുജയെവരന-
 ഞാശ്വസിപ്പിച്ചുവേഗം ।
 പോരുന്നസേനയോടുംസപദികുചിതനായ്
 രാമനോടേറെറ്റുപ്പാൻ
 പോരെന്നപ്പോലെകാണാൻവരുവിനമരരേ!
 മോഹമുള്ളോർകളെല്ലാം॥ (൪൯)

ലക്ഷ്മണൻ—യുദ്ധം കാണാൻ സന്തോഷമുള്ള ബ്രഹ്മപുത്രനായ നാരദമഹർഷിയുടെ വാക്കുമാണിത്, അതിനാൽ നോം തയ്യാറായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ—ഞാൻ തയ്യാറായി തന്നെ ഇരിക്കുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വരനെ സൈന്യത്തോടുകൂടി സംഹരിക്കുന്നത എന്റെ കാഹളമായിട്ടു താതജടായുവിന്റെ സന്നിധിയിൽവെച്ചു ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയെല്ലാം. ഉണ്ണി ജാനകിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പണ്ണശാലയിൽവെച്ചു.

സീത—ആയുപുത്ര! നല്ലവണ്ണം ജാഗ്രതയായിരിക്കണം,

രാമൻ—സംശയമെന്താണ്,

ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഇഷ്ടപോലെയാകട്ടെ,

(എന്ന സീതയോടുകൂടി പോയി.)

(അണിയറയിൽ)

* മനുവംശജാതനായൊരു
 മൂനിവേഷംപൂണ്ടരാജപുത്രനെയും ।
 അനുജകളത്രങ്ങളെയും

സൈനികർവളയട്ടെശസ്രപാണികളായ്॥ (൫൦)

രാമൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) വരൻ തന്നെ യാണോ ഇങ്ങിനെ വന്നുപറയുന്നത, എട: എട: ദൃഷ്ട! രാക്ഷസാധമ ! നില്ല നില്ല, (എന്ന കവചത്തെ ധരിച്ച ചാപബാണങ്ങളേയും ആവനാഴിയേയും എടുത്ത ചുറ്റിനടന്നുകൊണ്ടു)

*എവരെഭവാനശിച്ചധികമസ്ഥിവെളുത്തിഹകണ്ടിടുന്നുവോ
 എവർതവദുഷ്ടവൃത്തികൾസഹിച്ചതപസ്സിനെരക്ഷചെയ്തുവോ ।

അവരിൽമുദംവളർത്തുവതിനായ്സയോടതിദൃഷ്ട! നിന്നെഞാൻ
 ജവമിഷുവാൽപിളന്നുയധിപക്ഷിനിരജ്ജിരയാക്കുവൻവര!॥ (൫൧)

(എന്ന എല്ലാവരും പോയി)

❧ * ഇങ്ങിനെ അഞ്ചാമങ്കം. * ❧

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

ആറാമങ്കം.

(അനന്തരം അനലാ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

അനലാ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്)

അച്ഛന്റെ മന്ത്രിയായ സന്യാതി ഇതാ വരുന്നു,

(അനന്തരം സന്യാതി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സന്യാതി—സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണന്റെ പുത്രിയായ അനലാ ഇതാവരുന്നു, (അടുത്തുചെന്നു) വസേ! അനലേ! നീ എവിടെ നിന്നാണു വരുന്നത്?

അനലാ—വിദ്യജ്ജിഹ്വന്റെ ഗ്രഹത്തിൽ നിന്നാണു,

സന്യാതി—നീ എന്തിനായിട്ടവിടെ പോയിരുന്നു?

അനലാ—ആയുനായ അമാത്യൻ കേട്ടാലും, രാവണമഹാരാജാവിന്റെ സഹോദരിയായ ശുക്ലബധിപ്പെട്ടു—

സന്യാതി—(ചിരിച്ചു) ‘അച്ഛൻപെങ്ങൾ’ എന്നല്ല പരയേണ്ടത, അവളല്ല രാമനെ കാലിച്ചനിമിത്തം ലക്ഷ്മണനാൽ വിരൂപയാക്കപ്പെട്ടത, അവളുടെ വാക്കിനാലല്ല, സൈന്യങ്ങളോടുകൂടിയുദ്ധത്തിന്നു ചെന്നു വരൻ രാമന്റെ ഭജപരാക്രമാഗ്നിയിൽ പാറയായിത്തീർന്നത,

അനലാ—അവളോടു എന്റെ സമീപത്തിൽ വച്ചു വിദ്യജ്ജിഹ്വന്റെ ഭായ്യയായ മായാവതി നാസികാ ഹേദം ചെയ്താണുണ്ടായ കാരണത്തെ ചോദിച്ചു, ആ കഥാമധ്യത്തിൽ രാമന്റെ ആകൃതി ഇങ്ങിനെയാണു അങ്ങിനെയാണു എന്നു അവൾ പറക്കയും ചെയ്തു,

സന്യാതി—പിന്നെയൊ,

അനലാ—പിന്നെ, വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ പണ്ടു കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്ന രാമരൂപം വരെക്കുറച്ച ഒരു ചിത്രപടം എന്റെ കയ്യിൽ മുഖേ തന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു,

സന്ധാതി—പിന്നെയൊ,

അനലാ—അതിനെ രാമന്റെ രൂപം കാണാനായിട്ട മടക്കി തരേണമെന്ന മായാവതി എന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടു,

സന്ധാതി—പിന്നെയൊ,

അനലാ—അനന്തരം ഞാൻ ആ ചിത്രപടത്തെ മായാവതിക്കു മടക്കി കൊടുത്തുവരികയാണ്,

സന്ധാതി—ആ ചിത്രപടം നിന്റെ കയ്യിലെത്തിനായിട്ടാണു തന്നിരുന്നത?

അനലാ—ആ ചിത്രപടം വിവാഹത്തിനുമുമ്പേ തന്നെ ജാനകിയാൽ ഏഴുതപ്പെട്ടതാണ്, ഇപ്പോൾ ദീഗ്ദ്ധവിയോഗം വന്നിട്ടുള്ള ജാനകിക്കു ആശ്വാസത്തിന്നു വേണ്ടി ഞാനതിനെ വാങ്ങി കൊണ്ടുവന്ന ഇതുവരെയും കാണിച്ചുകൊടുത്തു,

സന്ധാതി—(വിചാരിച്ചു) ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം.!

* ധരണീസുതയെഹരിപ്പാൻ

ഹരിഞ്ഞിൻരൂപമാനമാരിചനും ।

മരണംവരുത്തിരാവണ-

നരണാത്മജനാകമജ്ജടായുസ്സിനും॥

(൧)

ഇനിമേൽ സീതയ്ക്കു ആശ്വാസത്തിനുള്ള ഉപായമെന്താണ്? അവൾ ദീഗ്ദ്ധകാലചരിചയം കൊണ്ടു പ്രിയസഖിയെപ്പോലെ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരിക്കുന്നുവല്ലോ,

അനലാ—അതിനാലല്ലെ ഞാൻ ആശ്വാസത്തിനുപായമെന്നും കാണായ്ക്കാൽ സീതയിനി ജീവിച്ചിരിക്കുമൊ ഇല്ലായൊ എന്നു ശങ്കിച്ചു ഭയപ്പെടുന്നത്,

* ഹാരമറുടനതിൻമുത്തുകൾ കണക്കുവീണനയനാംബുവിൻ

ധാരയാൽമുലനനച്ചുകണ്ണിണതുടച്ചുരോമലിനചേലയാൽ ।

ചാരുചിത്രമതിലുള്ളവല്ലഭനെ നോക്കിയങ്ങിനെകഴിച്ചതെ

സാരസാക്ഷിബതമാസമേഴുമിഹശിംശുപാതരുതലത്തിലായ്॥ (൨൧)

സന്ധാതി—ബാലിയെ സംഹരിച്ചതിന്നു ശേഷം സ്വാമിയായ കുമാര വിഭീഷണനും മാല്യവാൻ മുതലായ മറ്റുള്ളവർക്കും സീതയെ തിരിയെ കൊടുക്കുന്നതു തന്നെയാണു മേലിലെക്കുറേമെന്നു അഭിപ്രായമായിരിക്കുന്നു.

അനലാ—രാവണമഹാരാജാവിനെ ജയിച്ചു ബാലിയെക്കൂടി രാമൻ സംഹരിച്ചുവൊ?

സന്ധാതി—ഉവ്വ,

അനലാ—മഹാരാജാവിന്റെ അഭിപ്രായമെന്താണ്?

സമ്പാതി—മഹാരാജാവിനെ കാണാൻ മന്ത്രികളിലാക്കാണ് സാധിക്കുന്നത്? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇപ്പോൾ—

* വരണനേകിയൊരല്ലിമാലധരിച്ചുനന്ദനപ്പൂക്കളിൽ നിരകൾകൊണ്ടിഹവായുവാൽകൃതമായമെത്തയിൽവാണഥ്.

സ്മരണചെയ്തുസദാപിസീതയെമാനസേദശകന്ധരൻ

വരികതന്നെയുമില്ലഗേഹമതികൽനിന്നുവെളിക്കുമോ॥ (൩)

അതിനാൽ വീരനായും പ്രബലനായുമിരിക്കുന്ന ശത്രുവിനോടു നേരിട്ടിരിക്കുന്ന വൈരത്തെ വിചാരിയ്ക്കാതെയും, മന്ത്രവിചാരമാർഭിയാതെയും, ചേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികളെ അനുഷ്ഠിയാതെയുമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനോടു ബാലിയെക്കൊന്നു വർത്തമാനത്തെ വാക്കാൽ ബോധിപ്പിപ്പാൻ അസമർത്ഥനായ മന്ത്രികൾ അദ്ദേഹത്തിനെ കാണിപ്പാൻ വേണ്ടി രാമകഥയെ സംബന്ധിച്ച ഒരു നാടകത്തെ ശുക്രമഹർഷിയെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിച്ചിരിക്കുന്നു,

അനലാ—ആ നാടകം എന്തുമുതൽ എതുവരെയാണു ഉണ്ടാക്കിച്ചിരിക്കുന്നത്? പറയൂ,

സമ്പാതി—രാമന്റെ സീതാനേചക്ഷണം മുതൽ ബാലിവധത്തോളമാണു,

അനലാ—പിന്നെയൊ,

സമ്പാതി—അന്തഃപുരത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ആസന്നപരിചാരകനെക്കൊണ്ടു ആ നാടകം കാണണമെന്ന മഹാരാജാവിനെ അറിയിച്ചു, അതുകേട്ട മഹാരാജാവു അപ്പരസ്മികളാൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ആ നാടകത്തെ കാണാനായി നമ്ബസചിവനായ മഹാപാർവനെ മാത്രം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു സംഗീതശാലയ്ക്കകത്തു ദൈവേഷ്ടയാൽ ചെന്നിരിക്കുന്നു.

അനലാ—അങ്ങിപ്പോൾ എവിടെയ്ക്കാണ് പോകുന്നത്?

സമ്പാതി—സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണനും മന്ത്രികളും കൂടി ആടുവാൻ ശീലമുള്ള അപ്പരസ്മികളെ മഹാരാജാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോരുവാനായി എന്നെ അയച്ചുതാകുന്നു.

അനലാ—ഇങ്ങിനെയാണങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ചിത്രത്തിലുള്ള ഭർത്താവിന്റെ ദർശനം കൂടി ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന ജാനകിയും ഭർതൃവേഷം ധരിച്ചു അഭിനയിക്കുന്ന കഥാദർശനംകൊണ്ടു മനസ്സിനെ വിനോദിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

സമ്പാതി—അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ തിരസ്കരണീവിദ്രയുടെ പ്രഭാവത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചുകൊണ്ടു കാണേണ്ടതാണു. അതിനെന്താണുപായം?

അനലാ—അതിനുപായമുണ്ട,
സമ്പാതി—അതെങ്ങിനെയാണു്?

അനലാ—വിദ്യജ്ജിഹ്വന്റെ ഭായ്യയായ മായാവതി മുഖെ
എന്റെ കയ്യിൽ രാക്ഷസാസംകരണരത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടുവ
ളകളെ തന്നിട്ടുണ്ടു്, അതുകളിൽ ഒന്നു സീതയുടെ കയ്യിലും മറെറാ
ന്ന എന്റെ കയ്യിലും ഇട്ടുകൊണ്ടു്, ഞങ്ങൾ മറഞ്ഞുതന്നെ കണ്ടു
കൊള്ളാം

സമ്പാതി—ഞാൻ ഈ രത്നവളകളെ മുന്പേതന്നെ കേട്ടിട്ടു
ണ്ടു്. ഇതുകളെ ആദ്യം വിശ്വാമിത്രമുനി സീതയ്ക്കു കൊടുത്തു്, പിന്നെ
സാരണൻ സീതയോടു സമ്മാനമായിട്ടു വാങ്ങിച്ചു മഹാരാജാവിന്നു
കൊടുത്തു്, മഹാരാജാവു വിദ്യജ്ജിഹ്വന്റെ കയ്യിൽ സൂക്ഷിപ്പാൻ
കൊടുത്തു്.

അനലാ—എന്നാൽ അങ്ങു സ്വാമികല്പനയെ അനുഷ്ഠിക്കുക
ഞാനും ഭീനയായ ആ ജാനകിയെ മനോവിനോദത്തിന്നായിട്ടു
സംഗീതശാലയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്നുണ്ടു്.

(എന്നു രണ്ടുപേരും പോയി.)

❧ ഇങ്ങിനെ പൂർവാംഗം. ❧

(അനന്തരം മഹാപാർവ്വതനോടു കൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാവണൻ—മഹാപാർവ്വ! എന്തുകൊണ്ടാണു് നാടകം കാ
ണാനായിട്ടു എന്നെ മന്ത്രികൾ നിബന്ധിക്കുന്നതു്?

മഹാപാർവ്വതൻ—ജാനകീ നിമിത്തമായിട്ടു മന്മഥതാപത്താൽ
ഖിന്നനായിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്റെ മനസ്സിനെ വിനോദിപ്പി
ക്കുവാനായിട്ടാണു്,

രാവണൻ—കൊള്ളാം എന്നാൽ കളിക്കാർ ആരംഭിച്ചുകൊ
ള്ളട്ടെ,

❧ * അന്തർ്നാടകാരംഭം * ❧

ദ് (അനന്തരം കളിക്കാരിൽ ഒരുവൻ പ്രവേശിച്ചു)

* തരുണിതരുണന്മാർചേരമ്പോളവർക്കുസുഖപ്രദൻ
സ്മരനിഹജയിക്കുന്നവേർപെട്ടവർക്കുതിനിഷ്ഠരൻ ।
പുരരിപുഹരൻകൂടിത്തന്മേലിവന്റെശരങ്ങളിൻ
വരവതുതടുപ്പാനായല്ലോവഹിപ്പതു കാന്തയെ ॥

(൪)

എന്നു *

അനലാ—അതുകൊണ്ടെന്താണ്? രാക്ഷസാധ്യംകരണ ര
തം പതിച്ചു വളയെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന നമുക്കു ഇവിടെ ശങ്കിക്കാതെ
തന്നെ വസിക്കാവുന്നതാണ്, അല്പം ദൂരത്തിലായതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ
വാക്കുകളെ അദ്ദേഹത്തിനും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളെ നമുക്കും
കേൾപ്പാൻ കഴിയുന്നതുമല്ല.

സീതാ—പണ്ടു ആയോദ്ധ്യകുമുനിവേഷം ധരിച്ചുരാക്ഷസന്ന
രാക്ഷസാധ്യംകരണ രതം പതിച്ചു വളയെ സമ്മാനമായി കൊ
ടുത്തതിനാൽ ഇപ്പോൾ ഇനിക്കു ഞാൻ തന്നെ ഉപകാരംചെയ്താ
യി വന്നു കൂടി

അനലാ—മഹഷിയുടെ മാഹാരത്നം ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ! എ
ന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ ഇനിക്കു നിന്നെക്കാണാൻ പാടില്ല,
എന്നുമാത്രമല്ല അന്ധയായവൾക്കു എന്ന പോലെ ഇനിക്കുകൂടി നി
ന്റെ ദേഹത്തെ തപ്പിഅറിയേണ്ടതായി തീർന്നിരിക്കുന്നു.

സീതാ—നിന്നേയും അപ്രകാരംതന്നെ മറുളളരാക്ഷസന്മാർ
കാണുകയില്ല, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ വളകളിൽ ഒന്നിനെ നി
യ്യം കയ്യിൽ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ,

അനലാ—“നീ കൂടി നിന്നെ കാണുകയില്ലാ” എന്നാണു
പറയേണ്ടത, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇനിക്കുംകൂടി എന്നെ കാണാ
ൻ കഴിയാതെ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീതാ—വേഷംകെട്ടുന്ന അപ്സരസ്ത്രീകൾക്കു നോം എതുവി
ധമായിരിക്കും?

അനലാ—അവർ കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ ദോഷമെന്താണ്?

‡ (അനന്തരം ലക്ഷ്മണനോടുകൂടി രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

‡ രാമൻ—(ആവേശത്തോടുകൂടി)

* ഇന്നെൻചിത്തംദഹിക്കുന്നിതുപരമുടജംശുന്ദ്രമായ്ക്കുണ്ടുശോകാൽ

രാവണൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ദഹിക്കട്ടെ, ദഹിക്കട്ടെ,

സീതാ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) ആയുപത്രന്ന എന്റെ മേൽ
സ്നേഹബന്ധം ഈവിധമാണല്ലോ, അതുകൊണ്ടു എന്നെകൂടാതെ
പണ്ണശാലയെ കാണാൻ അദ്ദേഹം എങ്ങിനെ ശക്തനായിരും,

‡ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ വൃസനിക്കേണ്ട:

* കന്നിന്മേൽചെന്നിരിക്കുംകുടിലിൽമയിൽകളെ-
കാണമതിന്നായ്മോദാൽ ।

രാവണൻ—(ചിരിച്ചു) ഞാനവളെ അപഹരിച്ചതായിട്ടു ഇ
വൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല,

സീതാ—ഇത ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത അവസ്ഥയാണു എ
ന്നാൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുകയാണുള്ളവത്സലക്ഷ്യണന്റെ ഉപായമാണിത്.

രാമൻ— * എന്നെക്കൂടാതെ പോകില്ലാരുപൊഴുതു
മതിൽപ്രേയസീവത്സ! സീതാ

രാവണൻ—ഭയംകൊണ്ടും ഇങ്ങിനെ വരും സ്നേഹംകൊണ്ടു
മാത്രമല്ല,

സീതാ—ഇത ശരിയാണു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആയുധ
ത്രം സമീപത്തിലില്ലെങ്കിൽ ഇനിക്കു ഒന്നിലും പ്രിയമുണ്ടാകയില്ല,

ലക്ഷ്മണൻ— * പുനാഗപ്തകൾപൂജയ്ക്കു ടവിയതി
ലറുത്തിടുവാൻപോയിരിക്കും॥ (ന)

രാമൻ—എന്നാൽ ഉണ്ണി ചെന്നു അന്വേഷിക്കു.

ലക്ഷ്മണൻ—അങ്ങിനെതന്നെ (എന്ന ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ—അവർ അശോകവനത്തിലാണു ചെന്നിരിക്കു
ന്നത, പുനാഗവനത്തിലല്ല.

സീതാ—ആ ദിവസത്തിൽ ഇതാണു ഒന്നാമതായി സംഭവി
ച്ചത, തോഴി! അനലേ! ആ അവസ്ഥയെ വിചാരിച്ചു, ഞാൻ
വ്യസനത്താൽ പരവശയായിരിക്കുന്നു.

* വരനെക്കാണാഞ്ഞുനിശി

ചരനായകനാംദശാസ്യനെക്കണ്ടും ।

തരസാഞ്ഞാനൊന്നിളകി

പെരിയകൊടുങ്കാറ്റിൽവാഴയെന്നതുപോൽ॥ (ഒ)

അനലാ—തോഴി! ജാനകി! നീ നല്ല ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയാണെ
ല്ലോ അതിനാൽ ആ സമയത്തിൽ ധീരയായിട്ടിരുന്നിരിക്കും.

സീതാ—അതുകൊണ്ടല്ല, അതുകൊണ്ടല്ല, എന്നാൽ അത്രി
മാമഷിയുടെ ധർമ്മപത്നിയായ അനസൂയയാൽ നൽകപ്പെട്ട ദിവ്യ
വസ്ത്രാംഗരാഗങ്ങളുടെ പ്രഭാവംകൊണ്ടാണു,

അനലാ—ഇത യോജിപ്പായിരിക്കുന്നുണ്ടു,

രാമൻ—പ്രിയേ! ജാനകി! നീയെവിടെയാണു,

സീതാ—(ആവേശത്തോടുകൂടി) അന്നു ആയുധത്രം ഇങ്ങി
നെ കരഞ്ഞിരിക്കും,

രാമൻ—കഷ്ടം! കഷ്ടം!

* പൃഥ്വീസുതയെക്കാണാ-

ഞ്ഞത്തലിയനാങ്ങുമിങ്ങുമിഹനോക്കി ।

കത്തിക്കുരുണസ്വരമൊടു

തത്തയിതാകൂട്ടിലേറാമുഴലുന്നു॥ (ഘ)

രാവണൻ—ഇത സംഭവിക്കാവുന്നതാണ്—

സീതാ—(പ്രസന്നത്തോടുകൂടി കൈതത്തിൽ കുശകിടക്കുന്നു)

ഹാ: തോഴി അനലേ! സുബുദ്ധിയെന്നു പേരായ ആ കേളീ
 ശുകം ആ ക്ഷണത്തിൽതന്നെ ജീവനെ കളഞ്ഞിരിക്കും നിശ്ചയം
 അനലാ—തോഴി! പൃസനിക്കരുതെ, ദൈവത്തിന്റെ ദുഷ്ടി

ലാസം ഇങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ നോമെന്റുചെയ്യുന്നു.

രാമൻ—അതേയോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

*മദ്യോല്പാദനം മോശിതനെയങ്ങിനെതിരഞ്ഞിപ്പണ്ണശാലാന്തികേ
കുട്ടിക്കുണ്ടുരമമ്പരന്നിഹനടന്നീടുന്നിതെല്ലാടവും ।

ഒട്ടോട്ടങ്ങിനെതുമ്പിഭംഗിയിലിളക്കുന്നോരിതിനായ്ക്കു
പൊട്ടിച്ചമ്പൊട്ടസല്ലകീകിസലയന്നൽകംചിരിച്ചെൻപ്രിയാ॥ (൯)

രാവണൻ—അതുകൊണ്ടീജാനകിക്കെന്താണ്? ഇവർക്കു ആ ഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ ആ വിധത്തിലുള്ള അനക്ഷ്ടികൾ എന്റെ ഗ്രഹത്തിലനവധി ഉണ്ടല്ലോ.

സീതാ—മകനെ! കാളമേഘ! ഞാനിവിടെ—(എന്ന പക്ഷതി
പറഞ്ഞിട്ട) അനലേ! ഇത നാടകമല്ല,

അനലാ—തോഴി! നിനക്കു സ്നേഹബന്ധത്താൽ ആ ആ
നക്ഷത്രിയെ പ്രത്യക്ഷമായി കാണുന്നപോലെ തോന്നുന്നതാണ്,

ദ്രാമൻ— * കുളവല്ലഭജ്ഞാപനം

വെളിയിൽ പോന്ന ഒരു മിഷനറി.

കളമൊഴിയാംസീതയെയി-

ശക്തിമയിൽതിരയുന്നപോലെതോന്നുന്നു. (൧൦)

രാവണൻ—ഞാൻ കോപിച്ചു, ആ സീതയെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുമ്പോൾ ആ മയിൽ മറററത്താണ് ചെയ്യുന്നത്,

സീത—അയ്യോ: ചിത്രദശനനെനുപേരായ മയൂരമേ! ആ ദി
 വസത്തിൽ വിശന്നിരിക്കുന്ന നിനക്കു പാനഭോജനങ്ങളെ തരുന്ന
 തിന്നു മുമ്പേതന്നെ ഏതെന്ന രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോ
 യി. ഹാ: കഷ്ടം! കഷ്ടം!

* കരഞ്ഞുനില്പുയതായൊരെന്ന-

ത്തിരഞ്ഞെടുക്കാനായെഴുന്നമോനി ।

പരത്തിയംകാലുകൾ വാലോളിപ്പം

മരിച്ചിരിക്കുമാണെന്നതന്നെ.

(ff)

(എന്ന മോചിപ്പിക്കുന്നു)

അനലാ—(ശങ്കയോടുകൂടി കൈകൾകൊണ്ടു തപ്പിട്ടു) [ആത്മഗതം] ഇവൾ മോഹിച്ചിരിക്കുന്നു, [പ്രകാശം] തോഴി! ആശ്വസിക്ക: ആശ്വസിക്ക:

സീതാ—(ആശ്വസിച്ചു) അനലേ! ഇങ്ങിനെയുള്ള വ്യസനത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ടുതന്നെ ദൈവം എന്നെ സൃഷ്ടിച്ചു.

രാമൻ—(ഓർമ്മയോടുകൂടി)

* മെല്ലെസ്സാനാർമാകുന്തലമുടിയെയുലർത്തിടുവാൻ

കൈകൾകൊണ്ടുൻ-

മല്ലാക്ഷീകൊങ്കയാൽമേൽപുടവയിളകുമാ-

റങ്ങുകോതുന്ദിശായാം ।

സല്ലീലംപീലിപ്പത്താകൃതിയിലധികസന്തോഷ

മോടുവിരത്തി-

ടുല്ലാസാൽകൂകികേളീമയിലിതുസവിധേ

നൃത്തമാടീടുമെല്ലൊ॥

(൧൨)

രാവണൻ—അതുചിതം തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

* പുത്തൻഘനംപോലതിനീലമാക-

മിത്തനപിതൻവാർമുടികണ്ടുപാരം ।

നൃത്തങ്ങൾചെയ്യുന്നിതുബഹുപോലെൻ

ചിത്തംഘനോൽകണ്ഠമതായിമോദാൽ॥ (൧൩)

സീതാ—അനലേ! ചിത്രദർശനന്റെ ആ വിധമുള്ള വിലാസത്തെ ആർച്ചപുത്രൻ ഇനിയോർമ്മപ്പെടുത്തി, (എന്നു കരയുന്നു)

അനലാ—അതുതന്നെ ഇപ്പോൾ മരിച്ചിരിക്കെ പിന്നെ അതിന്റെ വിലാസത്തെ നീയെന്തിനാലോചിക്കുന്നു?

രാമൻ—അയ്യോ: സുകേശി! പ്രിയതമേ! (എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ—(സന്തോഷത്തോടും കൗതുകത്തോടുംകൂടി) ഇവന്റെ ഈ മോഹത്തിന്നു അവസാനമില്ലാതാകട്ടെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവന്റെമേൽ ആശതീർന്നു, ജാനകി എന്റെ മെത്തയിൽ കേറുമെല്ലൊ.

സീതാ—അനലേ! എന്റെ നിമിത്തമായിട്ടു ആർച്ചപുത്രൻ ഈ വിധമായി തീർന്നു, ഞാൻ പിന്നെ വജ്രംപോലെയുള്ള മനസ്സോടുകൂടിയിങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു.

അനലാ— തോഴി! ജാനകി! നിയ്യം അദ്ദേഹം നിമിത്തമായിട്ടു, അടിക്കടി മോഹസമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങി പണിപ്പെട്ടുപിന്നെ പൊങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നീയെങ്ങിനെ വജ്രമനസ്സായി തീരുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ—(അടുത്തുചെന്നു)ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിക്ക, ആശ്വസിക്ക

രാവണൻ—കഥയില്ലാത്ത ഈ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്വാസനം കൊണ്ടു ജീവിപ്പിക്കുന്നുവോ,

സീതാ—ഭാഗ്യത്താലിങ്ങിനെ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്വസിപ്പിച്ചു
 രാമൻ—(ആശ്വസിച്ച്) ഉണ്ണി! പുന്നാഗവാടിയിൽ ജാനകിയെ കണ്ടുവോ?

ലക്ഷ്മണൻ—[ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ ഞാൻ ജ്യേഷ്ഠനോടു പറയട്ടെ, എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ജ്യേഷ്ഠൻ കേട്ടാലും,

*പുന്നാഗക്കാട്ടിലുംചെന്നളികലകളുദ്ധങ്കാരമുപചേർന്നുപാരം നന്നാജ്ഞാദിച്ചമാക്കാട്ടിലുമടനൈതിരഞ്ഞീടിനെന്നായ്തേങ്ങാൻ. എന്നല്ലനത്തകോകങ്ങളടയടികളാൽസൈകതേഭംഗിചേർന്നുങ്ങുന്നിദ്രാഞ്ജുങ്ങൾതിങ്ങംഗിരിനദിയിലുമാരാഞ്ഞുത്താഞ്ചെന്നിദാനീം

രാമൻ—(ഉദ്ഭോഗത്തോടുകൂടി) ജാനകിയെ കണ്ടില്ലേ?
 (ദീഗ്ദ്ധശ്വാസം വിട്ടു)

* സ്വാനേകത്തിട്ടനുശോകാഗ്നിപാരം
 വെന്തിട്ടനുമ്പന്ധനത്തോടുകൂടി,
 കാനേ!നിന്നെക്കണ്ടതില്ലെങ്ങുമിപ്പോ-

ഉന്തയ്ക്കാത്താൻചന്തചെയ്യേണ്ടുവാലേ! || (൧൫)

രാവണൻ—ഉത്തമസ്രീകളെ പിരിഞ്ഞാൽ ഉചിതമായിട്ടുള്ളതും ലക്ഷേഷരണം പ്രിയമായിട്ടുള്ളതുമായ പ്രപൃത്തി ഏതോ അതുതന്നെ.

സീതാ—തോഴി! അനലേ! എന്നെക്കാണാതെ ആയുപത്രന്റെ അവസ്ഥ ഈവിധമായി തീർന്നു, അദ്ദേത്തിനെ പിരിഞ്ഞും രാക്ഷസനാൽ അപഹരിക്കപ്പെട്ടുമിരിക്കുന്ന എന്റെ അവസ്ഥയും ഈ വിധമായി, ഇങ്ങിനെ ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരുടേയും ഭാഗ്യം ഈ സ്ഥിതിയിലായെല്ലോ, (എന്ന മോഹിക്കുന്നു)

അനലാ—ആശ്വസിക്ക്, ആശ്വസിക്ക്, നീ അധികതാമസം കൂടാതെതന്നെ ത്രൈലോക്യവീരനായ ആ രഘുകുമാരനോടുകൂടി ചേർന്നു സുഖമായിരിക്കും,

സീതാ—(ആശ്വസിച്ച്) അനലേ! ഇതുവരെയും എന്റെ പ്രാണനാഥൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നുകൂടി ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

അനലാ—എല്ലാവുത്താന്തവും ഈ നാടകംകൊണ്ടറിയാം

ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ധൈര്യത്തെ സ്വീകരിക്കണം, ഇനി ശേഷമുള്ള വനപ്രദേശങ്ങളിലും അന്വേഷിക്കുക,

രാമൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു)

*മന്ദംകാരാലുതിന്നുള്ളതിസുരഭികളാംപൂക്കൾവെച്ചിച്ചുമാരാ-
ലന്നേസീതയ്ക്കിനിക്കുപ്രണയമതിലഹോസാക്ഷിയാണിയിരഞ്ഞി !

രാവണൻ—അതുകൊണ്ടെന്നാണു,

സീതാ—പൂർവ്വത്താണത്തെ അറിയിക്കുന്ന ഈ വാക്കിനാൽ
എന്റെ മമം ഭേദിക്കുന്നു.

§ രാമൻ— *എന്നാൽസ്നേഹേനഞാൻചെന്നവനിമകളെനീ
കണ്ടുപോഎന്തുചൊന്നാൾ
ചെന്നാളെങ്ങോട്ടുചാല്ലെന്നുടനിതിനൊടു
ചോദിക്കിലെന്നോട്ടുചാല്ലാം॥ (൧൬)

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) എട: എട: വൃക്ഷാധമ! നീ
പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഞാൻ ചന്ദ്രമാസത്താൽ നിന്നെ നിശ്ചയമാ-
യും വെട്ടി മുറിക്കും.

മഹാപാശ്ചൻ—[ആത്മഗതം]

* ക്ഷിതിസുതയിൽപ്രേമത്താ-
ലതിമാത്രംഭ്രാന്തനായിരമുബാലൻ !
അതുപോലെതന്നെയവളിൽ
കൊതിമൂലംഭ്രാന്തനായിരാവണനും॥ (൧൭)

[പ്രകാശം] മഹാരാജാവേ! അചേതനമാണല്ലോ ഈ വൃ-
ക്ഷം, ഇതു നാടകവുമാണു,

രാവണൻ—മന്ദബുദ്ധിയായ ഞാൻ അങ്ങിനെ ധരിച്ചില്ല,

സീതാ—ഇപ്രകാരം ഭ്രാന്തനെന്നു ചോലെ ആയ്വപ്പത്രൻ
അചേതനമായ വൃക്ഷത്തോടും ചോദിച്ചു, ഈ സംഗതിയിൽ അ-
ദ്ദേഹത്തിന്നു എന്റെമേലുള്ള സ്നേഹബന്ധമാണു അപരാധത്തെ
ഉണ്ടാക്കുന്നതു,

§ രാമൻ—നിസ്സാരമായ ഈവൃക്ഷം ഉത്തരം പറയുന്നില്ല, ആ-
കട്ടെ അതുകൊണ്ടെന്നാണു,

* എങ്കാന്താപോയതെങ്ങെന്നയിഗിരിവര!നീ
ചൊൽകവേഗംകഥിച്ചി-
ലെങ്കിൽബാണങ്ങളാൽഞാൻധടിതിപൊടി
പെടുത്തീടുവൻനിന്നെയിപ്പോൾ !
നികൽതന്നുകുപറാതധികദിവസമാ-
യ്ക്കോപമുൾക്കൊണ്ടുവാഴും
വങ്കാരത്വന്തമോദാൽദിശിദിശിവിതരി-
ക്കൊണ്ടുചല്ലെട്ടെന്നെന്നെ॥ (൧൮)

രാവണൻ— * ചലമിഴിയാകിയസീതയെ
 മലയിതുചൊല്ലിടുമോമടിക്കാതെ !
 കുലിശത്തിനൊത്തമൽകര
 തലമതിനുള്ളുക്കുറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും॥ (൧൯)

ശ്രീ രാമൻ—ഇതിന്നിളക്കം പോലുമില്ല, ഇരിക്കട്ടെ ഗിരിനദി
 യോടു ചോദിക്കാം,

*ഇന്നാണീപർവ്വതത്തിൻ മടിയിലധിവസിക്കുന്നുവെല്ലോസുരിത്തേ!
 എന്നുസംഗേ വസിപ്പാൻകുതുകമിയലുമെൻ കാന്തയെക്കണ്ടുവോനീ
 കുന്നൽക്കണ്ണീമനോജ്ഞമുരകലകചാകൊകരമൃസ്സുനാവ്യോ
 നന്നാസ്സെന്ദ്രമോംസുമുഖിയവരവചിക്കുന്നുനീയെന്നുപോലെ ॥

രാവണൻ—എന്നെ ഉള്ള ഭയംകൊണ്ട ഇതും പറകയില്ല,

ശ്രീ രാമൻ—ജഡരൂപയായ ഇതും പറയുന്നില്ല,

സീതാ—(ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി) എന്നെ രാക്ഷസൻ അ
 പഹരിച്ചതായിട്ടു, ആയ്തുപത്രനോട ആരാണു പറവാനുള്ളതു, അ
 തുകേട്ടാലല്ല അദ്ദേഹം എന്നെ ഈ ഭൂഖസമുദ്രത്തിൽനിന്നു കര
 കേറുകയുള്ളു,

അനലാ—തോഴി! ഇനി അങ്ങോട്ടും കാണുക:

ശ്രീ ലക്ഷ്മണൻ—[ആത്മഗതം] ജ്യേഷ്ഠന ചിത്തഭ്രമം വന്ന
 പോലെ തോന്നുന്നു, അഹോ: ദൈവത്തിന്റെ ഗതി എതുവിധമാ
 യി തീർന്നിരിക്കുന്നു, [പ്രകാശം] ജ്യേഷ്ഠ! ഇതെന്താണു, സഹജമായി
 രിക്കുന്ന ധൈര്യത്തെ സ്വീകരിച്ച ആത്മാവിനെ ഉറപ്പിക്കുക, എ
 ന്നമാത്രമല്ല ദക്ഷിണഭാഗത്തു നോക്കുക തന്നെ,

*ക്ഷോണീപുത്രിത്രണംകൊടുത്തുനിന്നുംമോദാൽവളർത്തിടീനോ—
 രേണുക്കുട്ടികൾതൊഴുന്നോക്കിയധുനാകണ്ണീർപൊഴിച്ചോറവും !
 കേണീടുന്നതുകൊണ്ടുമാജനകജാപെനോരുമെഴുത്തിനെ
 കാണിച്ചീടുകതന്നെയാണിഹനമുക്കെന്നിന്നുതോന്നുന്നുമേ॥ (൨൧)

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) ഈ മാൻകുട്ടികളെ കൊല്ലേ
 ണ്ടതാണു. (എന്നു വാളെടുക്കുന്നു)

മാരാപാർപ്പൻ—മാരാരാജാവേ! ഇതു നാടകമാണു. അതി
 നാൽ കോപിച്ചതു മതി.

സീതാ—(കരഞ്ഞുകൊണ്ടു) (സ്നേഹത്തോടുകൂടി) എന്റെ മ
 കളായ മാൻകുട്ടികൾ തന്നെ എന്റെ വർത്തമാനത്തെ ആയ്തുപത്ര
 നോട ഒന്നാമതായിങ്ങിനെ അറിയിക്കുന്നുവോ.

ശ്രീ രാമൻ—ഉണ്ണി! എന്നാൽ തെക്കു വഴിയായി തന്നെ അ
 നേപചിടുക, (എന്നു ചുറ്റിനടന്നു) ഉണ്ണി! നോക്ക: നോക്ക:

* കണ്ണത്തിൽ ഹൃദയത്തിനിറച്ചുനടുചില്ലി
രണ്ടു വളച്ചതിലേക്കു വക്ത്രമോടും ।
കണ്ടാൽ ത്രിലോകിയെ ജവേന ദഹിപ്പതിന്നാ-
യ്ക്കോണ്ടോ മുരുന്നതിവനെ നിഹതോന്നിടുന്നു ॥ (൨൭)

രാവണൻ—(ബലപ്പെട്ടുകൊണ്ടു) എന്നാൽ നോക്കിവെൻറ
സമീപത്തിൽ നിന്നു മാറിയിരിക്കുക. ഈ കൃപണനോടെ തുക്കുന്ന
തുകൊണ്ടു നമുക്കു നൊക്കയാതെ യശസ്സുണ്ടാകുന്നു (എന്നു എഴുന്നീല്ക്കുന്നു)
മഹാപാശ്ചൻ—മഹാരാജാവേ! ഇതു നാടകമാണു അതിന്നാ
ൽ ഇരുന്നാലും

സീതാ—ഇദ്ദേഹത്തിന്നു കോപം എന്തു കൊണ്ടാണു.

രാമൻ—

* കൊമ്പൻ പരമിനിതനെയെന്നവിധമായ്
വൈദിഹിയെത്തിന്നൊരാ
ചിമ്പിക്കണ്ണുകൾ സൗഖ്യമോടു ധീരന്തന്മേ
ലണിഞ്ഞങ്ങിനെ ॥
കമ്പം വിട്ടൊരാക്ഷസൻ ഗുരുതര-
ശ്വാസങ്ങളും വിട്ടിതാ
വമ്പൻ പക്ഷിശരീരമാൻ മലപോൽ
വാഴുന്നു മദ്യേച്ഛമം ॥ (൨൮)

അതിന്നു ലിവനെ സംഹരിക്കണം.

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി)

* എന്നുള്ളിലോറം പ്രിയമുള്ള സീതയെ
ത്തിന്നീടിന്നു നേതൊരാക്ഷസാധമൻ ।
എന്നാലവനെൻറ കഴുത്തിലെത്തുമി-
മിന്നെന്നു റെൻ വാറാ നിശിതം ഭയങ്കരം ॥ (൨൯)

മഹാപാശ്ചൻ—തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മറന്നു പോയൊ. ആ
സീതയെ അശോകവനത്തിൽ തടുത്തു വെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

സീതാ—എന്നെ ഒരു രാക്ഷസനും ഭക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ
ആയുധത്രയൻറ വിധോഗദഃഖത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ടു ഞാനി
പ്പൊഴും പ്രാണനെ ധരിക്കുന്നുണ്ടു.

ലക്ഷ്മണൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു) ജ്യേഷ്ഠ! സംഭവിക്കേ
ണ്ടു. ഇദ്ദേഹം താതജടായുവാണെന്നു തോന്നുന്നു.

(അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി: രാമഭട്ട!

* മല്ലാക്ഷിസീതയെ ഹരിച്ചൊരു യാത്രയാനൻ
ചെല്ലുവഴിക്കാമെത്രത്തുവിടിക്കുവാനായ് !
വല്ലാതെ വെട്ടിയവനെ നെഹനിച്ചിതേവം
കൊല്ലേണ്ടനിയ്ക്കി നിവത്സ! ജടായുവാം ഞാൻ ॥ (൨൮)

രാവണൻ—(കേട്ടിട്ട) ഈ രാജപുത്രന്മാർ ചെല്ലുന്നതുവരെ
ആ വൃദ്ധനായ ഗുര്യം പ്രാണനെ ധരിച്ചിരുന്നുവൊ, “ഇവൻ മ
രിച്ചുപോയി എന്റെ ഈ പ്രവൃത്തിയെ രാജപുത്രന്മാരോടിനിയി
വൻ പറയപ്പെട്ടല്ലോ” എന്നു വിശ്വസിച്ചാണു, ഞാനവിടെനി
ന്നു പുറപ്പെട്ടത.

സീത—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) താതജടായു രാക്ഷസേന്ദ്ര
നാൽ ഹനിക്കപ്പെട്ടിട്ടും പ്രാണനെ ധരിച്ചുകൊണ്ടു ആയുപുത്ര
നോടും അനുജനോടും എന്നെ രാക്ഷസേന്ദ്രൻ അപഹരിച്ചുകൊ
ണ്ടുപോയതായി പറഞ്ഞിരിക്കുമൊ, (ആലോചിച്ചു) എന്നാപെത്തു
കൊണ്ടാണു എന്നെ വീണ്ടുകൊണ്ടു പോവാൻ ആയുപുത്രൻ ഇതു
വരേയും താമസിക്കുന്നത?

അനലാ—എല്ലാം നാടകത്തിൽ കാണാം.

‡ ലക്ഷ്മണൻ—(വേഗത്തിലടുത്തുചെന്നു) അയ്യോ: താത പ
ക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ അവസ്ഥ ഈവിധമായി തീർന്നുവൊ.

‡ രാമൻ—ആയു! പറവാൻ ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ പറയണെ,
പറയണെ, ആ രാക്ഷസൻ ആരുടെ പുത്രനാണു? അവന്റെ പേര
എന്തു? എവിടെ വസിക്കുന്നു? അവന്റെ ബലം എന്തു? സീത
യെ അവൻ എന്തിനായിട്ടു അപഹരിച്ചു? എന്നു.,

രാവണൻ—(ദൈയ്യത്തോടുകൂടി) ആ പക്ഷികലാധമൻ എ
ല്ലാവൃത്താന്തത്തെയും ഇവനോടു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ, അതുകൊണ്ടു
ലങ്കേശ്വരൻ ഭയപ്പെട്ടുമൊ.

സീത—(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) രാവണന്റെ ബാണംകൊ
ണ്ടു ദേഹം പിളന്നിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം എന്തുപറവാൻ പോകുന്നു, എ
ന്നു ഞാൻ അധൈര്യപ്പെടുന്നു.

‡ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി! ദശരഥപുത്ര!

* സ്വാന്തരമോഹിച്ചതൊരുന്നിവചനവുമെൻ
കണ്ണിനുംകാഴ്ചയില്ലെ

രാവണൻ—നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

സീത—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! എന്റെ
നിമിത്തമല്ലെ, അങ്ങെക്കീയവസ്ഥ സംഭവിച്ചത.

§ രാമൻ—താത! ഒരുവിധത്തിൽ ധൈര്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു ശേഷവും പറയണം.

§ (പിന്നെയും അണിയിരയിൽ)

* എന്തയ്യോ! ചൊൽവുന്നിൻകാതയെരജനിചരൻ
മായയാൽകൊണ്ടുപോയാൻ !

രാവണൻ—(ഗർവ്വത്തോടുകൂടി) സ്വജനവധംനിമിത്തം കോപിച്ചിട്ടുള്ള ലങ്കേശ്വരൻ വെറുതെ വിട്ടുകളയുമോ.

സീതാ—ഛാ: ആർച്ചപത്ര! ഛാ: ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! നിങ്ങളിതറിഞ്ഞിട്ടില്ലെ? നാഥനില്ലാത്ത ഈ ജാനകിയെ രാക്ഷസൻ.—

(എന്ന പക്ഷി പറഞ്ഞിട്ട) അനലേ! ഞാൻ ഈ നാടകത്തെ കാണുകയാൽ ഭയംകൊണ്ടു മനസ്സു സംഭ്രമിച്ച മുന്വേപരിചയിച്ചിട്ടുള്ള വാക്കുകളെതന്നെ ഇപ്പോഴും പറഞ്ഞുപോയി.

അനലാ—അതങ്ങിനെ തന്നെ.

§ രാമൻ—ആ രാക്ഷസാധമൻ രാമന്റെ മുമ്പാകെ വെച്ച അപഹരിച്ചതൊ?

§ ലക്ഷ്മണൻ—(ക്രോധത്തോടും ഗർവ്വത്തോടുംകൂടി)
*പുള്ളിമാൻമിഴിയതായസീതയെഹരിച്ചരാത്രി ചരന്നെന്നത-
ന്നുള്ളിപല്ലപൊട്ടെചാല്പിടുന്നിതുജടയുതാനുടൽമുറിഞ്ഞിതാ !
കള്ളനെനവിധമിങ്ങൊളിച്ചപഹരിച്ചതില്ലശംനൈകിലി-
ന്നെള്ളുപോലവന്നെവാളിനാൽദൂതമുന്തിടാതഹമടങ്ങുമൊ? || (൩൦

രാവണൻ—(മന്ദമാസത്തോടുകൂടി)

* തന്നിഷ്ടംകൈവരവതിനമശ്ശരൂവിൻമമ്മമെല്ലാം
ഭിന്നിപ്പിച്ചിട്ടവനുബാഹുധാദുഃഖമുണ്ടാക്കുവാനും !
നന്നായുള്ളിൽകരുതിചതുരന്മാരതിന്നുള്ളതക്ക-
വന്നാൽചെയ്യംപണിപലതുമല്ലതെ മറെറുതുചിന്നെ || ൩൧

§ രാമൻ—താത! ശേഷവും പറയണം.

§ (അണിയിരയിൽ)

*അപ്പോൾവിനാശ്യമകംശുഭസമയമതിൽപോയതെല്ലാംലഭിക്കും

രാവണൻ—(ആവേശത്തോടുകൂടി) ഞാൻ അറിച്ചുള്ളവനായിട്ടും അപ്പോളിതിനെ ഭയത്തില്ലെല്ലോ, ഇരിക്കട്ടെ ദൈവേഷ്ടയാൽ വന്നതാണെങ്കിലും പുരുഷപ്രയത്നത്താൽ ഞാൻ സമയംപോലെ നിവൃത്തിച്ചു കൊള്ളാം.

സീതാ—ഭഗവാനായ ഇനിയ്ക്കു ഇത സംഭവിക്കുമോ,

§ ലക്ഷ്മണൻ—ആ രാക്ഷസൻ ആരാണെന്നറിഞ്ഞില്ല, പിന്നെയെങ്ങിനെയാണു പോയ സാധനം ലഭിക്കുന്നത്?

രാവണൻ— * കുരാളമാരീചസുബാഹുതാടകാ
 ഖരാദിയെക്കൊന്നതിലുംവിശേഷമേയ് ।
 അരതിസൗമിത്രിമമസ്വസാവിനെ
 വിരൂപയാക്കീട്ടതിദുഃഖമേകിനാൻ ॥ (൩൭)

(കേരളശാസ്ത്രമണ്ഡലം). അതുവകാശിപ്പോലും-

* മേലിവാൻസി കൊണ്ടുത്താൻ സുമിത്ര-
 യുദ്ധവായുക്കളാരിവൻ ശിരസ്സുറുപ്പൻ ।
 ഗളനിർഗ്ഗതമാലരകതമെല്ലാം
 കളിയായ്ക്കുപ്പണവാകിച്ചിടത്തേ॥ (൩൩)

(എന്ന പാളെടുത്തുകൊണ്ടുമാനം ചെയ്യുന്നു)

മഹാപാപൻ—മഹാരാജാവേ! നാടകമാണിത്, (എന്നതടുക്കുന്നു)

സീതാ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോയി എന്നും, അവന്റെ ചേര രാഖണനെന്നാണെന്നും, മന്ത്രം പറഞ്ഞ താതജടായു പ്രാണനെ വെടിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം അവന്റെ വാസസ്ഥാനം ലങ്കാപുരമാണെന്നു പറഞ്ഞില്ലെല്ലോ അതിനാൽ ഭാഗ്യവാനായേ അന്നെന്തു ചെയ്യേണ്ടു.

ദ് ലക്ഷ്മണൻ—ബ്രഹ്മ! ഇപ്പോൾ പ്രസന്നിക്കേണ്ട സമയമല്ല ശത്രുവിന്റെ വാസസ്ഥാനം അറിയേണ്ടതാണല്ലോ.

രാമൻ—(കോപത്തോടുകൂടി)

*കുറന്നുകൊണ്ടിരുന്നതായ സീതയെ ഹരി ചാരാക്ഷസൻ പിണ്ണിലോ
പിന്നെപ്പുറം ഗന്ധികളോ പുരഹരനെന്നായി കരുതിക്കലോ.

ചെന്നും മുമ്പായിട്ട് നിന്നു ചിതറും ബാണമൊരാളുടേതെ
തിന്നീടാൻ ഗരുഡൻ ക്ഷണേന ഫണിയെപ്പോലെ പിടിക്കില്ലയൊ ॥

രാവണൻ—(അസൂയയോടുകൂടി) ഏട: ഏട: ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! പെറുത്തെ നീയെന്തിനു ചിലയ്ക്കുന്നു? ഇന്ദ്രാദിമംഗായ ദിക്പാലന്മാരെ ഓട്ടിച്ചു ഈ ലങ്കേശ്വരന്റെ പ്രതാപത്തെ നീയറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

സീതാ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ആയുധത്രയത്തെക്കുറിച്ചു
 ഞങ്ങളെപ്പറ്റി താമസിക്കുന്നത? (പ്രസന്നത്തോടുകൂടി) തോഴി അന-
 ലേ! ഇത നന്ദകുമാരനെപ്പറ്റി, എന്നാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു ക-
 പടം അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ആ മഹാപുരുഷനെ, മായാവിനായ ഈ
 രാക്ഷസാധമൻ ഏതെങ്കിലും ഒരു അത്യാപത്തു വരുത്തിയിരിക്കും
 എന്നു.

അനലാ—തോഴി! ഷണനനേരം ഷമിപ്പ: അങ്ങോട്ടും നോം
കാണെക.

എന്നാൽ * പോകുന്നില്ലുള്ളജനീചരരായെറ്റു
 പോകട്ടെയെന്നാരുശരത്തഭവനയയ്ക്കിൽ ।
 ഹാകഷ്ടമാശരകലത്തിൽജനിച്ചുസാധു
 സ്രീകൃഷ്ണലരിവരൊക്കെശിരമെല്ലൊ॥ (൩൯)

രാവണൻ— * ഇവനെൻപലത്തെ യറിയാജ്ജമുലമി-
 ന്നിവചൊല്ലിടുന്നുകഥയെന്നിയേശൻ ।
 ഇവരെ ചൂടാനിശിതസായകാഗ്നിയാൽ
 ജവമുല്കയാൽകരിക്കളക്കണമൊം ॥ (൪൦)

(ഇങ്ങിനെ പിന്നെയും പിന്നെയും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

§ (അണിയറയിൽ)

* പാശാതദിനദീതടത്തിൽവിധിപോൽസംസ്കൃതഗൃഹ്യേശനെ-
പ്ലോരണൈവലിച്ചിടുന്തിതടവീജന്തുക്കളെച്ചേർത്തിവൻ ।

§ രാമൻ—ലക്ഷ്മണനോ നിലവിളിക്കുന്നത്, (ആശ്ചര്യത്തോടു കൂടി) ഉണ്ണി! നിന്നെക്കൂടി വലിക്കുന്ന അവനാരാണ്?

മഹാപാശം—തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം വനമാഗ്നത്തിൽ വസിക്കുന്ന ദനുക്കബന്ധനാണു ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത്, എന്നാണു എന്റെ ഊഹം.

രാവണൻ—ഇതു യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വലിക്കട്ടെ: വലിക്കട്ടെ: ഭക്ഷിപ്പാനായിട്ടു,

സീതാ—(ഉദ്ഭോഗത്തോടുകൂടി) ആരാണ് ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത്,

§ (അണിയറയിൽ)

* കണ്ണോന്നുള്ളമുഖംവഹിച്ചമുദരമന്മാചലംപോലമോ
വണ്ണംനീളവുമുള്ളകയ്യിണയിനാൽഘോരൻകബന്ധാകൃതി ॥൪൨

§ രാമൻ—അമോ ഊസീനത, ഊസീനത, എന്നാലടുത്തു ചെല്ലട്ടെ

§ (അണിയറയിൽ)

നീയാര? ഒരു രാജകുമാരനെന്നപോലെ തോന്നുന്നു ഭാഗ്യത്താലിനിക്കു മഹാത്മാവായ ദൈവം നിന്നെ ഭക്ഷിപ്പാനായിട്ടു തന്നിരിക്കുന്നതാണ്,

§ രാമൻ—(കേട്ടിട്ടു വേഗത്തിൽ ചുറ്റിനടന്നു നോക്കിട്ടു) ആ രാക്ഷസനെ ഉണ്ണിതന്നെ വധിച്ചു കളഞ്ഞുവൊ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ:-

*ബാലൻയോജനനീണ്ടകൈകളുസിയാൽമേദിക്കവേചോരയെ
ച്ചാലേതോളിണയാലൊഴുകിയുടനേവീണാൻകബന്ധൻഭൂവി ।
കോലത്തിൽജയലക്ഷ്മിതൻമുലയിലെച്ചെങ്കുംകുമച്ചാറിനെ
പ്ലോലച്ചോരകണങ്ങളോടനിതാപോരണമേസോദരൻ ॥ ൪൩

രാവണൻ—(വ്യസനത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടും കൂടി) വീരനായ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ദനുക്കബന്ധനെ കൂടി സംഹരിച്ചുവൊ, ഈ കുട്ടികളെ കൊല്ലുവാനായിട്ടാണു ഞാനവനെ വനമാഗ്നമദ്ധ്യത്തിലിരുത്തിയത,

സീത—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭാഗ്യത്താൽ നീ മൃത്യുവിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നു വേർപെട്ടു.

ദ് ലക്ഷ്മണൻ—(പ്രവേശിച്ച ആകാശത്തിൽ നോക്കിട്ട) ജ്യേഷ്ഠനേക്കുറിച്ചു അശരീരിണിയായ വാക്കെന്തു പറയുന്നു? “മോ: രാമചന്ദ്ര! കേട്ടപ്പോൾ ജാനകിയെ ലഭിപ്പാനും, ശത്രുവിനെ സംഹരിപ്പാനും, ഉപയോഗമുള്ള പ്രവൃത്തിയെ ഞാൻ പറയാം” എന്നൊ,

ദ് (രാമൻ ആദരത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

ദ് ലക്ഷ്മണൻ—പിന്നെയും എന്തു പറയുന്നു?

* “അവിടെസചിവർനാലാളൊത്തുസുഗ്രീവനാമാ
പ്ലവഗവരനിരിപ്പു ബൃഹദുകാദ്രിയിമ്മേൽ ;
അവനെസഖിയഗാക്കിയുജ്ജനാംബാലിതൻ നം-
ടവനുടനൊക്കെടുക്കിൽസാധ്യമാംനിന്റെകടപ്പും (൪൪)

അത്രയുമല്ല *മുത്തംമാലുംസ്വപശിരസ്സാംഭുനിവർത്തൻ
തന്നശാപംരാക്ഷസനായേനതിനാൽഞാൻ ;
ഇന്നൊൻശാപംതീർത്തവോനാക്കൊരുവാക്യം
ചൊന്നേനിപ്പോൾപ്രത്യുപകാരാത്മമിതോപ്പിൻ” (൪൫)

എന്നൊ, ദൈകബന്ധൻ തന്നെയൊന്നോ ദോഷത്തെ തൃജിച്ചു ദിവ്യനായിട്ടിങ്ങനെ പറയുന്നത.

രാവണൻ—(അസൂയയോടുകൂടി) ദൈകബന്ധൻകൂടി എന്റെ പക്ഷത്തെ വിട്ട ശത്രുപക്ഷത്തിൽ ചേർന്നുവോ?

മാരാപാർപ്പൻ—അവൻ മരിക്കുന്നതുവരെ ചേർന്നില്ലല്ലോ.

സീത—ദോഷത്തെ വെടിഞ്ഞ രാക്ഷസൻ ഭാഗ്യത്താൽ ഉപകാരം ചെയ്തു.

രാവണൻ—മാരാപാർപ്പ! ബാലിയുടെ രാജ്യത്തിൽ സുഗ്രീവനെ വാഴിക്കുകയെന്നുള്ളത, അസംഭവമാണു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ

* ചരനെടുഷണനെന്ദ്രിശിരസ്സെയും
പാശുരാമനെയുംയുധിരാഘവൻ ;
വീരവിൽവെൽകിലുമങ്ങുജയിക്കയി-
ല്ലരിഭയകരനാകിയബാലിയെ ॥ (൪൬)

അതുകൊണ്ടല്ല ആ ക്ഷത്രിയ കുമാരന്മാരെ വധിപ്പുന്നായി ബാലിയെ പറഞ്ഞേപ്പിക്കണമെന്ന മന്ത്രികൾ തീർച്ചയാക്കിയത. നോക്ക: നോക്ക:

ഏതാനുമുപദ്രവൻകിഴക്കുതലാഴിതുന്നിലുമെങ്കേക്കണേ
ചെന്നുമാസ്പരനനൽകമഗ്ദ്ധമതുതന്നമങ്ങാമഹസന്ധ്യയിൽ ।
തന്നപോരിൽമലയാത്തടുങ്ങിയയോജനതകലകൈകളാ-
ലന്നെറിഞ്ഞിതവനോളമില്ലമ്പലമാക്കുമെന്നഖിലസമതം॥ (൪൭)

മഹാപാശം—[ആത്മഗതം] ഇദ്ദോത്തയിന്റെ ജയിക്കു
മെന്നുള്ള മോഹമെല്ലാം ബാലിയെ ആശ്രയിച്ചാണു ഇരിക്കുന്നത്,
ബാലിയുടെ മരണം മനസ്സിലായാൽ ഏതുചെയ്യുമോ എന്നു ഇ
ന്നിപ്പോഴിങ്ങരുളും, [പ്രകാശം] മഹാഭോജ്യം! അങ്ങിനെതന്നെ,

രാമൻ—(ആകാശത്തിലുദ്ദേശിച്ചു) ഔട്ടനായ വേനാൽ
ത്തങ്ങും അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു, ഇന്നിയിപ്പോൾ അങ്ങനെയും
പോലെയുള്ള ദിവ്യപദത്തെ പ്രാപിച്ചാലും, പിന്നെയും അങ്ങനെയും
ഏതുപറയുന്നു? “ഈ പമ്പാനദി തീരത്തിൽക്കിടന്ന ജഗദ്രൂപ
പർവ്വതത്തിലെക്കു പോകേണ്ടതേ” എന്നൊ, അങ്ങിനെ ചെയ്തും,
(എന്ന രണ്ടുപേരും ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ—(ശങ്കയോടുകൂടി) ഈ കള്ളത്താപസന്ന സുഗ്രീ
വനോടുകൂടി സഖ്യം സംഭവിക്കുമോ?

മഹാപാശം—ഇത ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

രാവണൻ—(ധൈര്യത്തോടുകൂടി ഉറപ്പിച്ചിടുന്നു)

സുരനന്ദനരാമനാ-
രോരായിരമിരിക്കിലും ।
സാരവാരിധിയാംബാലി
വീരനോടെതിരായ്ക്കൊ॥ (൪൮)

മഹാപാശം—[ആത്മഗതം] തത്പഥരിയാതെ മഹാരാജാ
വ ഇങ്ങിനെയായെല്ലാം. രാജാവ മുഖനായിരുന്നാൽ മന്ത്രികളെ
തുടങ്ങിയും [പ്രകാശം] എല്ലാം നാടകത്തിൽചെയ്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെ
ടും.

സീതാ—(അനുസ്മരണത്തോടു കൂടി) എന്നെ എടുത്തുകൊ
ണ്ടുടന്ന രാക്ഷസന്റെ മടിയിലിരുന്നുവെന്നു ഞാനൊരു പർവ്വത
ശിഖരത്തിൽ അഞ്ചു വാനരന്മാരെ കണ്ടുവെല്ലോ, അവരിലൊരു
ത്തനായിരിക്കാം സുഗ്രീവൻ.

അനലാ—അവരിൽ ഒരുത്തനെയെങ്കിലും നീയെന്തുകൊണ്ടാ
ണ ശരണം പ്രാപിക്കാതിരുന്നത്?

സീതാ—ഇതെങ്ങിനെയാണു സാധിക്കുന്നത്, രാക്ഷസനെ
ന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടു വായുവിനെക്കാൾ അതിവേഗത്തിലോടുന്നു
വെല്ലോ.

‡ ലക്ഷ്മണൻ—(മുൻഭാഗത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട്)
ഇതുതന്നെ പന്യാസരസ്സു.
ചെന്നീടാമിസ്സരസ്സിനരികിൽമൃഗഖരംകൊണ്ടുമട്ടിച്ചുനേകം
മന്ദാരപ്പൂക്കളിൽതേരടന്നൊഴുകുന്നനഞ്ഞുള്ളമാറ്റത്തിലൂടെ.
നന്നായ്യാവൂംകമുങ്ങുപനസമിവകളിൽമറയ യുളേളാരിതിങ്കൽ
പുന്യാഗപ്പുസുഗന്ധത്തെപ്പോലവനനിതാസഞ്ചരിക്കുന്നമന്ദം. (൪൯)

രാവണൻ—ഈ പന്യാതടത്തിലുള്ള വനപ്രദേശം മമണീ
യം തന്നെ.

സീതാ—(ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി) അനലേ! മമണീയമായ ഈ
പന്യാതടപ്രദേശത്തെ കണ്ടിട്ട ആയുധത്രയം ഏതു സ്ഥിതിയിലാ
യി എന്നു ഞാനറിയുന്നില്ല.

അനലാ—എല്ലാം നാടകംകൊണ്ടു നമുക്കറിയാം.

‡ രാമൻ—(നോക്കിട്ട) ഈ പന്യാസമസ്സിൽ—
കോന്തയ്ക്കേറ്റംപരിച്ചേകിയബിസലതയാൽതൃപ്തിയാണെന്നറഞ്ഞി-
ട്ടുന്തിതുമ്പിക്കരത്താൽസലിലമുടനേടുത്തങ്ങൊഴിക്കുന്നുവായിൽ.

(വിചാരിച്ചു) ഹാ: എന്നെക്കൂടാതെ ഈ ജാനകി എങ്ങിനെ
ഇരിക്കും? (എന്നു കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ—ലങ്കേശ്വരന്റെ പ്രസാദമുള്ള കാലംവരെ രാ
ക്ഷസികളാൽ നല്ലവണ്ണം രക്ഷിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും.

സീതാ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) അനലേ! ആയുധത്രയം വിരി
ഞ്ഞിട്ടും ഞാൻ ജീവിക്കുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളത ഹൃദയശല്യ
മായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

‡ രാമൻ—(കണ്ണീർ തുടച്ചു)
*കാന്തായാഹ്ലാസമേവനമുചിരകിളക്കീടവേവണ്ടശേഷം
ചെന്താർവിട്ടുഗമിക്കുപടിബഹുനളിനീകാണ്ഡമാടുന്നുഭംഗ്യാഭം

ഹാ: പ്രിയേ! ജാനകി! (എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ—(സംശയത്തോടുകൂടി) ഇവൻ മോഹിച്ചിട്ടെന്നാ
ണ, പിന്നെയും ഉത്ഥാനം ചെയ്യുമെല്ലോ. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സമ
യം പുനരുത്ഥാനം ചെയ്യാത്ത മുമ്പായിരിക്കുമൊ ഇത,

സീതാ—ഹാ: കഷ്ടം: കഷ്ടം: വിരഹം നിമിത്തം അദ്ദേഹ
ത്തിന്ന ഈ വിധമായ അവസ്ഥ സംഭവിച്ചപ്പോൾ ഭൂഷ്ടദൈവം
എന്നെ കാട്ടിക്കൊടുത്തില്ലെല്ലോ,

(എന്നു വ്യസനത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നു)

‡ ലക്ഷ്മണൻ—ശ്വേഷ! ആശ്വസിപ്പിക്കുക: ആശ്വസിപ്പിക്കുക:

നിങ്ങളാരാണ്?

സീതാ—[ആത്മഗതം] ഭിക്ഷുരൂപനയിരിക്കണ ഇവൻ രാക്ഷസനല്ല [പ്രകാശം] അനലേ! ഇവനരികയില്ലെ മാന്ത്രികനായ ജാനകിയുടെ ഭർത്താവിന്റെ വേഷംധരിച്ച അസ്സരസ്മിയാണ കരുത്തിയെന്നും ആജാനകിയുടെ ദേവതന്റെ വേഷംധരിച്ച അസ്സരസ്മിയാണ മഹാരാജത്തിയെന്നും,

നന്മജനപക്ഷിണനാർത്ഥേയായ ||

ശ്യാമി—മതി മതി അങ്ങനെയുള്ള വർത്തമാനം മനസ്സിലാക്കി “മലയാളം അപമാനിച്ചു” എന്നു

8 ഭിഷക—നന്നൻ ആദ്യോപദേശിന്റെ ഉപദേശത്തെ

* ഭൂമിസ്വാമിത്വവിധിസംഗ്രഹം

കഷ്ടംകൊന്നിട്ടവനെയവളെ സ്നേഹപൂർവ്വം നോക്കി.

കൂട്ടത്തോടുംദേശവദനനെക്കൊണ്ടുസൂയംവരമജനതം-

നൊട്ടുംവൈകാതെയിറച്ചുപതേ! നിൻകുളത്തുനൽകും॥ (രത്ന)

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സൂഫീവൻ രാജാവായ ബാലിയുടെ അബ്ദുക്കോടിസമാസ്ര സംഖ്യയുള്ള ഭണ്ഡചക്രത്തിന് നാമനം യി രീതം.

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) എന്തുപറയുന്നു ഭിഷ്ണുരം
തകൻ? എന്റെ ചന്ദ്രമാസം എവിടെ?

* നോമരീലിഷ്യവിനെക്കുറേന

കേരളീയന്മാർക്ക് വിവേകമുണ്ടാകട്ടെ !

ചെന്നൈ സുഗ്രീവനെ മൃന്നാലയം-

രൊന്നിച്ചു കൊന്നിടുവാനിന്നതന്നെ॥ (ഭൂ)

(ആലോചിച്ചു) ഞ്ഞെന്തിനിങ്ങനെ ബദ്ധപ്പെടുന്നു. ഷത്രിയക്ഷത്രികളെ വധിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യപ്പെട്ട ബാലിതന്നെ അവരുടെ സ്നേഹിതന്മാരായ മറ്റുള്ളവരേയും കൊല്ലുമെല്ലാം.

മഹാചാർപ്പൻ—സ്വാമി കല്പിച്ചത ശരിയാണ്.

വീരൻബാലിയെയുപേക്ഷിച്ച് തിന്നമോചോരാതെയായിട്ടു മോം ॥ ൫൭

(ആലോചിച്ചു) * പൊരുതുന്നവരെക്കാളും
 പൊരുതുംകാലനപോലുമൊരുകാലൻ !
 തെരുതെയ്യധികപ്പെരിവൻ
 വിരുതൻബാലീജയിപ്പതാരവനെ ? ॥ (ഒപ്പ)

സീതാ—ആ ദേശാന്തരത്തിൽ ഭാഗ്യത്താൽ ആയുപുത്രനാ
 പ്രബലനായ ബന്ധുവിനെ ലഭിച്ചു എന്ന തോന്നുന്നു.

‡ രാമൻ—ഇതാ ഇവൻ എന്റെ സമീപത്തിൽ വരുന്നു.

‡ (അനന്തരം മന്ത്രികളോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

‡ സുഗ്രീവൻ—(ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

* ഏവരേബാലിയയച്ചി-
 ട്രിവിടെവരുനെന്നെന്നാമേപ്പെട്ടു !
 അവരെത്തന്നെഹന്തമാൻ
 ജവമെൻപ്രിയരാക്കുവാൻവരുത്തുന്നു ॥ (ഒൻ)

‡ ഹന്തമാൻ—ദേവ! സുഗ്രീവൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

‡ രാമൻ—സ്നേഹിതനാ കുശലമല്ലെ?

(എന്ന ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

‡ സുഗ്രീവൻ—ദേവ! ഇതിനേക്കാൾ ഇനിക്കെന്നാണു കുശല
 മുണ്ടാകേണ്ടത, എന്തെന്നാൽ അങ്ങുണ്ടു സ്നേഹിത! എന്നു വിളി
 കുന്നതിന്നു ഞാൻ പാത്രമായല്ലോ.

‡ രാമൻ—സ്നേഹിത! വിശ്രവസ്സിന്റെ പുത്രനായ രാവണ
 നേയും അവൻ വസിക്കുന്ന പുരിയേയും താനറിയുമൊ?

(രാവണൻ സുഗ്രീവനെത്തുപറയുമെന്നു ശ്രദ്ധയോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

‡ സുഗ്രീവൻ—ദേവ! ഞാനൊന്നു മറികയില്ല.

മഹാപാശ്ചന്ദൻ—തിരുമനസ്സിലെ വാസസ്ഥലത്തെ സുഗ്രീവ
 നുംകൂടി അറികയില്ലെ?

രാവണൻ—(ചിരിച്ചു എന്നാൽ അമാത്യൻ കേൾക്ക.

*മുന്നംഞാൻപഞ്ചവത്സാംക്ഷിതിമകളെഹരിച്ചിങ്ങുപുകാവിലാക്കി-

ട്ടന്നെൻവാസംമഹേന്ദ്രംവരെവനമതിലുള്ളോർമറക്കേണമെല്ലാം !

എന്നാരാധിച്ചുപോലെപ്പുരരിപുവരമേകീടിനാൻതന്നിമിത്തം

തന്നേദേവേന്ദ്രപുത്രാൻജനവനറിയുണ്ടെങ്കിലുംമാംമറന്നു ॥ (നൂറ)

സീതാ—അനലേ! വാനരനാഥനായ ഇവനും ലങ്കേശ്വര
 ന്റെ വർത്തമാനത്തെ അറിയുന്നില്ല അരികിൽ എന്നെ അശോക
 വനത്തിൽ രാക്ഷസികളാൽ തടുത്തുവെക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായിട്ടു
 ആയുപുത്രനോട ആരാണ പിന്നെ പറയാനുള്ളത്?

അനലാ—തോഴി! ഇനിയും നീയെന്തിനിങ്ങിനെ ച്യവനിക്കു

മുൻ *

‡ സുഗ്രീവൻ—[ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം ഇതുകൾ കണ്ടതുകൊണ്ടു ജാനകിയെ സ്മരിക്കുന്നു നിശ്ചയം. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു-

* കളഭാഷിണിയെ സ്മരിച്ചുകണ്ണി-

രുളവായുളളൊരുരാഘവന്റെ വക്ത്രം ।

വെളിവിൽ ജലബിന്ദുചേർന്നുപൊങ്ങും

നളിനം റുതനമെന്നപോൽ മനോജ്ഞം ॥ (൬൩)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! വൃസനിക്കേണ്ട ജാനകിയെ ലഭിക്കും.

‡ രാമൻ—(അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

* * * ചിലപ്പൊളിതു ഞാനങ്ങഴിക്കുമുടനെ

കല്യാണികെട്ടുമതിനാണുണ്ടാത്തങ്ങുടനകകൾക്കുശൃംഗയുളവാം

[പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! എന്നെ താങ്ങിക്കൊൾക:

(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ—ഇനി എന്താണു, ഇവന്റെ കഥ ഇതോടുകൂടി അവസാനിച്ചില്ല, (എന്നു സന്തോഷത്തോടുകൂടി എഴുന്നിലൂന്നുന്നു)

മഹാപാശ്ചന്ദ്രൻ—ഇത നാടകമാണു, (എന്നു തടക്കുന്നു)

സീതാ—ആയുഷ്വത്രന്റെ ആ മനോവ്യാപാരത്തെ അറികയാൽ ആ ആ അവസ്ഥകളെ വിചാരിച്ച എന്റെ മനസ്സിന്നു എങ്ങിനെയോ ഒരു വികാരം ഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാനെന്തു ചെയ്യട്ടെ, (എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

അനലാ—തോഴി! ആശ്ചസിക്ക: ആശ്ചസിക്ക:

‡ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്ചസിക്ക: ആശ്ചസിക്ക:

‡ രാമൻ—(ആശ്ചസിച്ചു) സുഗ്രീവ! സഖ്യത്തെ താനാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനിതാ കൈ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

‡ (സുഗ്രീവൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി കൈകൊണ്ടു രാമകരത്തിൽ പിടിക്കുന്നു)

‡ (അണിയറയിൽ)

* എന്നിച്ഛൻ രാവണൻ തൻ പരിജനനിധനം

ചെയ്തയുദ്ധത്തിലെന്ന-

ല്ലിന്നേററം വെരിയാമെന്നു ജനസഖിയായ്

തീർന്നുവന്തെന്നു വേഗാൽ ।

കൊന്നീടാൻ കയ്യുപേന്തീവലിയശിലയെ ഞാൻ

ഭാഗ്വന്തെന്നുമുന്നം

വെന്നോരിക്കട്ടിയോടൊന്നെ തിരികിലിനി-

ക്കില്ലമോമാനഹാനി ॥

(൬൪)

‡ സുഗ്രീവൻ—ബാലിതന്നെ വന്നിങ്ങിനെ പറയുന്നുവൊ,

രാവണൻ—ബാലി ഈ പറഞ്ഞത ശരിയാണ്.

സീത—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) തോഴി! അനലേ! ഇനി എങ്ങിനെയായി തീരുമോ എന്ന എന്റെ മനസ്സു ചലിക്കുന്നു.

അനല—രഘുകുമാരൻതന്നെ അവനെ ജയിക്കും.

§ രാമൻ—എന്നാൽ യുദ്ധംചെയ്യാൻ യോഗ്യമായ ആ പ്രഭു ശത്തിലെക്കു ഞാനിതാവരുന്നു. (എന്നുപോയി)

§ (അണിയറയിൽ)

അയ്യോ: ഭാഗ്യവാനായ ഞാൻ ഹതയായി. കല്ലെറിയുന്നതിന്നു മുമ്പേതന്നെ കൈവേഗമുള്ള രഘുകുമാരൻ സുപ്പം പോലെ ഭയങ്കരമായ ഒരു ശരത്തെ പ്രയോഗിച്ചു അത എന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പ്രാണനെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോയി എന്ന കേൾക്കുന്നു.

§ സുഗ്രീവൻ—ബാലിയെ കൊന്നുവെച്ചു, അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു ബാലിവധംകേട്ടു വ്യസനിച്ചുകൊണ്ടു താരാ ഗൃഹയിൽനിന്നു വെളിക്കുവന്നു കരയുന്നതു, ലക്ഷ്മണ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി രാമപാദങ്ങളെ ആശ്രയിപ്പാൻ പോകുന്നു.

(എന്നു പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി പോയി)

രാവണൻ—എന്ത, രാമൻ ബാലിയെ സംഹരിച്ചുവെച്ചു, ഇതെങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കാം. കല്ലിനെ വെള്ളം താങ്ങുമാറില്ലല്ലോ.

§ (അണിയറയിൽ)

* പേരിൽദൂതംഭുന്ദുഭിക്രൂരശൃംഗങ്ങൾപൊട്ടിച്ചുമോ

സ്വപ്നരാജീവമാല്യംധരിച്ചും

ഘോരംസ്വകക്ഷേകിടന്നദൃശാസ്യന്റെശീർഷം-

ളാട്ടിട്ടിട്ടുള്ളതെല്ലാംസഹിച്ചും ।

താരാകുചംചേർന്നചംകംകമംകൊണ്ടുശോഭിക്കു

മീബാലിമാരെപ്പിളർക്കുന്നത്തിൽ

ശ്രീരാമതുണീഗതംബാണമേകേണമിങ്ങാശു-

ശൃംഗാരധാമാവതാംമംഗളത്തെ ॥ (നൃപ)

മഹാപാർവ്വത—മഹാരാജാവേ! ബാലിവധത്താൽ സന്തോഷം നിറഞ്ഞിട്ടുള്ള സുഗ്രീവന്റെ ക്ഷേമവിചാരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്യമാണിത്.

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി എഴുന്നീറ്റ) യുദ്ധത്തിൽ ദയക്കൂടാതെ ദിക്പാലവൃന്ദത്തെ മദ്ദനം ചെയ്തു രാവണനല്ലെ ഞാൻ അതിനാൽ സംഭവിക്കാത്ത കഥയെ അഭിനയിച്ചു ഈ അസ്സരസ്രീകളുടെ തലമുടിയെ അറുക്കുവാനായി ഞാൻ കല്പന കൊടുക്കാതിരിക്കുമോ.

മഹാപാർവ്വത—(തൊഴുതുകൊണ്ടു) പ്രസാദിക്കണെ മഹാരാജാവപ്രസാദിക്കണെ, ഇപ്രകാരം ഈ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ചത

പൂജ്യനായ ശുക്രമഹർഷിയാണെന്നല്ല, അതിനാൽ ഇതിൽ അസത്യ കഥ ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല.

രാവണൻ—[ആത്മഗതം] എന്നാൽ ഇത സത്യം തന്നെ. [പ്രകാശം] (വൃസനത്തോടുകൂടി) അയ്യോ: എന്റെ പ്രിയസ്നേഹിത! അയ്യോ: ഭിന്നഭിന്നവനോടുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ബാഹുവിക്രമത്തെ കാണിച്ച ഹോ: വാനര സാമ്രാജ്യം!

* ചത്തുമാനവിരാധനുംഖരനുമെന്നാലുംജയിച്ചീടുവാൻ
ചിത്തത്തിങ്കലുറച്ചിരുത്തവസാഹായ്യത്തെത്താൻമുഖ്യമായ് !
എത്തിതാദൃശിയായവസ്ഥബലവാനാകുന്നിനക്കങ്കിലൊ
സത്യംലങ്കയിലുള്ളവർക്കിതുമഹാനിഭാഗ്യതാഹെതുവാം ॥ (നന്ദൻ)

‡ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ ജയിച്ചുവന്നുവൊ,

‡ (അനന്തരം രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

‡ രാമൻ—ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! രാജാഭിഷേകത്തിനായ്ക്കൊണ്ട ഈ സുഗ്രീവനെ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി കിഷ്കിന്ധയിലെക്കയക്കേണ്ടതാണ്. യുദ്ധരാജാവായവാനംഗദനേയും.

‡ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ദിനജനങ്ങളിൽ ദയാലുവല്ലെ.

സീതാ—അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ ആയുഷ്മനുൻ എന്നെ ദിനയായിട്ട അറിയുന്നില്ല.

അനലാ—തോഴി! നീയെന്തു പറയുന്നു! അദ്ദേഹം എന്തിനായിട്ടാണ രണഭയങ്കരനായ ബാലിയെ അതിപ്രയാസപ്പെട്ട സംഹരിച്ചത?

‡ (അണിയറയിൽ)

* ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നടലിലിനസുതനേകിനാൻ

രാജ്യമിപ്പോൾ

പാരാതന്വോടയച്ചാൻകവികളെയവനംസീതയെ

തേട്ടുവാനായ് !

‡ രാമൻ—നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം. ഉണ്ണിലക്ഷ്മണ! ജാനകിയുടെ വർത്തമാനം അറിയുന്നതുവരെ നോം ഈ പ്രസ്രവണ പർവ്വതത്തിൽ വസിക്കുക. (എന്ന രണ്ടുപേരും പോയി)

❧ * അന്തർനാടകം സമാപ്തം * ❧

രാവണൻ— (ആലോചിച്ചു) നോമിവിടെ പ്രതിക്രിയ എന്താണ ചെയ്യേണ്ടത ?

സീതാ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) അനലേ! നിന്റെ വാക്കു സത്യംതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശുക! താൻ കാണുന്നില്ലേ?

* വീരൻസന്ധാതിവാക്കാൽവിദിതജനകജാവാസനായ്

ലങ്കകാഞ്ചനം

പോരുന്നണ്ടല്ലിലംഘിച്ചവരിലൊരുവനാമജെന്നാ

സുന്ദരവേശാൽ ॥

(൭൦)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശാസ്ത്ര! ഈ വർത്തമാനത്തെ നോം കണ്ടതുപോലെ ലങ്കേശ്വരനോടുണർത്തിപ്പാനായി ചെല്ലുക.

രാവണൻ—ഞാനയച്ചിട്ടുള്ള ചാരന്മാരായ ശുകശാസ്ത്രന്മാരുടെ സല്ലാപമാണോ ഇത, അതോ: രാമവൃത്താന്തത്തെ അറിവാനായി ചാരന്മാരെ അയപ്പാനുംകൂടി ഞാൻ മറന്നുപോയി, (ആലോചിച്ചു)

* ചിന്തിച്ചുജാനകിയെമാർശരാർത്ഥിയോടു

മന്തപുരത്തിലനിശംബതവാണിടംഞാൻ ।

മന്ത്രാദികായ്മിഹവേണ്ടതുചെയ്തതിന്നായ്

മന്ത്രിപ്രവീരരുടെകൗശലമോയിതെല്ലാം ॥

(൭൧)

മഹാപാശ്വൻ—(ചിരിച്ചു) മഹാരാജാവേ! ഇതിനായിട്ടുതന്നെയാണ്, ഈ നാടകത്തെ തിരുമനസ്സിലെങ്കു കാണിച്ചുത.

സീതാ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) തോഴി അനലേ! ഹനുമാൻ സമുദ്രലംഘനംചെയ്യുന്നു എന്നു കേൾക്കുന്നു. അതിനാൽ നോം അശോകവനത്തിൽ തന്നെ ചെല്ലുക. (എന്നു രണ്ടുപേരുംപോയി)

രാവണൻ—മഹാപാശ്വ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിജനങ്ങളോടിങ്ങിനെ കല്പിക്കുന്നു.

* വാറിക്കട്ടേജലത്തെക്കവിബലവഴിയിൽകാച്ചു

നില്ക്കുന്നവൃക്കും

മുറുന്മേലിച്ഛിട്ടമേതിലരിവലുതായ്

മുള്ളിനാൽതീർത്തിട്ടട്ടെ ।

കാറ്റിൻപുത്രൻകടപ്പാനിഹപഴുതരുതെ-

ന്നോതണംലങ്കയോടും

ചെററാലോചിച്ചിടംഞാൻസചിവരൊടിനി

വേണ്ടുന്നകായ്മത്തെയിപ്പോൾ ॥

(൭൨)

(എന്നു മഹാപാശ്വനോടുകൂടി പോയി)

❧ * ഇങ്ങിനെ ആരാമങ്കം. * ❧

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

ഏഴാമങ്കം

(അനന്തരം ശുപ്തസ്ഥാ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുപ്തസ്ഥാ—(മാറത്തടിച്ചു കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) അയ്യോ: ആർക്കുദശഗ്രീവ! അയ്യോ: ആർക്കുകുങ്കേണ്ണ! ഉണ്ണി: മേഘനാദ! നിങ്ങൾ ഇഹലോകത്തെ വെടിഞ്ഞുപോയൊ, അയ്യോ: അതികായ! അയ്യോ: ത്രിശിരസ്സു! അയ്യോ: ദേവാനന്തക! അയ്യോ: നരാനന്തക! അയ്യോ: കുങ്കേ! നികുങ്കേ! നിങ്ങളും അക്ഷകുമാരനെന്നപോലെ കഥാശേഷനായിത്തീർന്നുവൊ, അയ്യോ: ഭാഗ്യചീനയായതൊന്നെന്തുചെയ്യേണ്ട, ഇപ്പോൾ ഈ ദുഃഖത്താൽ എന്റെ ഹൃദയം മുഖെ ഹനുമാന്റെ വാലാഗ്രത്തിൽനിന്നുപകർന്നു വന്നിയാൽ ലങ്കാപുരത്തിലുള്ള ഗൃഹസമൃദ്ധമെന്നപോലെ ദഹിക്കുന്നു, (കോപത്തോടുകൂടി) അതിനാലിപ്പോൾ രാക്ഷസവംശത്തിന്നകാളരാത്രികളായ ആക്ഷത്രിയക്കുട്ടികളെത്താൻ സ്പ്രിയെന്നിരിക്കിലും എന്റെ ശക്തിക്കു തക്കവണ്ണം ഉപദ്രവിക്കുവാൻ യത്നിക്കുന്നുണ്ടു. (മുൻഭാഗത്തുനോക്കിട്ടു) ഇവിടെ കുമാരവിഭീഷണന്റെ മന്ത്രിയായ സന്ധാതി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുവന്ന സുഗ്രീവന്റെ കൂടാരത്തിനകത്തുചെന്നു വസിക്കുന്നുവൊ, ഇവനാണല്ലോ കുമാരവിഭീഷണനെ ശത്രുപക്ഷത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാനുത്സാഹത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്ത, ലങ്കാപുരത്തെ നശിപ്പിച്ചത, കുമാരവിഭീഷണനെ രാജ്യം ലഭിച്ചതുകൊണ്ടു ഇനിക്കു സന്തോഷമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ രാക്ഷസകുലത്തിന്നു വിരുദ്ധമായ കാര്യങ്ങൾയാണു നിത്യവും അനുഷ്ഠിക്കുന്നതു.

(അനന്തരം സന്ധാതി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സന്ധാതി—(ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

- * എന്നോതേണ്ടുരഘുത്തമന്റെ ബലമീയാശിയിൽ സേതുവെ ബന്ധിച്ചുവഴിവന്നുകൊണ്ടുതരസാപോരിൽ ദശഗ്രീവനെ ।
എന്നോതേണ്ടുസമാഗ്രിതേകൃപയെ മുൻസംശ്രുത്യനൽകിടിനാനന്തേവന്നവിഭീഷണനുദയയാലങ്കാധിപത്യത്തെയും॥ (എ)

(പാശ്ചാത്യഗത്തിലായി ഭൂതത്തിൽ നോക്കിട്ട)

ഇതാ ശുപ്തനഖാ വ്യാകുലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരായോലെ കാണപ്പെടുന്നു. ഭൃഷ്ടയായ ഇവരക്ക ധർമ്മാത്മാവായ വിഭീഷണന്നു രാജ്യം ലഭിച്ചതു സമ്മതമല്ല. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇവർ ഇങ്ങിനെയിരിക്കുന്നത്, ഇരിക്കട്ടെ ചോദിക്കാം. ധേ: ശുപ്തനഖേ! നീ എന്തുകൊണ്ടാണു വ്യാകുലപ്പെട്ടവരായോലെയിരിക്കുന്നത്?

ശുപ്തനഖാ—[ആത്മഗതം] സ്വജനങ്ങളെല്ലാം മരിച്ചിട്ടും നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവെല്ലോ അതുകൊണ്ടുതന്നെ. [പ്രകാശം] ലക്ഷേശ്വരനെ ജയിച്ച ഭർത്താവിനെ ദർശിപ്പാനായി ജാനകിയെ വളിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ അഭിമുഖമായിട്ടുചെന്നതെന്നെ മൂക്കില്ലാത്തവർ എന്നു പറഞ്ഞു, വെള്ളിത്തടിക്കാർ ഭൂതത്തിലോടി.

സമ്പാതി — ശരിതന്നെ നീ മുറുമുക്കിയല്ലെ, അതുകൊണ്ടാണു കാട്ടിച്ചുത, നിമിത്തജ്ഞന്മാരിങ്ങിനെ പറയുന്നുണ്ടെല്ലോ, “യാത്ര പുറപ്പെടുന്നവൻ നേരിട്ട മൂക്കില്ലാത്ത മുഖം കാണുന്നത്, വരാനിരിക്കുന്ന ദുഃഖത്തിന്റെ സൂചകമാണു” എന്നു, അതുകൊണ്ടു ന്യായമായപ്രവൃത്തിയിങ്കൽ നീ എന്തിനീങ്ങിനെ ദുഃഖിക്കുന്നു നിന്നെ കണ്ടതിനാൽതന്നെയാണു, ചന്ദ്രനെക്കാണാൻ ചകൊരിയെന്ന പോലെ ബഹു കാലമായി ഭർത്താവിനെ കാണാൻ കൊതിച്ചിരിക്കുന്ന ആ ജാനകി ദർശനസമയത്തിങ്കൽ ആ രാമമഹാരാജാവിന്റെ പരമപദങ്ങളെക്കെട്ടി അഗ്നിയിൽ പ്രവേശിച്ചുത, പിന്നെ അഗ്നിഭഗവാൻ “ഇവർ പരിശുദ്ധന്മാരാണ്” എന്നുപറഞ്ഞു ആ ജാനകിയെ ശ്രീമാനായ അദ്ദേഹത്തിന്നു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ശുപ്തനഖാ—ആകട്ടെ, ആ രാമദേവനിപ്പോൾ എന്തുചെയ്യാൻ വിചാരിക്കുന്നു?

സമ്പാതി—മററന്താണ്.

* വൈഷ്ണവസ്തനനയുദ്ധോകരിയെഹരികണക്കാത്തുകൊന്നിട്ടുവഹി ജപാലത്താൽസ്വപ്നം ഭ്രമകളെയുമഥവാൻ ഭൂഷയെപ്പോൽ വ [ഹിച്ചു.]

ശുപ്തനഖാ—[ആത്മഗതം] ദൈവം അവനിപ്പോൾ ആ വിധം അനുജപമാണു. രാവണന്നു പ്രതികൂലവുമാണു. അതുകൊണ്ടു ഞാനെന്തുചെയ്യാൻ കഴിയും. [പ്രകാശം] പിന്നെയൊ.

സമ്പാതി—

* ചാലേനൈന്യങ്ങളോടുംസ്വപുരമതിൽവിമാനേനപോചാനാർച്ചിക്കാലംസന്ദേശമോതാൻഭരതനൊടുഹന്തമാനമുന്വേദിച്ചു॥ (൨)

(എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു പോയി)

ഇപ്പണവാ—(ആലോചിച്ചു) ഹരമാൻ ചെന്ന ഭരതനോട് സന്ദേശത്തെ അറിയിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പേതന്നെ ഞാൻ താപസീവേഷംധരിച്ചുചെന്ന ആ ഭരതനും ശത്രുഘ്നനും കേട്ടമാത്രത്തിൽ പ്രാണനെ കളയത്തക്കവണ്ണം ഒരു അനിഷ്ടവർത്തമാനത്തെ അവരോടു പറയുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ രാമൻ എന്റെ രണ്ടു സോദരന്മാരെക്കൊന്നതിന്നു അത ഒരു പ്രതിക്രിയയായി ഭവിക്കും. (എന്നു പോയി.)

❀ ഇങ്ങിനെ പൂർ്വാംഗം ❀

(അനന്തരം ശത്രുഘ്നനോടുകൂടി ഭരതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഭരതൻ— ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

* എന്നായ്കുൻ ഭായ്യയെക്കണ്ടാരുനിശിചരനെസ്സംഹരിച്ചിടുവാനായ് തന്നെ സൗഖ്യമദ്രുവിധമഗധനാഥാദിധാത്രിശപരന്മാർ !
വന്നിട്ടുണ്ടിപ്പരത്തിൽ പരിചൊടു മമ വാക്യത്തിനാൽ സാദരം നീ നന്നായ്ക്കേണ്ടുന്ന പോലിന്നവരെയുപചരിച്ചിടണം ശ്രദ്ധയോടും ॥

ഞാനും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ചവൃത്തങ്ങളെ മഹാവിശിഷ്ടകളായും സാകേതരാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കുന്നവയായുമുള്ള ജ്യേഷ്ഠപാദകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച ഭാഗ്യാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിക്കാം.

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ രാജാക്കന്മാരെ മുമ്പേതന്നെ ഉപചരിച്ചിരിക്കുന്നു അങ്ങും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ചവൃത്തങ്ങളെ ജ്യേഷ്ഠപാദകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച മുമ്പേതന്നെ ഭാഗ്യാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. പിന്നെയെന്താണിങ്ങിനെ രണ്ടാമതും കല്പിക്കുന്നത്?

ഭരതൻ—ആഃ ഞാനിപ്പോൾ കാക്കുന്നുണ്ട്, എന്നാൽ—

* എന്നച്ഛൻ തൻപ്രിയതനയനാം ജ്യേഷ്ഠനെക്കാണുമതിന്നായെന്നുണ്ടാകുംകഴിവിതിസദാചിന്തയാവാഴ്കുമുലം !
തോന്നുന്നില്ലെൻ മനമതിലഹോചെയ്ത കൃത്യങ്ങളൊന്നും നന്നായെല്ലാക്രിയകളിലുമെന്നോർമ്മവെക്കേണമേനീ ॥ (൪)

ശത്രുഘ്നൻ—അങ്ങിനെതന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളാം.

ഭരതൻ—(അനുസ്മരണത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി)

ഉണ്ണി: ശത്രുഘ്ന!

* നീചംശീഷ്ഠജടക്കെട്ടരയിലവിമരത്താൽ നവീനം ജവിപ്പാൻ മാലാഹസ്യത്തിലോരംവെച്ചി ചതവസാശോഭയുറപ്പുണ്ടു കൊണ്ടും ചാലേപുത്തൻ പുലിത്തോലുടജമതിൽ വിരിച്ചുണ്ടു വാണിടുമായ്കൻ കോലംകണ്ടു നൂരാഞ്ഞാൻ വനമതിലതു ചിത്തത്തിലുണ്ടിന്നുമെന്റെ

ശത്രുഘ്നൻ—(ഗൽഗദത്തോടുകൂടി) സാവ്വഭൗമന്റെ പ്രഥമ പുത്രനായി മഹാനഭാവനയിരിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ അപ്രകാരം ദൈവത്താൽ സംഭവിച്ച ആ അവസ്ഥയെ ആർക്കു മറക്കുവാൻ കഴിയും.

ഭരതൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി)

* മുളുങ്കീടങ്ങൾകല്ലുള്ളടവിയിൽഗമനം
കച്ചെരിഞ്ഞുചവർത്തും
കൊള്ളാതോറംപുളിക്കുമരഘലമശനം
മണ്ണുതന്നേകിടക്ക ।
വെള്ളംപിന്നെക്കുടിപ്പാൻമരയിലകൾകൊഴി-
ഞ്ഞങ്ങിളിഞ്ഞുള്ളതെല്ലൊ
കൊള്ളാമയ്യോയിതെല്ലാംത്രിഭുവനപതിയാം
ജ്യേഷ്ഠനോസംഭവിച്ചു ॥ (ന)

(എന്ന മോഹിക്കുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ—ആർ! ആശ്വസിക്ക്: ആശ്വസിക്ക്: ജ്യേഷ്ഠന്റെ ആ അവസ്ഥ വിചാരിച്ചുകൂടാത്തതാണ്.

ഭരതൻ— (ആശ്വസിച്ചു) എങ്ങിനെ വിചാരിക്കാതിരിക്കും ?

* കെട്ടിപ്പേറുന്നകഷ്ടമുടകളെമകടംചാർത്തുവാനുള്ളശീഷ്ഠ
കെട്ടുന്നപട്ടുക്കുണ്ടരയിലപിമരത്തോലിന്നെക്കഷ്ടമോത്താൽ ।
മട്ടോലുപാണിയാംഭ്രമകളൊടുമൊരുമിച്ചങ്ങിനേരത്തസൗധ
ത്തട്ടിൽജ്യേഷ്ഠൻവസിക്കാതന്നദിനമുടജ്ജ്ഞിതകൽവാഴുന്നകഷ്ടം ॥

കഷ്ടം കഷ്ടം ! എന്റെ വളമയമായ ഹൃദയം സഹസ്രധാ പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നില്ലല്ലോ. (കരഞ്ഞുതൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട്)

* നാണംവിട്ടതിഗുഡമായ്നിശിചരൻതാൻകൊണ്ടുചെന്നിടീനോ
രേണാക്ഷീക്ഷിതിജാമരിക്കമഥവാ ജീവിച്ചിരുന്നീടുകിൽ ।
കാണാഞ്ഞുസപജനത്തെമാൽകളവതിന്നാളാരു മില്ലാതെയും
കേണംകണ്ണിണവീങ്ങിയങ്ങിനെകരഞ്ഞീടാതിരുന്നീടുമോ ॥ (പു)

ശത്രുഘ്നൻ—ആർ! ദൈവത്തിന്റെ ഭവിലാസം ഈ വിധമായിരിക്കുമ്പോൾ നോക്കേണ്ടതല്ലെന്നു.

ഭരതൻ—അഹോ കഷ്ടം കഷ്ടം !

* ഹരിച്ചിടീനാൻസീതയെപ്പാപിയെന്നാൽ
സ്തരിക്കുതദീയംഗുണംമറന്നേകം ।
ഇരിക്കട്ടെശീലാഭിരൂപ്യങ്ങളോത്താൽ
മരിച്ചിടുമേധീരനെനാലുമാർ ॥ (ൻ)

അതിനാലിപ്പോൾ ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാനെന്നു ചെയ്യേണ്ട.

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ധൈര്യത്തെ സ്വീകരിക്കുക: രാജാക്ക

നാറെ അവരവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലെക്കു അയയ്ക്കയല്ലേ?

ഭരതൻ—(ആലോചിച്ചു) ഭൂവിധമായിട്ടാരംഭിച്ചുകാൽത്തൊ
മറെറാരുവിധം പ്രവൃത്തിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതെന്താണ്? ഞാനി
പ്പോൾ ശത്രുവിനെ സംഹരിപ്പാനായി ഈ രാജാക്കന്മാരെ കൂട്ടി
ക്കൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠന്റെ സന്നിധിയിൽ ചെല്ലുന്നുണ്ടു.

ശത്രുക്കൾ—ആ ജ്യേഷ്ഠന്റെ വർത്തമാനത്തെ ജ്യേഷ്ഠൻ കേട്ടില്ലേ?

ഭരതൻ—അതെന്താണ്?

ശത്രുക്കൾ—നിഷാദാധിപതിയായ ഗുഹൻ പത്രിക അയച്ചിട്ടുണ്ടു.

ഭരതൻ—ഞാൻ മുമ്പേ ഗുഹനോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു
വനസഞ്ചാരികളായ സ്വജനങ്ങളെ ദണ്ഡകാരണ്യത്തിലയച്ചു ജ്യേഷ്ഠ
ന്റെ വർത്തമാനത്തെ അറിയണമെന്ന അതുകൊണ്ടുതന്നെയാ
ണ മുമ്പേ ഗുഹൻ മായാമൃഗം രൂപംകൊണ്ടും വാക്കുകൊണ്ടും ജ്യേഷ്ഠ
നേയും ലക്ഷ്മണനേയും മോഹിപ്പിച്ചു ഭൂത്തിലാക്കിയ സമയത്തി
ൽ രാക്ഷസൻ ഭിക്ഷുവേഷം ധരിച്ചു സീതാദേവിയെ അവഹരി
ച്ചു, എന്നു ഇനിക്കു അറിയിച്ചതു, എന്നാലിപ്പോൾ പത്രികയിൽ
ഏഴരിയിരിക്കുന്നതെന്താണ്?

ശത്രുക്കൾ—ലക്ഷ്മണൻമാത്രം സഹായമുള്ള ജ്യേഷ്ഠനെ ഇ
പ്പോൾ വേറെസഹായം ആവശ്യമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശ
ത്രുക്കളെക്കൊന്നു, ദേവിയെ വീണ്ടുകൊണ്ടുവരുവാൻ സൈന്യസമേ
തനായ സുഗ്രീവനെ സഹായമായിട്ടു ലഭിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണു,
രാജാക്കന്മാരെ അവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലെക്കു അയക്കാം എന്നു ഞാ
നിപ്പോൾ ഉണർത്തിച്ചതു.

ഭരതൻ—സുഗ്രീവനെന്തെ ആരാണ്? എങ്ങിനെ അവനെ സ
ഹായമായിട്ടു ലഭിച്ചു?

ശത്രുക്കൾ—കിഷ്കിന്ധാധിപനായി വാനരകുലചക്രവർത്തിയായ
ബാലിയുടെ അനുജനാണു സുഗ്രീവൻ. ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ സംഹ
രിച്ചു, സുഗ്രീവനെ രാജാവാക്കിയതുകൊണ്ടു അവൻ ജ്യേഷ്ഠനു സഹാ
യമായിതീൻ ചുരുക്കമായിട്ടുള്ള ഈ ഏഴത്തിലെ വാചകംകേട്ടാലും.

ഭരതൻ—എങ്ങിനെയാണ്?

ശത്രുക്കൾ—

* ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നുടലിലനുജനാമകപുത്രനുരാജ്യം
പാരാതേകിസ്സഹൃത്താമവരുടെഭടരാൽജാനകീചോരവാസം ।
ആരാഞ്ഞെങ്ങുംധരിച്ചിട്ടതിജവമവിടെച്ചെന്നുചുറ്റുംവളഞ്ഞാൻ
വാരാശൗസേതുബന്ധിച്ചതുവഴികപിസൈന്യങ്ങളോടൊത്തിദാനീം

എന്നു,

ഭരതൻ—(ആലോചിച്ചു) ഉണ്ണി! ഇത ശരിയായിരിക്കാം. എ
 ഇതുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസം ആശ്ചര്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു അന്യോന്യം
 സംസാരിച്ചെന്നദേവന്മാരുടെ വാക്കിനെ ഞാൻ കേൾക്കുകയുണ്ടായി

ശത്രുഘ്നൻ—ആ വാക്കെന്താണ്?

ഭരതൻ— * “തന്നടെമകനാംബാലിയെ
 മന്നവനുടച്ചത്രനാശകൊന്നിട്ടും !
 തന്നടെകാൽപ്പാലേക്കയ-
 തൊന്നോത്തിന്ദ്രനുവേദമില്ലേതു” || (൧൧) എന്നു,

ശത്രുഘ്നൻ—എന്നാൽ ഇന്ദ്രന്റെ ചത്രനായിരിക്കാം ബാലി.
 പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്നു കാൽപ്പാലുമെന്താണെന്നു അറിയുന്നില്ല.

ഭരതൻ—ഉണ്ണി! അവർ പറഞ്ഞത വേറെ ചിലതു കൂടി ഞാ
 ന് കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ—അതിനേയും ജ്യേഷ്ഠൻ ഇനിക്കു അനുഗ്രഹിക്കു
 ണം.

ഭരതൻ— * “പണ്ടിതുകേട്ടതുമില്ലേ
 കണ്ടതുമില്ലീവിധംഭവനേ !
 കണ്ടുള്ളംബുധിയിൽചിറ
 യുണ്ടാക്കുകന്ദുരയോജനത്തോളം” || (൧൨) എന്നു,

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠ! എന്നാൽ അതിൽപിന്നെ വാനരന്മാരും
 രാക്ഷസന്മാരും തമ്മിൽ യുദ്ധം തുടങ്ങിയിരിക്കുമെന്നും ഞാൻ വി
 ചാരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസത്തിൽ കൊടുക്കാ
 റുണ്ടായതിനെക്കുറിച്ച് “ഈ കാരാ രാജ്യത്തിന്നു ആപൽക്കരമാ
 ണ്” എന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു, അതിനുള്ള പ്രതിവിധിയെ ചോ
 ദിച്ചു അറിവാനായി ആയുരാരം പ്രിയസഖനായ പിംഗളനെ
 ശ്രീവസിഷ്ഠ മഹഷിയുടെ ആശ്രമത്തിലെക്കു അയച്ചപ്പോൾ
 അദ്ദേഹം ആ പിംഗളൻ മുഖാന്തരം മറുപടി അരുൾചെയ്തയച്ചു.

ഭരതൻ—എങ്ങിനെയാണു് ?

ശത്രുഘ്നൻ—* “കന്നിച്ചലങ്കയിൽനിശാചരമകുടന്താ
 രിന്നേറുചെയ്യുമമർകാണതിനംബരേണ !
 ചെന്നാശുപോന്നഗർഭധൻചിറകിങ്കൽനിന്നു
 വന്നുള്ളകാറ്റിഹപരന്നതുഭൂവിലേവം” || (൧൩)

അതിനാൽ ആപൽക്കരമായ കാരാണിത എന്നു വിചാരിച്ചു
 ഉണ്ണിയെപ്പേടേണ്ട” എന്നു
 (അണിയറയിൽ)

* നല്ലോരുബന്ധുക്കൾ നശിക്കയാലും
ചൊല്ലാൻശത്രുക്കൾജയിക്കയാലും ।
വല്ലാതെ വേദിച്ചുതപസ്സുചെയ്യാൻ
ചെല്ലുന്നുഞാനിന്നാഹിമാചലത്തിൽ ॥ (൧൪)

ഭരതൻ—(കേട്ടിട്ട) യുദ്ധംചെയ്യുന്ന ചിലരുടെ ജയത്തേയും പരാജയത്തേയും പ്രസ്ഥാപിക്കുന്ന ഒരു വൃദ്ധതാപസിയെന്ന പോലെ കാണപ്പെടുന്ന ഈ സ്ത്രീ ആരാണു?

(അനന്തരം വൃദ്ധതാപസിവേഷംധരിച്ച ശുപ്തണചാ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുപ്തണചാ—“നല്ലോരു ബന്ധുക്കൾ—”

(എന്ന ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു)

ഭരതൻ—ഉണ്ണി! ഈ സ്ത്രീ ആരാണു എവിടെനിന്നു വരുന്നു എന്നു ചോദിക്കു: ഒരുസമയം ഇവളുടെ മുഖത്തിൽനിന്നു ജ്യേഷ്ഠന്റെ യുദ്ധവർത്തമാനം അറിവാൻ സംഗതിവന്നേക്കാം.

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങിനെയാകട്ടെ. (ശുപ്തണചയെ കുറിച്ചു) ഹേതാപസി! ഭവതി ആരാണു? എവിടെനിന്നുവരുന്നു?

ശുപ്തണചാ—(ശത്രുഘ്നനെ കണ്ടുഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ മൂക്കും കാതുകളും ഹേദിച്ചു ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ഇവിടെയും വന്നുചൊ, (നല്ലവണ്ണം നോക്കിട്ട) ഇവൻ ലക്ഷ്മണനല്ല, ലക്ഷ്മണനോടൊത്ത രൂപമുള്ളഇവൻ അവന്റെ അനുജനായ ശത്രുഘ്നനായിരിക്കണം (കൈകൊണ്ടുമുക്കിനെതപ്പിട്ട) താപസിവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള ഇനിക്കിപ്പോൾ നാസികയുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

* അതിനാൽമമ മൂക്കിൽമുട്ടിയി-

ന്നതിയായ് ഭൂഷിതവണ്ണമുകുതിയിൽ ।

ശ്രുതമാവതിനന്തമാഹസി-

പ്പതിനംശക്യമതല്ലിവന്നഹോ ॥ (൧൫)

[പ്രകാശം] അങ്ങെന്നാണു ചോദിച്ചതു?

ശത്രുഘ്നൻ—ഞാൻ ചോദിച്ചില്ല ഭവതി ആരാണു എവിടെ നിന്നു വരുന്നുഎന്നു,

ശുപ്തണചാ—[ആത്മഗതം] ഞാൻ രാവണന്റെ സോദരിയാണു, ലങ്കാദീപത്തിൽ നിന്നാണു വരുന്നതു. [പ്രകാശം] (ദീഗ്ദ്ധശ്വാസംകൊണ്ടു വ്യസനത്തെനടിച്ചു) എവളോരുത്തി എവിടെനിന്നോ വരുന്നു എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക.

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] ഈ സ്ത്രീ താപസിയായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു നിശ്ചയമായിട്ടും രാക്ഷസന്മാരിൽ സ്നേഹമുള്ളവളായിരി

ക്കയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല ഇവർ വൃസനയുക്തയായിട്ടും കാണപ്പെടുന്നു അതിനാൽ ജ്യേഷ്ഠനോ ലക്ഷ്മണനോ ക്ഷേമം ഭിദ്യഭമായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഈ സ്രീ വേറെവല്ല കാരണത്താലുമായിരിക്കാം വൃസനിക്കുന്നത [പ്രകാശം] ഹേ താപസി! ഭവതിയുടെ പേരെന്താണ്?

ശുപ്തം—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ രൂപവും എവനെക്കുറിച്ചു ഞാൻ കാമിച്ചതിന്നു നാസികാമേദം മാത്രം ഫലമായിട്ടു തീർന്നുവെങ്കിലും ആ ക്ഷത്രിയ കുമാരന്റെ രൂപത്തോടൊത്തിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവൻ ഭരതനായിരിക്കണം. ഇവനിൽ ശത്രുക്കൾ വിനയമുള്ളവനായുമിരിക്കുന്നു [പ്രകാശം] ഭദ്ര! അങ്ങനതാണ് പറഞ്ഞത?

ശത്രുക്കൾ—ഭവതിയുടെ പേരെന്താണെന്നു ജ്യേഷ്ഠൻ ചോദിക്കുന്നു.

ശുപ്തം—[ആത്മഗതം] ഇനിക്കു ജന്മസിദ്ധമായ പേര ശുപ്തംവെന്നും കർമ്മസിദ്ധമായ പേര മുരിമുക്കിയെന്നുമാണു, [പ്രകാശം] പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചതു കൊണ്ടു എന്നിലേറവും വാത്സല്യമുള്ള ഋഗ്വേദകവചുതവാസികളായ മുനികൾ എന്നെ “പണ്ണാദിനി” എന്നു വിളിക്കും.

ഭരതൻ—എന്നാൽ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഭവതി പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചവളാണെന്നും ഋഗ്വേദകവചുതത്തിൽ നിന്നാണു വരുന്നത എന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശുപ്തം—അതെ.

ശത്രുക്കൾ—ഭവതി രാക്ഷസിയാണോ?

ശുപ്തം—[ആത്മഗതം] ഇത ആരോടെങ്കിലും ചോദിക്കണമൊ [പ്രകാശം] (കോപത്തോടുകൂടി) പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടു മാത്രം രാക്ഷസിയായിരിക്കേണമെന്നുണ്ടോ?

ഭരതൻ— ഉണ്ണി: താപസിക്കു കോപമുണ്ടാക്കേണ്ട: പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ച വിശ്രവസ്സാകട്ടെ വൈശ്രവണനാകട്ടെ രാക്ഷസജാതിയല്ലല്ലോ.

ശുപ്തം—[ആത്മഗതം] വിഭീഷണഹതകനും അങ്ങനെയൊന്നു തന്നെ. [പ്രകാശം] ഭദ്രൻ പറഞ്ഞത ശരിയാണ്,

ഭരതൻ—എന്തുകൊണ്ടാണു ഭവതി വൃസനിക്കുന്നവർ പോലെ കാണപ്പെടുന്നത്?

ശുപ്തം—എന്നാൽ കേൾക്ക: (നല്ലോരുമ്പസുക്കൾ എന്ന ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു.)

ശത്രുക്കൾ—ഭവതിയുടെമ്പസുക്കളാണോ? ശത്രുക്കളാണോ?

ശുദ്ധാ—[ആത്മഗതം] രാക്ഷസന്മാരാണ് ബന്ധുക്കൾ, വാനരന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ, [പ്രകാശം] വാനരന്മാരാണ് ബന്ധുക്കൾ, രാക്ഷസന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ,

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] (ശങ്കയോടുകൂടി) ജ്യേഷ്ഠന്റെ സഹായികൾക്കു ആപത്തു വന്നു എന്നുള്ളത ഭയങ്കരമായിട്ടിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഹേ: പണ്ഡിനി! ഭവതിയുടെ വാസം ഋഗ്വേദകുലപ്പുരുഷത്തിലാണെന്നല്ലെ പഠഞ്ഞത, അവിടെവെച്ചു അവൾ തമ്മിൽ യുദ്ധം സംഭവിച്ചുവോ?

ശുദ്ധാ—ഇല്ല ഇല്ല ലങ്കാദീപത്തിൽവെച്ചാണ് യുദ്ധം സംഭവിച്ചത.

ഭരതൻ—ഇത യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു.

ശത്രുക്കൾ—ഇതെങ്ങിനെയെന്ന ഭവതി അറിഞ്ഞത?

ശുദ്ധാ—കിഷ്കിന്ധയെന്നപേരായ ഒരു ഗുഹയില്ലെ.

ശത്രുക്കൾ—ഉണ്ടു അതിനെയല്ലെ ബാലി പാലിക്കുന്നത്,

ശുദ്ധാ—ഇപ്പോൾ ബാലിയല്ല എന്നാൽ അവനെ കൊന്ന രഘുപുംഗവനായ രാമനാൽ രാജ്യത്തിങ്കൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട സുഗ്രീവനാണ് അതിനെ പാലിക്കുന്നത്.

ശത്രുക്കൾ—ഇതും മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്.

ശുദ്ധാ—ആ ഗുഹയിൽ ഭരതന്റെ ധാത്രേയിയായും എന്റെ പ്രിയസഖിയായുമുള്ള ശങ്കുക്കുണ്ഠി എന്ന വാനരസ്ത്രീ, സ്വപ്നത്തിലോടുകൂടി ഭർമ്മ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തതിനെക്കണ്ടിട്ട ഭീഷ്മനായ വൃസനത്തോടുകൂടി ഋഗ്വേദകുലപ്പുരുഷത്തിൽ എന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നിരുന്നു. അവളാണ് ഈ വർത്തമാനത്തെ ഏതോടു പറഞ്ഞത.

ഭരതൻ— (ആവേശത്തോടുകൂടി) “ഭർമ്മ” എന്നവൾ ആരാണ?

ശുദ്ധാ—വാനരരാജാവായ സുഗ്രീവന്റെ പ്രധാന ഭാര്യയാണ്.

ശത്രുക്കൾ—(ആവേശത്തോടുകൂടി) സുഗ്രീവനെ രാക്ഷസന്മാർ സംഹരിച്ചുവോ?

ശുദ്ധാ—(കുണ്ഠിതോടുകൂടി) അങ്ങനെയൊന്നുമില്ല. അവനെ മാത്രമല്ല അവന്റെ മന്ത്രിയായ ഹനുമാനെയും ബാലിപുത്രനെയും യുവരാജാവായുചിരിക്കുന്ന അംഗദനെയും മറ്റുള്ള സൈന്യങ്ങളേയും സംഹരിച്ചു.

ശത്രുക്കൾ—പണ്ഡിനി! അവിടെ ചെന്നിട്ടുള്ള സൂര്യവംശ

ജാതന്മാരായ രാജകുമാരന്മാരുടെ സ്ഥിതിയെന്താണ്?

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—വേറെ എതുസ്ഥിതിയുണ്ടെങ്കിലും ഭവിക്കുന്നത്, മാ യാചികളായ രാക്ഷസന്മാരുടെ മുമ്പാകെ എടുപ്പത്തിലേതുസ്ഥിതി ഭവിക്കുമോ അതുതന്നെ.

ശത്രുഘ്നൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭയങ്കരപ്രവൃത്തിക്കാരെപ്പെ ട്ടിട്ടുള്ള ആ രാക്ഷസൻ അവരിലുംകൂടി എങ്ങിനെ മായയെ പ്രയോ ഗിച്ചു?

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—എന്നാൽ കേൾക്ക!

* ‘ജന്മം ചെയ്യുന്നവകാപുരമതിലിതികേട്ടാശ്രമിനെത്തുണപ്പാൻ തന്നേസൈന്യങ്ങളാംതങ്ങളെ ഭരതനൃപൻ നാട്ടിൽനിന്നിങ്ങയച്ചു’ ; എന്നോതിച്ചെന്നുവേഗാൽനിശ്ചയിലനുജനോടൊത്തുരങ്ങുന്നരാമൻ തന്നെച്ചയ്ക്കാർദശാസ്യൻഭടൻനരവടിവായ്—

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ—(ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെചെയ്തു? എങ്ങിനെചെയ്തു?

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—(ആത്മഗതം)

* എന്നുടെസഹജന്മാരാ

കുന്നദശാസ്യംചകുംഭകണ്ണനെയും ;

കൊന്നവരുടെസോദരരാ

മിന്നിവരെക്കൊൽകതന്നെയൊരുവകാൽ ॥ (൧൭)

[പ്രകാശം] * * * ജീവനില്ലാത്തവണ്ണം ॥ (൧൮)

ഭരതൻ—അയ്യോ: ആയ്യാരാമ! അയ്യോ ഉണ്ണിലകുപ്പണ!

(എന്ന മോഹിക്കുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ—അയ്യോ: ജ്യേഷ്ഠന്മാർ രണ്ടുപേരും ഈ വിധത്തി ലായേ, (എന്ന മോഹിക്കുന്നു)

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—ഞാനിങ്ങിനെപറഞ്ഞത നിങ്ങൾക്കു അപ്രി യമായി തീർന്നുവോ നിങ്ങളാരാണ്? ആശ്വസിപ്പിനാശ്വസിപ്പിൻ:

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ—(ആശ്വസിച്ചു) രണ്ടുപേരും ഇങ്ങിനെയാ യി തീർന്നുവോ?

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—ഉവ്വ, അനന്തരം ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന സുഗ്രീവാ ദികളായ എന്റെ ബന്ധുക്കളേയും ശത്രുപാണികളായ രാക്ഷസ ന്മാർ— (എന്ന പകുതിപറഞ്ഞ നിർത്തിട്ട) ഞാൻ ചോദിക്കു ന്നവെല്ലൊ നിങ്ങളാരാണ്, എന്ന,

ഭരതൻ—ശേഷവും മനസ്സിലായി ‘സംഹരിച്ചു’ എന്നല്ലെ

ശത്രുഘ്നൻ—ഇദ്ദേഹം ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതനാണ്, ഞാൻ ഇ ദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനായ ശത്രുഘ്നനാണ്,

* ഉരവിടൊല്ലുപിന്നമെത്രസത്യമാ
യിരി ചിലും നജ്ജനവാക്യ മിവിധം ।
ധരി മൂർത്തിട്ടുചിവണ്ണമിന്നത്തൊ
ന്നരച്ചമുലം നരകത്തിൽവീഴുമെ ॥ (ഫവ)
(ഏന്ന കരയുന്നു)

ഭരതൻ—അയ്യോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

* കപ്പംപോലൊരു മാത്രയെങ്ങിനെ പതി നാലാണ്ടുത്താൻ പോക്കിനേൻ
കെല്ലുള്ള ഗുഹ നിങ്ങരണ്ണയിൽ നിന്നെത്തേണ്ടനുള്ളിന്നുതാൻ ।
തപ്പാദാംബുദിന കാണമതിനിന്നുണ്ടാമഹാഭാഗ്യമെ-
ന്തരൂപവിൽകൊതിയുണ്ടൊരനുടെ മഹാമോഹദ്രുമഭഗമായ് ॥

(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

ശുദ്ധ്വന്നവാ—[ആമഗതം] ഹേ ഭരത അങ്ങയുടെ മാത്ര
മല്ല സുന്ദരനായ അദ്ദേഹത്തിനെ കാമിച്ച എന്റെ മോഹദ്രുമവും
മുറിഞ്ഞുപോയി വശേഷിച്ചു നാസികയോടുകൂടിട്ടാണെന്നും ധരി-
ച്ചുകൊൾക. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ആശ്ചര്യം: ആശ്ചര്യം: ഇ-
നിമേൽ രാമനെ എങ്ങിനെ കാണാൻ കഴിയും.

ശത്രുഘ്നൻ—(ആഗ്രഹത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി)

* കണ്ടാൽശരദചന്ദ്രനൊത്തമുഖവുംരാജീവചത്രങ്ങൾപോൽ
നിറുളളിക്കുണയുമവുമരതകത്തുണൊത്തബാഹുക്കളും ।
തണ്ടാർമാറിനികേളിപത്മസമമാഞ്ജ്യേഷന്റെ തുപ്പാദവും
കണ്ടിടാനിഹാഭാഗ്യമില്ലിതിനിക്കെന്നായ്നില്ലാജ്ഞയാൽ ॥൨൩॥

(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

ശുദ്ധ്വന്നവാ—[ആമഗതം] ഞാനതെല്ലാം കണ്ടിട്ടും എ-
ന്റെ ആഗ്രഹത്തെ സമചക്ഷുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. [പ്രകാശം]
ഉണ്ണി! ശത്രുഘ്ന! ആശ്ചര്യം: ആശ്ചര്യം: ഇദ്ദേഹത്തിനേയും
ആശ്ചര്യം: അനന്തരം ഈ ദുഃഖശാന്തിക്കുള്ള ഉപായത്തെ ആ-
ലോചിക്കുക.

ഭരതൻ—(ആശ്ചര്യം)

* നീരാജ്യം കാത്തുകൊള്ളൻ ിതിയടികളെമുന്നിട്ടു
താതാജ്ഞയാൽചെ-

നീരോഴാണ്ടങ്ങരണ്ണമുഖവിധരണിയെപ്പിന്നെ
നിൻപ്രിയയേത്താൻ ।

പാരംരക്ഷിപ്പെന്നെന്നെന്നയുമഴകൊടുലാളിച്ചു
ചെന്നുള്ളൊരാളുൻ

പോരുന്നില്ലെങ്കിലപ്പോൾവ്യസനമിതുസാധിക്കുന്നതി-
ന്നെങ്ങിനേത്താൻ ॥ (൨൪)

അതിനാൽ ഞാനിപ്പോൾ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യുന്നുണ്ടു.

ശത്രുഘ്നൻ—(ആശ്ചര്യം) പിന്നെ മറ്റുള്ളവന്റെ വ്യസ-
നത്തിന്നു പ്രതീകിയ വേറെയെന്താണു,

(ഭരതനെ നോക്കി കൈകൂപ്പിക്കൊണ്ടു)

- * ജ്യേഷ്ഠൻരാമൻജ്യേഷ്ഠസൗമിത്രിയെത്താൻ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടങ്ങാവിധം പായപാലം
പെട്ടെന്നുചാടുവാനോർത്തിരുകും
ജ്യേഷ്ഠൻകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നെ॥ (൨൫)

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇതിനായിട്ടുണ്ടല്ലോ ഈ പണി. [പ്രകാശം] ഉണ്ണീരേതേ! അങ്ങയുടെ നിശ്ചയം നന്നായിരിക്കുന്നു. ഉണ്ണീ ശത്രുക്കളേ! അങ്ങും പ്രതിക്രിയയെ ആലോചിച്ചുതല്ലാത്തതന്നെ. ഞാനും തപസ്സുചെയ്യാൻ പോകുന്നില്ല, എന്നാൽ—

- * ഹാകച്ചുടക്കുന്നയാളിങ്കൾ പത്തമൂലം
ശോകംസഹിപ്പരിനിനിക്കു മഹാപ്രയാസം
വൈകാതെത്താനുമതു കണ്ടു നലേപതിപ്പാൻ
പോകുന്നനിങ്ങളുടെകൂടെവരുന്നുനാനും॥ (൨൬)

രേതൻ—അയ്യോ ഉണ്ണീലക്ഷ്മണ!

- * അന്നാജ്ഞാതം സരിച്ചേക്കുമിച്ഛദി
താതപ്രവൃത്തിയെബലം
ചെന്നംബതന്നെ മുമ്പുവന്നിപ്പുടനകരീല
മന്ദമരയെന്നീ
ചെന്നുവന്നേപൂരിയിൽനിന്നുണ്ടെന്നാത്താലിൽനി-
ന്നുണ്ടാകാൻ പൂരിയിലും
ചെന്നാൽക്കേതിയതു കാണിച്ചു നീസുകൃതിതന്നേ
മഹാജ്ജനനം॥ (൨൭)

ഉണ്ണീ ശത്രുക്കളേ!

- * മുന്നംസന്തതിയരൊമാനവകുലംസന്താനസമ്പത്തിനെ
തന്നിടുന്നിന്നാട്ടു ശൃഗംഗമുനിത നേവംവളർത്തിടുന്നാൻ
അയ്യോ! ഭാഗ്യമീനനായ ഞാനെന്നു പറയട്ടെ.
* എന്നാലഗ്രജർമൂന്നുപേർവിധിവശാലേയാൽ ചതുർത്ഥൻഭവാൻ
തന്നേവ ബദ്ധത്തന്നെ റ്റുജനപ്രീതി വിവാഹംബുവാൽ॥

ശുദ്ധ്വണ്ണവാ—[ആ മഗതം] ശത്രുക്കളാൻ വിവിധനേക്കുമാ, കഷ്ടം! എന്റെ ആത്മം അങ്ങും മാത്രമെപ്പിടയ്ക്കൂ [പ്രകാശം] ഉണ്ണീരേതേ! അങ്ങങ്ങളോടൊത്തൊന്നെ ശത്രുക്കളും വളരെ വ്യസനമുണ്ടു അതിനാൽ അങ്ങയുടെ ഈ കപ്പന പ്രയോജനമില്ലാത്തതാണെന്നാൽ വിചാരിക്കുന്നു.

ശത്രുക്കൾ—(കുണ്ണീരോടുകൂടി)

* അതിനായ് പ്രിയപുത്രാംഭവാൻ
ഗതരായാൽ കരയുന്വിതക്കളല്ലാം !
അതിബാലനഹംനിവാപനീരാൽ
മതിയല്ലാട്ടമവർത്തുപിചെയ്യാൻ || (൨൯)

അതിനാൽ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാനായിട്ട് ജ്യേഷ്ഠനേക്കാൾ മു
മ്പേത്തൻ ചായ്വായിരിക്കുന്നു.

ശുപ്തനവാ—ഉണ്ണിശതൃഷ്ണ! എന്നാൽ അഗ്നിയേയും ഇന്ദ്ര
നങ്ങളേയും അത്പേഗത്തിൽ തയ്യാറാക്കുവാൻ യത്നിക്കു:

ഭരതൻ—അയ്യോ! കഷ്ടം കഷ്ടം!

* എ നമ്മ! വതവിൺകോസലസുതേ! നിശ്ചാരദഃഖാസ്തവേ
എ നമുങ്ങിവസിക്കുകയസുതേ! ദുഷ്ടി നരി പങ്കുതയിൽ നീ !
നന്നായ്ക്കളെരണ്ടുപെറ്റതതി മാലിനോസുമിത്രേംബ! നീ
തന്നെ നീ നരകംഭരിക്കുമഹാനന്ദം പ്രദേഹമഭോ! || (൩൦)

അയ്യോ: ദേവേന്ദ്ര പ്രിയസഖനായ മേ പിതാവേ!

* തനയനൊല്ലുവാക്കി—
ദിനകരവംശത്തിൽവൃദ്ധിനൽകിദവാൻ !
കനിയവന്നിയെയെൻജ്യേഷ്ഠനെ
വനമതിലാക്കിട്ടനാശപുനൽകി || (൩൧)

ശതൃഷ്ണൻ—ഇങ്ങനെ പ്രചാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു, അഗ്നിയേ
യും ഇന്ദ്രനങ്ങളേയും ഞാനിപ്പോൾ തയ്യാറാക്കുന്നുണ്ടു,
(എന്നുപോയട്ട് നിന്നെ പ്രവേശിച്ചു) ജ്യേഷ്ഠ! ദ്വാരദേശത്തിൽ ഉ
ണങ്ങിയ വിരക്കുകളിട്ട അഗ്നിദഗവാനെ ജ്വലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഭരതൻ—ഇനിക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

ശുപ്തനവാ—[ആത്മഗതം] ഇനിക്കു അതിനെക്കാൾ സ
ന്തോഷം. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! അഗ്നിയിൽ ചാടുവാൻ എനീക്കു:

ഭരതൻ—ഹേ: താപസി! അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതി ചെ
ന്നു, അരവിന്ദബന്ധുക്കുലത്തിന്ന പരമഗുരുവായും അരുന്ധതീസാമ
ചാനായുലിളിന്ന ശ്രീ വസിഷ്ഠാചാര്യരോട ഈ ഭരതൻ അ
പേക്ഷയെ വിധയത്തോടുകൂടി ചോദിപ്പിക്കുന്നു.

ശുപ്തനവാ— (ആനന്ദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഈ
കാരണത്താൽ ഇനിക്കു അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാതെ കഴിക്കാം.
[പ്രകാശം] അപേക്ഷ എങ്ങിനെയാണു?

ഭരതൻ—

* ഇന്നാർത്താട്ടഭവാൻസ്വയംമനകണക്കിപ്പാർഭരിച്ചീടണം
 നന്നാശ്ലോക്കണ മഞ്ചമാരെയവർവേദിക്കാതിരിക്കുവിധം ।
 എന്നുനല്ലഗതിയ്ക്കു നഗ്രാമുടൻഞങ്ങൾക്കുമേകീടണം
 ചെന്നീടുന്നുതുചാത്ര ഏൻറപിറകേശത്രുക്കുനോടെത്തുത്തേൻ॥

ശുദ്ധ്വനവാ—[ആത്മഗതം] എൻറ ആഗ്രഹംചലിക്ക
 നപോലെയ്ക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഇത അദ്ദേഹത്തിനോട അറി
 യ്ക്കേണമൊ ആ മാർഷി സ്വയമായിതന്നെ സർവ്വവും അറിയുമെ
 ള്ലൊ. (എന്ന അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)

ശത്രുക്കൾ—പണ്ണാദിനി! ജ്യേഷ്ഠൻറ കപ്പനയെ ഭവതിവേ
 ഗത്തിലനുഷ്ടിക്കേണ്ടതാണ്, ഒന്നാമതായി ഞങ്ങൾതന്നെ അഗ്നി
 പ്രവേശം ചെയ്യാം.

ശുദ്ധ്വനവാ—[ആത്മഗതം] ഇവരുടെ ഈ ഉത്സാഹം ഭ
 ഡമായിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇനി ഇവിടെ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ട
 തൊന്നമില്ല. [പ്രകാശം] നിങ്ങളുടെ വാക്കിനെ കേൾക്കാതിരി
 പ്പാൻപാടില്ലെല്ലൊ. ഈസമയത്തിൽവിശേഷിച്ചും(എന്നുപോയി)

(ഭരതശത്രുക്കന്മാർ അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)
 (അണിയറയിൽ)

*മുന്നത്താവചസ്സിനാലടവിയിൽചെന്നുള്ളതൻകാന്തനോ
 ടൊന്നിപ്പൊൻമകൾപോയിയെങ്ങിനെസാമിച്ചീടുന്നുദുഃഖത്തിനെ
 എന്നോത്തങ്ങിനെചിന്നനയ്ക്കുവുമെന്നുള്ളത്തിൽനകുതചെറൻ
 വന്നെൻചുത്രിയെയാശ്ചകുതൊരുവജ്രാഘാതമാശ്ലീർന്നിതു॥ ൩൩

ഭരതൻ—ജനകമഹാരാജാവ വന്നിരിക്കുന്നുവൊ,
 (വിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ഹേ! ഹേ! പരമേശ്വരഭക്താത്മാവ!

* ലങ്കാനാഥ!കഥംഭവാൻ മമസഖാവായിട്ടുചെൻചുത്രിയെ
 ശങ്കിക്കാതെഹരിച്ചുവച്ചികിമിതോജാതിസ്വഭാവംതവ ।

അഃഹാ! കഷ്ടം കഷ്ടം! ഹാഹാ വസേ!

* വകാട്ടിൽപിടികൂടുവാൻദശമുഖൻവന്നപ്പൊളിക്കിച്ഛാ
 തങ്കാൽഭീതയതായ്കരഞ്ഞദശയെന്നെന്തായിരുന്നതുതവ॥ (൩൪)

ശത്രുക്കൾ—ജ്യേഷ്ഠത്തി തൂങ്ങിമരിച്ചതായിട്ട ആയ്ക്കനായ ജ
 നകമഹാരാജാവ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഭരതൻ— ആയ്ക്കനായ ഇദ്ദേഹത്തിനോട സംസാരിക്കാതെ
 അഗ്നിയിൽ ചാടുന്നത നമുക്ക യുക്തമല്ല.

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ട നില്ക്കുന്നു)
 (അനന്തരം ജനകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ജനകൻ—ഓ: ഇതെന്താണ്?

* കത്തിജ്വലിക്കുമനലങ്കൽ വലത്തുവെച്ചു
ശത്രുക്കളുനോടുമധുനാഭരതൻ ജവേന ।
ഒത്തങ്ങു ചാടുവതിനായ്ക്കുടന്നു പോലെ
നേത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു ഹിതംബതകണ്ടിടുന്നു॥ (൩൭)
(എന്നു വേഗത്തിലടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

ഭരതശത്രുക്കൾ മാർ—ആയ്! പുഷ്പനായ ഭവാനെ ഞങ്ങൾ ന
മസ്കരിക്കുന്നു.

* ഇതുതാനവസാനമാംപ്രണാമം
സ്വതന്ത്രം ഞങ്ങൾ വെടിഞ്ഞിടുന്നിതിപ്പോൾ ।
ഹതരായി തുരാമലക്ഷണമാ-
രതിമായാചികളാമരക്കരാലെ॥ (൩൮)

ജനകൻ—അയ്യോ! ഭാഗ്യമീനനായ ഞാൻ ഹതനായി
(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

ഭരതശത്രുക്കൾ മാർ—ആയ്! ആശ്വസിപ്പിക്കുക: ആശ്വസിപ്പിക്കുക:
ജനകൻ—(ആശ്വസിച്ച്)

* ഭൂവിൻപുത്രിയ്ക്കു തിവിദ്യയിലായേറ്റ പുംഭീഷ്മകാലം
ജീവിച്ചിടുകണമനുജപാമുമ്മിളയ്ക്കുതഥൈവ ।
ഏവംചൊന്നാർഗ്രഹഗതിയറിഞ്ഞുള്ള ദൈവജ്ഞരെല്ലാ
മാവാക്കയ്യോമമവിധിവശാൽ മിഥ്യയായിട്ടുരീനും॥ (൩൯)

കഷ്ടം കഷ്ടം! * ഗുരുയാജന്യവല്യവരതാപസൻ കനി
ഞ്ഞരുൾ ചെയ്തറിഞ്ഞ ചരതാപസാരവും ।
മരുവുന്നു ഏതരിലെ തടിക്കിലെ ഹൻരമ-
റെറുതടിക്കിലേവമെരിയുന്നുടുബവും॥ (൪൦)

ശത്രുക്കൾ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ സീതാദേവിയും— (എന്നു
പകുതി പറഞ്ഞ തൊണ്ടു വിറച്ചുകൊണ്ടു മണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നു)

ജനകൻ—അവളും പോയിയെങ്കിൽ ഇനിക്കു സന്തോഷം ത
ന്നെ, എന്നാലും എന്റെ ഹൃദയം തപിക്കുന്നു.

ശത്രുക്കൾ—എന്നുമാത്രമല്ല കെട്ടിത്തൂങ്ങിട്ടാണ്,

ജനകൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്റെ മകൾക്കു എന്തിനെ
ഈ വിധം സംഭവിച്ചു,

* തഞ്ചും പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി ഗിഹിൽ മുള്ളുമുളോരുദന്തങ്ങളും
കിഞ്ചിൽ തൂങ്ങി തൂങ്ങുതോട്ടു പയ്യുണ്ണൊൻ ചട്ടിയും ചേന്നോറാ ।
കൊഞ്ചുംതേന്മൊഴി ിന്റെ ചൊഴുവദനാംഭോജത്തെ യോൺ ത്തലി
ന്നെഞ്ചിത്തത്തിൽ നിറഞ്ഞിടുന്നതനയേ ഞാനെന്നതു ചെയ്യേണ്ടുമാ॥

(ദിംശപാതം വിട്ട)

* ക്ഷിതിമകളെദശസ്ത്രൻകട്ടത്തേട്ടുപാതു
 പതികളെഭരന്ത നാനയിച്ചിങ്ങുചേർത്തി ।
 ദൂതരിയെജയിപ്പാനിന്നുമാധോകമെന്നെൻ
 മതിയിപധികമാദംപൂണ്ടു കഷ്ടംപ്രമാണാൻ ॥ (൪൦)

അതിനാലിപ്പോൾ-

* പരിചൊടുനിങ്ങരക്കായി-
 കരുതിയൊരിത്തിച്ചി പങ്ങുത്താൻചാടി ।
 തരസാദേമമെരിച്ചി-
 ഒപ്പുരു കിയശോകാബ്ബിയെക്കടക്കുന്നേൻ ॥ (൪൧)

ഭരതൻ—ഒന്നാമതായിട്ട ഞാനല്ലെ ഇതു ചെയ്യുന്നത്,

* നെടുതായാശഫലിക്കാ-
 ഞ്ഞുടനെന്നുപ്രയുഷ്ടൻപരാത്തമുലംത്താൻ ।
 ജടയുമാരവിരിയുപു-
 ണ്ടുടചോടുംതീയ്യിലങ്ങു ചാട്ടുന്നേൻ ॥ (൪൨)

ജനകനും ശത്രുഘ്നനും—(കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭരതന്റെ ഈ വാക്യം അതിവ്യസനയുക്തമായി കേൾക്കപ്പെടുന്നു.

(അണിയറയിൽ)

*കൊന്നുപോരിൽനിശാചരേന്ദ്രനെമുദാദൈവദേഹിയെസ്വീകരി-
 ചെന്നല്ലംബരചാരിതാ പസഗണംവാഴ്ത്തുന്നതോടമോ ।
 നന്നായപ്പു കമേരി ലക്ഷ്മണനാ യൊന്നിച്ചിതാരാഘവൻ
 വന്നീടുന്നുകൃതാത്മനായ്ഭരത!നീ ചാടൊല്ലെടോവഹ്നിയിൽ ॥ (൪൩)

ശത്രുഘ്നൻ—(നോക്കിട്ട) ആരാണീബ്രാഹ്മചാരി ശുഭവർത്തമാനത്തെ അറിയിക്കുന്നു.

ജനകൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭരത! ബലപ്പെടേണ്ട. ബലപ്പെടേണ്ട. ശുഭവർത്തമാനം കേൾക്കുന്നുവൊല്ലാ.

ഭരതൻ—(നോക്കിട്ട) ആയ്! അങ്ങിനെയല്ല.

* അറിഞ്ഞുകൂടാതുടനപ്രിയത്തെ
 പറഞ്ഞുപിമ്പങ്ങനതാപമുള്ളിൽ ।
 നിറഞ്ഞപണ്ണാദിനിവണ്ണിയാജ്ഞാൻ
 പറഞ്ഞിടുന്നപ്രിയവാക്യമേവം ॥ (൪൪)

അതിനാൽ ഇതു കളവാണ.

(എന്ന വേഗത്തിലഗ്നിസമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു)

വണ്ണിരൂപനായ ഹനുമാൻ—(ചൊടുന്നവെ തിരനീക്കി പ്രവേശിച്ചു) ഭരത! അരുതരുത: അകാരണമായിട്ടെന്താണിങ്ങിനെ

പ്രവൃത്തിക്കന്നേത, (എന്ന തടുത്തുകൊണ്ട) അങ്ങിപ്പോൾ കേട്ടാലും
* എന്നാൻ സേനാനി നീലൻമാർ ചരചമനാമനകം പ്രഹരം
നതെന്ന, കൊന്നാൻ സുമിത്രാസുതനമരർ പുകഴ്ത്തിപ്പോരിനൃജിത്തെ ।
കൊന്നിട്ടക്കോകേണ്ണാദികളെ ദശമുചനതെന്നയും വേഗമിപ്പോ-
ളെന്ന ചാത്തൻ ലഭിച്ച ക്ഷിതികളെ ജയശ്രീയെയും രാമദേവൻ ര്

അതിനാലിപ്പോൾ അങ്ങ രാമദേവനെ അനുജനോടും ഭാര്യ
യോടും കൂടി ദശിച്ചുണ്ടാകുന്ന ആനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കും.

ഭരതൻ—മായാബലംകൊണ്ട യുദ്ധത്തിൽ പ്രവീണനായ
രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽനിന്ന താദൃശനായ ജ്യേഷ്ഠൻ ഇവിടെ
വരികയെന്നുള്ളതെങ്ങിനെ?

ഹനുമാൻ—ദൈവബലത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ശ്രീരാമദേവക
ൽ രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാബലം ഫലിക്കയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെ
ന്നാൽ കേട്ടാലും,

* ഒന്നാംപോരതിലിനൃജിത്തമഹാമായാവിസ്മയമിതിയോ-
ടൊന്നിച്ചങ്ങിനെ കെട്ടിരാമനെ ജവനാഗാസ്രപാശത്തിനാൽ ।

ശത്രുക്കൾ—ആ താപസി ഇതിന്റെതന്നെ വേദവിധമായി
കേട്ട സൂക്ഷ്മരിയതെ നമ്മെ വ്യസനിപ്പിച്ചതാണെന്ന ഞാൻ
വാചരിക്കുന്നു.

ഭരതൻ—പിന്നെയും.

ഹനുമാൻ—

* വന്നാനങ്ങടനേജവേനഗന്ധന്യുദ്ധത്തിലിന്ദ്രാജ്ഞയാൽ

ഭരതൻ—ഉണ്ണി! ശത്രുക്കൾ! ഇത നീയറയിച്ച ശ്രീവസിഷ്ഠ
ഹൃദയുടെ കല്പനയോടു യോജിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനുമാൻ—

* അന്നേരത്തഴൽരീന്വക്ടികമായുണ്ടായിയുദ്ധോദ്യമം॥ (ര്ന്ന)

ശത്രുക്കൾ—ഭഗവാനായ ഗന്ധന് വന്നാൽ സപ്തമയങ്ങളാ
യ ശരങ്ങൾ എങ്ങിനെ നശിക്കാതിരിക്കും.

ഭരതൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ശത്രുക്കൾ! ഇപ്പോ
ൾ മനസ്സിലായി ദേവേന്ദ്രന ജ്യേഷ്ഠനെക്കൊണ്ടുള്ള കാൽസാധ്യം
രാവണസംഹാരമാണ എന്ന, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം
ഇങ്ങിനെ ജ്യേഷ്ഠനെ രക്ഷിപ്പാൻ ഗന്ധനെ അയച്ചില്ല.

ജനകൻ—(സന്തോഷിച്ചു) ഞങ്ങളുടെ പ്രാണനെ രക്ഷിച്ച
ബ്രഹ്മചാരിയായ അങ്ങയുടെ നാമധേയമെന്താണെന്ന സത്യമായി
ട്ടിപ്പോൾ പറയണം.

ഹനുമാൻ—* തരണിസുതൻ മന്ത്രിയതഃ-
യുദ്ധവുപവനാരമജൻ ഹനുമാൻഞാൻ ।
ഭരതാനതികത്തിലെന്ന
പുരിചോടാരാവണാന്തകനയച്ചു ॥ (൪൭)

ജനകൻ—* ഗുരുയാജന്യവല്യ മൂനിയെ നപോൽഭവാൻ
പരിചോട്ട മാന്ത്രിനിഹമേമരുത്സുത! ।
ഗുരുവേദമുത്തിരവിയോടനിയ്യമെൻ
ഗുരുവെന്നപോൽവല്യപഠിച്ചവിദ്യയെ ॥ (൪൮)

ശത്രുഘ്നൻ—(വിസ്മയത്തോടുകൂടി) പണ്ണാദിനിയെന്ന താപസി, രാക്ഷസന്മാർ ലങ്കാപുരത്തിൽവെച്ച സൈന്യങ്ങളോടും മന്ത്രികളോടുംകൂടി സുഗ്രീവനെ സംഹരിച്ചതായിട്ടല്ലെ പറഞ്ഞത, എന്നാൽ ഹനുമാനെങ്ങനെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനുമാൻ—പണ്ണാദിനിയെന്ന ആ താപസി ആരാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ—അവൾ ഋഗ്വേദകുപുത്രത്തിലാണ്ത്ര വസിക്കുന്നത്, അവളുടെബന്ധുക്കളാണ്ത്ര സുഗ്രീവാദികൾ,

ഹനുമാൻ—[ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ത്രീയില്ലല്ലോ. (ആലോചിച്ചു) എന്നാലവൾ ശുപ്തബദ്ധയായിരിക്കണം. രാവണ കുടകണ്ഠന്മാരെ വധിച്ചതുകൊണ്ടും വിഭീഷണനെ രാജ്യം ലഭിച്ചതുകൊണ്ടും അവൾ ദുർമ്മനസ്സായിരിക്കുന്നു എന്ന വിഭീഷണമന്ത്രിയായ സമ്പാതിപറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരെ കൊല്ലുവാനായിട്ടുള്ള അവളുടെ പ്രയത്നമായിരിക്കാം ഇത. [പ്രകാശം] രാവണനെ ജയിച്ച ശ്രീരാമദേവകുലുള്ള കോപത്താൽ താപസീവേഷംധരിച്ചവനെ, നിങ്ങളോട അപ്രിയത്തെ പറഞ്ഞ ആ സ്ത്രീ രാവണസോദരിയായ ശുപ്തബദ്ധയാണ്.

ഭരതൻ—ഇത യോജിച്ചായിരിക്കുന്നുണ്ട്, താൻ ജനിച്ചത പലസ്ത്രവംശത്തിലാണെന്നല്ലെ അവൾ പറഞ്ഞത.

ഹനുമാൻ—(തെക്കോട്ടുനോക്കിട്ട) ഭരത! നോക്ക: ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ചിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം സീതയോടും ലക്ഷ്മണനോടും പരിജനങ്ങളോടും കൂടി പുഷ്പകവിമാനത്തിലിരുന്നുകൊണ്ട് മേഘമാഴ്ത്തട്ടുടെ ഇതാ വരുന്നു.

(എല്ലാവരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു.)

ഹനുമാൻ—ഇപ്പോൾ

* നന്നായിക്കിടന്നുവെച്ചേരത! നെടിയപ്പുക്കുളിൽ
ചാടിവേഗം
വന്നിടുന്ന ചുല്ലപ്പുവഗനിബിഡമാമഗ്രജ-
ന്തൻറസൈന്യം ।
തോന്നിടുന്നെങ്ങിവിറ്റിൻപതനകുതികളാൽ
കൊമ്പുതാണാശുചെങ്ങും
നന്ദിഗ്രാമസ്ഥഭക്തീവനമിതുകുതുകാൽ
നൃത്തമാടുന്നപോലെ ॥ (൪൯)

ജനകൻ—വത്സനായ സീതയാൽ വാമഭാഗം അലങ്കരിക്ക
പ്പെട്ട വത്സനായ രാമഭദ്രൻ വത്സലക്ഷ്മണനോടും പരിജനങ്ങളോ
ടും കൂടി പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിയൊ,
ഭരതൻ—(നോക്കിട്ട സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

* ഏറെക്കാലമായിത്താൻ സരസിജംപോലു ജനേത്രങ്ങളും
കാരാക്കുംനിറവും കലർന്നിരിച്ചാകാത്തൻറനേത്രാഗ്നിയിൽ ।
നീരിക്കായമിളച്ചുകാമവടിവാന്മേളോരു മൽജ്യേഷ്ഠനെ-
ക്കുറോടിങ്ങിനെ കണ്ടുസമ്പ്രതിസുധാകുപത്തിൽമുങ്ങിടിനേൻ ॥ (൫൦)
ശത്രുഘ്നൻ—(ആനന്ദത്തോടുകൂടി)

* ഇതിപ്പൊഴുണ്ടാകുമിതില്ലയെന്നും
മതിക്കൊലകർമ്മഫലത്തെയെന്നും ।
കുതിച്ചുനാമഗ്നിയിലെത്തു ചാനായ്
പതിച്ചതോചെന്നമൃതാഞ്ജനവത്തിൽ ॥ (൫൧)

(അനന്തരം മേൽപറയപ്പെട്ടപോലെ രാമാദികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു.)
രാമൻ—പ്രിയേ! ജാനകി!

* ഒന്നായ്യാജനന്ദനീണ്ട ചിറയുംസിന്ധുജമേന്ദ്രാദിയും
പിന്നെപ്രസ്രവണാദിയുംവിപുലമാംവിന്ധ്യാടവിഭാഗവും ।
പിന്നിടുന്നതചിത്രകൂടഗിരിശൃംഗത്തി നമേൽമാഗ്ഗ്മായ്
നന്ദിഗ്രാമമിതികലാശൃംഗതിയാംയാനത്തിനാലെത്തിനാം ॥

എന്നുമാത്രമല്ല * കടലുംകുപിരാക്ഷസകുന്തത്തിൽ
പടയുണ്ടായതുമാശുതാൻ കടന്നും ।
മടുനേർമൊഴി! നിന്നെയുംലഭിച്ചി-
ട്ടുടനിപ്പോൾമമനാട്ടിൽവന്നുചേന്നേൻ ॥ (൫൨)

ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠ! നോക്ക: നോക്ക: താതനായ ജനകരാജാ
വിനോടും ഉണ്ണിയായ ശത്രുഘ്നനോടുംകൂടി ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതൻ വ
രുന്നു. ഇദ്ദേഹം-

* ശിരസിജടയനാഥാമാമരത്തോ
ലരയിലുമേന്തിചടച്ചമോതപസ്സാൽ !
സ്തുതിഭവദദഗ്നാൽഭവിച്ചോ
രുരുതരമാലുടൽപൂണ്ടുവന്നപോലെ ॥ (൧൪)

രാമൻ—അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ

* കട്ടാൻസീതയെരാക്ഷസേന്ദ്രനതിനാലുണ്ടായഭുവത്തിനെ
പെട്ടന്നങ്ങുകുഞ്ഞുത്താനതിലുടൻചെയ്യേണ്ടകർമ്മങ്ങളാൽ !
വിട്ടും കിട്ടിയ രാജ്യമീഭരതനെൻമൂലംശുചാവായ്കയാ
ലൊട്ടല്ലെൻഹൃദിഭുവമായതുമഹോഭാഗ്യത്തിനാൽതീർത്തുഞാൻ
ഭരതൻ—(അടുത്തു ചെന്ന) താതദശരഥപ്രിയസുനുവായി
ഭക്തവത്സലനായി സത്യസന്ധനായ മോ ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ ശ്രീ
പാദാംബുജങ്ങളിൽ വളരെക്കാലമായി കൊതിച്ചിരുന്ന നമസ്കാര
ത്തെ ഭരതനിതാ ചെയ്യുന്നു.

(എന്ന തൊണ്ട വിറച്ചുകൊണ്ട നമസ്കരിക്കുന്നു)

(രാമൻസ്നേഹത്തോടും ആനന്ദത്തോടുംകൂടി കൈകൊണ്ടെഴുനി
ല്പിച്ച ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമനും ഭരതനും— [ആത്മഗതം]

* മുങ്ങുന്നുവോനൽകപ്പുരം
തിങ്ങുംവാപിക്കകത്തുഞാൻ !
അംഗമത്രതണുത്തുനി-
ന്നംഗസംഗത്തിനാൽമമ ॥ (൧൫)

രാമൻ—[പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ഭരത! ഭാഗ്യത്താലിനിക്കു ഉണ്ണി
യെ കാണാൻ സംഗതിവന്നു.

ഭരതൻ—[പ്രകാശം] അതിനാൽ തന്നെയാണു ജ്യേഷ്ഠന എ
ന്റെ പേരിലുള്ള കാരുണ്യത്തിന്റേയും പ്രസാദത്തിന്റേയും ഉൽ
ക്കഷ്ണം സപ്രയോജനമായി ഭവിച്ചതു.

(രാമഭരതന്മാരെ ശത്രുക്കളെക്കുറിച്ചു നമസ്കരിച്ച അനുഗ്ര
ഹം വാങ്ങുന്നു)

രാമൻ—(അടുത്തുചെന്ന) താത! ജനകരാജ! ദശരഥപുത്രനാ
യ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ—താത! ലക്ഷ്മണൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സീതാ—അച്ഛ! അങ്ങക്കു നമസ്കാരം.

ജനകൻ— (ഉചിതംപോലെ അനുഗ്രഹിച്ച രാമനെ നോ
ക്കി സന്തോഷത്താൽ കണ്ണീർ പൊഴിച്ചു ഗൽഗദത്തോടുകൂടി)

ലങ്കേശ്വരനെജയിച്ച ഉണ്ണി!

* മനുക്ലമതിൽനീജനിച്ചതിന്നും
കനിവൊടുപന്തയവുണിപ്പത്തിയാക്കി !
തനയയെമമവേട്ടതിന്നുമോത്താ
ലനുഗ്രഹമായവിധത്തിലാചരിച്ചു ॥ (൫൭)

രാമൻ—(വിനയത്തോടുകൂടി തൊഴുതുകൊണ്ടു) താത! ബ്രഹ്മ
ജ്ഞനായി അതിവിശിഷ്ടനായ അങ്ങയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടും, അഗ
സ്ത്യവസിഷ്ടവിശ്വാമിത്രാദികളായ മഹർഷിമാരുടെ മംഗളാശീർവാ
ദങ്ങൾ കൊണ്ടും, ഇന്ദ്രാദികളായ ദേവന്മാരുടെ അനുഗ്രഹം കൊ
ണ്ടും, ഞാൻ രാവണനെ സംഹരിച്ചതാണ്.

(അനന്തരം വിശ്വാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ—[ആത്മഗതം] ഞാൻ ദേവന്മാരുടെ കല്പന
യെ അനുഷ്ഠിച്ചാനാർഭിച്ചത ഇപ്പോൾ സഫലമായിത്തീർന്നു. എ
ന്തെന്നാൽ രാവണനെ യുദ്ധത്തിൽ രാമഭട്ടൻ സംഹരിച്ചു എന്ന
ഞാൻ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണല്ലോ
ദേവന്മാരെനോടു കല്പിച്ചത.

* “വരുത്തേണവൈരംസ്വപജനമരണംകൊണ്ടധീകരായ്

കരുത്തേറുവണ്ണമിദമുഖനരാമകല്പനൈ !

ഉരത്തേല്പൂർവ്വക്ഷോഭരണഹതിചെയ്യാനവനരീ

കരുത്തുണ്ടാക്കേണശരണിരകളേകിസ്വയ”മിതി ॥ (൫൮)

(എന്നു ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാമൻ—(കണ്ടിട്ടു അടുത്തുചെന്നു) ഭഗവൻ! ഇക്ഷ്വാകുവംശ
ജാതനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ—ഉണ്ണി! നിനക്കു അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(മറുജീവരും വിശ്വാമിത്രനെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അവരേയും
ഉചിതംപോലെ വിശ്വാമിത്രൻ അനുഗ്രഹത്താല്പുചരിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ—(രാമനോടു)

* ത്രൈലോക്യത്തിനുമരിയാം

പൗലസ്ത്യനെനീഹനിച്ചുയുദ്ധത്തിൽ !

ത്രൈലോക്യത്തെയുമധുനാ

പാലിച്ചുസർവ്വദേവമുനികളെയും ॥ (൫൯)

രാമൻ—ഇതെല്ലാം നിന്തിരുവടിയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടുതന്നെ.

ഭരതൻ—ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്! നിങ്ങൾ ഇവിടെ
വെച്ചുതന്നെ ജ്യേഷ്ഠനെ രാജ്യാഭിഷേകംചെയ്തു ജ്യേഷ്ഠനെ അയോദ്ധ്യ
യിലെക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണ്,

ജനകൻ—എ! ഭരതന്റെ ക്ഷമയില്ലായ്മ കേൾത്തന്നെ.

ഹനമാൻ—സ്വാമിയുടെ പ്രിയബന്ധുക്കളായ സുഗ്രീവൻ വി
ഭീഷണൻ മുതലായവരും ഇങ്ങിനേതന്നെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതി
നാൽ ഞാൻ മൂന്നു വാനരന്മാരോടുകൂടിച്ചെന്ന സമുദ്രജലങ്ങളെ
കൊണ്ടുവരാം.
(എന്നു പോയി)

ജനകൻ—ഉണ്ണിശത്രുഘ്ന! വസിഷ്ഠാദികളായ മഹഷികളേയും
പുരോഹിതന്മാരേയും മന്ത്രികളേയും വരുത്തുക.

ശത്രുഘ്നൻ—അങ്ങിനെതന്നെ. (എന്നു പോയി)

സീതാ—[ആത്മഗതം] ലഭ്യശപാണെ ജയിച്ച ആയുധത്രുന്ന
രാജാഭിഷേകം സിദ്ധിക്കുന്നു എന്ന എന്റെ ഹൃദയം ആനന്ദിക്കുന്നു.
(അണിയാറിൽ)

* വെണ്മട്ടെവേദിയിൽ സുഗന്ധാക്ഷതങ്ങൾ സുമധുരം
വാമിപ്പൂണ്ണകലശാൻ
വാഞ്ചെട്ടിവെണ്മ കസിതമുത്രമോടവിടെ വെഞ്ചാ
മരങ്ങളുമടൻ.

നില്ക്കുതത്ര ചിലകന്യാജനം ധാരാളം സമീപത്തി
ലാനയുമെടോ

ചിങ്ങന്നടിക്കു: പടമം രാമഭദ്രനുടെ പട്ടാഭിഷേക
മധുനാ ||

(നൃപം)

ജനകൻ—വസിഷ്ഠമഹഷിയുടെ കല്പനയാണിത്.

ശത്രുഘ്നൻ—(പ്രവേശിച്ചു) (രാമനോട്) എല്ലാവരേയും വരു
ത്തിട്ടുണ്ട്.

(അനന്തരം വസിഷ്ഠമഹഷി പ്രവേശിക്കുന്നു)

വസിഷ്ഠൻ—സഖേ! വിശ്വാമിത്ര! സീതാരാമന്മാരെ ഈ സിം
ഹാസനത്തിലിരുത്തി നോം മറ്റുള്ള മഹഷികളോടുകൂടി അഭിഷേ
കം ചെയ്യുക.

വിശ്വാമിത്രൻ—ഇവിടത്തെ അഭിപ്രായം പോലെയാകട്ടെ.

ജനകൻ—രാമഭദ്രന അഭിഷേകം കഴിഞ്ഞുവെന്ന്, രാമഭദ്രൻ
സന്തോഷത്തോടുകൂടി പട്ടുകളും ആഭരണങ്ങളും പുരവാസികളായ
ജനങ്ങൾക്കു സമ്മാനിച്ചുപചരിക്കുന്നു. എ! ആകാശത്തിൽ ദേവ
ഭൃന്ദഭിരുപനിയും, പുഷ്പവർഷവും അപ്പരസ്മികളുടെ നൃത്തവും സംഭ
വിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന്,

വിശ്വാമിത്രൻ—ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര! എന്തു മംഗളത്തെയാണ് ഉ
ണ്ണിക്കു ഇനിയും ഞാൻ സാധിപ്പിക്കേണ്ടത്?

ഫദ്

ജാനകീപരിണയം ഏഴാമങ്കം

രാമൻ—

* നന്നായെന്നുടെജാനകീപരിണയംജാതം
 പ്രസാദേനതേ
 കൊന്നേൻഞാൻസഗൺദശാസ്യനെരണേ
 പ്രാപിച്ചുവെദേഹിയെ ।
 ഉന്നിക്കൊണ്ടുപകണ്ടുഞാൻഭരതനെപ്രാപിച്ചു
 രാജ്യത്തെയും
 നന്നായെത്തുഭവാനിനിയ്ക്കിതിനുമേൽചെയ്യേണ്ട
 സമ്മംഗളം ॥ (നൃപ)

എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ ഭവിക്കട്ടെ (ഭരതവാക്യം)
 * ക്ഷേമത്തിനായിമനപാദികളുളളിയമാറ്റേണ
 ചോണംനരന്മാർ
 ഭൂമീനൃന്മാർസ്വരാജ്യംവിട്ടുനമൊഴികൾ
 കേൾക്കാതെരക്ഷിച്ചിടേണം ।
 കാമംസാരസ്യമേറുംകവികളെരസികന്മാർ
 പുകഴീടവേണം
 രാമങ്കൽഭക്തിയേറുംദൃഢതയൊടുഭവിക്കേണ
 മേയിക്കവിഷം ॥ (നൃപ)

(എന്ന എല്ലാവരും പോയി)

❧ * ഇങ്ങിനെ ഏഴാമങ്കം. * ❧

ജാനകീപരിണയം മലയാളനാടകം

സമ്പൂർണ്ണം.

* യദാ¹ഭാ⁸ഭാ⁷ചാ⁶മു⁵താ⁴ദീ³ന്ദ്ര²വി¹ജ⁸യ⁷തി⁶ക⁵ല⁴ല³ഭൃ²സു¹ര⁸ശ്രേ⁷ഷ്ഠ⁶ജാ⁵ത്യാ⁴ം
 ജാ²ത¹സ്തോ⁸ത്ത⁷ംഗ⁶കീ⁵ത്തി⁴പ്ര³ത²ന¹ത⁸മ⁷വി⁶രാ⁵ധേ⁴ഷ³യ²ദ്രാ¹മ⁸ഭ⁷ഭ⁶ഃ ।
 ഇ³ന്നേ²വ¹ം മ⁸ന്ദ⁷നൈ⁶ന്നാ⁵കി⁴ലു³മി²ഹ¹മ⁸ല⁷യാ⁶ള⁵ത്തി⁴നാ³ലാ²യ¹വ⁸ണ്ണ⁷ം
 ചൊ⁴ന്നേ³ന്ത²ന്നാ¹ടക⁸ംഞാ⁷ൻസ⁶ഹൃ⁵ദ⁴യ³വി²ദു¹ഷാ⁸ംകാ⁷ല⁶ടിക⁵ഷേ⁴ഷാ³ദാ²സ¹ൻ

ശ്രീഭമസ്ത.

കേരളവർമ്മ

വചിയകേരളിതസ്വരം. എഫ്. എം. യു.

തിരുമനസ്സിനെ

സദ്വിമകരം.

ശ്രീ രാമഭദ്ര ദീക്ഷിതരുടെ സംസ്കൃതകൃതിയിൽനിന്നും ചമ്പ
ത്തിൽ ചാത്തുകുട്ടിമന്നാടിയാർ പദ്യത്തിൻ പദ്യവും, ഗദ്യത്തിൻ
ഗദ്യപുമായി മലയാളത്തിൽ ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ജാന
കീപരിണയനാടകം ഇടാനിന്നു നങ്ങളായ കേരളീയ സാമിത്വങ്ങളിൽ
പല എത്രയും ശ്രേഷ്ഠമായിരിക്കുന്നു എന്നഭിപ്രായപ്പെടുന്ന
തിൽ ഞാൻ ഒട്ടും സംശയിക്കുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ പ്രയേണ ക
വിതകാരനായവർ പുറപ്പെടുന്നവരിൽ പലരും വൃൽപത്തി ദാഹ്യ
മില്ലായ്മയാൽ അർത്ഥസാമഞ്ജന്യവും ശബ്ദസാധുത്വവും വൃത്തയോ
ജനകൂടിയും ഇല്ലാതെയും മറ്റും ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കി സമൃദ്ധമൃദ
യോദ്യോജനം ചെയ്തവരുന്ന കാലത്തു ഇത്രയും നിർദ്വേഷമായും സാ
മ്യഭിഗ്നഭൂയിഷ്ഠമായും ഒരു ഗ്രന്ഥം ഉണ്ടായതിനെ കുറിച്ചു ഗീ
ർവാണകരകുടുംബകളിൽ വൃൽപന്നമായ ഏല്പാവരം നിവ്വാ
ജമായി ആനന്ദിക്കാതിരിപ്പയില്ല.

“ആകണ്ഠാഞ്ചനമഗതാപസശിരശ്ചഞ്ചജ്ജടാമണ്ഡല

ത്രാസോൽഭാത്താമാംഗനാമിഹനക്രേകരീരസ്രയം-”

“ശശപദഗ്ദ്ധാശചോഷാസമവനമിഷോജുതശ്ശംഗാവശീയ-

ദപ്ലീകേകാമ്പിചദാശീവിഷപഞ്ചവിഷോൽഗാഠപൂൽകരഭീമാഃ-”

“മരുത്തരളുകാരകാകലകരഞ്ജകഞ്ജോദര

സ്തചന്ദ്രവംനിത്യംകപനദുദാരകാരണ്ഡപം,” — ഇത്യാദികളായ

വചിയസമസ്ത പദങ്ങളുടെ അർത്ഥത്തെ എത്രയും ശരിയായും അക്ലി
ഷ്ടമായും അധിക സംസ്കൃതപദങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കാതെയും ഭാഷാ
ശ്ലോകങ്ങളിൽ പേണ്ടുന്ന പ്രാസത്തോടുകൂടി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത
എത്രയും വസുധനീയമായും ഇരിക്കുന്നു. അനേക ശ്ലോകങ്ങളിൽ
വൃത്തനാമങ്ങളെപ്പോൽ മുദാപകാരത്തെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതും ഈ
കവിയുടെ സാമിത്വചാതുര്യത്തെ പ്രത്യക്ഷീകരിക്കുന്നു. ഗദ്യങ്ങളി
ലെ വാചക രീതിക്കും പേണ്ടുന്ന ഗുണങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ട്. സമ്യക്
കാരണവും അഭിനന്ദനീയമായ ഈ ഭാഷാ ജാനകീപരിണയനാ
ടകത്തിൻ പേണ്ടുവണ്ണം പ്രചാരം ഉണ്ടായി ഇതിനെ കേരളീയ
പണ്ഡിതന്മാരെല്ലാവരും ആദരിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.
ഇതിന്റെ സംസ്കൃതമൂലം ഇതുവരെ അച്ചടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായി അ

റിയുന്നില്ല. അതും ഈ മലയാള തത്ത്വമയംകൂടി ഒത്തുനോക്കിയെങ്കിലും എതൽകത്താവിന്റെ ശ്രമത്തെ പൂർണ്ണമായി അറിവാൻ പാടൊള്ളു.

തിരുവനന്തപുരം } കേരളവർമ്മ (ഒപ്പ്)
 ഹാണർ ധനു ൧൩-൧൯൩൦ }

തൃശ്ശിവപേരൂർ ജില്ലാകോടതി ജഡ്ജി
 സി. തിരുവേങ്കടാചാർ ബി. എ. ബി. എൽ.
 അവർകളുടെ സട്ടിഫിക്കറ്റം.

ശ്രീ.

മന്നാടിയാര ഇനിക്കയച്ചതന്ന ജാനകീപരിണയം മലയാള ഭാഷാനാടകത്തെ സംസാരത്തോട ഒത്തുനോക്കിയതിൽ, പരഭാഷപ്പെടുത്തിയത എത്രയും ശരിയായും, അർത്ഥം, ഭാവം, രചനാരസം, ഇതുകൾ തക്കത്തായും, ഗ്ലോക്കങ്ങൾ നാടകരൂപം മല്ലാതെ ദ്രാക്ഷാപാകമായും, വൃത്തങ്ങളിൽ ചിലത സാധാരണ പ്രയോഗിച്ചു കാണാത്തതായും, ഇരിക്കുന്നതെന്ന മാത്രമല്ല, സംസ്കൃതനാടകത്തിലെ വൃത്തങ്ങളിൽതന്നെ അനേക ഗ്ലോക്കങ്ങൾ തജ്ജിമയിൽ പ്രാസത്തോടുകൂടി രചിച്ചതായും, ചിലരിൽ വൃത്തങ്ങളുടെ പേരുകളെ താൽപര്യപ്രത്യാസം വരാതെ ചേർത്തതായും, സംസ്കൃതത്തിൽ എടുമുറിഞ്ഞ ഗ്ലോക്കങ്ങളെ തത്തുല്യമായി ഭാഷപ്പെടുത്തിയതായും, കാണുന്നു. ഈ നാടകത്തിൽ രർന്ന ഗ്ലോക്കങ്ങൾ ഉള്ളതുകൊണ്ട് ഇവിന്റെ തജ്ജിമ വളരെ ശ്രമസാധ്യമാകുന്നു സംശയമില്ലാ. ഈ ശ്രമത്തിന്ന തക്ക പ്രതിഫലം കേരളീയന്മാര മന്നാടിയാർ കൊടുക്കുമെന്നും, മദ്രാസ് സർവ്വകലാശാല (MADRAS UNIVERSITY.) യിൽ പരീക്ഷാപുസ്തകമായി നിശ്ചയിക്കത്തക്ക യോഗ്യതയുള്ള ഈ നാടകത്തെ വേഗത്തിൽ അങ്ങിനെ സ്വീകരിക്കുമെന്നും, വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഈ ഭാഷാനാടകത്തെക്കുറിച്ചു ഞാൻ ഉണ്ടാക്കിയ മൂന്നു ഗ്ലോക്കങ്ങൾ താഴെ ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

൧ ചാരുതരംക്ഷിതിനിജ്ജരനാൽകൃതനാടകരത്നമതിവമുദാ
 കേരളനാടിതിലേവരുമത്നമെളപ്പമതായറിയുന്നവിധം ।
 ഏറിയപദ്യമതിനെഗദ്യമത്തരമേമലയാളഗിരഃ-
 ധോരണിയാ*യദിഭാഷകശേഖരചാത്തുവിനാൽ കൃതമായതിതാ॥

൨. നൂറുനാലാമാരുചതുനാലുമടനൂറു പദ്യമതുമുള്ളതായ്
സാരമേറിയൊരുനാടകം സരളവാക്യചതു മലയാഴ്മയിൽ ;
കേരളീയജനനന്ദനാത്മമിഹഭംഗിയാരു ചനചെയ്തിതു
ധീരനായൊരുഭിഭാഷകൻ സുമതിചാത്തു നാമവരവംശജൻ ॥
൩. യോഗ്യനായൊരു ചാത്തുസംപ്രതിബുദ്ധിയാലതിഭംഗിയിൽ.
ഔല്ലാസമാകിയനാടകം പരിഭാഷയാരു പയാഴ്മയിൽ ;
യോഗ്യരാങ്കവികൾക്കുസമ്മതമാകുമാറുചെയ്തൊരു
ഭാഗ്യമേമലയാളികൾക്കതിഭാഗ്യമെന്നതു നിശ്ചയം ॥

തൃശ്ശിവപേരൂർ } സി. തിരുവേങ്കടാചാര്യർ.
 നൂറ് കരം ൩൩-ാം- } (ഭപ്പ)

* അഭിഭാഷകൻ എന്നാൽ വരികിൽ എന്നർത്ഥം.

പാലക്കാട്ടു തരുവസ്വരൂപത്തിൽ കിഴക്കേ മേഖലത്തിൽ.

കോമ്പി അച്ഛൻ അച്ഛൻ കളി
 സി ടി ഫി കെ റ.

നാനാലങ്കാരമുശാകപചിദചിപരദുക്രാന്ത്രഭാവതന്മയകതാ
 സദ്യുതശ്ശഃ ഘനീയാസ്സതരരസവദോപ്യസാരക്രമാവഗ്യാ ।
 വാമേവാലോകമാത്രാശ്ചലുഃസമമാനന്ദദാകാചിസമ്പൽ-
 സ്ഥാനേഭൂതസ്യശാസ്തൃസ്സലളിതചരണാസാമൃതീരാജതേലം ॥ ൧

ശ്രീജാനകീപരിണയാഭിധനാടകം
 ഭൂമിനിബദ്ധമിഹശാസ്ത്രനരോത്തമേന ।
 തൽകേരളീയമവിവാസുരനോഭിരിപ്യം
 ഹൃദ്യജയത്രുമുതവലീരസപ്രധാനം ॥

സമ്പത്തികലുദിച്ചസത്ഗുണാതൻ മാസ്രാപ്യേനേതാവുതാ
 നിമ്പത്തോടിഹജാനകീപരിണയാപ്തം നാടകത്തെസ്വയം ।
 വമ്പൻകേരളഭാഷയാതിസരസംകീർത്തിച്ചതോർത്താലയം
 മുമ്പൻതാൻ സുധിയാമിരിപ്രതിദിനംകീർത്തിക്കുമല്ലാവരും ॥ ൨

സംസ്കൃതഭാഷാനാടക ഭൂലാംഭോധേസ്സമുദ്യുതംശാസ്ത്രം ।
 കേരളനാടകസാരമുതമേവംസേവ്യതാംസദാവിബുധം ॥ ൩
 കോമ്പി അച്ഛൻ.

**കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണി തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിനെ
സർട്ടിഫിക്കറ്റ്**

കല്യാണശ്രീവിളങ്ങുകവികചതിലകൻ ചാത്തുമന്നാടിയര-
ങ്ങല്ലാസാൽതീഞ്ഞാരിനാടകമതിസരസംതെല്ലമിങ്ങില്ലവാദം ।
ചൊല്ലാമില്ലേളിതിനുള്ളൊരുചരഗുണമിപ്പുസ്തകംനോക്കിപ്പേനേ:
കെല്ലാക്കുംവേഗമുണ്ടാമകമതിലഴകോടത്ത്ബോധംവിബാധം ॥

ഇദമേവതുകൊച്ചുണ്ണി കോടിലിംഗേശഭാഷിതം ।
വിദ്യാവിനയപൂർണ്ണാനന്ദം പ്രമോദായമഹാത്മനാം ॥
എന്ന—മന്നേർ മകരം ര-ാം- (ഒപ്പ്)

ശുദ്ധപത്രം.

ഭാഗം	വരി	അബദ്ധം	സുബദ്ധം
രം	൨൪	ഘനമോടഥ	ഘനമോടഥ
രൂ	൨൨	കൊല്ലിച്ചു	കൊല്ലിച്ചു
൭൨	൧൪	ദികാളൽ	ദികളാൽ
വൃഥ	൩൦	തെരിച്ചശരം	തെരിച്ചശരം
൯൪	൨	ഞാനില്ലോൾ	ഞാനില്ലോൾ
൧൦൪	൩൦	ലക്ഷ്മണൻ—ഇത	ലക്ഷ്മണൻ ഇത
൧൧൯	൨൮	(൫൧)	(൨)
൧൦൩	൮	തന്നടകായ്കാപേക്കു യതെന്നോങ്ങിനൂന്നു വേദമല്ലേതും	വിന്നതയില്ലിനൂന്ന റോതന്നഴൽകായ്കാ ത്മിനോക്കയില്ലെല്ല
ടി.	൯		
൧൩൯	൧൨	സുഗ്രീവനെ രാക്ഷ	സുഗ്രീവനെസംഹരി
		സന്മാർസംഹരി	

മേൽ കാണിച്ച തെറ്റുകളിൽ മിക്കതും അറച്ചടിക്കുന്ന മദ്ധ്യേ
തിരുത്തിട്ടുള്ളതാകകൊണ്ടു ചിലതെറ്റുകൾ ചിലപ്പുസ്തകങ്ങളിൽ
ഇല്ലെന്നും വരാം. ഇതുകൂടാതെ അച്ചുകൾ പതിയാതെയൊ, മുറി
ഞ്ഞിട്ടൊ മറോ വല്ല തെറ്റുകളും വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിനെ ഉ
ചിതംപോലെ വായിച്ചറിയേണ്ടതാകുന്നു.

